

ACTA UNIVERSITATIS LITTERARUM REGIAE HUNGARICAE
FRANCISCO-IOSEPHINAE ANNORUM MCMXXXVI—XXXVII

BESZÁMOLÓ

A SZEGEDI M. KIR. FERENC JÓZSEF-
TUDOMÁNYEGYETEM 1936—37. TANÉVI
MŰKÖDÉSÉRŐL

KOLOZSVAR, 1943

A M. KIR. FERENC JÓZSEF-TUDOMÁNYEGYETEM
KIADASA

SZTE Egyetemi Könyvtár

J000244243

Az egyetemi tanács megbízásából szerkesztette

ERDÉLYI LÁSZLÓ
az 1936—37. tanév rektora

A szegedi m. kir. Ferenc József-Tudományegyetem
adat- és címtárát tartalmazó Évkönyv
külön kötetben jelent meg.

B 13001

I.

Tanévnyitó ünnepély

ERDÉLYI LÁSZLÓ

bölcsészettudományok doktora, a magyar művelődéstörténelem ny. r. tanára; a pannonhalmi Szent Benedek-rend tagja, a Magyar Tudományos Akadémia I., a Szent István-Akadémia r. tagja, a Magyar Történelmi Társulat és Szent István-Társulat igazgató-választmányának és a Katolikus Tanár-egyesület igazgató-tanácsának, a győri Kisfaludy-Körnek és a szegedi Dugonics-Társaságnak r. tagja, az Országos Polgáriiskolai és Középiskolai Tanárvizsgáló Bizottságok tagja; az Egyetem bölcsészeti-, nyelv- és történettudományi karának 1916—17, 1924—25. tanévi dékánja, 1917—18, 1925—26. és 1926—27. tanévi prodeánja, az Egyetem 1933—34. tanévi prorektora, a m. kir. Ferenc József-Tudományegyetem rektorának az Egyetem 1936—37. tanévet megnyitó közgyűlésén 1936. szeptember 16-án elmondott beszédei:

A) A rektori lánc átvétele

Magyaros ízlésű díszruhába öltözve átvesszük az arany nyakláncot én és az új dékánok mély tisztelettel azon elődeink kezéből, kik ezen díszjelvényeknek tisztességét gyarapították, hasonlóan kiváló elődök tapasztalataival, érdemeivel és bölcsességével díszesebbé és gazdagabbá tették. Nagy ez a „honos“ és kell, hogy nagy „onus“-nak is tekintsük az Egyetem legmagasabb tisztségét és terheit.

A kitüntetésért méltó köszönetet mondunk egész Egyetemünknek, a méltóság terheinek viseléséhez pedig reméljük és kérjük tiszteletreméltó elődeink gazdag tapasztalatainak bölcs támogatását és mindennek előtt Isten segit-

ségét, hogy egyetemünk nagy szellemi, erkölcsi és anyagi értékeit megőrizhessük és előbbrevihessük a nagyérdemű elnökök hagyományos útjain s az egészséges reformok szellemében.

Adja Isten, hogy így legyen!

B) Rektori székfoglaló

A magyar művelődéstörténeti tanszék értéke

Tekintetes Egyetem! Mélyen tisztelt Vendégeink!

Ha rektori székfoglalóban *programot* adok, ez alig lehet más, mint megőrizni a kolozsvári, most szegedi Egyetem szellemét, hagyományos szokásait és autonómiáját, az országos törvények korlátai közt egyetértésben az Egyetem Tanácsával, amelyben a tapasztalatok mult évi okulásait az előző évi előljárók nyújtják. Élő szervezetekben nemcsak konzervatív gyökerek és formák vannak, hanem új hajtások is. Ezek nálunk rendszerint a kari autonómiákban támadnak, s aztán átmennek a többi karok és a tanácsszűrőjén, tökéletesítésein és nyesegetésein. Nem kell tehát meglepetésszerű újításoktól tartani vagy ilyesmit várni az Egyetem új előljáróitól.

Az Egyetem legféltékenyebben őrzi autonómiáját, mert ez az eredeti lényege. Az autonóm régi városok, megyék és testületek, lovagrendek, céhek mind így kezdték okirataikat: „*Nos universitas*“ civium, nobilium stb. Ugyanígy kezdték az autonóm főiskolák is hivatalos írásaikat: „*Nos universitas*“, „Mi a magisterek, doktorok, borostyánosok és az iskolások összessége, egyeteme adjuk tudtul ezt és ezt“. Az universitas eredeti jelentése tehát az autonómia, „mert a tudományok összessége igazán egy egyetemen sincs meg. Igen híresek voltak a párizsi kanonoki és szerzetesi főiskolák a XII. századi Abaelard s mások remek előadásai miatt, úgy, hogy tízezrek tódultak a párizsi főiskolák hallgatására a világ minden részéből. Magyarok is jelentek meg ott s az angol *Gualter Mapes* írásaiból tudunk meg legtöbbit *Lukács* magyar párizsi tanulóról, ki 1440 táján tűnt fel neki jámbor életével s a 60-as évek-

ben esztergomi érseki nagy szent tekintélyével III. István fiatal magyar király jogának őreként. Egy nemzedékkel utóbb megismerkedünk III. Béla kori írásokban *Bethlen* magyar párizsi diákkal és társaival, *Adriánnal*, *Jakabbal*, *Mihálylyal* s bizonyos, hogy ott tanult előbb egy P. nevű fiatalember, ki III. Béla király jegyzője lett s megírta a magyar honfoglalás történetét, s kit rendesen *Anonymusnak* szoktunk nevezni. Ezen párizsi magyar diákok kora után 1200 táján kezdődött a legelső főiskolai autonomia, a párizsi universitas. Nagyon érdekes kérdés, hogy miért kérték a pápák engedélyét az egyetemek megalapításához. Azért, mert főesperesi bíraskodást ruházott át a főiskolai tanácsra. Abban az időben, mikor diákok és tanárok a klerikus egyházi rend tagjai és kanonokok, prépostok is jártak az egyetemekre, mikor több tízezer diák volt a párizsi hét-nyolc kanonoki és szerzetesi főiskolán: fölmerült a gondolat, hogy a párizsi tanárok és diákok pereiben a notre-damei főesperes bíraskodásánál és közbiztonsági intézkedéseinél többet fognak elérni a főiskolai tanárokból választott rektor és dékáni tanács bíraskodása és közigazgatása. Ezért kellett a pápai engedély az egyetem megalapításához, vagyis a főesperes bírói hatalmának átruházásához. Másodfokon, fellebbezés esetén az egyetem kancellárja ítélt meg, aki rendesen a megyés püspök vagy helyettese. Nagy Lajos király kérésére a pápa úgy engedélyezte a pécsi püspök és káptalan egyetemét, hogy ott a püspök legyen az egyetem kancellárja; *Mátyás* király kérésére pedig az *Istropolitanus* pozsonyi egyetem pápai engedélyezésénél az a kikötés, hogy *Vitéz János* esztergomi érsek szervezze meg az egyetemet a pozsonyi káptalan némely jövedelmeiből s az érsek a pozsonyi prépostot rendelte az egyetem alkancellárjává, vagyis az érsek kancellári helyettesévé.

Modern államban az államilag fenntartott vagy segélyezett egyetemek autonómiája sok pontban érvényesül. De a legsúlyosabb bíraskodásban nem s a régi egyetemek kancellárjai helyett most az állam kultuszminisztere végzi az ellenőrzést és felsőbb jóváhagyást, s ő szerzi meg az államfői okiratokat az egyetemek számára, amelyeknek karai nagy autonómiával intézik saját belügyeiket, mint

az Egyetemi Tanács és Rektor együtt az egész egyetemét: úgy személyi, mint tárgyi és pénzügyi vonatkozásaikban, természetesen a miniszteri hozzájárulás és támogatás lehetőségei között, kivált azért, mert az egyetemnek önálló jövedelmei nincsenek. A rektori program kell, hogy ezen történetileg alakult keretek közt találja meg az egyetemre lehetőleg áldasos működése feladatait és sikerét.

*

Rektor elődeim székfoglaló értekezésük tárgyát szívesen veszik vagy a társadalombölcselet, vagy a legspeciálisabban ismert szaktudományuk köréből. A mi korunk különösen szereti az újságírók intervjújait, amelyekben az okos ügyes riporter kitapogatja az előkelő állású, sőt egyszerűbb foglalkozású emberből is azon érdekes tudnivalókat, amelyeket az emberek maguktól nem szoktak a nyilvánosság elé vinni. A rektori székfoglaló értekezésében maga az ünnepi alkalom vonja kérdőre az új rektort, hogy vajjon minő érdekességeket tudna mondani tudós multja és egyetemi tudománya köréből az ünnepen megjelent professortársaknak, más korabeli hallgatóknak s a tiszteletből megjelent vendégeknek; hogy annak a nagy megbecsülésnek, amellyel a társadalom a rektori állást körülveszi, minő személyi és tárgyi alapokat tud nyújtani. Ezek ugyan elsősorban belső autonóm mérlegelések kérdései, de azért az egyetem szívesen kiteszi kirakatba is a maga érdekesebb értékeit. A most beiktatott egyetemi rektor is ezt a tudományos bemutatást választotta székfoglaló értekezése tárgyául. A kolozsvári művelődéstörténeti katedrára az előkészületet a pannonhalmi tanárképző főiskolai tanári székén szerezte meg tizennyolc éven át.

1. Történeti rendszerezés és sikeres módszerek alkalmazása terén nagy próbát állottam ki akkor, midőn 1899 és 1911 közt megterveztem, szerkesztettem a 12 kötetes pannonhalmi rendtörténetet, s néhány nagy kötetét megírtam. A rendtörténeti bizottságnak csaknem minden tagja kételkedett, bizalmatlankodott a vállalkozás sikere iránt, mely három év mulva évenként két-két kötetet ígért. S ez annyira beigazolódott, hogy a nagy főapát, *Fehér Ipoly*

magá kérte, hogy a költségek miatt évenként csak egy kötet kerüljön sajtó alá. S mire a papírkorona értéke leesett 1917-ben, akkorra a 14-ik kötet is kikerült sajtó alól. Ebben főmunkatársam s négy évvel utánam tudományos akadémiai tagtársam s főiskolai tanár- és rendtörténet-szerkesztő utódom lett első pannonhalmi tanítványom *Sörös Pongrácz*. A pannonhalmi rendtörténettel kapcsolatban nagyon sok oklevelet vizsgáltam át a történeti hitelesség szempontjából s rájöttem a történeti diagnosztika igen fontos korjegyeire, amelyek elárultak közel 50 hamis oklevelet nemcsak öt-hat bencés apátság, de más levéltárak írásai közt is. A rendtörténet-írás igen fontos volt a magyar történettudás számára, mert részletesen öt nagy apátsági uradalom történetén vezetett végig a magyar élet és kormányzat országos viszonyai közt s a magyar társadalom minden osztályával és gazdálkodásával megismertetett, Magyarország legrégebb okleveleinek szinte mikroszkopikus megfigyelésén kezdve a minden korban elmélyedő forrás-vizsgálatot és feldolgozást.

2. *A pannonhalmi rendtörténet nyolcszáz- és ezer oldalas pannonhalmi s tihanyi első kötetében* megkezdtem a magyarországi legrégebb társadalmi osztályok vizsgálatát, tanulmányozását s ez aztán egy székfoglaló értekezéshez segített az „*Egyházi földesúr és szolgálói a középkorban*“ címmel, tovább pedig „*Magyarország társadalma XI. századi törvényeiben*“ c. könyvem kiadásához (1907, 144 l.), amelyekben eredményül nyertem és adtam a magyar állam-történet helyes tudásában nélkülözhetetlen társadalmi osztályok alapos és biztos ismeretét, amelyet pl. a kiváló Pauler Gyula Árpádkirály-kora két hatalmas kötetében s ezek hatszáz oldalnyi apró szedésű jegyzeteiben hiába keresett a tudós szerző és csak csalódottan talál meg az olvasó.

3. Ezek után nyertem el a kolozsvári magyar művelődéstörténeti tanszéket. Alig helyezkedtem el, amikor a pannonhalmi főiskola évkönyve 1911. évfolyamába kértek tőlem cikket. Akkor írtam ezt az értekezésemet: „*Jobbágy-ság szerepe a középkori magyar társadalomban.*“ (188—216 l.). Nagy szükségét éreztem a jobbágy név körüli tévedések tisztázásának, amelyeket különösen *Acsády* szórt el

mikor minden történeti tankönyv a jobbágyok állati soráról és várjobbágy katonaságról beszélt, szükséges volt belekiáltani a magyar történetírók és olvasók világába, hogy a jobbágy eredetileg tiszti osztályt jelentett, hadifoglyokból, művelt és előkelő hadifoglyokból kiválogatott tiszti családokat, akiknek egyrésze tovább is páncélos katonatiszti és gazdatiszti osztály maradt, a nagy többség pedig mint páncélos katonáskodásra nem szükséges és nem is alkalmas polgárosztály vállalta az uraság földjeinek használatáért járó haszonbér fizetését termésrészben; robotban és ünnepi ajándékokban, meg némi irtáspénzben.

4. A kolozsvári művelődéstörténeti tanszéken olvastam egy akkor új értekezést, mely nem tudott arra a kérdésre felelni: *hova tűntek el a Kálmán-kori dénár-fizető szabadok*, mert a későbbi társadalmi osztályokban nem lehet őket felismerni. Erre aztán másik fiatal tudós oly választ adott, amely belső ellenmondást foglal magában így: „A dénár fizető szabadok nem egyebek, mint félszabad szolgák, kik szabadságuk elismeréseért türelmi adóként és királyi védelemért fizetnek nyolc dénárt.“ Én aztán könyvet írtam *„Az első állami egyenes adó elmélete“* címmel (1912, 65 l.), amelyben kimutattam, hogy a Kálmán-kori szabadok a nyolc dénárt mint haszonbért fizetik a földesúrnak egy-egy kb. 30 holdnyi telek használatáért, ezek a szabadok tehát teljesen szabad telepések, akikre érvényes az az általános törvény, hogy szabadon jöttek, szabadon el is mehetnek a kikötött haszonbér s egyéb tartozások kiegyenlítése után. Dr. *Iványi Béla* országos levéltári tag igen lelkesen ismertette a „Századok“-ban a haszonbért fizető szabadokról és első állami egyenes adóról szóló értekezésemet.

5. Annál inkább feldúlta egy idősebb országos levéltárnoknak, *Tagányi Károlynak* nyugalmát, ki méltán remélhette, hogy a kolozsvári művelődéstörténeti tanszékre meghívással tüntetik ki őt. Egyetemi tanári első munkám dicsérete arra készítette, hogy először hat kemény pontban kimondotta árpádkori magyar társadalomtörténeti tételeim tagadását, s mikor én fenntartottam hat tétellem igazságát, akkor húsz oldalon a leghevesebb támadást intézte ellenem. Eppen akkor tört ki a világháború s megindult a *Tagányi-*

Erdélyi háború is a Történeti Szemle három évfolyamában (1914—16). Kitűnő alkalmat nyújtott nekem a beható fejtegetésekre *Tagányi* azzal, hogy elmondta, mit tart ő a legrégebb magyar társadalmi osztályokról. A húsz oldalon megjelent támadásra 170 oldalnyi válasz jelent meg, amelynek bevezetését *Tagányi* pergő tűzhöz hasonlította 130 oldalnyi új támadásában. Ezt a nagy vitát Erdélyi részéről új 170 oldalnyi rendszeres tanulmány fejezte be, melyre aztán *Tagányi* már nem akart felelni, csak egy kis füzetben tisztázta a maga felfogását nevem említése nélkül. Sajnos, ezt a nagy vitatkozást a világháború izgalmas újsághirei mellett a szaktudósok is alig tudták figyelemmel végig kíséreni.

6. Fölkérésre a kolozsvári művelődéstörténeti tanszéken tisztáztam „*Az egyházi vagyon eredetét és jellegét Magyarországon*“ (1913, 56 l.), amely tanulmány ráakadt arra a három pápai bullára, amely 1220—25—28-ban megadja a magyar királyok országintegritási koronázó esküjének legelső bizonyítékát s ezzel a magyar Szentkorona-tan megértésének az igazi kulcsát. E három pápai bullában III. Honórius, mint az eskü szentségének őre magyar királyi kérésre megengedi, hogy II. András király a koronázó esküje ellenére tett adományait, az örökségeket visszavehesse, noha az egyházjog és Szent István, Szent László törvényei szerint az egyháznak tett adományok, sőt már ily ígéretnek is visszavonhatlanok.

7. Még Kolozsvárott voltam, amikor *Anonymus* korának társadalmi viszonyait kezdtem tanulmányozni s *Marczalival* szemben rájöttem arra, hogy Béla király jegyzője nem lehetett IV. Béláé, mert csak ezen király uralkodása vége felé nyerték el a királyi páncélos szerviensek a nobilis, nemes címet, s *Anonymus* azon néhai dicső Béla királynak volt jegyzője, akinek idejében a szerviensek a paraszttal esnek egy sorban, a nemesek pedig csupa főtisztek, a magyar fejedelem asztaltársai. *Anonymus* a saját kora viszonyait vetítette vissza Árpád korába és egyáltalán nem ismerte a IV. Béla-kori nagy társadalmi elváltozásokat (Tört. Szemle 1914.).

8. Ugyancsak Kolozsvárott vizsgáltam meg „*Az Aranybulla társadalmát*“ s oly meglepő dolgokra jöttem rá,

hogy mikor benyújtottam a Szent István Akadémiának kiadás végett s ott fel is olvastam, *Király János* régi egyetemi jogtanár óvta az Akadémiát a kiadástól, nehogy országos botrány támadjon miatta, mint korábban *Szekszű Rákóczi*ja miatt. De kiadta azt a tanulmányt a Fejérpataky Emlékkönyv szerkesztősége (1917, 82—108. l.), még pedig oly hatással, hogy *Hóman Bálint* éppen ezen értekezéséhez fűzi egyik legkedvezőbb nyilatkozatát. Ezen értekezésben rámutatok, hogy a nobilisok ott még a régi, Anonymus-korába illő főemberek, királyi főtisztek, s ezek ellen irányul az Aranybulla 9. cikkelye, de ugyancsak ily főemberek, később bárók, nyerték el az ellenállás és ellenmondás jogát; hogy az egész Aranybulla a legfőbb cikkelye a király iserviens katonaság szabad birtokossá tételére irányul, úgyhogy az 1222. évi Aranybulla legfőbb cikkelye a 4-ik cikkely szabadrendelkező jogot, dominiumot adott volna a királyi várföldeket használó, hűbéres servienseknek, de emiatt az Aranybullát *II. András* hamar visszavonta, s mikor *Nagy Lajos* király 1351-ben hálából a nápoly ihadjáratban hősi áldozatkészséget tanúsító magyar lovagok kérésére az Aranybullát törvényerőre emelte, akkor a 4-ik cikkelyt kivette belőle, noha a többi serviens-cikkelyek ebből folytak.

9. Kolozsvárott ívenként kiadtam tanítványaim számára a *Magyar művelődéstörténet I. és II. kötetét*, egyetemi előadásaimat (1913, 1918) s ez utóbbit az 560-ik lapon a Kolozsvári Egyetem elvétele szakította meg 1919. májusában, amikor a nyomdai költség már tetemesen megrágult s egész fizetésem sem lett volna elég a munka befejezésére. Ezen művelődéstörténet egyfelől nagyon fokozta tanítványaim szorgalmát, nagyon sok magyar történelmi kérdést új világításba helyezett s ez alapon írtam meg az *Árpádkor* c. könyvem, melyet mint szegedi egyetemi tanár fejeztem be s adattam ki a budapesti Pallasnyomda költségén (1922, 349 l.). Ez a könyvem nagyon elterjedt s évekkel ezelőtt teljesen elfogyott.

10. A kolozsvári egyetem elvétele után *László László* barátomnál, iklódi földbirtokosnál töltöttem falun egy évet s akkor kértek fel a *székelyek eredetének és történetének* megírására. Ehhez az alapot már társadalomtörténeti nagy,

Tagányi-féle vitatkozásomban leraktam. Ott jöttem rá, hogy a székelyek nem voltak határőrök, csak Udvarhelyvárnál a tatárjárás korától kezdve, másutt egyszerűen várőrök, Pozsony, Moson, Baranya és Bihar-megyében mindenütt eredetileg helyhez voltak kötve, tehát hadifoglyok voltak. Legjellemzőbb volt az az eset, amikor a bihari Székölyszáz-nagyság civisei vagyis székely várőrei és tisztjeik a jobbágyok azzal támadtak meg egy *Deös* nevű embert 1214 táján, hogy ő is közéjük való, az pedig kijelentette, hogy ő nem közéjük való, mert ő szabad ember. A székelyek, tehát helyhez kötött hadifoglyok. Ezt bizonyítja az is, hogy IV. Béla a baranyavági székely század tagjait szabadokká tette és királyi páncélos serviens lovagokká. A székelyek előbb a besenyőkkel együtt könnyű lovasokként portyáztak a magyar lovaghad előtt. A kizárás módszere azt mutatta, hogy a székely nem besenyő, nem kún, nem izmaelita, tehát csak bolgár lehet. S ezt megerősítette a magyar honfoglalással egykorú arab-perzsa földrajzírók tanúbizonysága, hogy a magyarok szomszédjai egy-felől a bolgárok, más-felől a székely nép, mely szintén bolgár. Az arab mássalhangzós szkl nevet pedig csak székely, széköly, szikily, szikely névnek lehet olvasni, későbbi codexek szerint eszegeknek. Ebből következett, hogy a bolgár hunn székelyek az etelközi bolgár háborúban estek hadifoglyul Árpád birtokába, néhány száz vagy ezer legény, kik századokba osztva kaptak itt egy-egy falut és magyar feleséget, mert mint fogoly katonák nem hozhattak magukkal székely menyecskéket. Ezért van az, hogy a székelyek ma három-négy tájszólást beszélnek. Szerencséjük a székelyeknek, hogy magyar hadifoglyok lettek, mert csak ezeknek a neve maradt fenn, ellenben az Etelköz szomszédságában maradt székelyeknek végkép nyoma veszett. A székely hadifoglyok számára abból következtetünk, hogy a *Szent László* királytól Pannonhalmának adott 30 zselicerdei ház kanászai Somogyban százötven év alatt háromszáz házra, tíz falura, tízszeresre szaporodtak, ami kamatos-kamat számítással 15 ezrelék szaporodást jelent, tehát a székelyek is, ha ezren estek hadifoglyul és békésen élhettek, 1050-ben már tízezeren voltak, 1200 körül pedig százezren, Nagy Lajos korában egy,

millión, amit csökkentett mégis a székelyek katona volta, sok csatában való vitézkedése és ember vesztesége. Így, megfeleltünk két kérdésre: honnan eredt a székely? hogyan került Magyarországra? De megtaláltuk a feleletet másik két kérdésre is: hogyan jutottak a székelyek Erdélybe és hogyan, mikor a Székelyföldre? Erdélybe kerültek mint esenidőrszázadok a délerdélyi német-szász erdőirtók mellé karhatalmul a cibinburgi (szebenvári) s küküllővári királyi ispánok parancsa alá. Ezért vannak német szavak is a székelyeknél, amelyek miatt *Karácsonyi* gepida ivadékokká tette a székelyeket. Mikor aztán *II. András* király autonómiát adott az erdélyi erdőirtó németeknek, közējök adta, velők egyenlővé tette a székelyeket is Sebóstól Darócig, s a küküllői Kézd faluig, akkor a székelyek kezdtek kivándorolni különösen Sebős faluból a sepsi székbe, Kézd faluból a kézdi és aranyosi székbe, stb. 1225-től kezdve *Zsigmond* király koráig. Erről akadémiai felolvasást is tartottam és a filozófus *Pauler* nek különösen tetszett a logikus érvelés. (1922. Akad. Értesítő.)

A székely kérdést csak az Árpádkori társadalmi osztályok alapos ismeretével lehetett megoldani s ez az ismeret a korábbi historikusoknál, a legkitűnőbb *Pauler Gyulánál* is hiányzott. Minden valamire való historiáíró gondolt ki valamilyen megoldást, együttvéve igen sok-félet. Csaknem valamennyi *ősfoglalónak hirdette a székelyt*, t. i. magyar honfoglalók előtt meglevőnek a Székely országot Erdély keleti szélén; határőrnek is vallották a székelyt s összekeverték a spekulátor kémekkel; *Pauler* izmaelitáknak vélte őket, *Karácsonyi* gepidáknak, *Szádecky* kabaroknak-eszegeleknek, *Hóman* avaroknak, legújabban *Németh Gyula* turkológus megint kabaroknak, s minden időben vallották, hogy a székelyek hun-ivadékok. Ezekkel szemben kétségtelen, hogy a székelyek harmadfél századon át együtt éltek a dunántúli, bihari stb. magyarokkal, mint foglyul esett katonák magyar nőkkel házasodtak össze s 1150 táján mentek Erdélybe és 1225 után Székelyföldre. Ha a magyar honfoglalók előtt jutottak volna a székelyek a mai Székelyföldre, akkor ott sohasem tanultak volna meg magyarul, hanem óbolgáruul, vagy *Karácsonyi* sze-

rint ógermán nyelven s a tudósok csodájára járnának a székelyek óbolgár vagy germán nyelvének. A magyar hit-terjesztők, papok nem magyarosíthatták volna meg őket, hanem ők lettek volna hamar székely, óbolgár vagy germán nyelvűekké. *Csoboth János* székely tanár nagyon okos ellenvetést tett: Kézd faluból — úgymond — nem telepedhetett 1225-től 1335-ig 14 kisközség a kézdi székbe s ugyanonnan 1270—91 közt 29 falu az aranyosi székbe. De ezt a nehézséget is könnyű volt elhárítani: ha Kézd-küküllei székely faluban csak 2.000 lélek van 1225-ben, akkor ez 100 év alatt a természetes szaporodás 15 ezreléke mellett 9.283 lélek, akiből 7.000 úgy telepít 14 falut, hogy egy falura 520 lélek esik; a kézdiek emellett átvehették az Aranyos folyó mellékén először Toroczko várat, húsz év múlva Torda várat s ekkor 1291-ben 29 aranyosszéki falut írhattak össze, mert a két várhoz régebben is tartozott körülbelül ennyi falu. A *Csoboth* ellenvetéseire való felelet 1931-ben az Erdélyi Tudósítóban a legrendszerezesebb megvilágítása a székely kérdésnek, amelyet *Németh Gyula* nem ismert, mikor hosszasan kite-regeti a székelyekre vonatkozó történeti adatokat, s végül kijelenti, hogy újat nem akart mondani és csatlakozik a kabar-székely elmélethez, vagyis ahhoz, amely nem tudta, hogy a kabar szabadon csatlakozott a magyar honfoglalókhöz, tehát nem lehetett helyhez kötött hadifogoly székely.

11. Mikor a székely kérdés végleg tisztázódott, ugyanazon 1931. évben „*Az ezeréves magyar alkotmány*“ vita kérdéseivel kapcsolatban és újrendszerű, praktikus magyar történelmekben, meg a magyar lovagkor művelődéséről írt munkámban megkíséreltem a feleletet erre a kérdésre: *miképen keletkezett 1205-ben a Szentkorona-tan integritási koronázó esküje?* A három pápai bulla 1220-, 25-, 28-ban döntő bizonyosság arra, hogy *II. András* már letette a Szentkorona örökségeinek elidegeníthetlenségét ígérő esküt. Most már fel kellett vetni a kérdést: mi okozta, hogy *II. András* lemondott a szentistváni dominium-jogról (Sz. Istv. törv. II.) 35.), a királyi javak szabad adományozási jogáról.

A felelet összefügg *Anonymus korának* tisztázásával.

Heilig fiatal német tudós széles paleográfiai alapon bizonyította, hogy *Anonymus* nem más, mint *Barnabás* királyi jegyző II. Béla és II. Gyésza király idejében 1141 körül. Nagy, hírlapi zajt, örömrivalgást okozott a felfedezés. Am csakhamar véget vetett ezen örömnök, a szegedi művelődéstörténeti tanszék képviselője, mikor kiemelte a legfőbb döntő érvet: azt, hogy Szent Istvántól III. Béláig a vár latin neve nálunk civitas, III. Béla kora kezdi ezt castrumnak mondani s *Anonymus* ötven várat nevezi castrumnak, csak háromszor említi civitast. A tudós *Jakubovich* maga is II. Béla jegyzője mellett foglalt állást már előbb és mohón kereste a castrumokat cáfolatul. A nagyon szorgos keresés talált is 3 castrumot a magyar nyugati határszél okleveleiben, ahonnan a nyugati újítások szoktak jönni. A három castrum név 1162, 63, 65-ből való, vagyis a legelső szórványos esetek húsz évvel Vak Béla után merülnek föl. Világos, hogy a szórványok III. Bélához tartoznak s *Anonymus*, kinél a castrum-dívat teljes virágában van, nem lehetett Vak Béla király jegyzője, hanem csak III. Béláé.

Anonymus oklevél módjára kezdte honfoglalás történetét s itt meg kellett volna mondania, hogy most minő állásban van. De csak mesternek mondta magát és a maga címzésével elárulta, hogy elvesztette királyi kancelláriai jegyzőségét, vagyis Imre-Hemrik királynál *kegyvesztett* lett. Miért? Ő szerkesztette az Álmos örökös fejedelem választására elgondolt vérszerződést. Ennek 2. és 3. cikkelye azt mondta, hogy a közösen elfoglalt országból a törzsfőnökök úgy osztoznak, hogy ivadékaikat sem lehet az ország tisztségeiből (tehát várispánságaiból) s a fejedelem tanácsából kizárni. Vagyis e vérszerződésből következett, hogy a magyar királyi 72 várispánságnak örökös grófságokká kell lenniök egy-egy ősi család birtokában. Ezért lázadtak föl az ispánok *Imre* király ellen és *András* mellett, ki megígérte az ispánságok örökös szétosztását. S ezért vették rá *Andrást*, hogy *Imre* király és kis fia gyors halála után új *koronázó esküt* tegyen a Szentkorona örökségeinek épségben való megőrzésére.

A Szentkorona-tan magyar közjogi *misztérium*, titokzatosság, mintha az égből szállott volna alá. Senki sem

tudta, hogy honnan, mikor támadt. É titok azonban nem természetfölötti, vallási titok s még a Szentháromság titkát is oldozgatta *Aquinói Szent Tamás* bölcselete. A magyar Szentkorona titkát, mely nem isteni titok, megfejtettük. A Szentkorona öröksége Szent István öröksége a mindenkori királyok számára. Valamint Szent István jobbja szent ereklye, amelynek vagyona a szentjóni apátság vagyona s elidegeníthetlen, s úgy lett *II. András* s utódainak új koronázó esküjével a Szentkorona öröksége is elidegeníthetlen. A Szentkorona drága koronázó ékszer, közjogi hatása pótolhatatlan, de mégis csak élettelen tárgy. Ha személyi tulajdonságait, birtokjogát és királyavató szent hatását valljuk, akkor ez az élettelen ékszer élő személyt jelképez, ki nem más, mint *Szent István* király, ki örökké él Istennél. Minden ítélet a Szentkorona nevében voltaképen Szent István nevében szól. A trianoni időben külföldön is az a hatása van, hogy Szent István koronáját mint népek fölött álló erkölcsi kapcsolatot készek azon elszakadt és elszakított népek is elismerni, kik a magyar nemzet uralmát nehezen fogadnák el. Ez az a kapocs, amely még elég erős lehet a szentistváni országhatárok helyreállítására, mert Szent István elvét a más nyelvűek befogadásáról századokon át élvezték és tisztelettel emlegetik.

A hivatalosan engedélyezett középiskolai VIII. osztályú magyar történelmek másfélszáz hibáját igazítottam helyre „*Igaz történetet tanítsunk*“ c. könyvemmel. Az egész magyar művelődés- és államtörténelmet most nyújtja át a szegedi művelődéstörténeti tanszék a művelt és tudós olvasóknak, meg a főiskolák történet szakos hallgatóinak új két kötetnyi kiadásban.

Miniszter Urunk Ó Excellenciája, mint a történetírás mestere, teljes tudatában van a szegedi magyar művelődéstörténeti tanszék eddigi munkásságának és értékének. Ezt feltűnően kifejezte ismételten s különösen azzal, hogy amikor egyenlősítenie kellett a vidéki magyar egyetemeket, akkor *csupán Szegeden hagyta meg a magyar művelődéstörténeti tanszéket*. Teljes mértékben átérzem a Miniszter Úr Ó Nagyméltóságának kivételes kegyét s rektori székfoglalóm végén ezért különösen köszönetet fejezek ki.

Egyszermind rektor elődöm példáját követve néhány szót mondok egyetemi hallgatóinknak.

Kedves Fiaim, Barátaim!

Trianon keserű napjaiban született meg a magyar Hiszekegy. „Hiszek egy Istenben!” Én leborulok Előtte. Amire a hatezeréves írásos emberi kultúra Bábel és Egyiptom kezdete óta legmagasabban eljutott, a repülőgép feltalálására, azt az anaxagorási görög bölcsélet Nousa, az örök Ész már millió évekkel előbb megalkotta a sólyom, fecske, sas stb. madár és a lepke, szitakötő, méh stb. bogarak ezer meg ezer fajta repülőgépek megalkotásában. Amit megalkotott az óriási égitestek óriási sebességű keringésében a bolygókéhoz hasonlóan mindenütt, ugyanazt az óriási sebességű bolygószerű keringést valósította meg az arany, ólom stb. ion parány-elemek keringésében is. Világharmóniát teremtett a mikro- és makrokozmosban. Engem s minden embert oly telegráf országgá alkotott, amelyben ezermillió telegráfdrótot, érző és mozgó ideget nem tízmillió telegráf tiszt kezel, hanem csak én egymagam, a bennem lakó Én, ki önmagában raktározza akár nyolcvan és száz év százezernyi telegrammját és fényképező szemének százezernyi filmjét, s oly rendben tartja, hogy bármikor előhívja, elem rakja, s ez az Én ennek a telegráf országnak tudós raktárnoka, bölcselője, sőt királya. A telegrammok és filmek raktára nem lehet anyag; lélek van itt, ki képes nemcsak önmagán uralkodni, hanem országokon, népeken is, sőt a természettudományokban rekonstruálja a világteremtést, a történelemben halottakat támaszt föl, egész országok nemzeteit és alkotásait. Nem ember alkotta meg ezt a telegráfországot, egy parányi magzatban nem a szülő helyez el ezermillió parányi sodronyt, ideget célszerűen. Ez Isten műve, örök akaratának elgondolása, mely a maga idején megvalósul. „Hiszek egy Istenben“, ki fönn is tartja óriási anyagi és lelki műveit, mintha kötélen tartana mindenkit egy óriási mélység fölött. Ha elereszti a tartó kötelet, azt, ki vele szembe száll, porrá zúzódik a szerencsétlen s még sem semmisül meg, csak nem tehet jóvá többé semmit sem mindörökre.

„Hiszek egy Hazában!” Kölcseynél senki sem mond-

hatja el szebben, mi nekünk a földi haza. De az igazság csak akkor lesz teljes, ha hozzá gondolom az örök hazát is. Mert a földi haza szépsége, áldása, szeretete akár az örületig fokozhatja bennem a boldogságot, de mit ér ezzel az, ki ezt a hazát fiatalon, sőt már csecsemőkorban elvesztette, vagy legnagyobb érdemei közben, hősi önfeláldozásával vesztí el. Örjítő volna az igazságtalanság tudata, ha csak földi haza volna. Hiszek az örök hazában is s ezért szolgálom önfeláldozásig a szeretett földi hazát és nemzetet, sőt szolgálhatom az egész emberiséget is, amiből földi hazámra nagy dicsőség háramolhat.

„Hiszek egy isteni örök igazságban!“ Ez úgy szól, mint az eskü: áldást és átkot mond egyszerre: „Isten engem úgy segítjen!“ „Isteni örök igazságra“ az appelláljon, ki megadta mindig Istennek, ami az Istené. Aki itt hibáz, az ne igazságot kérjen Istentől, hanem kegyelmet. De mi csak kérjük az isteni igazságosságot, előbb azonban legyünk odáadó szolgálói, fiai Istennek.

„Hiszek Magyarország feltámadásában!“ Isten megígérte minden emberi test feltámadását, de a földi hazák föltámadását nem. Mégis hiszek abban, hogy Isten Fiában, ki ember is volt, volt a mienkhez hasonló hazaszeretete. Megsiratta Jeruzsálemet, mert előre látta pusztulását, s buzdít mindenkit, hogy jól, fegyveresen is őrizze házát és hazáját, mert különben rátör az ellenség, elszedi fegyvereit és elosztja kincseit. Elveszett országot is visszaadhat az Isten; ezt hiszem, s a derék honfiak imádsága és érényei jutalmául Isten megkegyelmezni kész még Sodoma és Gomorhának is. De ha kevés megmentő sem akad, Sodoma és a hasonlóan istentelen hazák elpusztulnak, vagy vad népeknek esnek prédául. Tehát csak imádság és érények menthetik meg a hazát, szerezhetnek a hazának új meg új feltámadást. Így „hiszem, remélem Magyarország föltámadását“ is, ha Önök, kedves Ifjú Barátaim atyáikkal megadják Istennek, ami az Istené s az embereknek is ami az övék. Először magunkban támasszuk föl az Isten fogadott fiait, örököszeit, támasszuk fel Isten és gyermekei szeretetét, az isteni és hazafiúi érényeket s akkor bizton remélem, „Hiszem Magyarország föltámadását!“ Úgy legyen!

II.

Sub auspiciis gubernatoris doktoravatások

Dr. Pacsi Jenő, Csikós Miklós és Schnitzl Erzsébet „sub auspiciis gubernatoris” doktorráavatása

Egyetemünk Tanácsa 1936. október 27-én tartott ülésén dr. Pacsi Jenő államtudományi, Csikós Miklós jogtudományi és Schnitzl Erzsébet bölcsészettudományi doktorjelöltet a Kormányzó Úr Ö Főméltóságának Gödöllőn 1936. szeptember 25-én kelt legfelsőbb engedélye alapján *sub auspiciis gubernatoris* doktorokká avatta.

Az avató ülésen a Kormányzó Úr Ö Főméltóságának képviselőjében dr. Tasnádi Nagy András vallás- és közoktatásügyi államtitkár jelent meg.

Az avató ülésen elhangzott jelentés és beszédek:

A) Erdélyi László rektor megnyitó beszéde

Tekintetes Egyetemi Tanács! Méltóságos és Nagyságos Professzor Urak! Mélyen tisztelt Vendégeink és Hallgatóink!

Minden doktoravatás egykor az egyetemi tanárok közé való ünnepélyes fölvétel volt azzal a joggal, hogy a doktor bármely egyetemen taníthasson, tehát több volt, mint a mai egyetemi magántanárság, mely csak egy egyetemre ad venia legendit szűkebb tudománykörrel. A doktoravatás igen nagy tisztességadás volt, mert a hét szabad mesterség, vagyis az összes tudományok legmagasabb céhébe emelte föl a fiatal vagy esetleg már korosabb tudomány-mestert, a tudós férfiút, a tudósok céhe érdemes új tagját. A dok-

tori süveg mint korona vagy legalább is mint papi süveg először érintette az ifjú tudós fejét, hogy legyen a tudományának királya vagy papja, kit gyűrűvel is eljegyeztek, összekötöttek a tudományával mindenkorra.

Egy-egy nagy tehetségű, kiváló szorgalmú s ritka sikereket ígérő új doktor az uralkodónak legmagasabb figyelmét is magára vonta és a drága doktori gyűrűvel ő felsége ajándékozta meg a kitünő, minden vizsgájában fel-tünő tudású doktort, s természetesen az állások, megbí-zások osztogatásában is nagy kedvezésekben részesítette. Itt az Egyetemnek az a jóleső szerep jut, hogy boldogan megállapítja egy-egy tanítványának kiválóan méltó voltát az uralkodói figyelemre és kitüntetésre, s ha ítélete és ajánlása kegyes meghallgatásra talált, akkor méltó részt vesz az uralkodói gyűrűvel felavatott doktor nagy öröme-ben és ünneplésében. És örömmel, hálával látja az egyetem ily nagy ünnepen a gyűrűs avatás doktorainak roko-nait, tisztelőit s az Egyetemi jóbarátait, magas vendégeit, kik megjelenésükkel az ünnep díszét és örömét felfokozzák. Vendégeink közt mély tisztelettel köszöntöm az egyházi, katonai és polgári méltóságokat, az állami hatóságok veze-tőit, Szeged szab. kir. város vezető főembereit és közön-ségének itt jelenlevő tagjait, névszerint megkülönböztetett örömmel üdvözljük itt dr. Glattfelder Gyula csanádi me-gyéspüspök, Nagyszombathy Miksa vegyesdandár parancs-nok, dr. Shvoy Kálmán nyugalmazott altábornagy, ország-gyűlési képviselő urak ő méltóságát, dr. Imecs György főispán, dr. Pálffy József polgármester, dr. Láng-Miticzky Ernő királyi ítélőtáblai elnök és dr. Kisparti János tan-kerületi királyi főigazgató urak ő méltóságát, a Polgári Iskolai Tanárképző Főiskola képviselőjeként dr. Szőke-falvy Nagy Gyula főiskolai rendes tanár urat, dr. Zom-bory Jenő királyi főügyész, dr. Buócz Béla rendőrfőkapi-tányhelyettes, dr. Szepessy Aladár miniszteri tanácsos, pénz-ügyigazgató és dr. Tarajossy Béla ügyészégi elnök urak ő méltóságát és Egyetemünk Tanácsát, professzorait, dok-torait, tisztviselőit és hallgatóit.

Ezzel Egyetemünk mai ünnepélyes közgyűlését meg-nyitom.

B) vitéz Surányi-Unger Tivadar jog- és államtudománykari dékán jelentése

Tekintetes Egyetemi Tanács!

A jog- és államtudományi kar 1935. szeptember 24-én tartott I. rendes ülésén *Pacsi Jenő* végzett jogszigorlónak az államtudományok doktorává és *Csikós Miklós* végzett jogszigorlónak a jogtudományok doktorává *sub auspiciis gubernatoris* leendő felavatása tárgyában *Csekey István* ny. r. tanár a következő indítványt terjesztette elő:

Tekintetes Kar!

Tisztelettel javasolom, hogy karunk a következő indítvánnyal forduljon az Egyetemi Tanácshoz:

Tekintetes Egyetemi Tanács!

A jog- és államtudományi kar a m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter Úrnak 1922. június 24-én 80.160/1922. szám alatt kélt rendeletének 1. pontja értelmében indítványozza, hogy a tekintetes Egyetemi Tanács *Pacsi Jenő* doktorjelöltnek *sub auspiciis gubernatoris* az államtudományok doktorává és *Csikós Miklós* doktorjelöltnek *sub auspiciis gubernatoris* a jogtudományok doktorává történő felavatása iránt a m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter Úrnak javaslatot tegyen.

Karunk ezt az indítványát a benyújtott kérvények alapján teszi meg. Ezekből kitűnik, hogy folyamodók az előbb hivatkozott rendelet 3. pontjában előírt követelményeknek mindenben megfelelnek.

Pacsi Jenő leckekönyve az egyes tárgyakból kiváló eredményeket tüntet fel, valamennyi szemináriumban nagy szorgalommal és igen szép eredménnyel dolgozott. Mindkét államtudományi szigorlatát egyhangú kitüntetéssel tette le. Az 1934—35. tanévben a magyar polgári törvénykezési jogból beadott pályamunkájával pályadíjat nyert, az 1935—36. tanévre pedig belföldi tudományos kutatási ösztöndíjat kapott.

Középiskolai tanulmányainak befejezése után résztvett a Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület által rendezett középiskolai tanulmányi versenyen s a történelemből készített kiváló dolgozatával első díjat nyert. 1932. májusától 1934. decemberéig a kar jog- és államtudományi intézetének könyvtárában, mint megbízott gyakornok működött. Ezen idő alatt kötelességét a leghívebben teljesítette és igen eredményes munkásságot fejtett ki; az intézet és az Egyetem iránt táplált hűséges odaadásának, háttározott közigazgatási érzékének és a könyvek iránti szeretetének adta bizonyosságát. 1934. decemberétől 1935. szeptemberéig az egyetem rektori hivatalában dolgozott és egyútszersmind a Horthy-kollégiumban felügyelői teendőket látott el. III. gimnáziumi osztályú tanuló kora óta nagyrészt maga fedezte tanulmányi költségeit. Komoly törekvéseire jellemző, hogy keresményéből 1931 nyarán egy hónapot a német nyelv elsajátítása céljából egy Grác melletti faluban töltött, 1932 nyarán egy hónapig a bécsi Collegium Hungaricumban, 1933 nyarán pedig hat hétig Grácban folytatott tanulmányokat. Végül 1934 nyarán hat hétig a berlini Collegium Hungaricumban volt az Egyetem Barátai Egyesületétől nyújtott tanulmányi segéllyel.

Csikós Miklós tanulmányait a szegedi Dugonics András gimnáziumban végezte és mind félévi, mind pedig évvégi bizonyítvánnyal valamennyi osztályban tiszta jelen eredményűek. Ki kell emelnünk, hogy még a melléktantárgyakból is mindig jeles érdemjegyei voltak s mindössze a testgyakorlásból tüntetnek fel őt alkalommal félévi és évvégi bizonyítványai jó osztályzatot. Érettségi vizsgálatát tiszta jeles eredménnyel, mai nyelven szólva „kitüntetéssel“ tette le, utólag pedig a görög nyelvből is jeles minősítésű érettségi bizonyítványt szerzett.

Egyetemi tanulmányait mindvégig Egyetemünk jog- és államtudományi karán végezte. Leckekönyve ernyedetlen szorgalmáról és jeles eredményű munkásságáról tesz bizonyosságot. Alapvizsgálatai közül az elsőt és a harmadikat szótöbbséges, a másodikat egyhangú kitüntetéssel állotta ki. Jogtudományi szigorlatai közül az első tárgyút szótöbbs-

séges, a második és harmadik tárgyút pedig egyhangúlag kitűnő eredménnyel tette le.

1933. július 10-től 1934. szeptember 20-ig tényleges katonai szolgálatot teljesített és címzetes őrmesteri rendfokozatot ért el. Édesatyja, aki jelenleg számvevőségi főtanácsos, a világháborúban 35 havi harcvonalbeli szolgálatot teljesített és a hadi díszítményes III. o. katonai érdemkereszttel (a kardokkal), az ezüst és bronz signum laudisszal (a kardokkal) és a Károly csapatkereszttel kitüntetett, emléklappal ellátott és 1935-ben őrnaggyá előléptetett hadviselt katona, aki Szegeden a nemzeti hadsereg megalakulásakor is több mint egy évi szolgálatot teljesített.

Mindezeknek alapján indítványunkat azzal a kéréssel terjesztjük a tekintetes Egyetemi Tanács elé, hogy azt, mint karunk kívánságát a m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter Őr Ő nagyméltóságához felterjeszteni méltóztassék.

Karunk ezt az indítványt egyhangúlag elfogadta, azt határozattá emelte és 1422/1935—36. j. k. szám alatt a tekintetes Tanács elé terjesztette.

A tekintetes Egyetemi Tanács a jog- és államtudományi karnak ezen indítványával az 1935. szeptember 30-án tartott I. rendes ülésén 65 szám alatt foglalkozott és azt megfelelő javaslattal terjesztette fel a nagyméltóságú m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter Úrhoz.

A nagyméltóságú m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr a f. évi október 5-én 26.883—1936. IV. számú leiratában közölte a tekintetes Egyetemi Tanáccsal, hogy a Kormányzó Őr Ő Főméltósága Gödöllőn 1936. szeptember 25. napján kelt legfelsőbb elhatározásával a Miniszter Őr előterjesztésére megengedni méltóztatott, hogy a szegedi m. kir. Ferenc József-Tudományegyetemen *Pacsi Jenő* az államtudományok és *Csikós Miklós* a jogtudományok doktorává *sub auspiciis gubernatoris* avattassék. Egyarról is értesítette a tekintetes Egyetemi Tanácsot, hogy a Kormányzó Őr Ő Főméltósága az ünnepélyes avatáson magas személyének képviselőjével a Miniszter Őr Ő nagyméltóságát, akadályoztatás esetére dr. *Tasnádi Nagy András* államtitkár úr Ő méltóságát méltóztatott megbízni.

C) Várkonyi Hildebrand bölcsészeti-, nyelv- és történettudománykari dékán jelentése

Tekintetes Egyetemi Tanács!

Tisztelettel jelentem, hogy *Schnitzl Erzsébet*, aki Nagy-kikindán 1910. június 9-én született s a római katolikus vallást követi, s aki az elemi iskoláit Temesvárott, Szegeden és Zombolyán végezte, majd mint a szegedi áll. Árpádházi Szent Erzsébet-leánygimnázium növendéke gimnáziumi tanulmányait általános jeles eredménnyel fejezte be; ugyanezen középiskolában 1928. júniusában jeles eredménnyel érettségi vizsgálatot tett, ennek alapján 1928. szeptemberében beiratkozott a m. kir. Ferenc József-Tudományegyetem bölcsészeti-, nyelv- és történettudományi karára, ahol 8. rendes félévet hallgatott, s ugyanezen idő alatt, mint német-francia szakos tanárjelölt a szegedi Középiszkolai Tanárképző Intézetnek is tagja volt. 1932. május havában német-francia szaktárgyaiból kitűnő-dícséretes eredménnyel tanári szakvizsgálatot, s miután a tanári gyakorlóévet eltöltötte, 1933. április havában pedagógiai záróvizsgálatot tett, s ezzel középiskolai tanári oklevelet nyert. Ezt követte 1933. június 24-én német nyelvészetből, mint fő-, német irodalomtörténetből és neveléstudományból, mint melléktárgyakból általános *summa cum laude* eredményű bölcsészettudományi szigorlata és bölcsészettudományi oklevelének megszerzése.

Ezen előzmények után *Schnitzl Erzsébet* 1933. június 26-án azzal a kéréssel fordult Karunkhoz, hogy eddigi középiskolai és főiskolai tanulmányainak eredményei alapján tegyünk előterjesztést a vallás- és közoktatásügyi Miniszter Úr útján a Kormányzó Úr Ó Főméltóságához, hogy *sub auspiciis gubernatoris* doktorrá avatása engedélyeztessék. Karunk megállapította, hogy *Schnitzl Erzsébet* összes középiskolai és egyetemi vizsgálatait — és a tanári szakvizsgálatot is — jeles, illetőleg kitűnő eredménnyel tette le s így kérelmét magáévá tette. Karunk idevonatkozó határozatát a vallás- és közoktatásügyi Miniszter Úr útján felterjesztette, e felterjesztésében azonban egy másik jelöltet is javaslatba hozott; ennek következményeként a má-

sodik helyen jelölt *Schnitzl Erzsébet*nek *sub auspiciis gubernatoris* doktorrá való avatása nem engedélyeztetett.

Schnitzl Erzsébet 1935. augusztus 19-én, majd 1936 január 24-én újabb kéréssel fordult a vallás- és közoktatásügyi Miniszter Úr útján a Kormányzó Úr Ó Főméltóságához. A bölcsészeti kár a két újabb kérést ajánlással terjesztette az Egyetem Tanácsa, illetőleg a vallás- és közoktatásügyi Miniszter Úr elé, aki 26.883—1936. IV. szám alatt értesítette Egyetemünk Tanácsát, hogy a Kormányzó Úr Ó Főméltósága Gödöllőn 1936. évi szeptember hó 25-én kelt legfelsőbb elhatározásában, előterjesztésére megengedni méltóztatott, hogy Egyetemünkön *Schnitzl Erzsébet* a bölcsészettudományok doktorává *sub auspiciis gubernatoris* avattassék.

A Kormányzó Úr Ó Főméltósága az ünnepélyes doktorrá avatáson való képviselőletével a vallás- és közoktatásügyi Miniszter Úr ő nagyméltóságát, akadályoztatása esetében dr. *Tasnády Nagy András* államtitkár úr ő méltóságát bízta meg, akit e helyről karunk nevében is hódolatteljes tisztelettel van szerencsém köszönteni.

Meg kell említenem, hogy *Schnitzl Erzsébet* édesatyja, *Schnitzl Gusztáv*, a vakok József Nádor Királyi Országos Intézetének tanára és 1934 óta címzetes igazgatója, a vakok „Homeros” zene- és énekkarának karnagya, s mint ilyen, énekkarával megnyerte a kormányzói, 1935-ben pedig a királydíjat. *Schnitzl Gusztáv* a világháborúban két évig frontszolgálatot teljesített, ezüst érdemkereszt a vitézségi érem szalagján kitüntetésben és ezenkívül elismerésben is részesült. *Schnitzl Gusztáv* úr a maga munkakörében kiváló érdemeket szerzett Hazánknak.

Mindezek előterjesztése után, a kormányzói engedély alapján tisztelettel kérem a tekintetes Egyetemi Tanácsot, hogy *Schnitzl Erzsébet* okleveles középiskolai tanárt, végzett bölcsészeti hallgatónkat *sub auspiciis gubernatoris* doktorrá avatni kegyeskedjék.

D) Erdélyi László rektor üdvözlő beszéde a kormányzói képviselőhöz.

Méltóságos Kormányzói Képviselő Úr!

Egyetemünk nevében a legmélyebb tisztelettel és hálával köszöntöm itt Méltóságodat, mint az államfő legmagasabb személyének képviselőjét. Teljes mértékben átérezzük a nagy kitüntetést, amely Egyetemünket s legkiválóbb tanítványainkat érte, amidőn a Kormányzó Úr Ő Főméltósága kegyesen megengedte, hogy ma egyszerre három doktorjelöltünk kaphassa meg a legnagyobb doktoravató elismerés jelét. Ezen való örömünket fokozza az, hogy Kormányzó Urunk éppen Méltóságodat küldte el hozzánk legmagasabb személyének képviselőjéül, ki nagy érdemeket szerzett előbb a magyar államvasutaknál a nagyon fontos igazságosság és igazgatás szolgálatában. De most a legmagasabb kegy. osztogatásában vesz részt mint oly magyar kulturának ápolója, amelyhez élettársul a híres *Bod Péter* magyar irodalomtörténet alapító nagy szellemének örökösét választotta maga mellé, kifejezve ezzel kiváló szeretetét a magyar tudomány iránt is. A Kormányzó Úr Ő Főméltóságát megillető mélységes tisztelettel és hódolattal kérem Méltóságod kegyes engedélyét, hogy Egyetemünk ünnepi közgyűlését újra megnyithassam a kivételes doktoravató végbevitelére.

E) Dr. Tasnádi Nagy András államtitkár beszéde

Külön öröm számomra, hogy az első alkalom, mely közvetlen kapcsolatba hoz a szegedi m. kir. Ferenc József-Tudományegyetemmel, a legszebb ünnepi alkalom. Hiszen azért gyűltek ma itt egybe az Egyetem Tanácsa és professzorai, az egyetemi ifjúság s Szeged város minden szép és nemes iránt érdeklődő közönsége, hogy részese és örvendező tanúja legyen három kiváló ifjú doktorráavatójának a Kormányzó Úr Ő Főméltóságá legmagasabb pártfogása mellett.

Nekem jutott a megtiszteltetés, hogy ez ünnepélyen Kormányzó Úr magas személyét helyettesítsem s az ő atyai kegyének külső jeleit az itt ünnepélyesen doktorrá avatott ifjaknak átadjam.

Úgy gondolom, jó az ilyen alkalom arra, hogy a mai élet rohanó ütemében egy percre megállítson bennünket s figyelmeztessen, mit jelent ez az ünnepély és mi a jelentősége magának ennek az Egyetemnek, mely ma ünnepet ülni vezetőiben s tagjaiban egybesereglett.

Az ünnepély, melynek központjában áll a derekas munkájáért kitüntetett három ifjú, illetve ifjú hölgy, reájuk nézve jelenti az első nagy elismerést, mely egyben biztatás is számukra, jelenti az ő buzgó tanulásukban s munkásságukban kifejezésre jutott hálájukat és tiszteletüket az alma mater iránt, melynek gondos irányítása s támogatása alatt a tudományos pályán elindultak. De jelent egyebet is. Bizonyítéka annak, hogy ez az Egyetem megteszi a maga kötelességét a tudományos nevelés, a tudományok ápolása s előbbre vitele terén abban a nemes szellemen, melyet a szívünkről olyan igazságtalanul, annyi kegyetlenséggel leszakított, szeretett Kolozsvárunkról hozott magával.

Egyetemeink — de talán minden nemzetek egyetemei — egyek abban, hogy otthonai a magas kultúrának, termőföldjei a tudományos kutató és alkotó munkának, hogy a legmagasabb fokú iskolai intézmények; mindegyik egyetemnek meg van mégis a maga külön jellege, színe, meg vannak tradíciói, eszményei, melyeket alapításuk, történetük, professzoraik egyénisége, hallgatóik egymásután következő generációinak lelke és környezetük ad meg s nyom reájuk eltörölhetetlenül.

Ez az Egyetem — bár ma Szegeden van, és kell, hogy itt felszívja a magyar alföld és népe lelki erőit, e nagyszerű magyar város és múltja különleges benyomásait és egy percre sem feledkezhetik meg a hála kötelességéről, mellyel az új otthont — annyi áldozatkész szeretettel — adóknak tartozik, nem mondhat le annak a gondolatnak fenntartásáról sem soha, hogy tulajdonképen a „Kolozsvári Egyetem“, nem törölheti le, nem szabad, hogy letö-

rölni engedje magáról azt a színt, nem veszítheti el azt a lelki arculatot, melyet Erdélyből hozott magával.

Ez az Egyetem tudományos hivatása mellett itt, a messze tekintő magyar síkság szélén őrizője, valóságos helytartója az erdélyi gondolatnak, követsége az erdélyi léleknek, ami elsősorban azért nagy, jelentőségű tény, mert talán az erdélyi lélekkel forrott össze leginkább a magyar történelmi küldetés tudata, a magyar öncélúság hite.

Ez az erdélyi lélek gyökereivel messze évszázadok történelmi talajába fogodzik, s e talajból az abba lehatoló gyökérszálak mélyen és szélesen terjengő hálózatán keresztül szívta mindig és szívja ma is — e tragikus időkben — a maga táplálékát.

Ez az erdélyi lélek a pusztulás szélén, a halál mesgyéjén álló magyarságot történelme legnehezebb korszakain tudta a maga szívósságával átmenteni és fenntartani.

Ez az erdélyi lélek nagy fejedelmei alatt megtanulta a tekintélyt tisztelni s a rendet megbecsülni, de nem felejtette el szeretni a legnemesebb értelemben vett szabadságot.

Az erdélyi lélekben született meg és virágozott ki igazán a lelkiismereti szabadság olyan időkben, mikor másutt, európaszerte, véres vallásháborúk dúltak.

Ez az erdélyi lélek sokszor szenvedte a megpróbáltatások kálváriáját, az elnyomatás durvaságát, de az elnyomatások és megpróbáltatások csak rugékonnyabbá tették, eredeti mivoltában megacélozták.

A körülmények mostohasága e lelket egyrészt a realitásokhoz szoktatta, másrészt viszont eszményekkel telítette. Elpusztíthatatlan optimizmusa színes fantáziáját veszni nem engedte, a jobb jövőndő reményét számára töretlenül fenn tartotta.

Ez az erdélyi lélek dicsekvés nélkül büszke, megalázkodás nélkül alázatos, sorsát desperáció nélkül türelemmel hordozó, önfeláldozó, de magát elpusztítani nem engedi — Istenben hívő s ezért hűséges — igaz és erős.

Ez az erdélyi lélek szerette s szereti a könyvet, a művészetet, a kultúrát, de ha kellett — s milyen sokszor kellett — nem irtózott a csatazajtól sem.

Ez az erdélyi lélek olyan férfiakban revelálódik, mint Rákóczi György, Báthory István, Bocskay István, Bethlen

Gábor, Teleki Mihály, a két Wesselényi Miklós, Jósika Miklós, Jósika Sámuel, olyan tudósokban, írókban, mint a két Bolyay, Kőrösi Csoma Sándor, Kemény Zsigmond, olyan papi egyéniségekben, mint a nemes lelkű Majláth Gusztáv és mint Ravasz László, s olyan asszonyokban, mint Lórántffy Zsuzsánna vagy árva Bethlen Kata.

A szegedi Egyetem azonban nemcsak az erdélyi lélek hordozója, hanem képviselője a száműzetés — a magyar történelemben többszörösen megszentelt száműzöttség — dicsőségének is.

A mi nagy száműzötteink — hogy csak II. Rákóczi Ferencet a nagy fejedelmet és az ő hűséges szolgáját Mikes Kelement, Kossuth Lajost említsem — mind végig törhetetlenül s megingás nélkül képviselték azt az érzést s gondolatot, mely miatt a száműzetés jutott osztályrészükül. Rákóczit, az ő Mikesét s Kossuthot — attól, hogy magukat megtagadva hazatérjenek — egyaránt visszatartotta a függetlenség vágya, — mint a költő énekli — az „édes szabadság bűvös, bájos karja, vissza mind a sírig“. Száműzetésében ez az Egyetem sem szünhet meg a maga eszméinek, azoknak a különleges eszményeknek is hűséges őrzője lenni, melyek ott, Erdély fővárosában már köveibe beleépültek, melyeket kihozott magával ide a Csonkaországba s melyeket ha veszni engedne, szegényebbé, színtelenebbé lenni segítené a magyar életet.

Mindezt — nagy megnyugvással kell megállapítanunk — nem feledi az Egyetem professzori kara, mely egyrészt hálás lélekkel használja fel mindazt a lehetőséget, amit jelenlegi jóltevői s elhelyezkedése nyújtanak, másrészt gondosan ápolja a múlt tradícióit s ébren tartja a lelkekben — elsősorban az ifjúság lelkében — a jövő reményességét.

Kedves ifjú doktorok! Mikor ezekre felhívom figyelmüket s eddigi odaadó szorgalmuk jutalmát, Kormányzó Úr Ő Főméltósága különös atyai jóindulatának kitüntető jelét, a gyűrűt átadom, azt kívánom, hogy a magyarság szebb, boldogabb jövődjének vágya hassa át hétköznapi fáradozásukat s legyen pihenést nem engedő hajtóerejük, de szője át ugyanez magukbaszállásuk csöndes óráit is. Növelje ez a gyűrű munkára, áldozatra való készségüket,

acélozza nemes önbizalmukat és tartsa ébren hazafiságukat s a Mindenható Isten áldása kísérje minden jóra való törekvésüket.

F) Erdélyi László rektor beszéde

Kedves gyűrűs Doktor Urak és Doktor-hölgy!

Ezen nagyon szép ünnepük, a tudománnyal való eljegyzésük emlékeként szeretnék nagyon drága kincset adni Önöknek, annak a kiürthetetlen tudatát, aminek az élet mámorosító vagy kétségbeejtő helyzeteiben, a legváltásosabb pillanatokban leginkább vehetik hasznát, de aminek egyszersmind életök díszéül, mindenkori iránytűül és lélekerősítőül is lehet és kell szolgálnia. Ez az Istenhez való igazi viszony megőrzése. Aki ebben helyén van, az embertársai s főleg honfitársai iránt való viszonyát is a legszebb rendben tartja, sőt hősiessé fokozhatja.

Ily ünnepi alkalommal, nagyon szép életpályájuk első nagy állomásán, hol az államfő figyelme is Önökre tekint, minden rendben gondolkozó fő sorra veszi azokat, akik többé-kevésbé részt vettek az Önök feltűnő sikereinek elérésében. Itt okvetlenül a legfőbb hely Istent illeti, mert először is az emberi test ezer milliós idegrendszerével oly csodás isteni alkotás, amelynek nem megtervezésére és megalkotására, de még a teljes kiismerésére is alig képes az emberi elme. Még csodásabb ez az emberi elme, a lélek, mely nem lehet isteni szikra és részecske az isteni tökéletes lélekből, de nem lehet részecske a szülők lelkéből sem, mert a lélek természeténél fogva föl nem darabolható tökéletes egysége az észnek, akaratnak és érzelemnek. Az önök kivételesen gazdag lelkét Isten örök akarata és kedvezése hozta létre. Istennek arany órái, műremekei Önök, kiket drága depozitumként helyezett el édesanyjuk ölében s oly családi, társadalmi, magyar nemzeti viszonyok közé, ahol az Önök szabad akarata megtalálta és fölhasználta a legkedvezőbb ösztönzéseket és sikereket. Sok tényező működött közre drága Doktor Urak és Doktornő az Önök szép és sokat ígérő kifejlődésében, de még a

kedvező tényezők és körülmények létrehozásában is el kell ismernünk Istennek különös gondját, szeretetét Önök iránt. Ha kedves Doktor Urak és Doktornő igazán becsületesek akarnak lenni, akkor adják meg mindenek előtt Istennek azt, ami az Istené, aztán a nemzetnek, államnak, ami az államé, ami a hazáé, amelyet szeretnünk kell, mert benne foglal helyet, szerepel mindaz, ami a mi vérünk, megértőnk, támogatónk. A szeretet nem egyéb, mint áldozatkészség. Ily szeretet vette Önöket körül eddig s Önök is ezt hasonló és még nagyobb áldozatkészséggel viszonyozzák. Az igazságosság követeli, hogy adjuk meg mindenkinek a magáét; a szeretet pedig a magáéból ad. Az igazságosság szükséges arra, hogy rendet teremtsen, de hidegen hagy, szétválaszt; a szeretet a magáéból ad, fölmelegít, összehoz és boldogságot áraszt.

Ezeket az elveket fogadják el tőlem s az Egyetem Tanácsától emlékül e nagy ünnep alkalmából, amikor bizonyára boldogok. Kívánom, hogy boldogságuk mindenkor megmaradjon s az élet próbái csak arra szolgáljanak, hogy boldogságukat megalapozzák. Úgy legyen!

És most Méltóságodhoz szólok, a Főméltóságú Kormányzó Úr nagyérdemű képviselőjéhez. Fogadja Méltóságod imént elhangzott nagyszerű beszédjéért, az erdélyi lélek szeretetére, ápolására szóló buzdításáért Egyetemünk részéről is a legmélyebb tisztelet és hála szavait, köszönjük gyűrűs doktoraink s Egyetemünk iránt megnyilatkozott nagybecsű érzelmeit, jóságát, és kérjük, méltóztassék Egyetemünk legnagyobb háláját tolmácsolni a Kormányzó Úr Ő Főméltóságánál alattvalói hódolatunkkal és azon hő kívánságunkkal, hogy a jó Isten nagybányai vitéz *Horthy Miklós* Kormányzó Úr Ő Főméltóságát igen soká tartsa és éltesse!

Ezzel a mai gyűrűs doktoravató közgyűlésünket be-rekesztem..

III.

Halálozások

1.

Buday Árpád emlékezete

A) Erdélyi László rektor beszéde

Buday Árpád, az érem- és régiségtan ny. r., a művészettörténet megbízott tanára 1937. április 7-én Szegeden elhunyt. Temetésén *Erdélyi László* a következő beszédet mondotta:

„*Qui loquebatur, tacet... ista est causa tristitiae*“, vagyis: „Hallgat, aki beszélt... ez a szomorúságunk oka“, — mondja gyászbeszédében *Szent Ágoston*. Ezért nagy fájdalommal szólok hozzád, kedves *Árpád*, mikor koporsódban már nem válaszolsz. Azok a bölcsen, érdekesítőn, lélekbelátón, emberismerőn, annyi szeretettel szóló, ajkak most némák. Szeretted székely szüleidet, sokat beszéltél atyádról, kihez legjobban hasonlítottál; szeretted magyar nemzetedet; rájontál a magyar földből és másutt is kiásott régi kézművekért és szaktudományodért; szeretted és sokszor emlegetted nagy, derék mesteredet, *Pósta Bélát*; szeretted tanítványaidat, kikből tudósokat neveltél és szeretted Egyetemünket, professzorait és egész ifjúságát, főleg a szegényeket, akikről atyjuk helyett is igyekeztél gondoskodni, számukra pénzt gyűjteni és ezt igazsággal, jóságos szívvel szétosztani. Utoljára nagy diákházat és diákasztalt tervezte azon gazdag tapasztalataid és ügyességed szerint, ahogy sikerült ezt *Pósta Bélával* megvalósítanod Kolozsvárott is.

Kari üléseinken s Egyetemi Tanácsunkban sokszor élveztük, csodáltuk élelátásodat, sokra emlékező tudásodat,

bölcs javaslataidat s azt az őszinte és bátor meggyőződést, amellyel a jó ügyet olykor szenvedélyes hévvel is védted és győzelemre vitted. Nagy tudós voltál, világhírű a magyarországi, erdélyi és németországi római limesek, határsáncok személyes felkutatásában és új értelmezésében, valamint a római felirattan megalkotásában, s híres szír, ógörög és római ikerlovasok képeinek gazdag összegyűjtésében és igazi jelentésük feltárásában. E síri emlékek, melyek az elhaló ember lelkének a szárnyalásait, égi boldogulását jelképezték, fölfokozták vallásos lelkületedet, amelyet nagy próbára tett egy évvel ezelőtt tudós reményekre jogosító fiad korai gyászos elhunya.

Most Te követed őt, kit már nagybetegen, sápadtan láttál sírbaszállani. De elmondhatod magadról: „*Non omnis moriar*“, „Nem halok meg teljesen“, mert csak halhatatlan lelked porhüvelyé hanyatlott le és oszlik föl, míg ennek legértékesebb lakója oszthatatlan egysége miatt természeténél fogva örökre élni fog. Ezt a lelket én úgy szerettem, hogy többször imádkoztam érte szent miséimben is és bízom abban, hogy egyetemi tanártársaid és tanítványaid, segélyezett diákfiaid sok szeretettel, nagy megbecsüléssel és hálával fogják ápolni megdicsőült földi léted és munkásságod emlékét, s imádkoznak lelkedért.

*Buday Árpád*unk, szeretett kollegánk, testvérünk, barátunk, Isten veled!

B) Banner János c. ny. rk. tanár beszéde

A régiségtudományi intézet és a volt tanítványok nevében *Banner János* c. ny. rk. tanár, adjunktus a következő gyászbeszédet mondotta:

Szomorú kötelességet teljesíték, amikor *Buday Árpád* nagyobb családjának, volt tanítványainak és dédelgetett intézetének nevében, mint ennek a családnak legöregebb tagja, búcsúzom a mindig megértő professzortól, az atyai jóbaráttól.

Ennek a családnak gyászában osztozik az a régi család, *Pósta Béla* magyar sorsra jutott kolozsvári iskolája, amely alapítása óta dolgozó legrégebbi tagját vészítette el. Osztozik

az országos Magyar Régészeti és Művészettörténelmi Társulat, a Német Birodalmi Régészeti Intézet és az Osztrák Régészeti intézet is, amelyek fáradhatatlan munkás tagjukat gyászolják a boldogultban. Osztozik a Dugonics-Társaság, amely nagyrabecsült igazgatósági tagjának mond utolsó istenhozzádot. Osztozik Hódmezővásárhely város közönsége, amely múzeumi törekvéseinek megértő támogatóját vésztette el.

A mult század végén egy munkára felkészült alföldi férfiú vitte magával Erdélybe azt a nemes oltványt, amelyet a magyar régészeti tudomány akkoriban megerősödött, életképes fiatal fájáról vágott le, amely Erdély gazdag történetű földjében, a kolozsvári Egyetem sarjzató talajában izmosodott terebélyes fává, hatását éreztetve Erdély egész földjén és annak határain túlmenően az ország minden múzeumában, a régészet kevés megértéssel találkozó műhelyeiben.

Ennek a fának a gondozásában kezdettől fogva a Mester mellett dolgozott *Buday Árpád*, a provinciális római régészet és a felíratlan hivatott művelője, aki tudattalanul is a maga számára készítette a nyugodt munkalehetőséget biztosító, nagyarányú intézetet. De a trianoni tragédia nem engedte meg, hogy ott foglalhassa el jogos örökségét, ahol mindenki gondolta. Erre már csak az Egyetem száműzetésében: Szegeden kerülhetett a sor.

Ha igaz az a dantei mondás, amely szerint nincs nagyobb fájdalom, mint a szegénységből visszagondolni az egykori gazdag életre, akkor ezt a menekülő egyetem tanáraival együtt *Buday Árpád* is az elsők közt érezhette. Érezte, de nem csüggedett.

A hazai föld, a provinciális kutató terület és a gazdag intézet elvesztése megacélozta a lelkét, tette készttette nem lankadó munkaerejét. Tudta, hogy, a *Pósta Béla* iskolájának szelleme szervező munkára kötelezi. Tudta, hogy neki az erdélyi férfiúnak vissza kell hozni a terebélyes fáról az erős oltványt és a barbaricum egykori területén olyan talajba nőtt fában kell életre kelteni, amelynek alanya gyengébb, mint az volt, amelyben a régi odaát megfogamzott.

Lankadatlanul dolgozott a számára idegen területen, bár tudta, hogy, ebből a talajból soha nem teremhet az ő

szájaíze szerint való gyümölcs. És a fáradságos munka mégis eredménnyel járt. Az életerős fa már 13 éve termi a talajnak megfelelő gyümölcsöt és hatását érezteti szerte az Alföldön. Köszönheti ezt *Buday Árpád* gondozásának, aki annyi szeretettel bajlódott a vadhajtasok eltávolításán, az életerősek istápolásán.

És most a munkaasztal üresen áll, a vezető kezéből kiesett az irányítás, és a tanítványok és munkatársak zavartan várják a biztató szót, a bátorítást, de hiába. Magunknak kell beszélni, hogy búcsúzóul megköszönjük a halottnak azt, amit az élőknek sohasem lehetett megköszönni.

Köszönjük azt a bizalmat és azt a bánásmódot, amelyet mindnyájan éreztünk, akiket a jó sors közelébe vezértél és amely mindnyájunkat azzal a szeretettel fűzött hozzá, amelyet nekünk is éreznünk kellett az ő részéről.

Köszönjük azt, hogy 13 éven át közös szegénységünkben meleg otthont, zavartalan munkalehetőséget biztosított számunkra és értékelte azokat a törekvéseinket, amelyek — bár más téren — de sosem voltak mások az ő jóra való törekvéseinél, amelyeket mindig megértettünk és amelyek — tőle elszakadva is — irányítani fogják további munkánkat, akárhova állítson is a sors bennünket.

Az Alföldről Erdélybe szakadt Mester a házsongárdi temetőben szövi tovább gazdag álmait. Az Erdélyből az Alföldre száműzött tanítvány a szegedi homokban találja meg pihenő helyét. És ebben a kölcsönösségben is van valami, ami tudományunk minden munkásának egymásra utaltságát jelképezi.

Mi értjük ezt a szimbólumot, mint ahogy ő is értené és követni fogjuk intő szavát, mint ahogy a körülményekkel leszámolva ő is követte.

Megértő professzorunk, szeretett gazdánk, Isten Veled!

C) Ditrói Gábor ny. r. tanár beszéde

Az Erdélyi Férfiak Egyesülete és a Hargitaváralja jelképes székely község nevében *Ditrói Gábor* ny. r. tanár, prorektor a következő beszédet mondotta:

Hatalmas volt az ezeréves tölgy, amelynek törzse itt szökkent sudárba az ország közepén. Hatalmas volt a ma-

magyarságnak gyönyörű fája, mert gyökerei a messze Kárpátok tövéig befonták a világ legszebb országának földjét. A szörnyű vihar sem tudta ledönteni: lelketlen emberek millióinak bűnös szövetkezete kellett jöjjön, hogy fejszéikkel kivágják az életerős óriást.

És akkor megvonaglottak mind a gyökerek és segítségére siettek mind a haldokló fának. S a csonk újból kihajtott s az ég felé tapogatózó új hajtás ismét a régi helyben, a volt ország közepén, az Alföldön nyujtotta karjait Isten felé. És ismét az egész nagy, régi ország nevelte a fát, benne volt megint gyenge törzsében, zsenge lombjaiban az egész magyarság ereje, íze, zamatja, lelke, mert hozták az életet az alföld homokján kívül észak, dél, nyugat és kelet televényéből az ősi törzs áldott gyökerei.

Buday Árpád, Te is így hoztad ide az édesanya keblén sarjadt új hajtásba szűkebb hazánk, Erdély nagy erejének, a kultúrának és igaz emberségnek életet adó, buzgó nedveit.

Bércek között gyökeredző életed minden munkája, mint azelőtt is, most is az egész magyarságé volt. Régen onnan ide, most innen oda szállt gondolatod, érzésed, s ha a szülőföld mindig szülőföld maradt is számadra, tudtad munkádat itt is olyan lelkesedéssel, kitartással végezni, mint tetted volna régi otthonodban.

De a szorgalmas munkásnak is meg kell pihennie néha, s egy-egy pillanatra Te is megpihentél. Ilyenkor ébren álmodozva szállt vissza lelked Erdély tündérvilágába. Az éber álom majdnem valóság volt s erdélyi férfiak köztött s egy, a szülőföldet idevarázsoló képzelt székely községben élte áloméletét. Ártatlan álmok... de *Rostand* azt mondja: „ki szépet álmodik, az aztán szépen él”. Te pedig szépen, lelkiekben szépen akartál élni és tudtad, hogy ahol nincs már fizikai fegyver, ott a hit és az érzések ereje következik.

Ábrándvilágodban társaid, az Erdélyi Férfiak Egyesülete és Hargitaváralja jelképes székely község nevében köszönöm munkádat, szenvedéseidet, reménykedésedet, s áldom emlékezetedet.

Nyugodj békességben a boldog feltámadásig!

Szeretett Barátunk, Isten Vele!

Kiss Albert emlékezete

A) Erdélyi László rektor beszéde

Kiss Albert a római jog nyilvános rendes tanára 1937 július 1-én Lakiteleken elhunyt. Temetésén Kecskeméten *Erdélyi László* rektor a következő beszédet mondotta:

Kedves Professzor-társunk és Rektor-elődöm!

Köztünk valóban felépült a pannonhalmi—debreceni szivárványhíd, a szép és meleg szeretetnek s a termékenyítő-eső szivárványának, vagyis az értékes tudós munka megbecsülésének kedves színeiben gazdag hídja. Te kezdted ezt a szivárványhidat megépíteni előzőkeny megbecsüléseddal s érdeklődéseddal, amikor értésemre adtad s megörvendeztetted azzal a ritka kijelentéssel, hogy megszerezted és ismered munkáimat és nagyrabecsüled. Ha mások iránt is ily tudós figyelmességet és megbecsülést tanusítottál, akkor nem csodálom, hogy oly sokan szerettek, talán így is mondhatom, mindnyájan szerettek, kik megismerhettek.

Mint a római jog tanára oly igazságokat hirdettél, amelyek előtt mindenkinék, tudósnak és a nem tanult értelmességnek is, minden nemzet fiának meg kell hajolnia, mert a római jog az emberi ész legremekőbb és mindenkor, mindenütt értékes bírói, ügyvédi gondolkodásnak legklasszikusabb kifejezése.

Mint rektor elődöm oly tekintélyt és tiszteletet szerzettél állásodnak, amilyen volt Deák Ferenc tekintélye és hatása a magyar parlament legelső kivirágzásakor. Bölcs voltál, a hirtelen indulatoktól ment nyugalom, ki csöndes derűvel hallottad és bíráltad el, oszlattad el tiszta okfejtéssel a tévedéseket s előzted meg a Rád bízottak, a Rád tekintők esetleges tévedéseit és ballépéseit.

Jótékonyan hatottál az egyetemi ifjúságra, mely később is szerette mozgalmaiban bölcs higgadtságodat és csendes intő szavadat, vagy óvó szempillantásodat látni és követni, Készséges tanácsadója voltál rektorutódaidnak s boldog voltál, ha észrevetted, hogy bizalommal fordulunk feléd,

vagy ha közreműködésed nélkül is, nagyon kényes helyzetekben is Hozzád hasonló előrelátást, bátorságot és bölcs tapintatot tanúsítottunk. Minden érintkezésem Veled föl-emelően szép és kedves volt, tele finom tapintattal és szerető jóakarattal.

Sokoldalú érdemeidet több oldalról meg fogják világitani, s én színes gazdagságban láttam ezeket, s nem tudom, hogy emiatt csak annál nagyobb veszteséget érezzünk-e hirtelen gyászba borító távozásodkor, vagy pedig vigasztalódjunk azzal, hogy gazdag, értékes életet éltél. Te jól töltötted be élethivatásodat, jól gazdálkodtál a rábízott talentumokkal. A kérdésre igazán csak egyképppen felelhetünk: egybefoglaljuk, nem is tudjuk szétválasztani a két érzelencsoportot, mert egyszerre érezzük a nagy veszteséget is, meg a feledhetetlen érdemeid tudatából kicsorduló vigasztalódás könnyeit. Nem tehetünk jobbat mindezért, mint hogy köszönetet mondunk a jó Istennek, hogy Téged nekünk adott, s köszönetet mondunk Neked is, hogy Istentől nyert talentumaidat Egyetemünk s nemzetünk javára kamatoztattad. Szeretünk Téged a síron túl is és imádságunk kísérjen el jótéteményeiddel az irgalmas Bíró elé.

Albert: testvérünk, barátunk, Isten Veled!

B) Buza László jog- és államtudománykari dékánhelyettes beszéde

Éppen csak bezárultak az egyetem kapui, éppen csak elszéledt a tanév Isten segítségével befejezett munkája után a professzorok és tanítványok serege, máris mélységes gyászba borult az Alma Mater Kiss Albert elköltözése miatt.

Van valami szimbolikus jelentősége annak, hogy Kiss Albertet éppén a tanév bezárása után szólította magához az Úr! Ő, aki minden kötelességét maradék nélkül teljesítette és soha dolgot félbe nem hagyott, most is az utolsó napig ott állt éberén a munkahelyen s csak amikor a munka véget ért, akkor távozott.

De vajjon csakugyan véget ért-e az a munka, mely Egyetemünkön és karunkon Kiss Albertre várt? Óh, meny-

nyire nem! Az ő helyére léphetnek mások, de vissza fogja-e bennök nyerni az Egyetem a Kiss Albert lelkét? Azt a lelket, mely féltő szeretettel figyelte az Egyetem életének minden megnyilvánulását s önfeláldozóan égette magát az Alma Mater oltárán.

Kiss Albert, mint professzor a katedrán nagy tudással és ritka előadói művészettel vezette be hallgatóit a római jog klasszikus rendszerébe, módot találva arra is, hogy a római jogintézmények kapcsán megvilágítsa előttük a mai élet nagy kérdéseit. Kiss Alberttől a hallgatók nemcsak a római jogot tanulták meg, hanem tanultak tőle élet- és világszemléletet is.

A kari autonómia területén hivatott vezér volt, kinél a tudós bölcsessége, a közügyekkel foglalkozó férfiú nagy tapasztalata és finom emberismerete s a jó gazda veleszületett gazdasági érzéke megmutatta a kari ügyek intézésének leghelyesebb módját.

Az ifjúság melegszívű barátja volt, aki átérezte az ifjúság törekvéseit, örömeit és szenvedéseit, aki minden hallgatóban a nemzet egy-egy drága virágát látta, melyet féltő szeretettel védeni és gondozni kell, hogy gazdag gyümölcsöket teremjen a hazának.

Kihült testedet át fogjuk adni a kecskeméti anyaföldnek, melyet Te mindig igazi otthonodnak tekintettél, de a lelked nem lesz itt eltemetve. Az szerteosztogatva tovább él ezer meg ezer tanítványod lelkében, mint a tudásnak, a hazaszeretetnek, a fajszeretetnek s a közéleti önzetlenségnek az egész nemzet számára erőt és fényt adó lángja.

És ott fog élni bennünk is, a Te árván hagyott karod professzoraiban. Ha Te nem is fogsz többé ott ülni tanácskozó asztalunknál, mégis a Te lelked fog vezérelni minket. Igérem, hogy szeretni fogjuk helyetted is az Egyetemet.

Kiss Albert, drága barátunk és kartársunk, Isten Veled!

IV.

Egyetemi ünnepélyeken és egyéb ünnepélyes alkalmakkor elmondott beszédek

1.

A rektori jogar ünnepélyes tanácsi avatása.

KIVONAT

a magyar kir. Ferenc József-tudományegyetem Tanácsának
1936. évi december hó 17.-én tartott IV. rendes üléséről
felvett jegyzőkönyvből.

Az elnöklő Rector az elnöklést törvényes helyettesének, dr. Ditrői Gábor prorektornak adja át és a következő napirendi tárgynak tárgyalási idejére a tanácsülésből távozik.

Erre az elnöklő Prorektor felkéri dr. Miskolczy Dezső orvostudománykari dékánt, hogy az általa bejelentett és napirendre tűzött önálló indítványt terjessze elő.

102.

683/1936—37. etsz. — Miskolczy Dezső orvostudománykari dékán az egyetemnek nemes ércből készült és drága kövekkel ékesített rektori jogarral történt megajándékozása ügyében az alábbi önálló indítványt olvassa fel:

„Magnifice Rector! Tekintetes Egyetemi Tanács!

Amikor Egyetemünk ősi székhelyét elhagyni kényszerült, Egyetemünk jogait és kiváltságait jelképező díszes ékességeink is jogtalanul idegenek kezére kerültek. Fájdalmasan érezte ennek az Egyetemnek minden egyes tanára, hogy a régi szép jogar helyett szerény, fafaragású pálca helyettesítette Egyetemünk egykori díszes jelvényét, mert szegénységünkben eddig nem tellett másra, Annál nagyobb a mi örömünk, hogy ez évi Rector Magnificus

urunk saját költségén nemes ércből, drágakövekkel ékes finom művű jogart készítettett és ajándékozott Egyetemünknek. Alulírottak tisztelettel javasoljuk, hogy a Rector Magnificusunknak eme nemes áldozatkészségéért az egyetemi Tanács őszintén érzett háláját és igaz köszönetét fejezze ki és ezt jegyzőkönyvben örökítse meg.

Maradunk a tekintetes Tanács iránt

Szeged, 1936. december 17-én mély tisztelettel: dr. Miskolczy Dezső s. k., dr. Surányi-Unger Tivadar s. k., dr. Várkonyi Hildebrand s. k., dr. Zolnai Béla s. k., dr. Szentpétery Zsigmond s. k., dr. Issekutz Béla s. k., dr. Ditrói Gábor s. k., dr. Gelei József s. k., dr. Túry Sándor Kornél s. k.

Az egyetemi Tanács az önálló indítványt nagy örömmel egyhangulag elfogadja és az egyetem Rector Magnificusának, dr. Erdélyi László úrnak azért a nemes áldozatkészségéért, hogy saját költségén nemes ércből, drágakövekkel ékes finom művű jogart készítettett és ajándékozott a m. kir. Ferenc József-Tudományegyetemnek, — őszintén érzett háláját és igaz köszönetét fejezi ki és mindezt jegyzőkönyvében megörökíti, amelyről a Rector Magnificust nagyrabecsülésének kifejezésével jegyzőkönyvi kivonattal értesíti.

A Rector Magnificus ezután a tanácsülésbe visszatér, mire a Prorektor a következő üdvözlő beszéddel fogadja:

„Magnifice Rector! Igen tisztelt és szeretett barátunk!

Rektorrá választásod után az volt az első cselekedeted, mint megválasztott új Rectornak, hogy kérést intéztél az akkor működő régi Tanácshoz és Rektorhoz, hogy engedjék meg Neked, hogy az Egyetem addigi egyszerű, festett fából való rektori peduma helyett, a magad költségén új, szép, nemes anyagból valót készíttethess. — Ezt a kérést az Egyetem iránti szeretettől indítva, nagy szeretettel és illő szerénységgel tetted. Illő szerénységgel, mondom, mert az Egyetem is megtisztelt Téged akkor, mikor e jogáról lemondva Reád bízta az új pedum megcsináltatását.

De az Egyetem nem csalódott bizalmában, mert Te, iránta való szeretetedből indíttatva, tökéletesen teljesítetted vállalt feladatodat, nagy költséggel, nemes anyagból, ék-kövekkel díszített, művészi alakú és kivitelű gyönyörű rektori pedumot készítettél, olyat, amilyen méltó nagyhírű Egyetemünkhöz.

Nem tudjuk Neked eléggé megköszönni ezt a bőkezűséget és azt a szeretetet, amelyet mindannyiunk által anynyira szeretett Alma Materünk iránt tanusítottál. Az Isten áldjon meg érte, s adja, hogy a gondjaidra bízott egyetemet jó egészségben, sok sikerrel vezethessed!"

A Rektor megköszöni a megtisztelő szavakat, majd pedig kifejezést ad annak a nagy hálájának, mellyel az Egyetem és a Tanács minden egyes tagja iránt viseltetik.

Megemlékezik ezután a fából készült rektori jogarról, amelyet az Egyetemen az akkori szegényes körülmények között mindenki örömmel fogadott. Hogy a jobb idők bekövetkeztek — mondja a Rektor — s az Egyetem fényes objektumokhoz jutott, úgy gondolta, hogy egy nemes fém-ből készült jogar jobban illenék a megváltozott viszonyokhoz. Ezért és az egyetem iránt érzett soha nem muló hálából határozta el magát az új rektori jogar elkészíttetésére, amelyet ezennel boldog örömmel ad át az Egyetemenek és Tanácsának s egyben hálás köszönettel veszi a Tanácsnak ezért a gondoskodásáért nyilvánított jóleső megemlékezését.*)

Látta: A jegyzőkönyvi kivonat hitelélül:

Dr. Ditrói Gábor
prorector.

Dr. Nyakas János
egyetemi tanácsos,
tanácsjegyző.

*) Legyen szabad utólag följegyeznem történeti emlékül azt, hogy külön kéresemre az új jogart az Egyetemnek való átadás előtt Dr. Glattfelder Gyula csanádi püspök úr Ó Excellenciája a saját házi kápolnájában fölszentelte, megáldotta. — A jogar zománcos felirata, ez:

VNIUERSITATI SCIENTIARVM ZEGHEDENSI
OBTVLIT SCEPTRVM ANNO MCMXXXVI RECTOR
LADISLAVS ERDELYI

A Beszámoló szerkesztője.

Varga Lajos egyetemi magántanár emlékezéséde dr. Gáyer Gyula szobrának avatásakor Szombathelyen, 1937. június 6-án.

„...nemcsak a kiváló szaktársat siratjuk benne, hanem a jó embert, a nemes lelket, a megértő, minden jó és szép iránt lelkesedőtisztta lelkű jellemet!”

(Gyórfy)

Éppen egy hét múlva lesz öt esztendeje annak, hogy Vas-vármegye és Szombathely nagy fia: *Gáyer Gyula* örökre lehunyta szemeit. Kereken egy lustrum telt el azóta, hogy lecsukódtak azok a szemek, melyek mindig olyan derűsen néztek körül Isten csodaszép kertjében: *a nagy természetben.*

A nagy veszteség fölött érzett fájdalom azonban még mindig él lelkünkben. Sok gyönyörű megemlékezés, tudományos folyóiratoknak az Ő egyéniségével foglalkozó gyászkeretes számai méltatták az Ő érdemeit. Am a nemes *Vas-vármegye* és az ősi *Szombathely* lakóinak szívébe olyan mélyen belevéste magát, hogy számos elismerésüknek és kegyeletüknek adóját még mindig nem érzik leróva teljesen.

Ime itt áll előttünk készen *Gáyer Gyulának* ércbe öntött szobra, mint annak a nagy *kegyeletnek*, annak a nagy *szeretetnek*, annak a soha meg nem szűnő *hálának* és *tisztelétnek* szinte elevenné váló jelképe, melyet e vármegye és e város lakói őriznek lelkükben *Gáyer Gyula* iránt...

Ime itt áll az Ő áldozatos, hálás lelkük gyümölcse *talán azon a helyen*, ahol egykoron az ősi *Savariában* a messze délről érkezett római légiók megpihentek, hogy azután nyugat, észak vagy kelet felé meneteljenek...

Itt áll *talán azon a helyen*, ahol egykoron római császárokat fogadtak a város lakói és katonái nagy diadallal és üdvivalgással..., ahonnan elindult Róma felé az új császár: *Septimus Severus*, vagy *Aemilius*...

Itt áll talán azon a helyen, ahol honfoglaló magyarok itatták fáradt lovaikat a közeli folyó hús hullámaiban...

...Illesse azért hála, mélységes elismerés és köszönet mindazokat, akik ennek a szobornak felállítását elhatározták, végrehajtották és ehhez bárminő mértékben is hozzájárultak!

Mélyen tisztelt ünneplő közönség! Ezelőtt 7—8 esztendővel abban a szerencsében részesülhettem, hogy Gáyer Gyulát néhány kiránduláson elvezettem a Fertőre és a Hanságba, ahol főleg a vizek és lápok növényvilágát tanulmányozta. Egyik utunk alkalmával Sopron határában egy vén, óriási kanadai nyárfa alá érkeztünk. Hatalmas lombkoronája közé szellőurfik furakodtak, mintha bűvócskát játszanának... Amikor a fa közelébe érkeztünk, Gáyer Gyula leemelte a kalapját.

— Látod, — mondotta — amikor ilyen gyönyörű vén és óriási fákat nézek, mindig le kell emelnem a kalapomat előttük...

Jól tudtam róla, hogy milyen fáradhatatlanul kutatta Vas-megye és a Dunántúl ilyen öreg fáit. Jól tudtam róla, hogy milyen lelkesedéssel szállott síkra szóban és írásban azok megvédelmezése, természeti emlékekké nyilvánítása érdekében. Nagy megilletődéssel néztem mégis a Természet nagysága előtt meghajló, csillogószemű embert, akinek lelke bizonyára ott szálldosott a vén fa lombjai között.

Ez a soha el nem feledhető kép és emlék tör elő lelkemben most, amikor szobra előtt állok. Hiszen az emberek hamar felejtenek, különösen a mai mozgalmas, nyugtalan, szenvédélyekkel teli világban. Ám ez a szobor éppen azt mutatja, hogy Szombathely lakói nem felejtenek! Ők szobrot emelnek a szerény, vidéki, más életpályán működött tudósembernek, — botanikusnak!

És ez a szobor — Gáyer Gyula szobra — lelkem előtt egyszerre megnyúlik, magasra tör, magasabbra, mint az a soproni nyárfa... hatalmas lombkoronájú fává válik... melynek ágai között bűvócskát játszanak emlékeink, szeretetünk és áldozatos hálánk szellőfiai... s keresik Gáyer Gyula lelkét.

És mindnyájan érezzük, hogy emlékeink szellemi megtalálták ezt a nagy Lelket! Megtalálták nagyon sokféle alakban:

... az egyik ág lombjai között a gyöngédszívű, igazságos bíró lelke...

... a másik ág lombjai között a nagynevű, fáradhatatlan természettudós, botanikus lelke suhan át...

... a harmadik ág integető levelei között a Vas megyei Múzeum áldozatos örének és Szombathely nagy fiának lelke röpdös fecskeszárnyon...

... amott pedig a magyar ügyért harcoló hazafi tüzes lelke villan keresztül...

... másutt meg a jó családapa, az igazi jó ember galamblelke röpköd...

Mert élethivatása az igazságszolgáltatásügy gyönyörű mezőire, a bírói pályára vitte Őt. Hivatását nagyon szeretete és sohasem panaszkodott, hogy az tudományos munkásságában akadályozta volna. Csodálatos sokoldalúsággal tudta megosztani a lelkét s bárhova nyult, Midas királyhoz hasonlóan arannyá vált kezében minden. Ezt a sokoldalúságot csodáljuk Benne.

Már mint kolozsvári joghallgató 1906. május 17-én az Erdélyi Múzeum Egyesület természettudományi szakosztályának gyűlésén előadást tart egyes hazai sisakvirágokról. Hallgatja a növénytan előadásokat is és kirándulásokat tesz a környéken, ahol szorgalmasan vizsgálja a mezőségi növényeket.

A világháború alatt mint katona, szabad idejében Pozsony növényvilágát dolgozza fel.

Mint tagosító bíró a vas megyei kis Gödörháza határán tagosít, de vesz fáradságot a távoli kis falu néprajzi, településföldrajzi és szociális viszonyainak feldolgozására.

Bírói ítéleteit a természettudós iskolázott lelkével hozza meg s mindig valóban igazságot szolgáltatott. Ítéleteiben olyan éleslátást és szeretetet tanusított, mint egy új növényfaj felismerésében s olyan szabadsággal írta meg azokat, mint az új növényfaj apró alaki tulajdonságait.

És bizonyos, hogy a jog körülhatárolt szabályainak rendszeressége erős mértékben hatott természettudományi

munkásságában is s lehetővé tette részére a *sisakvirágok*, a *Violák*, a *Rubusok* bonyolult fajai közötti éles és tisztán látást...

S amint *birói* ítéletei a felsőbb bíróságok előtt is elismerést és elfogadást arattak, úgy tették ismertté nevét a külföldi botanikusok előtt is *növénytani* ítéletei és megállapításai.

Nagy volt Ő mint botanikus. A növényvilág kutatásában csaknem harminc esztendő munkásságot fejtett ki. Majdnem 160 értekezésben foglalkozik idevágó kérdésekkel s számos *új fajt* írt le. Pozsony-, Komárom-, Zala- és Vas megye területein, a Balaton mellett és a stájerországi területeken kutat, gyűjt fáradhatatlanul. A Hanság síkján, a balatonkörnyéki lápokon, a Rába mentének laposain éppen úgy otthon van, mint a kőszegi, velem-szentvidi hegyeken és a stájerországi havasokon. *Élesszemű, alapos megfigyelő.* Úgy meglátja a legkisebb tulajdonságokat és eltéréseket, mint az acélszakértő az acél színének szinte észrevehetetlen változásaiból annak sajátosságait, vagy az aranyműves az aranyba elegyített ötvöző fém mennyiségét.

Sokszor megáll a kőszegi, cáki, velemi ősi gesztenyések vén fáin alatt; hallgatja a sárvári évszázados tölgyeki susogását s végtelen szeretettel simogatja a *bakonyi tiszafákat*. Ilyen állományok érelik meg lelkében azok megvédésére való törekvéseit s teszik a *természetvédelem* nálunk annyira elhanyagolt elveinek egyik leglelkesebb, leghatásosabb apostolává.

Érdeklődése igen nagy a *kertészet* iránt is. Hiszen Vas-megye régi kastélykertjei (Körmend, Bozsok, Vép, Sárvár, Alsószeleste), a kámoni híres kert, a malonyai örökzöld park legújabb létesítményei valóságos élő gyűjteményei az érdekesebbnél érdekesebb növényeknek. Természetes azért, hogy ezekben a kertekben olyan jól érzi magát, mint a kincskereső a megnyitott kincsestárban.

Növénytani tudományos munkásságának elismeréséül 1925-ben a most Szegeden otthont talált kolozsvári Ferenc József-Tudományegyetem matematika-természettudományi kara egyetemi *magántanárrá* képesíti, 1932-ben pedig ugyanitt *címzetes nyilvános rendkívüli tanár*. Ugyanezért nyeri el a *Kormányzói Legfelsőbb Elismerést* is.

De mindennél nagyobb elismerés részére az, hogy nevéről hazai és külföldi növénytudósok összesen 15 új növényt neveznek el! A *Pulsatilla Gáyeri Simk.*, *Mentha Gáyeri Trautm.*, *Veronica Gáyeriana Lengy.*, és a többiek örökre hirdetik nagy nevét a tudományban, még ha azok a növények mind kipusztulnának is Isten kertjének flórájából...

Éppen növénytani kutatásai megtanították arra, hogy minden élőlénynek, minden növénynek s az embernek is meghatározott helyet jelölt ki a bölcs teremtmény, ahol életét le kell élnie, ahová gyökerezik, ahol virágait és termését hoznia kell. Így *Gáyer Gyula* Szombathely és Vas-megye földjében gyökerezett. Részt vesz a város minden művelődési megmozdulásában. A Vas megyei Múzeumba fáradhatatlanul gyűjt be mindent, ami a város és a megye történeti, természeti, néprajzi viszonyaira vonatkozik. Így nagy mértékben hozzájárul ahhoz, hogy a szombathelyi Múzeum egyik legtekintélyesebb vidéki múzeuma a Magyar Hazának.

Munkájában itt is nagy *lelkesedése, önzetlensége* és tiszta *tudományszeretete* vezérlik. Azt, hogy mit tett Ő a múzeum és város érdekében, nem kell nekem elmondanom: *oda van az írva e város minden lakójának szívébe!* Ennek tanúbizonysága ez a szobor is!

Gáyer Gyula mintaszerű, nemes hazafi, igaz magyar ember is volt. A magyar hazát ért szörnyű csapások mérhetetlenül lesújtották. De hamarosan felveti a fejét, mert mint természetkutató jól tudja, hogy *minden rettentő jégverés után is újra diadalmasan előtör az Élet...!*

Innsbruckban szerzett egyik megragadó versében („AN BRUDER WILLR'AM“) hirdeti, hogy *nem szabad elkese-rednünk, meginognunk*, hanem *kemény akarattal*, mint a kő és acél, mindig a *jövőbe nézzünk!* Csak így viszünk majd világhosszút és szabadságot elszakított, elnyomott testvéreinknek...

A „burgenlandi kérdés“-ben Ő kezdi meg nyílt sisakkal a ferdítések és a hamisítók álarcának lerántását...

Bár egyforma készséggel ír magyarul, németül és franciául, mégis kristálytisztá, magyar stílusa, könnyed és világos előadásmódja, szellemes fordulatosága magyar írásaiban ragad meg teljesen.

És *Gáyer Gyula jó férj, jó családapa és jó ember* is volt... Hiszen halála előtt írt csodálatosan megható búcsú-soraiban Ő maga mondja, hogy a természettel való foglalkozás közben megtanulta az Élet tiszteletét, mely a szeretethez vezet s a valódi humanizmus alapjává válik.

Aki az élők világával foglalkozik, nem is lehet más-milyen. Testvérének tekint minden élőlényt, mert tudja, hogy ővele együtt a földből nőttek ki azok is... És lehetőleg igazibb humanizmus, mint az ilyen érzésből fakadó?!

Ezért lelkesedett és lelkesített minden szép, jó és nemes iránt. Ebből fakadt mélységes emberszeretete, mellyel mindenkiben felfedezett valamilyen értéket. Ebből fakadt szülei és családja iránti nagy szeretete. Ezért „nem hiszem akadt volna egyetlen ember, aki Reá bárcsak nehezelt is volna életében“ (*Győrffy*).

Így nőtt Ő naggyá, mint *igazi jó ember*...!

A természet tisztelete és az Élet szeretete pedig megtanították arra is, hogy nem kell félni a Haláltól. Mert az Élet útjai, ha egyenesen, ha kanyargósan is, de a Halál kapujába vezetnek...

[Aki tudja, hogy az Élet és a Halál egymás függvényei, az az utolsó órában is nyugodtan tollbamond, rendelkezik és hagyakozik. Mert azt is tudja, hogy a Halál egyuttal feltétele is az Életnek! A búzaszem halálából fakad az új búzaszár és ezen az új kalász...!]

Ezek tudatában írta „VIRÁGFAKADÁS“ című költeményében:

„... Szent-Vidhegyén a bronzkor lánya
Napisten szent oltárinál
virágdísszel sötét hajában,
imára kulcsolt kézzel áll,
amíg a lelke elmerengve
a vágyak útján szállva száll.

És jöttek évek, multak évek,
más volt az oltár, más volt a lány,
de ezredek ködén keresztül
hasonló mégis mindahány...“

Igen, a Szent-Vidhegyén a bronzkor óta évezredek óta más és más alakban szállt az áldozat... de az áldozók

„ezredek ködén keresztül“ is mégis mind hasonlók voltak... emberek voltak, az Életet hordozók... Ők elmultak, mert minden, minden elmúlik egyszer, de maga az *Élet örök!*

Az Élet örökkévalóságának hirdetője legyen ez a szobor is, mint *Gáyer Gyula* emlékezetének megtestesítője!

Tanítsa Szombathely, Vas-megye és az egész magyar *Haza fiait jóságra, ember-, munka- és hazaszerejétre!*

Hirdesse, hogy az egyédek elmúlnak ugyan... sorra elnyeli őket a föld... *de a föld, a föld megmarad...!* Szent-Vidhegyén is földbe hanyatlik a virágot áldozó lány, de a Szent-Vidhegye továbbra is hűségesen teremni fogja a virágokat más és más leányok áldozati csokrának...

Hirdesse, hogy ha elmúlunk is mi itt mindannyian, *de fajunknak, a magyar fajnak, örökéletűnek kell lennie ezen a földön, a Szent-Vidhegytől a brassói Királyhegyig!*

Hirdesse: *minél többet dolgozunk magyar fajunkért, annál jobban hozzájárulunk a faj életének örökösségéhez... és annál maradandóbb nevet szerzünk magunknak.*

Úgy áldozunk legméltóbban *Gáyer Gyula* emlékének, ha ezt nem feledjük!

Ezekkel a gondolatokkal helyezem el a szegedi Ferenc József-Tudományegyetemnek az ottani botanikus kertben készített koszorúját, — valamint *Gáyer Gyula* professzorának: *dr. Györffy István*nak és intézetének szintén ott készített koszorúját!

A tanévzáró ünnepély

A) Erdélyi László rektor megnyitó beszéde

Az egyetem 1937. évi május hó 29-én tartott 1936—37. tanévi évzáró ünnepélyén elmondott beszédek.

„Elvész a nép, mely tudománynélkül való“, mert Ozeás próféta által az Úr kihirdeti, hogy „elhallgat az én népem, mivel nincs tudománya, s mert te megveted a tudományt, én is megvetlek téged“ (Oz. 4, 6.). Itt természetesen tudományok tudománya az Isten helyes megismerése. Erre rávezet minden tudomány. Itt keresi, a tudományok művelésében minden nemzet a maga kulturfölényét s kiváló professzortársunk dr. *Ereký István* legújabb műve azon nagy egyetemi reformtérvvvel kapcsolatban, amelyet dr. *Hóman Bálint* kultuszminiszterünk készül megvalósítani, megdöbentően mutat rá arra, hogy Magyarország utódállamai miként sietnének az egyetemi tanszékek rohamos megszaportításával megvívni velünk, a mi kisebb egyetemi tanári létszámunkkal a kulturfölény döntő csatáját is. *Ereký* műve a legjobbkor világít bele azon bonyolult főiskolai s egyetemi kérdések nagy tömegébe, amelyeket a mi nemzedékünk Magyarországnak kell megoldania. Egyébiránt a tudományok belső értékét és magas fokát nem a tanszékek száma dönti el, hanem oly tudós egyetemi tanárok, akiknek híre külföldre is elhat s akiket nagy kultúrnemzetek egyetemei és tudós egyesületei versenyezve hívnak meg előadások tartására, mint ahogy az elmúlt hónapban öt-hat belga és franciaországi egyetem látta és ünnepelte vendégelőadóul dr. *Kerekjártó Béla* geometriai tanárunkat. Ilyen kiváló professzorainkról majd részletes beszámolóban fogok szólni a jövő tanév megnyitójában.

Most az egész magyar nemzet nagy ünnepi évre készül, a honalapító Árpád ház első igazi államszervezőjének, erkölcsi megalapítójának, ezer és több éves megszilárdítójának, első nagy szent királyának megdicsőülése 900.-ik emlékévére. Egyetemünk professzora, *Sik Sándor*, a leg-tudósabb költő, nagyszerű színműben és „Szent magyarság” című magas szárnyalású történetbölcséleti aranykönyvében oly magasztos alkotással emelte az égisz a magyar faj legnagyobb szentjét és méltó nagy rokonait, hogy ennél dicsőbb nagyságokat egy nemzet sem mutathat föl honszerző első családjából, de a királyok további soraiból sem.

Már első királyunk kereste a magyar nép kultúrfőlényét s erre azt az eszközt ajánlotta, mely sokoldalúvá tette az ókori görögök örök mintává, klasszikussá fejlődött műveltségét az egyiptomi, babiloni, feníciai és kis-ázsiai kultúraltabb telepések befogadásával és nagygyá tette Rómát azzal, hogy megalapítói, Romulus és Remus kis váraikat más népek menedékhelyévé tették. Egyenesen ezen utóbbi történeti példára hivatkozott *Szent István*, amikor fiának és minden utódának ajánlotta a sokféle kultúrát hozó vendégek, jövevény népek befogadását. Akiket ő és utódai századon át befogadtak, azok többnyire észrevétlenül beolvadtak a magyarságba s Magyarország ezen beolvadásnak, amire sohasem használt erőszakos és politikai eszközöket, sok kiváló történeti családot köszönhet, mint a Pázmánokat és Forgáchokat a német Hont-Pázmán nemzetségből, Báthoryakat a Guthkeled nemből, Batthyányokat a cseh Bogát-Radvány nemzetségből stb. Magyarországnak csak azok a későbbi telepések váltak veszedelmeivé, akikre Szent István nem gondolhatott, akik t. i. kultúrát nem hoztak be és nagy tömegben bemenekülve a török elől Magyarországra, itt az ország szélein magyarokkal keveset érintkeztek, de annál többet szomszédos testvéreikkel, míg nem a menedékkadó szentistváni Magyarország területét 2/3 részben Franciaország könnyű adományából elszakították.

„Elvész a nép, mely tudománynélkül való”, amely tudományhoz az Istenről szóló tudomány is hozzátartozik. Magyarország minden egyetemén van teológiai kar, csak a szegedin nincs. A szegedi egyetem folytatása volt a

kolozsvári egyetemnek, mely az erdélyi 48-as únió-bizottság kérése és Br. *Eötvös József* kultuszminiszter 48-as és 67-es terve szerint az 1581. évben alapított Báthory-egyetem theológiai stb. karának felújítása és kiegészítése akart lenni s ennek törvényben és alapítólevélben való kimondását csak az akadályozta meg, hogy a Báthory-egyetem katolikus jellege versenyre indította a nagyenyedi protestáns főiskola és a románok külön egyetemi igényeit. A szegedi egyetem kat. teológiai kara is tervben volt, *Klebelsberg* és *Bethlen* miniszterek ebben már megegyeztek, de éppen fővárosi kat. egyházi részről aggodalmat támasztottak a pesti és szegedi kat. teológiai karok versenyével szemben.

A világi tudósok általában nagyon tartózkodók a valástudomány dolgában. Ennek egyik oka az, hogy ezen a területen nem érzik magukat szakembereknek, s a tudós óvatosság és tárgyilagosság arra készíti őket, hogy ne szóljanak bele abba, ami az ő vizsgálatuk körétől távol esik. Van ennek más tiszteletreméltó oka is: az t. i. hogy keresik a természetes okokat mindaddig, ameddig csak elmehetnek, s amikor végre ki kell jelenteniök *Du-Bois-Reymond*-dal, a híres berlini fizikussal és természetbölcse-lővel, hogy a továbbiakat nem tudjuk és nem is fogjuk tudni, mert ott már csak a csodás isteni beavatkozás következhetik. Így tesznek az orvosok a lourdesi orvosi intézetben is: egyfelől kizárnak minden idegbajt, mely szuggerációval gyógyítható, másrészt két történeti ténynek jegyzőkönyvbe: először azt, hogy az előttük megjelent beteg semmiféle természeti erővel és orvosi tudománnyal, emberi beavatkozással nem gyógyítható; másodszor azt, hogy az előbbi beteg előttük megjelent és teljesen egészségesnek találták, sőt meggyógyulása állandónak bizonyult. A lourdesi csodák a legklasszikusabbak, mert hittétel, dogma isteni igazolására történnek 79 év óta modern orvosi intézet tudományos ellenőrzése mellett.

Akik a teológiát korábban nem tekintették igazi tudománynak, azok most már meggyőződtek arról, hogy a teológia módszerei is teljesen tudományosak, nagyon hasonlítanak a filológiai és társadalomtudományi, művelődés-történeti módszerekhez, amennyiben a teológus tudósok szintén nagyon régi írásokat, papyrusokat, codexeket tanul-

mányoznak a legpontosabb szövegkritikával és szemenszedett szövegekből állapítanak meg államtörténetet, kulturtörténetet, dogmatikus tanítás-rendszert és erkölcsstant. Most már a tudományos akadémiák is egyenlőrangú tudósokként választják tagjaik közé a teológus tudósokat.

S a magyar tudósok, kik így gondolkoznak, a szegedi egyetemen is szívesen fogják ünnepelni tanítványaikkal *Szent István* magyar királyt megdicsőült halála 900-ik évében és meggyőződéssel vallhatják ezt a régi bölcs mondást: „Elvész a nép, mely tudomány nélkül való“ azzal az értelmezővel, hogy ez a tudomány szintén nem lehet el Isten méltó ismerete és tisztelete nélkül.

[Szívből és mély tisztelettel köszöntöm 65-ik évzáró egyetemi ünnepélyünkön megjelent magas vendégeinket, a vallási, városi, katonai, bírói hatóságok s az összes társadalmi osztályok fejeit és tagjait; különösen üdvözlöm a Kultuszminiszter Úr képviselőjét, *Szily Kálmán* Úr Ő Excellenciáját, s a városunkban lakó s Isten jóvoltából püspöksége 25-ik évét ünneplő dr. *Moóri Glattfelder Gyula* csanádi püspök Úr Ő Nagyméltóságát, a pályadíjnyertes egyetemi hallgatók jutalmazására félezer pengőt nyújtó Szeged szab. kir. város főispánját és polgármesterét, méltóságos vitéz *Imecs György* és dr. *Pálffy József* urakat: köszöntöm méltóságos vitéz *Mérey László* vegyesdandárparancsnok urat, ki szintén pénzajándékokkal segítette bajtársi egyesuleteinket; és kiválóképpen üdvözlöm egyetemi munkatársaimat, egyetemünk Tekintetes Tanácsát és Méltóságos Professzorait s itt megjelent tudós munkatársaikat és hallgatóinkat, s ezzel az évzáró egyetemi ünnepélyt megnyitom.

B) Gelei József matematikai és természettudománykari prodékánnak emlékbeszéde az egyetem hősi halottairól

Mélyen tisztelt ünneplő közönség!

A világháború gyászemlékeként hatszázezer magyar alussza örök álmát Vén-Európa kebelén. Hatszázezer teremtvő férfikar ölelkezett össze a tétlen anyafölddel és

hatszáz ezer honáért lelkesedő, meleg férfiszív ontá és szórásztét vérét köröskörül a nagyvilágban. Ki itt, ki amott. Alig valaki a hon védelmében, alig valaki a határok, a magyar tűzhely megmentésében! Hatszáz ezer magyar teremtés egytől-egyig a bajtársi becsület céltalan áldozata lett, ki Galicia földjén, vagy a rokitnói-mocsarakban, ki Verdun alatt, vagy az Assiagói-fennsíkon, ki Doberdo, ki a Piave poklaiban, vagy éppen a Balkán járatlan hegyeinben, mocsaraiban.

S akiknek a sors azt a földöntúli gyönyört engedte meg, hogy a hon határain állhassanak őrt: az ezeréves haza, az ezeréves magyar mult, az ezerezstendős katonai becsület megvédésére, talán éppen azok alusszák a Kárpátok szikláin alatt a legkeserűbb, a legnyugtalanabb álmukat. Nem nyughatnak, mert nem magyar kürt harsogása, nem magyar bakancs dobbanása reszketteti, döngeti meg fejük fölött a földet, hanem helyette csak magyar sóhaj, magyar nyögés, magyar kétségbeesés, csak magyarra szórt szitok, reá hányt sár, reá mért ütések zaja szüremkedik le hozzájuk.

És mi van, mi lett Tiveletek, a Kolozsvári Egyetem drága halottaival, Kalotászeg féktelen tatáraival, Szilágyosság hős magyarjaival, vitéz székely véreimmel?

Ti, kik az oláhverő mogyorósi csata mindent legázoló hősi lendületében azt kiáltottátok a Hadak Urához: „Isten, Te pedig most ne segíts rajtunk, hanem csak csodálkozz“, Ti hol tudtok pihenni, Nektek mit kell hallgatnotok és hallanotok az édes anyaföld kebelén?... Elfojtott magyar suttogást, a kétségbeesések epekedő sóhaját, börtönök mélyéről magyar nyögést és fönntről, fönntről pedig bocsorcsuszogást!

És ime mi lett velünk, velünk a Kolozsvári Egyetemmel, szárnybontogatástok mezejével, ősi büszkeségtokkal, az égig érő szikláknak és az erdők rengetegeinek, a nemes ércbányáknak Egyetemével?... Mi van ott helyünkbe?... Nekünk ma, annyi székely-magyar dicsőség után, a Kolozsvári temetőben kellene lobogó fáklyákat lengetnünk, s a Bihar, a Hargita tetején kellene egetverdeső-nyaldosó emléktüzek mellett áldoznunk, értetek: Hadakurának, Csaba-vezérnek.

De mi maradt nekünk Kolozsvárból?

Az idő maholnap elporlaszt bennünket, onnan idősödött élő tanuságtételeket, vérségi sarjakat. És akkor alig marad más, mint ez a kőtábla és ez a drága, ez a szent, nekem legszentebb katalógus rajta. Ma ezt a katalógust olvassa odafönt Előttetek, a honért megdícsőült fiai előtt, az Egek Ura, parancskiosztáskor... S mi idelent, mi is ezt, ezt a legszentebb egyetemi katalógust olvassuk, Rajtátok legeltetjük szemünket végig és ezt a szent követ áztatjuk az emlékezésben fájó, de büszkeségben rezgő könnyeinkkel.

Mert büszkék, szerfölött büszkék vagyunk mi Rátok, daliás tatár, hős magyar és vitéz székely fiainkra. Nekünk nem vala, még se vala céltalan a Ti hősi halálotok, nem vala céltalan annak a hatszázezer magyar férfikarnak idegen földdel való ölekezése, annak a hatszázezer magyar szívnek idegen rögök véráztatása! Mert Ti nekünk, örök és kemény tanuságtétel vagytok — nem csak úgy egyszerűen arról, amint politikai jóakaróink fukar szavakkal elmondogatják, hogy mi *baráti* nemzet vagyunk, hanem Ti, szanaszét a nagy világban, sírotok fölé tűzött kardotokkal, arról a bérceket rengető, nagy igazságról vagytok tanuságtétel, hogy a magyar nem csak *baráti*, hanem *bajtársi* nemzet, arról vagytok tanuságtétel, hogy mi a *bajtársi* szentség alapján érdemelünk, ha kell, tiszteletet és megbecsülést, ha kell, félelmet.

Ezt az erős tudatot köszönjük Nektek, hős fiaink, ezzel a meggyőződéssel helyezem el a Szegedi Egyetem koszoruját a Kolozsvári fiúk emléktáblájára és ettől a meggyőződéstől *szent a hitünk egy isteni örökigazságban, az édes, a szabad magyar hon és a Ti örök álmotok föltámadásában.*

C) Erdélyi László rektor zárószavai

Tekintetes Egyetem! Mélyen tisztelt Vendégeink!

Egyetemünk hálát mondó istentiszteletekkel fejezte ki köszönetét első sorban Istennek egész tanévünkön át nyújtott és élvezett jótéteményeiért. Ezután köszönetet monddok Egyetemünk összes tudósainak és segédszemélyzetüknek.

a buzgó tudományos munkásságért, amelyet tudományuk és tanítványaik nagy szeretetével végeztek.

Köszönetet mondok az egyházaknak az egyetemi Veni Sancte és Te Deum alkalmával végzett buzgó imádságaikért és tanárok, tanítványok lelkét átjáró hatásos beszédeikért. A mostani Te Deum alkalmával külön nagy kitüntetés volt egyetemünk katolikus tanárai s hallgatói számára az a rendkívüli apostoli tény, hogy a jubiláló püspök úr Ő Nagyméltósága sok nagy elfoglaltsága közepette személyesen vállalta a hálaadó istentisztelet és beszéd ritka hatású ténykedését.

Köszönetet mondok egyetemünk minden barátjának, jótevőjének s az évváró egyetemi ünnepélyt berekesztem.

VI.

Rektori beszámoló beszéd az 1936—37. tanévről

Tekintetes Egyetem! Mélyen tisztelt Vendégeink!

Alig öt napja, hogy nagy díszközgyűlésre jöttünk össze s tiszteletbeli doktorrá avatta itt az új Tanács nemzetünk kiváló amerikai barátját s most újból egybesereglettek egyetemünk Tagjai és tiszteletreméltó barátaink, vendégeink, egyházi, katonai és polgári hatóságaink képviselői tanév-megnýitó ünnepi közgyűlésre, hogy tanui legyenek a mult-évi Rector beszámolójának s az új Rector székfoglaló beszédének. Az ilyenkor szokásos láncátadási szertartást is most végezzük el, noha az egyetem új előljárói már viselték díszjelvényeiket, mert a szeretet amerikai tiszteleti doktorunk iránt kivételt parancsolt.

Beszámolómm. első szava a köszönet legyen Istennek, aztán az egyetem Tanácsának, amelynek ülésein mindig ritka kedvességet, bölcsességet és ügyszerető mély gondos-ságot tapasztaltam s buzgó támogatást feladataim teljesítésében. Ifjaink felé is van köszönő szavam azért, mert példát adtak a szép és okos gyűlésezésre s hat ízben adták bizonyosságát annak, hogy a diákcsoportosulásnak nem kell kártevő tüntetéssé fajulnia. Ebben része van a rendőrség okos tapintatának is, mi szintén hálánkra méltó.

A mult évben előfordult egyes esetek azt mutatják, hogy nem fölösleges egyszer részletesen föltárni viszonyai-val és tényezőivel azon kulturhatást, amelyet a szegedi egyetem gyakorol a legmagasabb fokú tanítás és tudomány kifejezésével és diákjai szociális érdekeinek fölkarolásával. A részletek bemutatása itt csak rövid lehet s több nem is szükséges, mert a teljes részletes Beszámoló külön nagy egyetemi kötetben kinyomtatva kerül a nyilvánosság elé.

Lássuk tehát, hogyan működött az egyetemi tanárság Szegeden és külföldön is, minő segéderőkkel veszi magát körül az ifjúság köréből, s miként igyekszik az ifjúság szorgalmas szegényein segíteni. A haladás megítélésére százharminc éves történeti távlatból veszek hasonlatot, a pesti egyetemét 1809-ben. Ott akkor épp úgy 46 tanár volt, mint kb. a mostani szegedi egyetemen, de adjunktus csak 7 volt, asszisztens 3, ami a mai alföldi egyetemnél az ifjúság tudós kiképzése érdekében sokkal nagyobb számban szerepel. Az egész egyetemi személyzet akkor Pesten 92 ember volt, a szolgálkkal együtt, s a személyzet fizetése 69.000 forint, dologi kiadások összege 25.000 forint, ami itt Szegeden most több, mint 2 millió pengőre rug.

Egyetemünkön az elmúlt tanévben 47. volt a nyilvános rendes egyetemi tanárok száma, a rendkívülieké pedig 5, de még négy tanszék betöltését várjuk, nem számítva a néhány éve szünetelésre ítélt 11 tanszéket, amelyeket az egyes karok igyekeznek pótolni külön előadásokkal. Az egyetemi tanításban részt vett még 114 magántanár (kettő köztük címzetes rendes, 17 pedig címzetes rendkívüli egyetemi tanár), s részt vett 4 meghívott előadó, a bölcsészeti karon pedig az összes karok hallgatóinak nyelvtanulására és rajzban való gyakorlására van 12 lektor. Ezeken túl 46 intézet és 8 orvosi klinika tudományos munkájában segítkezik és tanul 15 adjunktus, 72 tanársegéd és 126 gyakornok a négy karon. Főleg e segéderőkből lesznek a későbbi tudós tanárok és igazgatók, főorvosok stb. Az intézetek legnagyobb része az orvosi és természettudományi karra esik, s azért az orvosi karon 141 segéderő van, 50 pedig a természettudományi intézetekben dolgozik, míg a bölcsészeten csak 18, a jogi karon 4 segéderő működik. Feltűnő a különbség a heti órák számában is: a jogi és bölcsészeti kar 133 előadást hirdetett heti 314 órában, a realista orvosi s természettudományi két kar pedig nem sokkal több előadás címet 664 heti órában adott elő és gyakoroltatott.

Feltűnő az egyetemi beiratkozók apadása: a tanév elején beírtak 1798 hallgatót, a második félévre pedig egy tizedrésszel, 172-vel kevesebbet. Külföldi beiratkozó 43 volt: 29 Romániából, 3—3 Cseh, Németországból és Amerikából,

2—2 Ausztriából és Jugoszláviából s egy Angolországból. Az összes hallgatókból 780 a jogász, 281 orvos, 128 bölcsész, 120 matematikai karhoz tartozó, 49 gyógyszerész, 387 polgáriskolai tanárképzős és 27 apponyista vagyis tanítóképző tanárjelölt. Ez utóbbiak 440-en rendkívüli hallgatók, kik alig egy negyedrésnyi tandíjat fizetnek. A rendes hallgatók száma 1358 volt, a második félévben csupán 1198, míg a pécsi egyetem rendes hallgatósága közel 1600.

Vallás szerint az első félévben 1186 róm. katolikus iratkozott be és 308 református, 148 zsidó, 132 evangélikus, 1 hindu. Unitárius, görög szertartású, baptista, felekezetlen együttvéve 23. A szülők foglalkozása szerint 412-nek az atyja köztisztviselő, 263-é tanár, tanító, 201-é iparos, 163-é mezőgazda, 162-é nyugdíjas, 145-é kereskedő, 130-é altiszt, 125-é orvos, ügyvéd, 44-é magántisztviselő, 42-é kegydíjas, 30-é tőkepenzes és 44-é egyéb keresetű.

A jogi karra csak egy nő iratkozott be rendkívüli hallgatónak, az orvosi karon rendes nőhallgató volt 52, a bölcsészeten 53, a matematikán 34, polgári tanárképzős nő 231 és apponyista 16; összesen tehát 403 nő volt 1395 férfi hallgató mellett.

Az egyetemi Gazdasági Hivatal szerint vizsga- és tandíjából bevétel volt kerek számban 670.000 pengő, s ebből 86.000 pengő ment az állampénztárba, mely 1.240.000 pengőt fordított a szegedi egyetemen dologi kiadásokra és 1.047.000 pengőt személyi kiadásokra. A személyzetben van 50 tisztviselő, 42 irodai alkalmazott, 106 altiszt és 347 ápoló stb. összesen: 693 ember. Az egyetem dologi kiadásainak 80 %-a a szegedi iparosoknak, kereskedőknek jut. S már több százezer pengős állami pénz van kilátásban új szegedi egyetemi építkezésekre.

A diákoknak, kik rászorulnak és szorgalmasak, a négy egyetemi kar tanárai összesen 69.580 pengőt engedtek el a tandíjból, amelyekből 206.000 pengő folyt be, s ennek negyede az állampénztáré. A vizsgadíjakat részben szintén elengedik a jelesebb jelölteknek.

Kolozsvárrott és Szegeden létesült az az első magyar egyetem, amely itt mindjárt megnyitotta a Diákjóléti Irodát

Szandtner Pál professzor vezetése alatt. Ezt az Irodát a mult tanév tavaszáig az áldott lelkű *Buday Árpád* egyetemi tanár vezette, s az ő gyászos elhunytja után *Banner János* egyetemi tanár, kitől az Irodát legújabbán *Polner Ödön* nyug. egyetemi tanár vette át. Ezen irodának a tandíjából 12.160 pengő jutott, a Demke 3700 pengőt adott a Délvidéki Otthon 200 pengőjével együtt, a Miniszter úr 3.200 pengőt engedélyezett, a *Rothermere*-alapítványnak kama-
taiból 2000 pengőt fizettek be, az egyetemi tanárok, 1288 pengőt, a református egyházközség 621-et, a Népies Irodalmi Társulat 425-öt, a szegedi Középiskolai Tanárvizsgáló Bizottság 251-et, a *Rektor, Fogel* és *Györffy* professor urak 211.50 pengőt, a dandár parancsnok úr 15 pengőt adott, a Szent József Akció 100 pengőt. Tudjuk, hogy sok jót tettek szegény egyetemi hallgatóinkkal *Raskó Sándor* és dr. *Muntyán István* elnökök a róm. kat. belv. egyházközség bevételeiből, dr. *Kemenessi Tibor* tb. városi tanácsnok a Városi Népjóléti Iroda útján s az Izraelita Szentegylet. Midőn a diákjainknak juttatott jótéteményekért hála-köszönetet mondunk, ezt azzal az óhajással egészítjük ki, hogy a jótéteményeket lehetőleg a Diákjóléti Iroda is vegye tudomásul, hogy a diákvisszaéléseket kizárja s az adományokat egyenletesebben ossza el. Itt említhetjük, hogy a Diákjóléti Iroda tankönyvtárt rendezett be, amelyben 514 diák a mult évben 1166 művet használt 1482 kötetben. Egyszersmind gondoskodott az Iroda a szegény diákok ingyenes orvosi kezeléséről és kedvezményes gyógyszerről, amelyekért az illető orvos és gyógyszerész uraknak az egyetem méltó köszönetet mond. Az Iroda jelenti, hogy a mult évben 608 egyetemi hallgató részesült orvosi és gyógyszer utalványokban. Itt érdekes, hogy idegorvoslást 4 vett igénybe, sebészetet 38 hallgató, bőrgyógyítást 41, belgyógyászatot 71 és szemészetet 78 diák.

Másik nagy diákjóléti intézmény a *Horthy Kollégium*, s benne az egyetemi Diákasztal. Itt *Fogel József* tanár úr az igazgató és *Szentpétery Zsigmond* professor-dékán úr a felügyelő bizottsági elnök, kik 107 kollégistát részesítettek segélyben. A kollégium 14—19—28 pengőért egy hónapra ad lakást, központi fűtést, világítást, mosást, hideg-meleg folyóvizet, angol, francia, olasz, német, latin,

görög nyelvoktatást, napi három bö étkezést, ágyneműt, még kisebb orvosi kezelést is; elfogad töredék-fizetést a csonka hónapokra, s vendégül befogad szigorlatozókat napi 3.60 pengőért. Az *Egyetemi Diákasztal* is nagy jótétemény a szegény, távollakó szülők egyetemet hallgató gyermekei számára, mert ezek a Horthy Kollégium nagy ebédlő termében olcsó, sőt ingyenes étkezést kapnak az egyetemi 14.564 pengő segélyből, amely az ottékezők díjával 66.153 pengőre emelkedett, a jó gazdálkodás mellett még 1700 pengő maradékot hozott át szokás szerint az új tanévre. Ezért méltó dícséret illeti dr. *Bálint Alajos* tanársegédet és *Dömötör Gyula* orvosszigorlót, mint titkárt, pénztárnokot és étteremfelügyelőt.

A diákok leginkább azzal viszonyozzák és hálálják meg a nekik juttatott jótéteményeket, hogy szorgalmasan hallgatják az előadásokat és kitűnően vizsgáznak. A jogi karon 407 doktoravatás volt s ennek tizedrésze, 44, kitűnő, köztük egy derék nyugalmazott őrnagy is, kinek fia szintén kitűnő szorgalmú. A jogi vizsgák közt 26 sikerült kitűnően, természetesen csak olyanoknak, kik szorgalmasan jegyezték az előadásokon. A jogászhallgatók legjelesebbjei dr. *Pacsi Jenő* és dr. *Csikós Miklós*, kik minden iskolájukat jelesen végezték s az elmúlt október végén dr. *Schnitzl Erzsébet* bölcsészkisasszonnyal együtt elnyerték a kormányzó gyűrűs kitüntető doktoravatást. *Pacsi* egyszerűsmind külföldi nagy ösztöndíjat kapott s helyet a berlini egyetem magyar kollégiumában, míg dr. *Urbán János* jogkari gyakornok belföldi tudományos kutató ösztöndíjban részesült.

Az orvosi karon 38-an tették le az összesítő IV. zárószigorlatot kitűnő eredménnyel 357 doktori szigorlat közt. A gyógyszerészek 83 összesítő vizsgából 11-et tettek le kitűnően s hárman doktori szigorlatot álltak ki dícséretes sikerrel. Belföldi kutató ösztöndíjat kapott dr. *Bános Lajos* és dr. *Hámori Artur*, külföldi ösztöndíjat Bécsbe dr. *Kor-pássy Béla*, dr. *Karády István*, dr. *Varga Tibor*. Közszolgálati ösztöndíjat tíz orvosnövendék nyert el, az évvégi pályázaton pedig 15 pályadíjegységet adott ki az orvosi kar s még külön alapítványi pályadíjat s ez ösztöndíjak és pályadíjak összege 3700 pengőt tett.

A bölcsészeti karon 22 doktorátusból 7 volt kitűnő és 9 dícséretes. E kar hallgatói, mint a természettudományi karé is, csaknem mind középiskolai tanárságra készülnek s erre a bölcsészettkarról 54 férfi és 24 nő tett alapvizsgát, 56 férfi és 30 nő szakvizsgát s 40 férfi és 21 nő pedagógiai vizsgát sok dícséretes és kitűnő eredménnyel. Hárman kaptak 400—800 pengős belföldi kutató ösztöndíjat s hatan külföldre Rómába, Perugiába, Bécsbe, Lipcsébe s Párisba szóló nagy ösztöndíjakat. A Középiskolai Tanárképző Intézet elnöksége 20 bölcsész hallgatónak juttatott állami ösztöndíjat 2300 pengő összegben. Dr. *Párducz Mihály* okl. középisk. tanár fizetéstelen tanársegéd évi 800 pengő rendkívüli segélyt kapott. A bölcsészeti kar hallgatói a tanév végén 8 pályadíjat nyertek.

A *matematika-fizikai* karon 14 doktort képesítettek, négyet kitűnően, ötöt dícséretesen. A gyógyszerészek közül 16 vizsgázott kitűnően a természettudományokból. Egy vegyész és 17 tanárképzős a köztisztviselők gyerekeinek járó ösztöndíjban részesült, három végzett hallgató pedig belföldi tudománykutató ösztöndíjat kapott és dr. *Szabó Zoltán* Berlinbe szóló ösztöndíjhoz jutott, mint kormányzógyűrűs doktor és egyetemi tanársegéd. Az évvégi pályázaton 16 nyert pályadíjat, összesen 1020 pengőt.

Papp-Váry Endre és *Kircsfalussy Vilmos* tábornokok, az előbbi az Országos Testnevelési Tanács elnöke, kijelentették, hogy a szegedi Ferenc József-Tudományegyetem úgy a *testnevelés*, mint a katonai előképzés terén az ország első főiskolája. Ezért *Kovács Buna József* tartalékos százados, testnevelő tanár már kétszer kapott signum laudis és neje *Ruda Erzsébet* testnevelő tanárnő szintén nagyon ügyes a leányhallgatók testnevelő gyakorlataiban. *Koós Kálmán* nyug. ezredes vezeti a vívógyakorlatokat, a KEAC egyetemi sportegyesület pedig a sportot fejleszti ki. Az egyetemi testnevelési bizottság nagyérdemű elnöke *Szentpétery* professzor-dékán úr.

Amit az egyetemi tanárok a tudomány magaslatán megláttak s élőszóval vagy nyomtatásban közzétesznek, az nem csak nekik válik dícsőségökre, hanem hasznos a diákság s végeredményben a nemzet és emberiség javára. Ezen hatásokat fokozta a szegedi egyetem azzal is, hogy tudó-

sokat hívott meg egy-két előadó órára körünkbe, kik így megtisztelve sok szép nyilatkozatot tettek a magyar nemzetéről és tudósairól. A magyar kultuszminiszter úr helyesléssel meghívta jogi karunk *Honegger* svájci, *Haensek* chicagói közgazdaság-tudósokat, egyetemi tanárokat; orvosi karunk *Debré* párisi, *Kylin* svéd, *Kostich* belgrádi és *Schossberger* berlini professzorokat; a bölcsészeti kar *Bauch* jénai, von *Jan* lipcsei, *Terlinden* gróf belga, s *Dabrowsky* krakkói egyetemi tanárokat és *Garnier* francia kanonokot, a matematikai kar pedig előadóul látta itt a Bolyai Intézetben *Wavre* genfi egyetemi tanárt.

A szegedi egyetemi tanárok a múlt évben 276 előadást tartottak csaknem ezer órában (978), s vezettek tudományos szemináriumokat. Természetesen irodalmi működést is fejtettek ki. Nevezetesen a *jogkariak* 80 munkát és tudós cikket írtak, egész könyveket, mint *Erekly István* az egyetemek reformjáról, *Túry S. Kornél* a biztosítási jog újabb irányairól, *Csekey István* a kormányzói jogköréről, vitéz *Surányi-Unger Tivadar* akadémiai nagy díjjal kitüntetett 617 lapnyi kötetet nyomtatott ki „Magyar Nemzetgazdaság és pénzügy“ címmel s 364 oldalas kötet Budapest magyar gazdasági szerepéről, *Haendel Vilmos* az osztrák és magyar polgári perjogot állította párhuzamban 185 lapon, *Kovrig Béla* Szociálpolitikát írt 80 oldalon s ugyanannyit a társadalom-biztosítás gépszerúsítéséről. Vitéz *Surányi-Unger Tivadar* közgazdaságtörténetét már évekkel előbb németről lefordította egy newyorki egyetemi tanár angolra s Amerikában tankönyvül használják, s ennek hatása alatt a los-angelesi egyetem; hol 16.000 hallgató van, meghívta *Surányit* nyári egyetemi előadások tartására heti 5—5 órában a nemzetgazdaság és világgazdaság c. előadássorozatra.

Az orvosi karban Korvin-koszorút kapott *Szent-Györgyi Albert* világhírű vitamin kutató, s alelnökök lettek *Miskolczy Dezső* és *Melczér Miklós* a magyar elmeorvosok, illetőleg bőrgyógyászok országos egyesületében, *Lőrincz Ferencet* pedig beválasztották a Népszövetség egészségügyi osztályának malária-bizottságába. Az orvosi kar tanárai és magántanárai 100 előadást tartottak az egyetemen kívül s nyomtatásban 182 értekezést, cikket jelentettek meg.

A bölcsészeti karból *Sik Sándort* a Petőfi Társaság rendes taggá választotta; *Várkonyi Hildebrand* háromszor képviselte egyetemünket Párisban a gyermeklélektan, felsőoktatásügyi s a Descartes-kongresszuson, *Horger Antal* a bécsi egyetem hívására ott három héten 10 előadást tartott a magyar nyelvtudomány köréből, *Zolnai Béla* a francia nyelvről írók nemzetközi kongresszusára nyert küldetést a magyar külügyminiszter úrtól, *Bartók György* a filozófusok berlini gyűlésén jelent meg az elnök külön hívására, s *Maróti Károly* a párisi esztétikai és művészet-tudományi kongresszuson képviselte egyetemünket. A bölcsészeti kar tanárai 62 előadást tartottak az egyetemen kívül s nyomtatott 121 munkájuk közt 210—461 oldalnyi 9 kötet van *Csengeri* és *Erdélyi*, *Galamb*, *Szentiványi*, *Tápay-Szabó* tanároktól és *Zsámbéki*, *Berczel* tanársegédektől.

A matematika-fizikai karon is működik a Korvin-koszorús *Szentgyörgyi* s előadást tartott külföldön. *Kerékjártó Béla* hat külföldi egyetemen tartott előadásokat, Brüsszelben, Liégeben, Poitiersben, Strasbourgban, Lausanneban és Genfben s elnyerte a liégei egyetem emlékérmét és természettudományi társulata levelező tagságát, képviselte a M. Tud. Akadémiát a párisi Descartes kongresszuson, ennek egyik ülésén elnökölt, majd beválasztották a filozófia nemzetközi bizottságába, képviselte még Párisban a Népszövetség szellemi-együtműködési bizottságának együttes értekezletén a magyar ilyen bizottságot s az értekezlet munkásságában buzgón résztvett. — *Györffy István* egész sor növényfelfedezést mutatott ki, magántanára *Kol Erzsébet* pedig miután 35 állam hasonló tudós pályázói közt elnyerte a pályadíjat s ezzel fölkereshette az alaskzai bíborszínű zuzmók nagykiterjedésű telepét, azután előadást tartott Párisban a limnológiai kongresszuson. A matematikai kar tagjai 149 munkát és cikket írtak a múlt tanévben s 42 előadást tartottak az egyetemen kívül, a Magyar Tud. Akadémián 4 dolgozatot mutattak be meg egy emlékbeszédet.

Egyetemünk barátainak egyesülete *Ereký István* elnöke alatt 19.688 pengőt adott ki tudós értekezések és könyvek nyomtatására, 20 műre és 16 előadást rendezett

a nagyközönség számára. Az egyetemi Bajtársi Egyesületek eredetileg azért alakultak, hogy az egyetemi ifjak támogassák a rendőrséget a közrend fenntartásában s a tagokat gyakorolják jövő társadalmi életükben való közhasznú szereplésre. A mult tanév folyamán hatszor sikerült megővni a szegedi bajtársakat a csoportosulások könnyen ki-robbanó tüntetéseitől, amelyekről így a szegedi ifjúság szerencsésen távol maradt az egész éven át. A Bethlen Gábor-bajtársi egyesületet meg kell dicsérni azért, mert buzgón követte lelkészét a lelkigyakorlatokban és istentiszteleteken, ellenben nagyon hiányoztak a katolikus bajtársak az Egyetemi Tedeumon s a kat. körmenetekben, noha Szent István és Szent Imre nevét hordozzák. Szerencsére van az egyetemi hallgatónak buzgó Mária-kongregációja és Emericana szociális iskolája is.

Igyekeztem minden értékre kiterjeszteni figyelmemet. Természetesen ily ünnepi közgyűlésen főképen azt emeltem ki, ami fölemelő, példaadó, s az itt-ott hangzó leki-csinylésekkel szemben a tájékozatlanságot eloszlatja. Megelégedésünk szava azonban ne jelentse azt, hogy minden rendben van és tökéletes, tovább haladni nem akarunk s a nemrég elvesztett 11 tanszékünket elfeledtük és fölöslegesnek tartjuk, mert ellenkezőleg, sok áldozatot hozunk azért, hogy a szünetelő tanszékek tudományai ne szüneteljenek ifjúságunk tudatában és mindig érezzük, hogy egyetemünk nem teljes a szünetelő tanszékek visszahozása nélkül. Sajnos, ez évben elvesztett tanártársainkat, *Buday Árpádot* és *Kiss Albertet*, már nem várhatjuk vissza többé, de nagy gyászunkat csakhamar megvígasztalta két új egyetemi tanár legfelső kinevezése: dr. *Banner János* archeológus és dr. *Balás P. Elemér* polgári perjogász, volt bírósé.

Befejezésül megismétlem március 15.-i tóztom hasonlatát: úgy tűnik föl előttem egyetemünk tanári kara, mint kétezer évvel ezelőtt *Kineas* görög követ előtt a római szenátus, mint királyok gyülekezete. Az egyetem katedráin ülő professzorok valóságos monarchái speciális tudományterületüknek, itt ők uralkodnak legbiztosabban. Tekintélyük áttöri az állami határok korlátait s hódolókat szereznek külföldön is.

Becsüljük meg őket mi magunk is!

VII.

Az egyetemi tanárok, magántanárok és a tudományos segédszemélyzet tudományos munkássága ¹⁾

1.

A jog- és államtudományi karon

POLNER ÖDÖN nyug. ny. r. tanár:

1. *A királykérdés megoldása*. Miskolci Jogászélet XIII. évf., Miskolc, 1937, 5. sz., 165—184. I. Kl.-ban is.
2. *A m. kir. Ferenc József-tudományegyetem múltja és jelene*. A m. kir. Ferenc József-tudományegyetem 1936—37. tanévi Évkönyve, Szeged, 1937, 3—21. l.
3. *A reverzális ügy fejlődése*. Szeged, 1937, 16 l.

EREKY ISTVÁN ny. r. tanár:

1. *Közigazgatási reform és a nagyvárosok önkormányzata*. II. k., Statisztikai Közlemények 70. k., 1936, 227 l.
2. *A tárgyi jog egysége*. Finkey-émlékkönyv, Pécs, 1936, 87—97. l. Kl.-ban is.
3. *Egyetemi reform, az egyetemi szelekció reformja*. Acta Litterarum ac Scientiarum Reg. Universitatis Hung. Francisco-Josephinae t. VIII., fasc. 9., Szeged, 1937, 215 l.

BUZA LÁSZLÓ ny. r. tanár:

1. *Das Nationalsozialistische Deutschland und das Völkerrecht*. Öffentlichrechtliche Vorträge und Schriften, Würzburg 1936, H. 19, S. 1—26.
2. *Szabadság és beavatkozás a nemzetközi jogban*. Jog III. évf., Szeged, 1936, 3. sz., 149—155. l.
3. *Diktatúra és kisebbségvédelem*. Acta Litterarum ac Scientiarum Reg. Universitatis Hung. Francisco-Josephinae. Sectio: Juridico-Politica t. X., fasc. 2., Szeged, 1936. 11—23. l.

---

¹⁾ Ahol az irodalmi munkáknál hely nincs megjelölve, Budapest értendő. — Kl. = különnyomat, SA. = Sonderabdruck.

4. *A kormányzói jogkör kiterjesztése.* Jogállam XXXVI. évf., 1937, 109—115. l.

5. *Die Reform des Artikels 19 des Völkerbündpaktes.* Pester Lloyd 1. VIII. 1937.

HELLER ERIK ny. r. tanár:

Jogesetmegbeszélés. Büntető Jog Tára LXXXVIII. évf., 1936, 8. sz., 160—163. l.

TÜRY SÁNDOR KORNÉL ny. r. tanár:

A biztosítási jog jelentősége a kötelmi jog fejlődésének újabb irányai szempontjából. 1936, 78 l.

CSEKEY ISTVÁN ny. r. tanár:

1. *Franz Liszts Ikonographie.* Fenno-Ugrica Bd. V, Tallinn 1936, 48. l. Kl.-ban is.

2. *Der autoritäre Staat und die ungarische Verfassung.* Fenno-Ugrica Bd. V, Tallinn 1936, 335—341. l. Kl.-ban is.

3. *Ungarische Einflüsse auf die finnische und estnische Nationalhymne.* Fenno-Ugrica Bd. V, Tallinn 1936, 386—400. l. Kl.-ban is.

4. *Liszt Ferenc Szegedért.* Délmagyarország, Szeged, 1936. X. 25.

5. *Liszt Ferenc-tér.* Délmagyarország, Szeged, 1936. XI. 15.

6. *A magyarság és rokonnépek.* Hargitaváralja I. évf., Szeged, 1936, 10. sz. 7—10. l., 11. sz. 5—7. l. és 12. sz. 6—8. l.

7. *La révision de la Constitution de la République estonienne.* Revue du Droit Public année LIII, Paris 1936, cahier 3, p. 543—598.

8. *A kormányzói jogkör kiterjesztése.* Magyar Szemle XXIX. k., 1937, 1. f., 5—16. l.

9. *Tervezet a kormányzó jogköréről.* Függetlenség, 1937. I. 1.

10. *A kormányzói jogkör kiterjesztése.* Magyarság, 1937. I. 19.

11. *Liszt Ferenc magyarsága az újabb kutatások tükrében.* A Nagykőrösi Arany János-Társaság Évkönyvei XI. k. (1935—36), Nagykőrös, 1937, 5—11. l.

12. *Király és kormányzó.* Pesti Napló, 1937. III. 7.

13. *A „literátus főkapitány“.* Szalay József halálára. Délmagyarország, Szeged, 1937. IV. 28.

14. *Vándorstatisztikusok városainkban.* Városkultúra X. évf., Szeged, 1937, 3—4. sz., 34—35. l.

15. *The Fifth Ugro-Finnish Cultural Congress.* Baltic and Scandinavian Countries, Gdynia Vol. III, Gdynia 1937, No. 1. p. 188.

16. *Szeged közoktatásügye*. Városkultúra X. évf., Szeged, 1937, 8—9. sz., 113—115. l.

17. *A kormányzói jogkör reformja*. Acta Litterarum ac Scientiarum Reg. Universitatis Hung. Francisco-Josephinae. Sectio: Juridico-Politica t. X., fasc. 5., Szeged, 1937, 60 l.

18. *Franz Liszts Vater. Nach bisher unversehrten Dokumenten dargestellt*. Die Musik Bd. XXIX, Berlin 1937, H. 9, S. 631—635.

19. *A szegedi egyetem*. Városkultúra X. évf. Szeged, 1937, 10—11. sz., 138—140. l.

20. *Kiss Albert emlékezete*. Délmagyarország, Szeged, 1937. VII. 11.

Szerkesztette: a *Bibliotheca Hungarico-Estica Instituti Litterarum Hungarici Universitatis Tartuensist* és az Egyetemi Tanács megbízásából az egyetem 1936—37. tanévi Évkönyvét.

Vitéz SURÁNYI-UNGER TIVADAR ny. r. tanár:

1. *Magyar nemzetgazdaság és pénzügy*. 1937. 671 l.

2. *Budapest szerepe Magyarország gazdasági életében 1925—1934*. I. k., Statisztikai Közlemények 85. k., 1937, 3. sz., 364 l.

3. *Nyers és tiszta fizetési mérleg*. Acta Litterarum ac Scientiarum Reg. Universitatis Hung. Francisco-Josephinae. Sectio: Juridico-Politica t. X., Szeged, 1937, fasc. 4., 1—10. l. Kl.-ban is.

4. *Áralakulás és árszabályozás*. Ünnepi dolgozatok. Balás Károly és Heller Farkas születésének 60. évfordulója alkalmából, 1937, 351—371. l. Kl.-ban is.

HORVÁTH BARNA ny. r. tanár:

1. *Joguralom és parancsuralom*. Katolikus Szemle L. évf., 1936. sz., 10. sz., 609—617. l.

2. *Macht, Recht, Verfahren*. Archiv für Rechts- und Sozialphilosophie Bd. XXX, Berlin 1936, S. 67—85.

ALMASI ANTAL c. ny. rk. tanár:

Grossschmid és a családjog. A Magyar Jogászegyleti Értekezések és egyéb tanulmányok V. k., 1937, 1. f., 1—23. l.

RÉTHEY FERENC magántanár:

1. *Az akarati öntevékenység szerepe a római köz- és magánjogban*. A kecskeméti Katona József-Társaság Évkönyve, Kecskemét, 1937, 42. l.

2. *Szabados Kecskemét tekintetes Uriszékének rendszabásai*. Kl. a kecskeméti egyetemes ref. jogakadémia 1936—37. tanévi évkönyvéből, Kecskemét, 1937, 38 l.

KOVRIG BÉLA magántanár:

1. *Szociálpolitika*. Kincsestár (A Magyar Szemle Társaság kis könyvtára), 1936, 121. sz., 80 l.
2. *A társadalombiztosítás mehanizálása*. 1937. 80 l.
3. *Les Frais de L'administration dans les assurances sociales et leur comparaison internationale*. 1936. 25 l.

Ifj. BOÉR ELEK magántanár:

1. *Magyarország helyzete a világgazdaságban*. Időszerű kérdések a Dunamelléki Református Egyházkerület tanárainak első tanulmányi összejövételén, Kecskemét, 1936, 128—172. l.
2. *Tőke és tőkeképződés*. Ünnepi dolgozatok Balás-Károly és Heller Farkas születésének 60. évfordulója alkalmából, 1937, 49—77. l.
3. *Hozzászólás a Magyar Közgazdasági Társaságban „Az aranyvaluta jövőjéről” tartott vitában*. Közgazdasági Szemle, 1937. márc.-ápr. sz., 288—291. l.
4. *A Carnegie alapítvány és a Nemzetközi Kereskedelmi Kamara együttműködése a világgazdaság újjáépítése érdekében*. Közgazdasági Szemle, 1937. máj.—jún. sz., 387—397. l.
5. *A Francia Bank reformja*. A kecskeméti egyetemes-ref. jogakadémia 1936—37. tanévi évkönyve, Kecskemét, 1937, 1—16. l.

ZÖLDY MIKLÓS magántanár:

1. *Reformtörvényeink az új német büntető perjogtükrében*. Finkey Ferenc Emlékkönyv, 1936, 401—418. l. Kl.-ban is.
2. *Dr. Temesváry György: A kábitószerekről*. (Ismeretetés.) Magyar Jogi Szemle 1937. évf., 35—36. l.
3. *Dr. Finkey Ferenc: Jelszavak harca a büntetőtörvénykönyvek revíziója körül*. (Ismeretetés.) Magyar Jogi Szemle 1937. évf., 79—80. l.
4. *Dr. Csánk Béla: Ügyészek a spanyol jogban*. (Ismeretetés.) Magyar Jogi Szemle 1937. évf., 185—186. l.
5. *A rendőri büntető bíraskodás és a bűnvádi reform kapcsolatai*. Magyar Közigazgatás Könyvtára, 1937, 8. f. Kl.-ban is.

BALÁS P. ELEMÉR magántanár:

1. *Az okozatosság büntetőjogi problematikája*. A M. Tud. Akadémia Jogtudományi Bizottságának kiadványosorozata, 1936, 7. f., 219 l.
2. *Rassegna di legislazione ungherese*. (Társszerző: Benzan G.) *Legislazione Internazionale* Vol. IV, Roma 1937, p. 32. Kl.-ban is.

3. *A büntetőjog és a közigazgatás kapcsolatai.* A mai magyar közigazgatás, 1937, 1—29. l.

PÁLOSI ERVIN magántanár:

1. N. Czike Gábor: *A magyar termelőtársadalom megszervezése.* (Ismertetés.) Katolikus Szemle 50. évf., 1936, 12. sz., 783. l.

2. Vitéz Surányi-Unger Tivadar dr.: *Magyar nemzetgazdaság és pénzügy.* (Ismertetés.) Társadalomtudomány, 17. évf., 1937, 120—122. l.

HAENDEL VILMOS magántanár:

1. *A szegényjog a magyar polgári peres eljárásban és annak kritikája.* A tiszai ág. h. ev. egyházkerület miskolci jogakadémiája tudományos értekezések tára 36. k., Miskolc, 1936, 171 l.

2. *Jogösszehasonlító szemelvények a polgári perjog köréből.* Miskolci Jogászélet Miskolc, 1936, 5—10. sz. és Miskolci Jogászélet Könyvtára (Új sorozat), Miskolc, 15. sz.

2.

Az orvostudományi karon

A) Intézetek

Bonctani, szövet- és fejlődéstani intézet

GELLÉRT ALBERT ny. rk. tanár:

1. *L'innervation de la glande lacrymale.* Archives d'Anatomie d'Histologie et d'Embriologie XXIII, Strasbourg 1936, p. 109—126. Kl.-ban is.

2. *A splanchicus-terület igazgatásának hatása a kutya electrocardiogrammjára.* (Dr. Radványi Géza tanársegéd-del.) Magyar Orvosi Archivum 37. k., 1936, 4. sz., 295—299. l. Kl.-ban is.

3. *Museum specimens prepared by paraffin impregnation.* (Dr. Bacsich Pál adjunktussal.) Journal of Anatomy Vol. LXXI, Part I, Cambridge 1935. Kl.-ban is.

BOTÁR GYULA magántanár:

1. *L'innervation de la glande surrénale.* (L. O'Shannessy-val.) Comptes Rendus de l'Association des Anatomistes XXXI-e Réunion, Milano 1936, p. 77—78. Verhandlungen der Anatomischen Gesellschaft Bd. 44, Milano 1936, S. 89—90.

Dr. BACSICH PÁL adjunktus:

1. *A neuro-histological problem.* (E. P. Stübbe-vel.) *Journal of Anatomy* Vol. LXXI, Part. I, Cambridge 1936, p. 2. Kl.-ban is.

2. *Museum specimens prepared by paraffin impregnation.* (Gellért Albert ny. rk. tanárral.) *Journal of Anatomy* Vol. LXXI, Part. I, Cambridge 1935. Kl.-ban is.

Dr. ERNYEY ISTVÁN tanársegéd:

1. *Das Verhältniss des Sympathicus zu den Nn. ciliares.* *Archiv für Ophthalmologie* Bd. 136, Berlin 1936, H. 1, S. 40—45. Kl.-ban is.

2. *Die Elemente der Nerven und Ganglien des inneren Ohres.* *Archiv für Ohren-, Nassen- und Kehlkopfheilkunde* Bd. 141, Berlin 1936, H. 4, S. 343—349. Kl.-ban is.

3. *Die Elemente der Nasennerven.* *Archiv für Ohren-, Nasen- und Kehlkopfheilkunde* Bd. 142, Berlin 1936, H. 1, S. 97—106.

4. *Ein Beitrag zur Kenntniss der Nerven und Ganglien der Zunge.* *Anatomischer Anzeiger* Bd. 83, Jena 1937, Nr. 12—16, S. 274—281.

Élettani intézet

VERESS ELEMÉR ny. r. tanár:

1. *Az egyéniség diagrammja, psychophysiologiai vizsgálati módszerek bírálatával.* *Orvosi Hetilap*, 1937, 5 l.

2. *Vasárnapi sportiskola.* „Beszámoló“ az Élettani Intézet kiadásában 1936, 4 l.

3. *Az iskolai tornaóra hatása a szellemi teljesítőképességre.* (Csinády Jenő magántanárral.) „Sportorvos“ a „Testnevelés“ melléklete 1937, 25 l.

CSINÁDY JENŐ magántanár:

1. *Beszámoló a m. kir. Ferenc József-Tudományegyetem Élettani Intézet Sportorvosi Vizsgáló Állomásán folytatott munkáról.* 1936, 72 l.

2. *Tennivalók a vidéki ifjúság testi nevelése érdekében.* *Városkultúra* X. évf., 1937, 3—4. sz., 4 l.

3. *Studio sulla funzione muscolare nei bambini affetti di distrofia musc. progr.* (Petrányi Győző magántanárral.) *La Pediatria* Vol. XLIV., Napoli 1936, Nr. 7, p. 12.

4. *Izomfunctiók tanulmány dyst. musc. progr. szenvedő gyermekeken.* (Petrányi Győző magántanárral.) *Orvosi Hetilap* 1936, 48. sz. 11 l.

5. *Az Ékg. változásai hőmérséklet változások hatására.* (Zeyk Domokos gyakornokkal.) *Budapesti Orvosi Újság* XXXV. évf., 1937, 17. sz., 8. l.

6. *Az iskolai tornaóra hatása a szellemi teljesítőképességre.* (Veress Elemér ny. r. tanárral.) „Sportorvos“ (a „Testnevelés“ melléklete), 1937, 25 l.

vitéz ROSZTÓCZY ERNŐ magántanár:

1. *A túltrening korai felismerésének módszerei.* Sportorvos IV. évf., 1936, 8—9. sz., 16. l.

2. *Beszámoló a berlini nemzetközi sportorvosi kongresszusról és az Olympiáról.* Honvédorvos VIII. évf., 1936, 7—9. sz.; 12 l.

3. *A katonai ételmezésről orvosi szempontból.* Magyar Katonai Szemle VI. évf., 1936, 2. sz., 14 l.

4. *Hogyan táplálkozzék a sportoló katona?* Magyar Katonai Szemle VII. évf., 1937, 6. sz., 7 l.

5. *Erfahrungen während des Trainings von Schwimmern.* Sportmedizin und Olympische Spiele. 1936, 10 l.

BORDÁS SANDOR gyakornok:

1. *Jobb és balkezes emberek munkateljesítményeinek ergometrographiai vizsgálata.* Sportorvos 1937, 2. sz., 14 l.

2. *Ergometrographische Untersuchungen der Arbeitsleistung von Recht und Linkshändern.* Arbeitsphysiologie Bd. 9, 1937, H. 5, S. 12.

Gyógyszertani intézet

ISSEKUTZ BÉLA ny. r. tanár:

1. *A thyroxin hatásmódja.* Orvosi Hetilap 1937, 22. sz., 5—12. l.

2. *Wirkungsort des Thyroxins. III. Mitteilung.* (Dr. Leinzinger Mária és dr. ifj. Issekutz Béla tanársegédekkel.) Archiv für experimentelle Pathologie und Pharmakologie, Bd. 186, Berlin 1937, S. 673—685.

3. *Wirkungsort des Thyroxins. IV. Mitteilung.* (Dr. Dirner Zoltán tanársegéddel.) Archiv für experimentelle Pathologie und Pharmakologie Bd. 186, Berlin 1937, S. 685—706.

4. *Az A.-dinitrophenol hatása az anyagcserére.* (Szende Jolán és dr. Novák Ernő gyakornokokkal.) A Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság Értesítője XIII. évf., 1937, 3. sz., 403—412. l.

JANCSÓ MIKLÓS magántanár:

1. *Fluoreszenzmikroskopische Beobachtung der reversiblen Vitamin —A— Bildung in der Netzhaut während des Schaktes.* Biochemische Zeitschrift Bd. 287, Berlin 1936, S. 289—290.

2. *Chemoterapeutische Wirkung, Oxidationscatalyse Redoxpotential*. Reports of Proceedings. Second Internat. Congress for Microbiology, London 1936, S. 160—161.

TUKATS SANDOR magántanár:

1. *Adatok a hazai rheum természetéhez és chemiájához*. A Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság Értesítője XIII. évf., 1937, 403—463. 1.

Dr. DIRNER ZOLTÁN tanársegéd:

1. *A digitoxin hatásának reversibilitása*. A Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság Értesítője XIII. évf., 1937, 3. sz., 413—425. 1.

2. *Wirkungsort des Thyroxins. IV. Mitteilung*. (Issekutz Béla ny. r. tanárral.) Archiv für experimentelle Pathologie und Pharmakologie Bd. 186, Berlin 1937, S. 685—706.

Dr. LEINZINGER MÁRIA tanársegéd:

1. *Gázanyagcsere-készülék és annak ellenőrzése alkohol-égetéssel*. A Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság Értesítője XIII. évf., 1937, 3. sz., 426—431. 1.

Ifj. Dr. ISSEKUTZ BÉLA tanársegéd:

1. *A központi idegrendszer és pajzsmirigy szerepe a hőszabályozásban*. A Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság Értesítője XIII. évf., 1937, 432—448. 1.

2. *Die Rolle des Zentralnervensystems und der Schilddrüse bei der Wärmeregelung*. Pflügers Archiv Bd. 238, Berlin, 1936, S. 787—802.

3. *Wirkungsort des Thyroxins. III. Mitteilung*. (Issekutz Béla ny. r. tanár és dr. Leinzinger Mária tanársegéddel.) Archiv für experimentelle Pathologie u. Pharm. Bd. 186, Berlin 1937, S. 673—685.

SZENDE JOLÁN gyakornok:

1. *A felszín aktivitás és a síma izmokat bénító spasmodyticus hatás közötti összefüggésről*. III. közlemény. (Telbisz Márta orvostanhallgatóval.) A Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság Értesítője XIII. évf., 403—463. sz., 449—453 1.

2. *Az A.—dinitrophenol hatása az anyagcserére*. (Issekutz Béla ny. r. tanár és dr. Novák Ernő gyakornokkal.) A Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság Értesítője, XIII. évf., 1937, 3. sz., 403—412. 1.

Kórbonctani és kórszövet-tani intézet

BACH IMRE magántanár:

1. *A petefészek befolyása a vérsavó mésztartalmára*. Gyógyászat LXVI. évf., 1936, 41. sz., 5. 1.

2. *Follikelhormon und Kalkstoffwechsel*. Klinische Wochenschrift Bd. 16, 1937, Nr. 8. S. 1.
3. *Fermentdiagnostika*. Müller: Klinikai diagnosztika 1937, 406—421. 1.

Közegészségtan—kórtani intézet

LŐRINCZ FERENC ny. rk. tanár: -

1. *Histological Studies on the Schwartzmann and Arthus Phenomena*. Copia Ex II-o Volumine Deliberationum IX-i Congressus Internationalis Dermatologorum 1936, p. 4.
2. *Investigations Into The Fly Density In Hungary In The Years 1934. And 1935*. Quarterly Bulletin of the Health Organisation of the League of Nations Vol. V, Genf 1936, Nr. 2. p. 1—11.
3. *On Flies Visiting Human Faeces in Hungary*. Quarterly Bulletin of the Health Organisation of the League of Nations Vol. V, Genf 1936, Nr. 2. p. 12—23.

KANYÓ BÉLA magántanár:

1. *A himlőoltás újabb kérdései* Budapesti Orvosi Újság XXXV. évf., 1937, 20. sz. 4. 1.
2. *A láthatatlan kórokozók*. Közegészségügyi Értesítő XIII. évf., 1937, 1. sz. 10. 1.
3. *A II. Nemzetközi Mikrobiologus Kongresszus Londonban*. Természettudományi Társulat Évkönyve 1937, 4 1.
4. *Az oltóanyagok előállításáról*. Egészség 1937, 8 1.

deési DADAY ANDRÁS magántanár:

1. *Nemibetegségek elleni küzdelem a multban*. Teleia XV. évf., 1937, 1—2. sz., 23—30. 1.

GAÁL ANDRÁS magántanár:

1. *Külső közegészségügyi munka*. Országos Közegészségügyi Intézet 1936, IX. sz. 5. 1.
2. *John D. Rockefeller*. Orvosi Hetilap 1937, 23. sz. 1 3/4 1.

IVANOVICS GYÖRGY magántanár:

1. *A typhus-paratyphus immunitás az antigenanalysis szemszögéből*. Magyar Orvosi Archivum 1936, 6. sz. 1—9. 1.
2. *Das Vorkommen der spezifischen Kapselsubstanz der Milzbrandbazillen in verschiedenen aeroben sporentragenden Saprophytenbazillen*. Zentralblatt für Bakteriologie Bd. 138, 1937, S. 211—220.
3. *Unter welchen Bedingungen werden bei der Nährbodenzüchtung der Milzbrandbazillen Kapseln bilden?* Zentralblatt für Bakteriologie Bd. 138, 1937, S. 449—455.

4. *Beiträge zur Kenntniss des Bakterium influenzae murium.* Zentralblatt für Bakteriologie Bd. 139, 1937, S. 184—188.

5. *Ein Beitrag zum Wesen der Kapselsubstanz der Milzbrandbazillen.* (Dr. Erdős László gyakornokkal.) Zeitschrift für Immunitätsforschung Bd. 90, 1937, S. 5—19.

6. *Chemische und immunologische Studien über den Mechanismus der Milzbrandinfektion und Immunität.* (Bruckner Győző magántanár.) Zeitschrift für Immunitätsforschung Bd. 90, 1937, S. 304—318.

7. *Über die chemische Natur der immunspezifischen Kapselsubstanz der Milzbrandbazillen.* (Bruckner Győző magántanár.) Naturwissenschaften 1937, 1. l.

VÁSÁRHELYI JÁNOS magántanár:

1. *Ein experimenteller Beitrag zur Kenntniss der Immunitätsverhältnisse der Syphilis.* Zeitschrift für Immunitätsforschung Bd. 89, 1936, H. 5, S. 296—305.

2. *A syphilis serologiai diagnosztikája Magyarországon.* Népegészségügy, 1936, 24. sz. 5 l.

3. *Besteht ein Parallelismus zwischen der tripanoziden spirochätoriden Wirkung der Arsenobenzolpräparate?* Zeitschrift für Immunitätsforschung Bd. 90, 1937, H. 1, S. 19—28.

4. *A BCG. vaccinára vonatkozó állatkísérletek.* Tuberkulózis elleni küzdelem I. évf., 1937, 5. sz. 7 l.

Orvosi vegytani intézet

SZENT-GYÖRGYI ALBERT ny. r. tanár:

1. *Vitamin P: Flavonols as Vitamins.* (Rusznyák István ny. r. tanárral.) Nature Vol. 138, 1936, p. 1.

2. *Über den Einfluss von Substanzen der Flavongruppe auf die Permeabilität der Kapillaren.* Vitamin P. (Dr. Armentano Lajos, dr. Bentsath Aladár, dr. Béres Tibor tanársegéddel és Rusznyák István ny. r. tanárral.) Deutsche Medizinische Wochenschrift 1936, H. 33, S. 11.

3. *Vitamin Nature of Flavones.* (Bentsath Aladár tanársegéddel és Rusznyák István ny. r. tanárral.) Nature Vol. 138, 1936, p. 798—799.

4. *Über die Bedeutung der Fumarsäure für die tierische Gewebsatmung. III. Mitteilung.* (Annau Ernő magántanár, dr. Banga Ilona gyakornok, dr. Blazsó Sándor tanársegéd, Bruckner Győző magántanár, dr. Laki Kálmán gyakornok, dr. Straub Ferenc Bruno gyakornokkal.) Hoppe Seyler's Zeitschrift für physiologische Chemie Bd. 244, 1936, H. 3, S. 48.

5. *Chemical nature of citrin.* (Bruckner Győző magántanárral.) *Nature* Vol. 138, 1936, p. 1/2.

6. *Über die Bedeutung der Fumarsäure für die tierische Gewebsatmung. IV. Mitteilung.* (Dr. Banga Ilona gyakornokkal.) *Höppe Seyler's Zeitschrift für physiologische Chemie* Bd. 245, 1937, H. 3—4, S. 10.

7. *Über die Atmungskatalyse durch C₄-Dicarbonsäuren.* (Dr. Laki Kálmán gyakornokkal és Straub F. Brunó gyakornokkal.) *Höppe Seyler's Zeitschrift für physiologische Chemie* Bd. 247, 1937, S. 1—2.

ANNAU ERNŐ magántanár:

1. *Über die Oxydation der C₄-Dicarbonsäuren durch Gewebe.* (Straub F. Brunó gyakornokkal.) *Höppe Seyler's Zeitschrift für Physiologische Chemie* Bd. 247, 1937, H. 6, S. 252—257.

2. *Über die Dehydrierung der Brenztraubensäure.* (Mahr Igorral.) *Höppe Seyler's Zeitschrift für Physiologische Chemie* Bd. 247, 1937, H. 6, S. 248—251.

B) Klinikák

Belgyógyászati klinika

RUSZNYAK ISTVÁN ny. r. tanár:

1. *Die Verwendung des Histamins in der inneren Medizin.* *Zeitschrift für Klinische Medizin* Bd. 1936, Berlin, S. 6. Kl.-ban is.

2. *Bemerkungen zur Vitamintherapie.* *Fortschritte der Therapie* 13, Leipzig, 1937, H. 3, S. 129—138. Kl.-ban is.

4. *Die Histaminprophylaxe der postoperativen Kreislaufstörungen.* (Dr. Karády István és Dr. Szabó Dénes tanársegédekkel.) *Archiv für klinische Chirurgie* Bd. 187, Berlin 1936, H. 2, S. 279—290. Kl.-ban is.

5. *Über den Einfluss von Substanzen der Flavongruppe auf die Permeabilität der Kapillaren. Vitamin P.* (Dr. Armentano Lajos, Dr. Bentsáth Aladár, Dr. Béres Tibor tanársegéddel és Szent-Györgyi Albert ny. r. tanárral.) *Deutsche Medizinische Wochenschrift* Berlin, 1936, H. 33. 11 l.

6. *Vitamin Natur of Flavones.* (Dr. Bentsáth Aladár tanársegéddel és Szent-Györgyi Albert ny. r. tanárral.) *Nature* Vol. 138, 1936, p. 798—799.

ENGEL RUDOLF c. rk. tanár:

1. *A gyomorhurut.* *Orvosképzés* 1936, 502—515. l.

2. *Über den Genus epidemicus.* *Wiener Archiv für Innere Medizin* Bd. 30, Wien, 1937, S. 385—400.

. SZARVAS ANDRÁS magántanár:

1. *A tüdőtuberkulózis terápiájának viszonya a prophy-laxishoz.* Duna-Tiszaközi gyakorló orvosok Közlönye, Szeged, 1936, 14 l.

2. *Dermatitis livedoides et gangraenosa post trombosim et emboliam arteriae et venae cutis.* Orvosi Hetilap 1938, 45. sz., 8 l.

KORÁNYI ANDRÁS magántanár:

1. *A hypoglykaemiás tünetcsoportról.* Orvosképzés 1936, 6. sz., 746—754. l.

2. *Szénhidrát-dús-zsír-szegény étrenddel elért eredmények cukorbetegéknél.* (dr. Bentsáth Aladár tanársegéddel.) Gyógyászat 77. évf., 1937, 4. sz., 5 l. Kl.-ban is.

3. *Beiträge zur Pathogenese der diffusen Glomerulonephritis.* (Dr. Hámori Artur gyakornokkal.) Zeitschrift für klinische Medizin Bd. 130, Berlin, H. 6, S. 774—783. Kl.-ban is.

4. *Über der Vorkommen des Kallikreins (Padutin) im menschlichen Speichel und in der tierischen Parotisdrüse.* (Dr. Szenes Tibor gyakornokkal és Dr. Brucknerné Dr. Hatz Ellával.) Deutsche Medizinische Wochenschrift Bd. 1937, Leipzig, H. 2, S. 8. Kl.-ban is.

5. *Vérnyomáscsökkentő hormon a parotisban.* (Dr. Szenes Tibor gyakornokkal és Dr. Brucknerné Dr. Hatz Ellával.) Orvosi Hetilap 1937. évf., 15. sz., 8 l.

FORFOTA ERICH magántanár:

1. *Két hete fennálló ileo-coecalis invaginatio sikeres desinvaginációja kontrastbeöntéses vizsgálat alkalmával.* Magyar Röntgen Közlöny 1936.

2. *Röntgentherapeutischen Versuche an erythroleukotischen Hühnern.* Strahlentherapie Bd. 58, 1937, S. 11. l.

3. *Versuche zur Bestimmung der Röntgenresistenz des Virus der übertragbaren Hühnerleukose.* Strahlentherapie Bd. 59, 1937, S. 7.

4. *Röntgensugarak hatása az átoltható tyúkleukosis (eritroleukosis) kórképére és vírusára.* Állatorvosi lapok 1936, 20. sz., 7 l.

5. *Über die Wirkung kleiner (erythemunterschwelliger) Röntgenstrahlenmengen auf die Magensaftsekretion des Menschen.* Zeitschrift für die gesamte experimentelle Medizin Bd. 99, 1936, H. 4—5, S. 5.

6. *Über die Wirkung härter Röntgenstrahlen auf Typhusbazillen.* Zentralblatt für Bakteriologie Bd. 139, 1937, S. 5.

7. *Über die biologische allgemeine Wirkung der Röntgenstrahlen von Gesichtspunkte einer durch Histamin oder*

ähnlich wirkende etc., etc. I. Strahlentherapie Bd. 59, 1937, S. 9.

Dr. HUSZÁK ISTVÁN tanársegéd:

1. *Zur Frage der Entstehung der Fettablagerung in den Ganglienzellen.* Zeitschrift für Neurologie und Psychiatrie Bd. 155, 1936, S. 347—350.

2. *Tierexperimentelle Untersuchungen über die Nikotinschäden des Zentralnervensystems.* (Stief Sándor c. rk. tanárral.) Monatschrift für Psychiatrie und Neurologie Bd. 95, 1937, S. 36—42.

Dr. ARMENTANO LAJOS tanársegéd:

1. *A flavoncsoportha tartozó anyagok befolyása a capillarisek permeabilitására. Vitamin P.* (Dr. Bentsáth Aladár, dr. Béres Tibor tanársegédekkel, Rusznyák István és Szent-Györgyi Albert ny. r. tanárokkal.) Orvosi Hetilap XL. k., 1936, 1—10. I. Kl.-ban is.

2. *Hämoglobinurie und Vitamin C.* (Dr. Bentsáth Aladár tanársegéddel.) Klinische Wochenschrift Bd. 44, Berlin 1936, S. 1—6.

3. *Über den Einfluss von Substanzen der Flavongruppe auf die permeabilität der Kapillaren. Vitamin P.* (Dr. Bentsáth Aladár, dr. Béres Tibor tanársegédekkel és dr. Rusznyák István ny. r. tanárral.) Deutsche Medizinische Wochenschrift 1936, H. 33, S. 11.

Dr. KARÁDY ISTVÁN tanársegéd:

1. *Néhány kísérleti adat az ú. n. „testazonos sejtek” fehérféjé hasadási termékek” élettanához.* Magyar Orvosi Archivum XXXVIII. k., 1937, 1. sz., 1—6. I. Kl.-ban is.

2. *Histamingewöhnung und experimentelle Anaphylaxie.* (Dr. Bentsáth Aladár tanársegéddel.) Zeitschrift für gesamte experimentelle Medizin Bd. 100, Berlin 1936, H. 48, S. 48—53. Kl.-ban is.

3. *Kísérleti adatok a szervanaphylaxia mechanismusához.* (Dr. Erdős László gyakornokkal.) Magyar Orvosi Archivum XXXVIII. k., 1937, 1. sz., 1—8. I.

4. *Die Histaminprophylaxe der postoperativen Kreislaufstörungen.* (Rusznyák István ny. r. tanárral és dr. Szabó Dénes tanársegéddel.) Archiv für klinische Chirurgie Bd. 187, Berlin 1936, H. 2, S. 279—290. I.

Dr. de CHATEL ANDOR tanársegéd:

1. *Versuch einer Analyse der pathologischen Veränderungen der Endschwankung des Elektrokardiogramms durch lokale Ableitungen.* Zeitschrift für gesamte experimentelle Medizin Bd. 98, Berlin 1936, H. 2, S. 207—213. Kl.-ban is.

2. *Experimentelle Untersuchungen über den Elektrokardiogramm bei Ableitung vom Oesophagus.* (R. Husseyvel.) Zeitschrift für Klinische Medizin Bd. 131, Berlin 1937, H. 5, S. 450—462. Kl.-ban is.

Dr. BENTSÁTH ALADÁR tanársegéd:

1. *Vitamin P.* (Rusznayák István és Szent-Györgyi Albert ny. r. tanárokkal.) Nature Bd. 139, 1937, S. 1. Kl.-ban is.

2. *Über den Einfluss von Substanzen der Flavongruppe auf die Permeabilität der Kapillaren. Vitamin P.* (Dr. Armentano Lajos és Dr. Béres Tibor tanársegédekkel, Rusznayák István és Szent-Györgyi Albert ny. r. tanárokkal.) Deutsche Medizinische Wochenschrift Jg. 1936, Leipzig, Nr. 33, S. 11.

3. *Vitamin Nature of Flavones.* (Rusznayák István és Szent-Györgyi Albert ny. r. tanárral.) Nature Vol. 138, 136, S. 798—799.

4. *Szénhydrát-dús-zsír-szegény étrenddel elért eredmények cukorbetegéknél.* (Korányi András magántanárral.) Gyógyászat LXXVII. évf., 1937, 4. sz., 5 l. Kl.-ban is.

5. *Histamingewöhnung und experimentelle Anaphylaxie.* (Dr. Karády István tanársegéddel.) Zeitschrift für gesamte experimentelle Medizin Bd. 100, Berlin 1936, H. 48, S. 48—53. Kl.-ban is.

Dr. HÁMORI ÁRTUR gyakornok:

1. *Fehérjevizelés keletkezése a vese tubularis megbetegedéseiben.* (Korányi András magántanárral.) Magyar Orvosi Archivum 37. k., 1937, 4. sz., 1—9. l.

2. *Beiträge zur Pathogenese der diffusen Glomerulonephritis.* (Korányi András magántanárral.) Zeitschrift für klinische Medizin Bd. 130, Berlin 1936, H. 6, S. 774—783. Kl.-ban is.

Dr. BRUCKNERNÉ Dr. HATZ ELLA:

1. *Kolorimetrische Bestimmungen mit Hilfe des Lange-Rotscher Photometers.* Mikrochemie Jg. XXI, 1936, H. 38, S. 38—46. Kl.-ban is.

2. *Über der Vorkommen des Kallikreins (Padutin) im menschlichen Speichel und in der tierischen Parotisdrüse.* (Korányi András magántanár és dr. Szenes Tibor gyakornokkal.) Deutsche Medizinische Wochenschrift Jg. 1937, Leipzig, H. 2, S. 8. Kl.-ban is.

3. *Vérnyomáscsökkentő hormon a parotiban.* (Korányi András magántanár és dr. Szenes Tibor gyakornokkal.) Orvosi Hetilap Jg. 1937, Nr. 15, S. 9. Kl.-ban is.

Belgyógyászati diagnosztikai klinika

PURJESZ BÉLIA ny. r. tanár:

1. *Untersuchung der Gerinnung im Blutserum gesunder und mit einer Geschwulst behafteter Menschen und Tiere.* Krebsforschung Bd. 44, 1936, S. 11. U. a. magyarul: Magyar Orvosi Archivum XXXVII. évf., 1936, 11. l.
2. *A facialis bémulás.* Orvosi Hetilap 1937. évf., 3 sz., 91.
3. *A tüszőhormon hatása a vérképző szervekre.* (Baló József ny. r. tanárral.) Orvosi Hetilap 1937. évf., 24. sz., 6 l.
4. *B₁ vitamintartalmú anyagok jelentősége cukorbetegségeknél.* (Dr. Lajos Sándor tanársegéddel.) Magyar Orvosi Archivum 38. k., 1936, 6 l.
6. *Über intermediäre Stoffwechseluntersuchungen an Impftumortieren.* (Dr. Lajos Sándor tanársegéddel.) Krebsforschung 43 k., 1936, 6 l.

BERKESY LÁSZLÓ magántanár:

1. *Über primären Lungenkrebs.* Wiener Archiv für innere Medizin Bd. 29, Wien 1936, S. 331—352.
2. *A gyomor- bélhuzam diagnosztikájának újabb eredményei.* Orvosképzés IX. évf., 1936, 12. sz., 8 l.
3. *Az idiopathicus spontán légmell.* Orvosi Hetilap 81. évf., 1937, 12. sz., 8 l.

Bőr- és nemi kórtani klinika

MELCZER MIKLÓS ny. rk. tanár:

1. *A szűrhető csirák és bőrkórtani jelentőségük.* Orvosi Hetilap 81. évf., 1937, 2. sz., 307—309. l.
2. *Teleangiectasia macularis perstans eruptiva esete.* Orvosi Hetilap 81. évf., 1937, 3. sz., 307—309. l.
3. *Späte lichenoides Hauterscheinungen nach reiner Arsenobensol bzw. Arsinsäurebehandlung.* Archiv für Dermatologie und Syphilis Bd. 175, 1937, H. 4, S. 501—507.
4. *A IV. nemibetegség, lymphogranuloma inguinale.* Orvosi Hetilap 81. évf., 1937, 14. sz., 53—54. l.
5. *Fertőző-e a lymphogranulomás elefántkór (esthiomene, elephantiasis genitonorectalis Jersild).* Magyar Nőgyógyászat 1937. évf., 2. sz., 12. l.
6. *Die örtliche Anwendung des Pyronins gegen Schleimhauttripper.* Dermatologische Wochenschrift Bd. 104, 1937, Nr. 17, S. 522—526.
7. *Egy xanthonfesték, a pyronin G. alkalmazása a kankó ellen.* Orvosi Hetilap 81. évf., 1937, 16. sz., 427—430. l.

8. *Über die Verbreitung des Lymphogramuloma inguinale in Ungarn.* Dermatologische Wochenschrift Bd. 104, 1937, H. 24, S. 712—715.

HEINER LAJOS magántanár:

1. *A napfürdőzés veszélyei.* Budapesti Orvosi Újság, 1936, 8 I.

2. *Lichen ruber planus vagy salvarsan — aranydermatitiis?* Bőrgyógyászati Szemle, 1936, 6 I.

SZENTKIRÁLYI ZSIGMOND magántanár:

1. *A vidéki Egészségvédő Intézetek gondozónőinek munkaköre.* Népegészségügy, 1936, 23. sz., 9 I.

2. *Antiveneriás propaganda vidéken.* Teleia, 1936, 16., 2. I.

3. *Aranykészítmények alkalmazása a bőrgyógyászatban.* Orvosi Hetilap, 1936, 40. sz., 2 I.

4. *Az arzenobensol társadalom e. ü. jelentősége.* Budapesti Orvosi Újság, 1936, 1. sz., 7 I.

5. *A szexuális nevelésről.* Teleia, 1937, 4. sz., 8 I.

6. *Über ein durch Süßwasserschwämme verursachte Hauterkrankung der Tisza-Fischen (Theiss).* Dermatologische Wochenschrift Bd. 104, 1937, S. 6.

REJTŐ KÁLMÁN magántanár:

1. *Über die Behandlungsergebnisse bei Lupuskranken mit Finsen.* Deliberationes Congressi Dermatologorum Internationalis IX. T. II., 1936, p. 295—296.

2. *A basalioma cutis superficiale és erythroplasia Queyrat együttes előfordulása.* Orvosi Hetilap 80. évf., 1936, 37. sz., 871—873. I.

3. *A szegedi Bőrgyógyászati klinika Finsen-intézetéről.* Gyógyászat 76. évf., 1936, 31—32. sz., 5 I.

Dr. WLASSICS TIBOR tanársegéd:

1. *Adatok a tuberculosis papulonekrotica vérzéses alakjához.* Orvosi Hetilap 81. évf., 1937, 9. sz., 202—203. I.

Dr. SÍPOS KÁROLY tanársegéd:

1. *Nem gümőkóros állatok sensibilizálása Koch bacillus ellen.* Orvosi Hetilap 80. évf., 1936, 32. sz., 757—758. I.

2. *Tapasztalatok az epicutan tuberculim reakcióról.* Gyógyászat 70. évf., 1936, 43. sz., 612—614. I.

3. *Genodermatosisok.* Bőrgyógyászati Szemle XV. évf., 1937, 2. sz., 17—25. I.

Dr. DÓSA ANDRÁS tanársegéd:

1. *Über das Trichotecium roseum (LINK).* Dermatologische Wochenschrift Bd. 104, 1937, 18. sz., 548—549. I.

2. *Mikrosporon felineum und Mikrosporon fulvum an Hand von „herpestosurans erythemosquamosus“ bzw. „Herpes tonsurans“-Fällen.* Dermatologische Wochenschrift Bd. 103, 1936, Nr. 38, S. 1281—1284. I.

Gyermekgyógyászati klinika

KRAMÁR JENŐ ny. r. tanár:

1. *A gyermekkori szívbajokról.* Orvosképzés 26. évf., 1936, 6. sz., 673—680. I. Kl.-ban is.

2. *Adatok a gyermekkori heveny rheuma klinikumához.* Orvosi Hetilap 84. évf., 1937, 4. sz., 77—78. I.

3. *Zur Klinik des Akuten Rheumatismus.* Jahrbuch für Kinderheilkunde Bd. 149, Berlin 1937, H. 2. S. 108—120. Kl.-ban is.

4. *L'affection du foie dans rhumatisme aigu chez l'enfant.* Revue de la rhumatisme Paris 1937, No. 7, p. 5, Kl.-ban is.

5. *Osservazioni sulla miocardite a focolai di origine grippale.* Rivista di Clinica Pediatrica, Vol. XXXV, Firenze, 1937, fasc. 10, p. 936—941.

KOVÁCS ÖDÖN magántanár:

1. *Megfigyelések a Calmette-féle BCG-anyaggal oltott csecsemőkön.* Budapesti Orvosi Újság, 1936, 33—24. sz., 5 I.

2. *Az állami gyermekvédelem időszerű kérdései.* Népegészségügy, 1937, 5. sz.

LUKÁCS JÓZSEF magántanár:

1. *A csecsemők hasmenéses betegségeinek gyógykezelése.* Magyar Orvos 18. évf., 1937, 12. sz., 6 I.

2. *A csecsemő és gyermekbetegségek diagnosztikája.* Müller: Diagnosztika, 1937, 598—693. I.

PETRÁNYI GYŐZŐ magántanár:

1. *Hogyan végezzük a gümőkórt felderítő iskolavizsgálatokat és hogyan osztályozzuk a gyermekeket?* (Dr. Varga Tibor tanársegéddel.) Tuberkulózis elleni küzdelem, 1937, 5. sz.

2. *A gyermek tüdeje.* (Dr. Varga Tibor tanársegéddel.) Szeged, 1937.

3. *Izomfunctiósi tanulmány a dystrophia musculorum progressivában szenvedő gyermekeken.* (Dr. Varga Tibor tanársegéddel.) Tuberkulózis elleni küzdelem 1937, 5. sz.

5. *A gümőkór elleni küzdelem helyzete Magyarországon 1937. január 1-én.* (Dr. Varga Tibor tanársegéddel.) Tuberkulózis elleni küzdelem, 1937, 4. sz.

6. *Miért létesült a Tuberkulózis 'Elleni Küzdelem?* (Dr. Varga Tibor tanársegéddel.) 1937, 1. sz.
7. *Racionális gyermekvédelem.* (Dr. Varga Tibor tanársegéddel.) *Gyermekvédelem*, 1. sz.
8. *Milyen tanulás vonható le a hazai gümőkór elleni küzdelem számára H. Breuning és A. Niesen közleményéből.* (Dr. Varga Tibor tanársegéddel.) *Tuberkulózis Elleni Küzdelem*, 1937, 2. sz.

DOBSZAY LÁSZLÓ magántanár:

1. *Untersuchungen zur Pharmakologie und Pharmakodynamie des Kindesalters. XII. Mitteilung: Das Salvarsan (Über die Salvarsanspeicherungs-fähigkeit des Säuglingsorganismus).* (Dr. Dubrauszky Viktor gyakornokkal.) *Archiv für Kinderheilkunde* Bd. 110, Stuttgart 1937, H. 3, S. 154—160. Kl.-ban is.
2. *Kismennyiségű salvarsan kimutatása a szövetekben.* (Dr. Dubrauszky Viktor gyakornokkal.) *Magyar Orvosi Archivum* 38. k., 1937, 5. sz., 343—349. 1.

Dr. VARGA TIBOR tanársegéd:

1. *Die diagnostische Bedeutung des Flussklonus im Säuglings- und Kindesalter.* *Kinderärztliche Praxis* Jg. 7, Leipzig 1936, H. 10, S. 461—464. Kl.-ban is.
2. *L'importanza del fenomeno della „Formazione di livello“ nella diagnosi radiologica delle malattie addominali dell' infanzia.* *Rivista di Clinica Pediatrica* Vol. XXXVI, Firenze 1937, No. 7, p. 1—5. Kl.-ban is.
3. *Hogyan végezzük a gümőkórt felderítő iskolavizsgálatokat és hogyan osztályozzuk a gyermekeket?* (Petrányi Győző magántanárral.) *Tuberkulózis Elleni Küzdelem*, 1937, 5. sz.
4. *A gyermek tüdeje.* (Petrányi Győző magántanárral.) Szeged, 1937.
5. *Izomfunctióos tanulmány a dystrophia musculorum progressivában szenvedő gyermekeken.* (Petrányi Győző magántanárral.) *Orvosi Hetilap*.
6. *Mozgó röntgenállomások a tuberculosus elleni küzdelem szolgálatában.* (Petrányi Győző magántanárral.) *Tuberkulózis Elleni Küzdelem*, 1937, 5. sz.
7. *A gümőkór elleni küzdelem helyzete Magyarországon 1937. január 1-én.* (Petrányi Győző magántanárral.) *Tuberkulózis Elleni Küzdelem*, 1937, 4. sz.
8. *Miért létesült a Tuberkulózis Elleni Küzdelem?* (Petrányi Győző magántanárral.) *Tuberkulózis Elleni Küzdelem* 1937, 1. sz.
9. *Racionális gyermekvédelem.* (Petrányi Győző magántanárral.) *Gyermekvédelem*, 1937, 1. sz.

10. *Milyen tamulság vonható le a hazai gümőkór elleni küzdelem számára H. Braeuning és A. Niesen közleményéből.* (Petrányi Győző magántanárral.) *Tuberkulózis Elleni Küzdelem*, 1937, 2. sz.

Dr. BLAZSÓ SÁNDOR tanársegéd:

1. *Etude sur le métabolisme du soufre.* III. közl. *Journal de Physiologie et de Pathologie générale* t. 34, Paris 1936, No. 2., p. 523—538. K.-labn is.

2. *A fejlődő szervezet etherkénsavas és glukuronsavas méregtelenítéséről.* *Magyar Orvosi Archivum* XXXVIII. k., 1937, 6. sz., 378—392. I.

3. *Untersuchungen zur Pharmakologie und Pharmakodynamie des Kindesalters.* XIII. Mitteilung. *Die Entgiftungsfunktion des wachsenden Organismus mittels Aetherschweifelsäure- und Glykuronsäuresynthese.* *Archiv für Kinderheilkunde* Bd. 112, Stuttgart, 1937, H. 1, S. 11—28.

4. *Über die Bedeutung der Fumarsäure für die tierische Gewebsatmung.* III. Mitteilung. (Annau Ernő magántanár, dr. Banga Ilona gyakornok, Bruckner Győző magántanár, dr. Laki Kálmán gyakornok, dr. Straub Ferenc Brunó gyakornok és Szent-Györgyi Albert ny. r. tanárral.) *Hoppe Seyler's Zeitschrift für physiologische Chemie* Bd. 244, 1936, H. 3—4, S. 48.

Ideg- és elmegyógyászati klinika

MISKOLCZY DEZSŐ ny. r. tanár:

1. *Die örtliche Verteilung der Gehirnveränderungen bei der Schizophrenie.* *Psychiatrisch-neurologische Wochenschrift* Jg. 39, No. 14, p. 145—147. Kl.-ban is; *Zeitschrift für die gesammte Neurologie und Psychiatrie* Bd. 158, S. 203—208.

STIEF SÁNDOR c. rk. tanár:

1. *A középponti idegrendszer súlyos heveny kórképei.* *Gyógyászat* 1936, 52. sz., 1937, 1. sz., 15 I.

2. *Das Wirkungsmechanismus der sogenannten Konvulsionstherapien mit besonderer Rücksicht auf die Insulinschocktherapie.* *Psychiatrisch-Neurologische Wochenschrift* Jg. 1937, Nr. 21, S. 15.

3. *Referatumok.* *Budapesti Orvosi Újság*, 1936, 24, 37—38, 42, 51, és 1937, 3—4, 8, 10, 16, 18, 20. sz.

4. *Anaphylaxia és idegrendszer.* (Tokay László magántanárral.) *Budapesti Orvosi Újság*, 1937, 3. sz., 3. I.

5. *Anaphylaxie und Nervensystem.* (Tokay László magántanárral.) *Psychiatrisch-Neurologische Wochenschrift* 1937, 18. sz., 6. I.

6. *Tierexperimentelle Untersuchungen über die Nikotinschäden des Zentralnervensystems.* (Dr. Huszák István tanársegéd.) Monatschrift für Psychologie und Neurologie. Bd. 95, 1937, S. 36—42.

KÖRNYEY ISTVÁN magántanár:

1. *Meningeom der Felsenbeinspitze.* Deutsche Zeitschrift für Nervenheilkunde Bd. 142, 1937, H. 5—6, S. 229—238. Kl.-ban is.

2. *Über die diagnostische Bedeutung röntgenologisch darstellbarer Kalkherde in den Grosshirnhemisphären von Erwachsenen nebst Bemerkungen zur Klinik und Pathologie des Oligodendroglioms.* Zentralblatt für Neurochirurgie Jg. 2, 1937, Nr. 4. S. 234—242. Kl.-ban is.

3. *Michel von Lenhossék.* Archives of Neurology and Psychiatry Vol. 38, 1937, Nr. 1, p. 140—142. Kl.-ban is.

Dr. JOÓ BÉLA tanársegéd:

1. *Über die Veränderung des Blut- und Liquordruckes bei Geisteskranken nach Histamingabe.* Archiv für Psychiatrie Bd. 105, 1936, S. 497—503.

Dr. BENEDEK ÁRPÁD tanársegéd:

1. *Zur Kenntnis der diffusen melanotischen Geschwülste der weichen Hirnhaut.* Deutsche Zeitschrift für Nervenheilkunde Bd. 142, 1937, S. 9.

Sebészeti klinika

VIDAKOVITS KAMILLÓ ny. r. tanár:

1. *In welcher Stellung soll das Handgelenk bei volarém Phlegmonen rubiggestellt werden?* Zentralblatt für Chirurgie Leipzig, 1937, Nr. 28, S. 1638—1639.

2. *Zur Osteotomie der medialen Schenkelhalsbrüche an der Eruchstelle.* Zentralblatt für Chirurgie, Leipzig, 1937, Nr. 27, S. 1590—1594.

3. *A combnyaktörések mediális töréseinek korszerű kezelése.* Orvosképzés 1937, Nr. 3.

Dr. TÓTH JÓZSEF tanársegéd:

1. *Csonttörés és vesekő.* A Magyar Sebész Társaság Munkálatai, 1937.

Fogászati rendelő intézet

GÖLLNER LAJOS magántanár:

1. *Die Wurzelfüllung auf Grund der reparativen Fähigkeit der Wurzelhaut.* Zeitschrift für Stomatologie Jg. 34, Wien, 1936, H. 13, S. 761—774.

2. *Gyökércsúcsreszekció és biológikus gyökértömés.* Fogorvosi Szemle 30. évf., 1937, 7. sz., 291—299. l.

Dr. MIKLÓS ISTVÁN tanársegéd:

1. *Mélyen a fogmederben ülő vagy betört front gyökerek kíméletes eltávolítása furókkal.* Magyar Fogorvosok Lapja 1937. IV. 10.

2. *A dentális fertőzésekről.* Magyar Fogorvosok Lapja 1937. III. 25.

3. *A stomatogén gócfertőzés. (Orális sepsis) és terápiája.* Magyar Fogorvosok Lapja 1937. V. 25.

Szülészeti és nőgyógyászati klinika

MOLNÁR JÓZSEF magántanár:

1. *Kísérleti vizsgálatok az anaphylaxiás roham röntgensugárzással való megelőzésére.* (Dr. Dubrauszky Viktor gyakornokkal.) Magyar Röntgen Közöny XI. évf., 1937, 1—2. sz., 2—7. l.

MÉSZÁROS GÁBOR magántanár:

1. *Az orvos szerepe a kórházi gazdálkodásban.* Magyar Kórház V. évf., 10. sz., 319—326. l.

2. *A magyar élelmiszerkönyvről.* Népegészségügy 1936, évf., 23. sz., 1099—1103. l.

3. *B₁ vitamintartalmú anyagok jelentősége cukorbetegségek kezelésében.* (Purjesz Béla ny. r. tanárral.) Budapesti Orvosi Újság, 1936. évf., 35—36. sz., 6. l.

PALL GÁBOR magántanár:

1. *Die Galea-Zange in der Geburtshilfe.* Zentralblatt für Gynäkologie, 1936, Nr. 42, S. 10.

2. *A Galea-fogó a szülészetben.* Orvosi Hetilap 1936, 43. sz., 12 l.

3. *Tapasztalatok 400 bábának ismétlő tanfolyama kapcsán.* Népegészségügy, 1937, 3. sz., 9 l.

4. *Az influenzás megbetegedés jelentősége a szülő nőre.* Jó Egészség, 1937, 3—4. sz., 4 l.

3.

A bölcsészeti, nyelv- és történettudományi karon

ŐSENGERY JÁNOS nyug. ny. r. tanár:

1. *Homéros: Odysseia.* 1937, 371 l.

2. *Homéros Ilias.* 1937, 464 l.

3. *A Kisfaludy Társaság és az ókori klasszikusok.*
„A százéves Kisfaludy Társaság” Emlékkönyve 1937, 301—307. l.

ERDÉLYI LÁSZLÓ ny. r. tanár:

1. *Magyar történelem, művelődés és államtörténet.* II. k., 1936, 850 l.
2. *Szent Mór és kora.* Szent Mór Emlékkönyv, Pécs, 1936, 233—277. l.
3. *Szent Istvánkori bencések hatása a föld- és kertművelésre meg az iparra.* Szent István Emlékkönyv 1937, 481—491. l.
4. *Szent István magyar király, Imre herceg és Gellért püspök szenttéavatása.* Szent István Emlékkönyv 1937, 559—570. l.
5. *A buszárság eredete.* Délmagyarország, Szeged, 1936. XII. 25.
6. *Az ezeréves Magyarország igazi alapvetője.* Délmagyarország, Szeged, 1937. VIII. 20.
7. *A magyar Szent Korona jelentősége.* Esztergom Évlapjai. Emlékkönyv 1938, 43—50. l.

Málnási BARTÓK GYÖRGY ny. r. tanár:

1. *Napjaink filozófiája.* Budapesti Szemle 1936, 47 l.
2. *Egy új erkölcsfilozófia.* Szellem és Élet Szeged, 1936, 7 l.
3. *Ösztön. Tudat. Öntudat.* 1937, 56 l.

HORGER ANTAL ny. r. tanár:

1. *Pocskondiáz.* Magyar Nyelv 1936, 1 l.
2. *A vegyes zárhangok kérdéséhez.* Magyar Nyelv 1936, 1 l.
3. *Dada, baba.* Magyar Nyelv 1936, 2 l.
4. *Alkonyodik.* Magyar Nyelv 1937, 2 l.
5. *A tl és dl hangképletek fonetikai természetéről.* Magyar Nyelv 1937, 3 l.
6. *Pál és táj!* Népünk és Nyelvünk 1936, 4 l.
7. *Knieszsa: Pseudorumänen.* Népünk és Nyelvünk 1936, 2 l.
8. *Egy érdekes magyar szócsaládról.* Népünk és Nyelvünk 1936, 3 l.

MÉSZÖLY GEDEÓN ny. r. tanár:

1. *A hit szó eredete és rokonsága.* Szegedi Füzetek III. évf., Szeged, 1936, 50 l.
2. *A lép szó eredete és rokonsága.* Szegedi Füzetek III. évf., Szeged, 1937, 59 l.
3. *Van-e az Ómagyar Mária siralomnak más latin forrása, mint a Löweni Kódex Plane kis szövege?* Nyelvtudományi Közlemények 1936, 8 l.

KOGUTOVICZ KÁROLY ny. r. tanár:

1. *Országismertetés vagy osztálygyűlés.* Új Magyarország 1937. IV. 10.

2. *Az elköszönt könyv.* Népünk és Nyelvünk IX. évf., Szeged, 1937, 5—6. sz., 174—176. l.

Szerkesztette az Acta Litterarum ac Scientiarum Reg. Universitatis Hung. Franciscó-Josephinae, Sectio: Geographica Historica t. II, fasc. 2, p. 1—154.

ZOLNAI BÉLA ny. r. tanár:

1. *Nikolas Zrinyi, humaniste et européen.* Nouvelle Revue de Hongrie, 1937, 10 l.

2. *Mikes eszményei.* 1937, 48 l.

FÖRSTER AURÉL ny. r. tanár:

1. *A halhatatlan Horatius.* Parthénon XI. évf., 1937, 7 l.

VÁRKONYI HILDEBRAND ny. r. tanár:

1. *Nevelés és gyakorlati lélektan.* A Cselekvés Iskolája 1936—1937. évf., Szeged, 59 l.

2. *Hogyan értelmезik az amerikai pszichologusok a tanulás fogalmát?* A Jövő Útjain, 1937, 3 l.

3. *A lélektani diagnosztikáról.* Pannonhalmi Szemle, 1937, 12 l.

4. *A „formális képzés” történetéhez.* Nevelésügyi Szemle, Szeged, 1937, 11 l.

SIK SÁNDOR ny. r. tanár:

1. *Szent magyarság.* (Hat rádió-beszéd.) 1936, 74 l.

2. *Mágányos virrasztó.* (Versek.) 1936, 126 l.

MESTER JÁNOS ny. r. tanár:

1. *Az olasz nevelés a XIX.—XX. sz. Vasárnap* 1937. évf., Arad.

2. *XI. Pius, mint nevelő.* Vasárnap 1937. évf., Arad.

VÁRADY IMRE ny. r. tanár:

1. *Relazioni di Giovanni Zsámboky (Sambucus) col-l'umanesimo italiano.* 1936, 53 l. Kl.-ban is.

2. *Ungheria. Letteratura.* Enciclopedia Italiana XXIX. k., Róma 1937.

3. *Che cosa si develeggere sull'Ungheria.* Nouvelle Revue de Hongrie, 1937. évf., 8 l.

4. *A mai olasz irodalom.* Tükör 1937. évf.

5. *Egy sienai szemtanú naplója Budavár 1686-iki ostromáról.* Budapest Székesfőváros Évkönyve 1937, 16 l.

6. *Az olasz királyi család.* Szegedi Új Nemzedék, Szeged, 1937. V. 16.

BANNER JÁNOS ny. rk. tanár:

1. Szerkesztette *A Diákjóléti és Diákvédő Iroda tizennegyedik évi jelentését.* Szeged, 1937, 15 l.

DEÉR JÓZSEF ny. rk. tanár:

1. *Az Árpádok vérségi joga.* 1937, 16 l.

2. *De fonte primigenio gestorum schronicorumque Hungaricorum.* *Scriptores rerum Hungaricarum* Vol. I, 1937, p. 11.

3. *La chevalerie hongroise sous Sigismond de Luxembourg.* *Nouvelle Revue de Hongrie* année 1937, p. 122—133.

PINTÉR JENŐ c. ny. r. tanár:

1. *Tanulmányai, cikkei, bírálatai* jelentek meg: Irodalomtörténet, Középiszkolai Tanáregyesületi Közlöny és a Budapesti Tankerület Évkönyvében.

MARÓT KÁROLY c. ny. rk. tanár:

1. *Könyvek,* Könyvek könyve 1936, 221—225. l.

2. *Langue et Religion: Une esquisse.* *L'Antiquité Classique* t. V, Bruxelles 1936, No. 2, p. 249—261. Kl.-ban is.

3. *Faj és fejlődés az ethnológiában.* *Ethnographia-Népélet* XLVII. évf., 1936, 252—261 l. Kl.-ban is.

4. *Refrigerium.* *Acta Litterarum ac Scientiarum Reg. Universitatis Hung. Franciscos-Josephinae* t. III., Szeged 1937, N. 2, p. 95—163. l. Kl.-ban is.

TÁPAY-SZABÓ LÁSZLÓ c. ny. rk. tanár:

1. *Az emberiség története.* 1936, 400 l.

SZENTIVÁNYI RÓBERT magántanár:

1. *A századok halhatatlan királya.* Szeged, 1937, 240 l.

2. *Magyarország egyháztörténelme a politikai történet keretében.* Japán Katolikus Lexikon, Tókió, 1937, 18 l.

SZAKÁLL ZSIGMOND magántanár:

1. *A kereskedelmi szakoktatás és a kereskedői közvélemény.* Szakoktatási Évkönyv 1937, 5 l.

EPERJESSY KÁLMÁN magántanár:

1. *Várostörténet az utcanevekben.* *Domanovszky*, Emlékkönyv, 1937, 125—148. l. Kl.-ban is. 25 l.

Szerkesztette a *Csanádvármegyei Könyvtár* 31—33. kötetét. Makó, 1937.

HILLE ÁRPÁD magántanár:

1. *Feljegyzések a táborigazgatásról Magyar Katonai Szemle* 1936, 6 l.

2. *Látásészlelések a budapesti repülőtereken.* Az Időjárás 1936, 6 l.
3. *Az új térképes napi időjelentés.* Az Időjárás 1937, 11.

GÁLAMB SÁNDOR magántanár:

1. *A magyar dráma története. 1867-től 1896-ig.* I. k., 1937.

SEBESTYÉN KÁROLY magántanár:

1. *Der Ursprung des ungarischen Bauernhauses.* Ungarische Jahrbücher Bd. XVI, Berlin 1936, S. 10. Kl.-ban is.
2. *A cserépkályha története.* Búvár II. k., 1936, 11. sz., 745—749. l.
3. *A magyar konyha története.* Magyar Nyelv XXXIII. évf., 25—31. l.
4. *A magyar parasztház padja.* Népünk és Nyelvünk IX. évf., Szeged, 1937, 1—15. l. Kl.-ban is.
5. *Magyar parasztszékek.* Népünk és Nyelvünk IX. évf., Szeged, 1937, 129—146. l. Kl.-ban is.

TETTAMANTI BÉLA magántanár:

1. *A nemzetnevelés.* Magyarorságtudomány 1936. évf., 332—355 l. Kl.-ban is.
  2. *Neveléstudományi elvek és nevelélmélet.* Szellem és Élet 1937. évf., Szeged, 1. sz., 5—15. l.
  3. *Ismertetések és kisebb cikkek.* Nevelésügyi Szemle 1937. évf., Szeged, 8. sz., 10 l.
- Szerkesztette a *Magyar Nevelésügy* 1936—37. évfolyamát. Szeged.

BÁLINT SÁNDOR magántanár:

1. *A szegedi tanyák.* Válasz, 1936, 8 l.
  2. *A magyar vallásos néprajz problémái.* Vigilia, 1936, 6 l.
  3. *Karácsonyi vallásos népszokások.* Írottkö, Szombathely, 1937, 9 l.
  4. *A szegedi paprika sorsa.* Magyar Szemle, 1937, 8 l.
  5. *A régi Szeged paprikakultúrája.* A Néprajzi Múzeum Értesítője, 1936, 2 l.
  6. *Szegediek búcsújárása Radnára.* Etnographia 1936, 11.
  7. *Egy vendéglátással kapcsolatos biedelem.* Etnographia, 1936, 1—2 l.
  8. *A napsugaras házvégék pusztulása.* Szegedi Friss Újság, Szeged, 1936. XII. 25.
  9. *Vallásos népközösségek.* Új Élet, Kassa, 1937, 5 l.
  10. *Népünk és a Szentírás.* Korunk Szava 1937. 1 l.
  11. *Húsvéti vallásos népszokásaink.* Etnographia 1937, 8 l.
- Több cikk és ismertetés a Korunk Szavában, 1937.

MÓDI MIHÁLY magántanár:

1. *Latin olvasókönyv* a leánygimnáziumok III. osztálya számára. 1937, 126 l.

OROSZLÁN ZOLTÁN magántanár:

1. *A Szépművészeti Múzeum antik terrakottagyűjteményének rhytonjai*. A Szépművészeti Múzeum Évkönyvei VIII. k., 1937, 21 l. Kl.-ban is 4 tábla.

2. *A Szépművészeti Múzeum terrakotta gyűjteményének fogadalmi domborművei*. Archeologiai Értesítő L. k., 1937, 26 l. Kl.-ban is német kivonattal.

3. *Buday Árpád*. (Nekrolog.) Protestáns Szemle XLVI. évf., 1937, 369—371 l.

4. *Buday Árpád*. (Nekrolog.) Református Élet IV. évf., 1937, 15. sz., 153 l.

5. *A magyar szobrászat a 19. században*. 1936, 18 l.

TIMAR KÁLMÁN magántanár:

1. *Dunántúli magyar kodexek sorsa*. Pannonia könyvtár, Pécs, 1937, 29. sz., 50 l.

2. *Liszt Ferenc és Kalocsa*. Kalocsai r. kat. Tanítóképzőintézet Értesítője, Kalocsa, 1936, 8 l. Kl.-ban is.

3. *Az önképzőkör mai jeladatai*. Kalocsai r. kat. Tanítóképzőintézet Értesítője, Kalocsa, 1937, 16 l. Kl.-ban is.

Dr. MÉSZÁROS GYULA meghívott előadó:

1. *Rovásírásos kún nyelvemlékek*. Népünk és Nyelvünk VIII. évf., Szeged, 1936, II. sz., 17 l.

2. *Jazyg nyelvemlék Magyarországon*. Népünk és Nyelvünk IX. évf., Szeged, 1937, 2. sz., 18 l.

Dr. BÁLINT ALAJOS tanársegéd:

1. *Avar sírok Batidán*. [Gräber aus der Avarenzeit in Batida] Dolgozatok-Arbeiten-Travaux XIII. k., Szeged, 1937, 89—104. l.

2. *A hődmézövásárhelyi ref. gimnázium régiséggyűjteménye. VI—XI. rész*. Dolgozatok-Arbeiten-Travaux XIII. k., Szeged, 1937, 181—194. l.

Dr. PÁRDUCZ MIHÁLY tanársegéd:

1. *Bodi F.: A középiskolai földrajz tanítás története Magyarországon*. (Ismertetés.) Nevelésügyi Szemle I. k., Szeged, 1937, 270—272. l.

Dr. WAGNER RICHÁRD tanársegéd:

1. *Barométeres minimumok Európában*. Földrajzi Szeminárium I. évf., Szeged, 1936, 7—10. sz., 237—245. l.

2. *A ciklonok útvonalai*. Búvár III. évf., 1937, 8. sz., 617—619. l.

Szerkesztette a *Földrajzi szeminárium* I. évfolyamának 7—10. számát. 1936, 68 l.

Dr. ZSÁMBÉKI LÁSZLÓ tanársegéd:

1. *Magyar Művelődéstörténeti Kis Lexikon*. Szeged, 1937, 415 l.

Dr. KRATOCHFILL DEZSŐ tanársegéd:

1. *D'Ors és a barokk*. Széphalom IX. évf., Szeged, 1937, 6—12. sz. 77—78. l.

2. *Babits Mihály: Az európai irodalom története*. (Ismertetés.) A Cselekvés Iskolája V. évf., Szeged, 1936, 1—2. sz., 72—74. l.

3. *A tanítás problémái*. (Ismertetés.) A Cselekvés Iskolája V. évf., Szeged, 1936, 1—2. sz., 74—75. l.

4. *Magyar paraszttmesék*. (Ismertetés.) A Cselekvés Iskolája V. évf., Szeged, 1937, 5—6. sz., 259—260. l.

5. *Horváth János: Csokonai*. (Ismertetés.) A Cselekvés Iskolája V. évf., Szeged, 1937, 5—6. sz., 260—261. l.

6. *Szentjóni Szabó László*. Szép Szó, 1936, 7. l.

7. *Puskín*. Szép Szó, 1937, 3 l.

Több könyvismertetése, kisebb kritikai cikke jelent meg a Cselekvés Iskolája 1936—1937. évfolyamában.

Dr. ERDŐDI JÓZSEF gyakornok:

1. *Finnugor-indogermán igetövek*. Magyar Nyelvőr, 1936, 3 l.

2. *Wörterbuch des Csángodial v. y. Wichmann*. Szegedi Füzetek, 1936, 3 l.

3. *Társadalmi szempontú nyelvjáráskutatás*. Népünk és Nyelvünk, Szeged, 1936, 2 l.

4. *Rát, ránt, ráz*. Magyar Nyelvőr 1937, 2 l.

5. *Guba ki!* Népünk és Nyelvünk IX. évf., Szeged, 1937, 3 l.

6. *Az ugor orrtól a magyar gerincig*. Népünk és Nyelvünk IX. évf., Szeged, 1937, 8 l.

7. *Szófejtések*. A szegedi Alföldkutató Bizottság Könyvtára 33. k., Szeged, 1937, 19 l.

Dr. VISY JÓZSEF gyakornok:

1. *Plinius Panegyricusa és a görög retorikai elméletek*. Dissertationes sodalium seminarii philologici Universitalis Litteraeum Hungaricae Francisco-Josephinae. Nova Series t. IV, Szeged, 1936, p. 96.

Dr. TOMORI VIOLA gyakornok:

1. *A népszokások lelki dinamikája*. Társadalomtudomány, 1936, 30 l.

2. *Faluművelődés és néplelektan.* Magyar Szemle, 1936, 8 l.

3. *A very little village.* The Hungarian Quarterly, 1937, p. 8.

4. *Egy tiszaparti falu lélektani képe.* Búvár, 1936, 5 l.

Vitéz ZERINVÁRY SZILÁRD obszervátor:

1. *Magyarország tavainak eredete.* Szeged, 1936, 3 l.

KLAMM RUDOLF foglalkoztatott diplomás:

1. *Nicolaus Cusanus rendszerének bölcelettörténelmi alapjai.* (Nicolaus Cusanus módszerének dialektikai alaponaljai c. munka első része.) Szeged, 1938, 40 l.

Dr. BERCZEL KÁROLY foglalkoztatott diplomás:

1. *Fekete Mária.* (Misztérium.) 1937, 210 l.

4.

A matematikai- és természettudományi karon

Állatrendszertani intézet

KOLOSVÁRY GÁBOR magántanár:

1. *Állati maradványok a biai östelepről.* (Gaál István-nal.) Debreceni Szemle, Debrecen, 1936, 113—119. l.

2. *Időváltozást jövendőző pókok.* Debreceni Szemle, Debrecen, 1936, 5—7. sz., 2 l.

3. *Embrik Strand 60 éves.* Vasi Szemle III. k., Szombathely, 1936, 4. sz., 292—295. l.

4. *Az Adriai tenger tüskésbőrű állatai.* Búvár II. k., 1936, 9. sz., 620—622 l.

5. *Die Veränderungen des Erdkörpers und die Evolution des Lebens.* Festschrift für Embrik Strand Bd. I, Riga 1936, S. 84—97.

6. *Generisches System der Lebenserscheinungen.* Festschrift für Embrik Strand Bd. I, Riga 1936, S. 185—248.

7. *Adatok Kőszeg vidékének kaszaspókfaunájához.* Vasi Szemle III. k., Szombathely, 1936, 5—7. sz., 370—373. l.

8. *A Xysticus sabulosus és a Xysticus Embriki földrajzi elterjedése.* Acta Biologica t. IV, Szeged, 1936, fasc. 1., p. 46—48.

9. *A Magyar Adria Egyesület „Najade“ expedíciója által az Adrián gyűjtött tüskésbőrű állatok.* A Magyar Tengerkutató Bizottság közleményei I. k., (Új sorozat.) 1936, 1—8. l.

10. *Mérgesek a pókok?* Természettudományi Közlöny, 69. k., 1937, 3. sz., 147 l.

11. *Nachtrag zu „Generisches System der Lebenserscheinungen“* (Geschlechtserscheinungen.) Festschrift für Embrik Strand Bd. II, Riga 1936—37, S. 397—402.

12. *Die Echinodermen des Adriatischen Meeres.* Festschrift für Embrik Strand Bd. II, Riga 1936—37, S. 433—437.

13. *E. Strand emlékkötet.* Debreceni Szemle, Debrecen, 1937, 3—4. sz.

14. *Újabb adatok a biai östelep állati maradványaihoz.* Debreceni Szemle, Debrecen, 1937, 2 l.

15. *Embrik Strand norvég tudós ünneplése.* A Tenger 1937, 1—3. sz., 1 l.

16. *Beiträge zur Faunistik und Ökologie der heissen Gewässer von Harkány-Bad.* Rivista di Biologia, Perugia 1937, fasc. 8, p. 30.

17. *Beiträge zur Typologie der Balaniden.* Rivista di Biologia, Perugia 1937, fasc. 8, p. 5.

18. *Beiträge zur Spinnenfauna Siebenbürgens.* Festschrift für Embrik Strand Bd. III, Riga 1937, S. 6.

19. *Beiträge zur Spinnengeographie der Karpathenländer.* Festschrift für Embrik Strand Bd. III, Riga 1937, S. 398—401.

Általános állattani intézet

GELEI JÓZSEF ny. r. tanár:

1. *Veszélyben a szegedi egyetem gyógyszerészképzésének ügye.* Szegedi Új Nemzedék, 1936. XII. 6.

2. *A reformáció és az élet.* Egyházi Híradó, 1936. XI. 21.

3. *Az egyetemi magántanárok ügyében.* Magyarország, 1936. XII. 16.

4. *Erdélyi politikánk kérdései.* Magyarország, 1937. II. 11.

ROTARIDES MIHÁLY magántanár:

1. *Konzerválástechnikai vizsgálatok halakon.* *Recherches sur la conservation des poissons.* Állattani Közlemények, 1937. 34. sz. 109—121. l.

2. *Magyarország legérdekesebb akváriumi hala: a lápi póc.* Az Akvárium I. k., 1937, 2—4. l.

3. *Az akvarista munkája.* Az Akvárium I. k., 1937, 211.

4. *Téliutó a Balatonon.* A Természet 33. évf., 1937, 33—36 l.

5. *Nápoly és a magyar zoológia.* A Tenger 27. évf., 1937, 1—16. l.

Dr. VIDACS JULIA tanársegéd:

1. *A madárláb csontjainak szerkezete.* (Doktori értekezés.) Szeged, 1935, 34 l.

Dr. LUKÁCS DEZSŐ gyakornok:

1. *Beiträge zur Kenntnis von Spathidium hyalinum Duj.* Arbeiten der I. Abteilung des ungarischen Biologischen Forschungsinstituten. Bd. 8, Tihany 1936, S. 128—139.

Dr. STILLER JOLÁN tanársegéd:

1. *Systylis Hoffi (Peritricha) in natronhaltigen Tümpeln des „Szili-szék“ bei Szeged in Ungarn.* Biologisches Zentralblatt Bd. 57, Leipzig 1937, H. 3—4.

2. *Biologische Brunnenuntersuchung gelegentlich einer Typhusepidemie.* Kleine Mitteilungen für die Mitglieder des Vereins für Wasser-Boden- und Lufthygiene E. V. Bd. 13, Berlin-Dahlem 1937, H. 6—8, S. 219—225. Kl.-ban is.

3. *Biologische Untersuchungen eines Wasserwerkes in der Umgebung von Budapest.* Kleine Mitteilungen für die Mitglieder des Vereins für Wasser-Boden- und Lufthygiene E. V. Berlin-Dahlem Bd. 13, 1937, H. 6—8. S. 201—218. Kl.-ban is.

VARGA LAJOS magántanár:

1. *A pézsmapocok továbbterjedése a Dunántúl közepén és déli felében.* Természettudományi Közlöny 69. k., 1937, 77—81. l.

2. *A pézsmapocok elterjedése Sopron környékén, adatokkal az állat életmódjának ismeretéhez.* (Dr. Mika Ferencsel.) Állattani Közlemények XXXIV. k., 1937, 1—2. sz., 1—13. l.

3. *A magyar Fertő halászata az utolsó 12 esztendő folyamán.* (Dr. Mika Ferencsel.) Soproni Szemle I. évf., 1937, 1. sz., 24—44. l.

4. *Az erdőtalajban élő állati véglények (protozoák) biológiája.* Erdészeti Lapok LXXVI. k., 1937, 311—326. l.

5. *Die jüngsten Katastrophen des Neusiedler-Sees und ihre Einwirkungen auf den Fischbestand des Sees.* (Dr. Mika Ferencsel.) Archiv für Hydrobiologie Bd. XXXI, 1937, 527—546. l.

6. *Emlékbeszéd Gayer Gyula dr. szobrának leleplezésekor 1937. jún. 6. Szombathelyen.* A szombathelyi premontrai diákszövetség IX. Évkönyve, 1937, 11—15. l.

7. *A Hydra-jélék előfordulása hazánkban.* Állattani Közlemények, 1937, 93 l.

8. *A természet és az ember.* Természet és Állatvédelem I. évf., 1937, 1—3 l.

9. *Beiträge zur Limnologie und zur Kenntnis der Rotatorien Fauna des norwegischen Lapplandes*. III. Archiv für Hydrobiologie Bd. XXXII., 1937, 100—114. I.

10. *A tihanyi Belső-tó kerekese férgel.* A Magyar Biológiai Kutató Intézet Munkálatai IX. k., 1937.

11. *Ptygura tihanyensis n. sp. egy új kerekeseféreg faj a tihanyi Belső-tóból.* Matematikai és Természettudományi Értesítő LVI. k., 1937, 153—202. I.

12. *Kísérletek az erdei egér hazatéréséről.* A Természet XXXIII. évf., 1937, 226—227. I.

13. *Az üregi nyúl helyhez ragaszkodása.* A Természet XXXIII. évf., 1937, 272—273. I.

14. *Az elefánt szívverésének száma.* Természettudományi Közlöny 69. k., 1937, 610—611. I.

15. *Tömegekben vándorló emlős állatok.* Természettudományi Közlöny 69. k., 1937, 682—683. I.

16. *Öncsonkító kérészek.* Pótfüzet a Természettudományi Közlönyhöz 69. k., 1937, 4. sz., 129—130. I.

Általános növényteni intézet

GYÖRFFY ISTVÁN ny. r. tanár:

1. *Teratologica additamenta ad cognitionem florum Kőszegiensis I—III.* (Cum 4 fig.) Vasi Szemle t. III, Szombathely 1936, fasc. 5—6, p. 339—341.

2. *Im Zauber der Pflanzenwelt der Hohen Tatra*. I. Teil. (Mit Wahlenberg's Portrait u. Taf. 1). Die Karpathen Kesmark Bd. 3, (12) 1936, S. 105—112.

3. *Zbóro száz hársa. Tilia Rákócziána Wagn. nov. hybr. et diversae formae generis Tiliae. in Zbóro (olim in Hungaria septemtrionali, nunc in Ceskoslovensko) ab Professore I. Györffy lectae et ab Doctore Joanne Wagner determinatae.* Cum tab. phot. III.—VII., Acta Biologica t. IV, VI, Szeged 1936, fasc. 1, p. 106—121.

4. *Polytrichum Abnormitäten aus der Hohen-Tatra.* (Mit 20 originalen Abbildungen auf Taf. VIII.) Acta Biologica t. IV, Szeged fasc. 1, p. 123—132.

5. *Mooskapsel mit acrosyncarpia controversa aus der Hohen Tatra.* (Mit 2 Textfig.) Sonderband der Mikrochemie Molisch-Festschrift Wien, 1936, S. 191—193.

6. *Déli végek izenete...* Magyarság XVIII. k., 44. sz., 9.

7. *Bevezető a II. kötethez.* Folia Cryptogamica t. II, Szeged 1936, fasc. 1, p. I.—II. /

8. *Ein neuer Bürger der Mooswelt von Pieniny und der Hohen Tatra: Catharinaea Hausknechtii (Jur. et Milde) Broth.* Folia Cryptogamica t. II, Szeged 1936, fasc. 1, p. 121—122.

9. *Über die Entdeckung der Paludella squarrosa in der Zips.* (Mit Taf. VI., 2 Fig. u. 1 Karte im Texte.) *Folia Cryptogamica* t. II, Szeged 1936, fasc. 1, p. 105—120.

10. *Egyetemi Növénytani Intézet, Botanikus Múzeum és Fűvészkert.* Szegedi Napló XIII. k., 69. sz., 19—20. l.

11. *Dr. Tytus Chaubinski. Dem Andenken des Titans des polnischen Geistes dr. Tytus Chaubinski anlässlich des L-sten Jahreswechsel des Erscheinens seines Werkes Enumeratio muscorum frondosorum Tatrensiurn hucusque cognitorum pietätvoll gewidmet.* (Taf. I.—VI.) Abdruck a. d. *Archiwum Historji i Filozofji Medycyny* t. XV, Poznan 1936, p. 117—138.

12. *Gyászbeszéd dr. Csókás Gyula felett.* Beszámoló a szegedi m. kir. Ferenc József-tudományegyetem 1934—35. évi működéséről, Szeged, 1936, 31—32. l.

13. *Vadvirágok — Télben.* Szegedi Új Nemzedék XVIII. évf., 1936, 19. sz., 5 l.

14. *Dr. Polner Ödön-t köszöntő beszéd.* Beszámoló a szegedi m. kir. Ferenc József-tudományegyetem 1934—35. évi működéséről, 1936, 60—64. l.

15. *Széki Tibor eltávozásakor elbúcsúztató beszéd.* Beszámoló a szegedi m. kir. Ferenc József-tudományegyetem 1934—35. évi működéséről, Szeged, 1936, 74—80. l.

16. *Az Egyetemi Fűvészkert állapota 1934—35-ben.* Beszámoló a szegedi m. kir. Ferenc József-tudományegyetem 1934—35. évi működéséről, Szeged, 1936, 147—148. l.

17. *Pelorien von Linaria vulgaris aus der Hohen Tatra.* (Mit 6 orig. Abb.) *Acta Litterarum ac Scientiarum Reg. Universitatis Hung. Francisco-Josephinae. Sectio: Biologica* t. IV, Szeged 1936, fasc. 1, p. 133—135.

18. *Phytophaenologia Szegediensis anni 1935.* (XIII. közlemény.) *Acta Biologica* t. IV, Szeged, 1936, p. 136—139.

19. *VI-a Index sporarum seminum quae Hortus Botanicus universitatis litterarum regiae Hungaricae Francisco-Josephinae Szegediensis pro mutua commutatione offert anno 1936.* Horti director; dr. István Györfly professor publicus ordinarius, Dezső Fodor et István Vadász jun. hortulaní v. g. (Cum una photographia) fasc. 1—2.

Szerkesztette a *Folia Cryptogamica* II. kötetének 2. számú füzetét. (1936), Szeged, 1937 és Gelei József ny. r. tanárral az *Acta Biologica* IV. kötetének 2. füzetét.

KOL ERZSÉBET magántanár:

1. *Élet az örök havon és jegen.* Természettudományi Közlöny, 1937, 4. sz., 180—187. l.

2. *Ein neues Mitglied der Kryovegetation der Mont Blanc Gebirgsgruppe: Trochiscia Naumannii n. sp.* (Taf. I)

Verh. d. Intern. Verein f. th. u. angew. Limnologie Bd. VIII, 1937: 113—120.

Dr. PÁKH ERZSÉBET tanársegéd:

1. *Additamentum ad cognitionem vegetationis Flagellatarum in aquis salsis Transsilvaniae lectarum.* (Tab. VII.) [Adatok Erdély sósvizeinek Flagellatum vegetációjára ismeretéhez (Tab. VII.), Beiträge zur Kenntnis der Flagellatenvegetation Siebenbürgens. (Auszug) (Taf. VII.)] *Folia Cryptogamica* t. II, Szeged 1937, fasc. 2, p. 133—146.

NAGY ISTVAN tanársegéd:

1. *Szeged környéke három szikes vize phytoplanktonjának kvantitatív vizsgálata. — Quantitative Untersuchung des Phytoplanktons dreier Natrongewässer aus der Umgebung von Szeged.* *Acta Biologica* t. IV, Szeged, 1937, fasc. 2, p. 208—241.

Dr. GYÖRFFY NÉ szül. GREISIGER IRMA

1. *Euphrasia tanulmányok.* III. [Euphrasia Studien III.] *Acta Biologica* t. IV, Szeged, 1937, fasc. 2, p. 242—246.

Ásvány- és kőzettani intézet

SZENTPÉTERY ZSIGMOND ny. r. tanár:

1. *Titánmagnetites kőzetek a szarvaskői Vaskapu vidékéről.* Akadémiai Matematikai Természettudományi Értesítő LVI. k., 1937, 1172—1212. 5 táblával. I. Kl.-ban is.

2. *Titanomagnetithältige Gesteine der Vaskapugegend von Bükkgebirge in Ungarn.* *Acta Chemica Mineralogica et Physica* t. VI, Szeged, 1937, p. 55—100. Mit Tafeln I—VII. Kl.-ban is.

Vitéz LENGYEL ENDRE magántanár:

1. *SiO₂-ásványok a Tokaj-hegyaljai jáspisokban.* — [SiO₂-Minerale in den Jaspissen des Tokaj-Hegyalja-Gebirges.] *Földtani Közöny*, LXVI. k., 1937, 9—12. sz., 278—294. I.

2. *Die geologischen und petrographischen Verhältnisse des Gebietes zwischen Komlóska-Ujhuta-Makkoshotyka.* — [A Komlóska-Ujhuta-Makkoshotyka közötti terület földtani és kőzettani viszonyai. (Térképpel.)] *Acta Chemica, Mineralogica et Physica* t. V, Szeged 1937, fasc. 3, p. 161—179.

3. *Krisztobalit Sárospatak környékéről.* — [Cristobalit von Sárospatak.] *Földtani Közöny*, LXVI. k., 1937, 10—12. 309—316. I.

4. *Zum Problem der Sphaerokristalle.* *Zeitschrift für Kristallographie* Bd. 97, Leipzig 1937, S. 67—87.

Dr. SZÜCS MÁRIA gyakornok:

1. *Beiträge zur Kenntnis der transdanubischen Basalte von Kis-Sitke und Gérce.* - Acta Chemica, Mineralogica et Physica t. V, Szeged 1936, fasc. 3, p. 182—193.

Geometriai és ábrázoló geometriai intézet

KERÉKJÁRTÓ BÉLA ny. r. tanár:

1. *A geometria alapjairól.* [Über die Grundlagen der Geometrie.] I. k., Szeged, 1937, XVI+304. l.

2. *La methode de Descartes et la géométrie moderne.* Travaux du IXe Congrès International de Philosophie Actualités scientifiques et industrielles t. VI, Paris 1937, No. 535, p. 166—173. Kl.-ban is.

LIPKA ISTVÁN magántanár:

1. *Dirichlet-sorok és hatványsorok szingularitásairól.* [Über Singularitäten von Potenzreihen und Dirichletschen Reihen.] Magyar Tudományos Akadémia Matematikai és Természettudományi Értesítője 55. k., 1936, 272—279. l. Kl.-ban is.

2. *Über den Zusammenhang zweier Sätze der Funktionentheorie.* Acta Litterarum ac Scientiarum Regiae Universitatis Hungaricae Francisco-Josephinae. Sectio: Scientiarum Mathematicarum t. VIII, Szeged 1937, p. 160—165. Kl.-ban is.

3. *Mátrixok szorzásáról.* [Über das Produkt von Matrizen.] Magyar Tudományos Akadémia Matematikai és Természettudományi Értesítője 56. k., 1937, 376—381. l. Kl.-ban is.

Kísérleti fizikai intézet

FRÖLICH PÁL ny. r. tanár:

1. *Beiträge zur Kenntnis der Erregung von Gelatine-farbenphosphoren.* (Gyulai Zoltánnal.) Zeitschrift für Physik Bd. 104, 1937, S. 549—552. Kl.-ban is.

GYULAI ZOLTÁN magántanár:

1. *Beiträge zur Kenntnis der Erregung von Gelatine-farbenphosphoren.* (Frölich Pál ny. r. tanárral.) Zeitschrift für Physik Bd. 104, 1937, S. 549—552.

2. *A tanár előadási kísérleteinek viszonya a tanuló saját kísérleteihez a fizika tanításában.* Fizikai és Kémiai Didaktikai Lapok, 1937, 65—69. l.

Matematikai szeminárium

RIESZ FRIGYES ny. r. tanár:

1. *A lineáris operációk elméletének néhány alapvető fogalomalkotásáról.* Matematikai és Természettudományi Értesítő 56. k., I. r., 1—45. l. Kl.-ban is.

SZŐKEFALVI NAGY GYULA c. ny. rk. tanár:

1. *Über die Buschenveloppen von H. Brunn.* Mathematischen Zeitschrift Bd. 41, Berlin 1936, S. 479—492. Kl.-ban is.

2. *Über eine Zerlegung der ebenen Kurven vom Maximalindex.* Acta Litterarum ac Scientiarum Reg. Universitatis Hung. Franciscio-Josephinae. Sectio: Scientiarum Mathematicarum t. 8, Szeged 1937, p. 136—146. Kl.-ban is.

3. *Über die Zirkulation der ebenen Kurven vom Maximalindex.* Acta Litterarum ac Scientiarum Reg. Universitatis Hung. Franciscio-Josephinae. Sectio: Scientiarum Mathematicarum t. 8, Szeged 1937, p. 147—148. Kl.-ban is.

4. *Többszörös terekben fekvő többszörös görbékről.* Matematikai és Természettudományi Értesítő 55. k., 1937, 540—549. l. Kl.-ban is.

5. *Többszörös terekben fekvő maximális indexű görbékről.* Matematikai és Természettudományi Értesítő 55. k., 1937, 550—573. l.

6. *A kör négyesösítése.* Búvár 2. k., 1936, 11. sz., 787—788. l.

7. *A kör két klasszikus feladata.* Búvár 3. k., 1937, 2. sz., 126—128. l.

KALMÁR LÁSZLÓ magántanár:

1. *Zurückführung des Entscheidungsproblems auf den Fall von Formeln mit einer einzigen, binären, Funktionsvariablen.* Compositio Mathematica Vol. 4, Groningen 1936, fasc. 1, p. 137—144. Kl.-ban is.

SZŐKEFALVI NAGY BÉLA gyakornok:

1. *Über eine Frage aus der Theorie der orthogonalen Funktionensysteme.* Mathematische Zeitschrift Bd. 41, Berlin 1936, S. 541—544.

2. *Über die Gesamtheit der charakteristischen Funktionen im Hilbertschen Funktionenraum.* Acta Litterarum ac Scientiarum Reg. Universitatis Hung. Franciscio-Josephinae. Sectio: Scientiarum Mathematicarum t. 8, Szeged 1937, p. 166—176.

3. *Önmagában zárt orthogonális függvényrendszer szorzótáblázatáról.* Matematikai és Természettudományi Értesítő 55. k., 1937, 574—589. l.

4. *Zur Theorie der Charaktere Abelscher Gruppen.* Mathematische Annalen Bd. 114, Berlin 1937, S. 374—384.

Szerves és gyógyszerészvegytani intézet,

Dr. FODOR GÁBOR gyakornok:

1. *Aryl ecetsavak és spasmolytikus hatású isochinolin-származékok új synthesise.* (Doktori értekezés.) Acta Chemica, Mineralogica et Physica t. VI, Szeged 1937, fasc. 1, p. 1—28. KI-ban is.

Általános és szervetlen vegytani intézet

KISS ÁRPÁD ny. r. tanár:

1. *Zur Photographischen Aufnahme der Absorptionsspektren von gelösten Stoffen im ultraviolett.* Acta Chemica, Mineralogica et Physica t. 5, 1937, p. 153—161.

2. *Zur Analyse der Extinktionskurven von Lösungen.* Acta Chemica, Mineralogica et Physica t. 6, 1937.

3. *Zur Lichtabsorption von CoCl_2 -Lösungen.* Zeitschrift für physiologische Chemie Bd. 180, Berlin 1937, S. 117—130.

4. *Über die Löslichkeit von Gasen in Nichtelektrolyten Gemischen.* Zeitschrift für anorganische und allgemeine Chemie Bd. 233, Leipzig 1937, S. 346—352.

5. *Erős elektrolytek elnyelési szinképeről.* Magyar Chemiai Folyóirat 42. k., 1936, 185—190. I.

KOCSIS I. ENDRE magántanár:

1. *Beiträge zur Fajans'schen Massanalyse. Die Bestimmung des Jodids und Rhodanids.* Acta Chemica, Mineralogica et Physica t. 5, Szeged 1937, p. 178—181.

2. *Chromotropsäure als Indikator bei Fluoreszenz-Massanalyse.* Zeitschrift für analytische Chemie Bd. 108, 1937, S. 317—321.

3. *Nachweis von Mercurio-Mercuri und Silber-Ionen durch Tüpfelreaktion.* Zeitschrift für anorganische und allgemeine Chemie Bd. 232, 1937, S. 202—204.

4. *I. Lipót korabeli érmék ezüsttartalma.* Archeologiai Dolgozatok 13. k., Szeged 1937, 247—249. I.

5. *A szegedi Tisza Lajos-körút és Kossuth Lajos-sugárút keresztveződésénél levő mélypírású melegvizű kút vegyi vizsgálata.* Hydrologiai Közlöny 17. k., 1937, 34—35. I.

6. *Zur Fluoreszenz des Nicotins.* Zeitschrift für analytische Chemie Bd. 111, 1937, S. 188—190.

Dr. GERENDÁS MIHÁLY tanársegéd:

1. *Spektrographische Untersuchung an Mageninhalt bei Gesunden und Diabetikern.* Zeitschrift für experimentelle Medizin Bd. 98, 1936, S. 739—747.

2. *Erős elektrolitek elnyelési szinképéről. — Kobaltchlorid elnyelési szinképe tömény sósav oldatban.* Magyar Chemiai Folyóirat 43. k., 1936, 31—40. l.

NÁRAY SZABÓ ISTVÁN magántanár:

1. *Über das kristallisierte Bor.* Die Naturwissenschaften Bd. 24, 1936, S. 1.

2. *Az úgynevezett kristályos bórról.* Magyar Chemiai Folyóirat 42. k., 1936, 24—30. l.

3. *A reakciósebesség kutatásainak újabb haladásáról.* Magyar Chemiai Folyóirat 42. k., 1936, 30—37. l.

4. *Röntgenographische Untersuchung des Aluminium 12-Borids, Al B₁₂.* Zeitschrift für Kristallographie Bd. 94, 1936, S. 1—8.

5. *Zur Struktur des Baddeleyits, Zr O₂.* Zeitschrift für Kristallographie Bd. 94, 1936, S. 9—11.

Lefordította H. Reichenbach: *Atom és világegyetem c. művét.* 208 l.

VIII.

Az egyetemi tanárok, magántanárok és a tudományos segédszemélyzet tudományos előadásai az egyetemi előadásokon kívül¹⁾

1.

A jog- és államtudományi karon

BUZA LÁSZLÓ ny. r. tanár:

A német nemzeti szocializmus nemzetközi joga. A Magyar Jogászegylet nemzetközi jogi szakosztályában Budapesten, 1937. II. 16.

TÜRY SÁNDOR KORNÉL ny. r. tanár:

1. *Közösségi gondolat és biztosítási jog.* A Magyar Biztosítástudományi Társulat szegedi vándorgyűlésén Szegeden, 1936. XI. 7.

2. *A biztosítási jog jelentősége a kötelmi jog fejlődésének újabb irányai szempontjából.* A Magyar Jogászegylet rendes közgyűlésén Budapesten, 1936. XII. 19.

CSEKEY ISTVÁN ny. r. tanár:

1. *Liszt „Revive Szegedin!” című művének története és felkutatása.* A Szegedi Kamarazenekör hangversenyén Szegeden, 1936. XI. 20.

2. *Az egyetemi oktatás reformja.* Felszólalás az Országos Felsőoktatási Kongresszuson Budapesten, 1936. XII. 11.

3. *A jogi oktatás reformja.* Felszólalás az Országos Felsőoktatási Kongresszuson Budapesten, 1936. XII. 14.

4. *A százéves Szózat.* A Dugonics-Társaságban Szegeden, 1937. II. 7.

5. *Liszt Ferenc és a „Revive Szegedin!”.* A Bethlen Gábor-Kör jubileumi estjén Szegeden, 1937. IV. 3.

6. *A kormányzói jogkör reformja.* A Magyar Nemzetpolitikai Társaságban Budapesten, 1937. IV. 15.

---

¹⁾ EBE = A M. Kir. Ferenc József-Tudományegyetem Barátainak Egyesülete.

7. *Liszt Ferenc származása és hazafisága.* A M. Tud. Akadémia I. osztályában Budapesten, 1937. V. 3.

VITÉZ SURÁNYI-UNGER TIVADAR ny. r. tanár:

1. *Közgazdaság és nemzeti élet.* A szegedi középiskolai tanárok és tanítók pedagógiai szemináriumában Szegeden, 1936. XI. 10.

2. *Gazdasági elméletek és a társadalom.* A szegedi középiskolai tanárok és tanítók pedagógiai szemináriumában Szegeden, 1936. XI. 17.

3. *A kormányzói hatalom jelentősége a magyar nemzetgazdaság szempontjából.* A Csanádvármegyei Vitézi Szék estjén Makón, 1936. XII. 5.

4. *Közgazdaság és magángazdaság.* A szegedi kir. ítélbírák és ügyészek közgazdasági ismereteinek fejlesztése céljából tartott tanfolyamon Szegeden, 1937. II. 3.

5. *A Vitézi Rend helye a magyar nemzetgazdaságban.* A Bács-Bodrogvármegyei Vitézi Szék estjén Baján, 1937. II. 25.

6. *Világkonjunktúrák veszélyei.* A rádióban Budapesten, 1937. IV. 26.

7. *Régi és új gazdasági elméletek.* A szegedi kir. ítélbírák és ügyészek közgazdasági ismereteinek fejlesztése céljából tartott tanfolyamon Szegeden, 1937. V. 4.

8. *Áralakulás és árszabályozás.* A Magyar Közgazdasági Társaság közgyűlésén Budapesten, 1937. V. 7.

ALMÁSI ANTAL c. ny. rk. tanár:

Grosschmid és a családjog. A Magyar Jogászegyletben Budapesten, 1936. XI. 9.

RÁCZ BÉLA c. ny. rk. tanár:

Büntetési rendszerünk joggyakorlásai. A kir. törvény-szék joggyakorló óráján Kecskeméten, 1937. III. 3.

RÉTHEY FERENC magántanár:

Nemzetközi magánjog. A Magyar Külügyi Társaság Külügyi Szemináriumában Budapesten, 1936. IX—XII.

PAPP ANTAL magántanár:

Törvény, szabály, fegyelem. A Piarista Diákszövetségben Budapesten, 1937. IV. 1.

KOVRIG BÉLA magántanár:

1. *A rendi állam.* A Katolikus Nyári Egyetemen Esztergomban, 1936. VI.

2. *A proletáriátus és a szociális gondolat.* A Szent István Társulatban Budapesten.

3. *Egyház és nacionalizmus*. A Katolikus Nyári Egyetemen Esztergomban, 1937. VI.

Ifj. BOÉR ELEK magántanár:

1. *A Francia Bank reformja*. Az Egyetemes Ref. Jogakadémia, 1936—37. tanévmegnyitó ünnepélyén Kecskeméten, 1936. IX. 27.

2. *A gépember, a 'bolsevizmus életeszménye*. A Református szociális ankéten Budapesten, 1937. II. 17.

3. *Valutastabilizálás és aranyvaluta*. Szabadegyetemi előadás Szegeden, 1937. II. 23.

4. *A bolsevizmus*. A kecskeméti Református Egyesület Hétfői Körében Kecskeméten, 1937. II. 24.

ZÖLDY MIKLÓS magántanár:

A rendőri büntetőbiráskodás és a bűnvádi reform kapcsolatai. A Pázmány Péter-tudományegyetem büntetőjogi továbbképző tanfolyamán Budapesten, 1937. III. 17.

BALÁS P. ELEMÉR magántanár:

1. *A személyiségi jog és a Magánjogi Törvénykönyv javaslata*. Az EBE Jog- és Államtudományi Szakosztályában Szegeden, 1936. III. 16.

2. *A község büntetőjogi vonatkozásai*. A közigazgatási továbbképző tanfolyamon Budapesten, 1937. III. 26.

2.

Az orvostudományi karon

A) Intézetek

Bonctani, szövet- és fejlődéstani intézet

GELLÉRT ALBERT ny. rk. tanár:

A múzeumi gyűjtemény jelentősége az anatómiai oktatásban. Tanszékkfoglaló előadás Szegeden, 1936. XI. 4.

BOTÁR GYULA magántanár:

1. *L'innervation de la glande surrénale*. IVe Congrès Fédératif International d'Anatomie Milanóban, 1936. IX. 4.

2. *L'innervation du paraganglion abdominal*. IVe Congrès Fédératif International d'Anatomie Milanóban, 1936. IX. 4.

3. *Degenerációs kísérletek a nervus vaguson*. Az EBE Orvosi Szakosztályában Szegeden, 1937. III. 10.

Élettani intézet

VERESS ELEMÉR ny. r. tanár:

1. *Az iskolaorvos, mint az iskola sportorvosa.* A Magyar Országos Orvosszövetség Sportorvosi Szakosztályának Vándorgyűlésén Szegeden, 1937. V. 1.
2. *Az egyéniség diagrammja.* A Magyar Élettani Társaság Vándorgyűlésén Szegeden, 1937. V. 28.
3. *Az iskolai tornaóra hatása a szellemi teljesítőképeségre.* (Csinády Jenő magántanárral.) A Magyar Országos Orvosszövetség Sportorvosi Szakosztályának Vándorgyűlésén Szegeden, 1937. V. 2.

CSINÁDY JENŐ magántanár:

1. *Egységes törzslap-és vizsgáló eljárás.* A Magyar Országos Orvosszövetség Sportorvosi Szakosztályának Vándorgyűlésén Szegeden, 1937. V. 2.
2. *Katonákon végzett munkateljesítmény meghatározása.* A Magyar Élettani Társaság Vándorgyűlésén Szegeden, 1937. V. 28.
3. *Funkcionális sportorvosi vizsgálatokról 1406 vizsgálat alapján.* (Purjesz Béla ny. r. tanárral.) Az EBE Orvosi Szakosztályában Szegeden, 1937. V. 5.
4. *A phenyl-isopropylamin hatásáról a) psychotechnikai, b) pharmacodynamikai vizsgálat alapján.* (Dr. Dirner Zoltán tanársegéddel.) A Magyar Élettani Társaság Vándorgyűlésén Szegeden, 1937. V. 29.
5. *Az EKG változásai hőmérséklet változás hatására.* (Dr. Zeyk Domokos gyakornokkal.) Az EBE Orvosi Szakosztályában Szegeden, 1936. X.
6. *Vérnyomás- és pulzusvizsgálatok sportoló középiskolai tanulókon.* (Dr. Zeyk Domokos gyakornokkal.) A Magyar Országos Orvosszövetség Sportorvosi Szakosztályának Vándorgyűlésén Szegeden, 1937. V. 2.

Vitéz ROSZTÓCZY ERNŐ magántanár:

1. *A tréning és túltréning sportorvosi vonatkozásai.* A Testnevelési Főiskola Sportorvosi Tanfolyamán Budapesten, 1937. IV. 23.—24.
2. *A túltréning korai felismerésének módszerei.* A Magyar Orvosok Országos Szövetsége Sportorvosi Szakosztályában Budapesten, 1937. I. 18.
3. *Az iskolán kívüli sportolók orvosi ellátása.* A Magyar Orvosok Országos Szövetsége Sportorvosi Szakosztályának Vándorgyűlésén Szegeden, 1937. V. 1.—2.
4. *A túltréning korai felismerésének egységes meghatározása.* A Magyar Orvosok Országos Szövetsége Sport-

orvosi Szakosztályának Vándorgyűlésén Szegeden, 1937. V. 1.—2.

5. *Az EKG sportorvosi használhatóságáról.* A Magyar Orvosok Országos Szövetsége Sportorvosi Szakosztályának Vándorgyűlésén Szegeden, 1937. V. 1.—2.

6. *Az öregkor sportja.* A honvédorvosok orvosi nagyhétén Budapesten, 1937. VI. 3.

Kórbonctani és kórszövettani intézet

BACH IMRE magántanár:

Tüskőhormon és mézsanyagcsere. Az EBE Orvosi Szakosztályában Szegeden, 1936. XI. 11.

Közegészségtan-kórtani intézet

LÓRINCZ FERENC ny. rk. tanár:

1. *Adatok a hazai maláriakérdés vizsgálatához. Anopheles maculi-pennis tanulmányok.* A Királyi Magyar Természettudományi Társulat Állattani Szakosztálya ülésén Budapesten, 1937. IV. 2.

2. *Légyszűrővizsgálatok oekológiai és közegészségtani szempontból.* A Királyi Magyar Természettudományi Társulat Állattani Szakosztálya ülésén Budapesten, 1937. IV. 2.

3. *Aktualitások a malária kutatás terén.* Az EBE Orvosi Szakosztályában Szegeden, 1937. IV. 21.

4. *A hazai malária problémája járványtani szempontból.* A Magyar Hygienikusok Társaságában Budapesten, 1937. VI. 3.

KANYÓ BÉLA magántanár:

1. *Az oltóanyagok előállításáról.* Az Országos Közegészségügyi Egyesületben Budapesten, 1936. XI. 7.

2. *A himlőoltásról.* A Királyi Magyar Pázmány Péter-tudományegyetem iskolaorvosi tanfolyamán Budapesten, 1937. V. 22.

3. *A vaccina immunitásáról.* A Magyar Hygienikusok Társaságában Budapesten, 1937. VI. 2.

GAÁL ANDRÁS magántanár:

1. *Egészségügyi védelem.* Tisztiorvosi tanfolyamon Budapesten, 1937. III., az Ápolónő- és Védőnőképző Intézet tanfolyamán, Budapesten, 1937. III. és az Ápolónő és Védőnőképző Intézetben Debrecenben, 1937. III. (5 óra).

2. *Falusi egészségvédelem.* A Széchenyi Szövetségben Budapesten, 1937. III. és Az Orvosi Továbbképző tanfolyamon Hódmezővásárhelyen 1937. V.

3. *Előadások az egészségvédelem köréből.* Szentesen, Cegléden, Egerben, Kunhegyesen és Mátészalkán, 1936. IX.—1937. VI.

IVÁNOVICS GYÖRGY magántanár:

1. *Újabb adatok a lépfeneimmunitás kérdéséhez.* (Tomcsik József ny. r. tanárral.) A Királyi Orvosegyesületben Budapesten, 1936. XI.

2. *Adatok a lépfeneimmunitás mechanizmusához.* (Tomcsik József ny. r. tanárral.) Az EBE Orvosi Szakosztályában Szegeden, 1937. III.

VÁSÁRHELYI JÁNOS magántanár:

Intracutan BCG oltások. A Magyar Hygienikusok Társaságának Nagygyűlésén Budapesten, 1937. VI. 2.

Orvosi vegytani intézet

SZENT-GYÖRGYI ALBERT ny. r. tanár:

1. *A vitaminokról.* Az utrechti egyetemen Utrechtben, 1937. I. 23.

2. *Az oxydatióról.* A leideni egyetemen Leidenben, 1937. I. 27.

3. *A biológiai oxydatiókról.* A Wiener Physikalische und Biologische Gesellschaft-ban Bécsben, 1937. II. 25.

Törvényszéki orvostani intézet

FAZEKAS I. GYULA magántanár:

A műtét utáni tüdőgyulladás keletkezéséről. A Magyar Pathológiai Társaság nagygyűlésén Pécsen, 1937. VI. 5.

B) Klinikák

Belgyógyászati klinika

ENGEL RUDOLF c. rk. tanár:

A vérképző szervek diagnosztikája. Az Orvosi Továbbképző Tanfolyamon Szegeden, 1937. V. 18.

MÉSZÁROS GÁBOR magántanár:

1. *Az orvos szerepe a kórházgazdálkodásban.* Kórházgondnoki tanfolyámon Budapesten, 1936. X. 19.

2. *Betegélelmezés és gyógyítás.* A kórházmissziós tanfolyámon Gyulán, 1937. I. 15.

3. *Újabb irányelvek a diätetikában.* A békéscsabai Orvosi Körben Békéscsabán, 1937. I. 19.

4. *A vér alkalitartalékának és chloridtartalmának viselkedése stb.* (Dr. Bruckner Győzőné Hatz Ella dr.-ral és Dr. Nemeçskay Tivadár gyakornokkal.) Az EBE Orvosi Szakosztályában Szegeden, 1937. II. 17.

SZARVAS ANDRÁS magántanár:

Dermatitis livedoides et gangraenosa post trombosim et emboliam arteriae et venae cutis. Az EBE Orvosi Szakosztályában Szegeden, 1937. V. 12.

FORFOTA ERICH magántanár:

1. *Histaminszerű anyagok jelentősége a röntgensugarak általános hatásának mechanizmusában.* Az EBE Orvosi Szakosztályában Szegeden, 1937. III.

2. *A mozgás, mint szervfunkció, vizsgálatának jelentősége a röntgendiagnosztikában.* Nyilvános magántanári próbaelőadás Szegeden, 1937. V.

3. *A röntgensugarak általános hatásának mechanizmusáról.* A Magyar Orvosok Röntgenegyesületében Budapesten, 1937. V.

Belgyógyászati diagnosztikai klinika

PURJESZ BÉLA ny. r. tanár:

1. *A szédülésről.* A Balatoni Orvosi Továbbképző Héten Balatonfüreden, 1937. V. 28.

2. *A genuin tüdőgyulladás klinikumáról.* A Magyar Belorvostársaság nagygyűlésén Budapesten, 1937. VI. 2.

3. *A tiszóhormon hatása a vérképző szervekre.* (Baló József ny. r. tanárral.) A Királyi Orvosegyesületben Budapesten, 1937. V. és az EBE Orvosi Szakosztályában Szegeden, 1937. V.

4. *Funkcionális sportorvosi vizsgálatokról 1406 vizsgálat alapján.* (Csinády Jenő magántanárral.) Az EBE Orvosi Szakosztályában Szegeden, 1937. V. 5.

BERKESY LÁSZLÓ magántanár:

1. *Az idiopathicus nyelöcső tágulatról.* Az EBE Orvosi Szakosztályában Szegeden, 1936. XII. 2.

2. *Az idiopathicus spontán légmell.* Az EBE Orvosi Szakosztályában Szegeden, 1936. XII. 16.

3. *Jensen sarcomás patkányok vérének glikogénoldó képességéről.* Az EBE Orvosi Szakosztályában Szegeden, 1937. II. 10.

Bőr- és nemi kórtani klinika

MELCZER MIKLÓS ny. rk. tanár:

1. *A szűrhető csirák szerepe a bőrkórtanban.* Tanszék-foglaló előadás Szegeden, 1936. X.
2. *A bőr ápolása, fontosabb hibáinak gyógyítása.* Szabadegyetemi előadás Szegeden, 1936. X. 8.
3. *A pyronin G. alkalmazása a kankó ellen.* A Magyar Dermatológiai Társulatban Budapesten, 1937. II. 12.
4. *A lymphogramuloma inguinale kórokozójáról.* A Magyar Dermatológiai Társulatban Budapesten, 1937. II. 12.
5. *A bőrrákok virus genézisére utaló kísérleti adatok.* Az EBE Orvosi Szakosztályában Szegeden, 1937. III. 10. és a Magyar Dermatológiai Társaságban 1937. VI. 4.
6. *Az iskolásgyermekek bőrbetegségei.* Az Orvosi Továbbképző Tanfolyamon Szegeden, 1937. VI.
7. *A lymphogranuloma inguinale.* Az Orvosi Továbbképző Tanfolyamon Szegeden, 1937. VI.
8. *Az alapsejtes rákok stroma sejtjeinek szerkezetéről.* A Magyar Dermatológiai Társulatban Budapesten, 1937. VI. 5.

HEINER LAJOS magántanár:

1. *Miért nem csökken a gonorrhoeás megbetegedések száma?* A Magyar Dermatológiai Társulatban Budapesten, 1937. VI. 3.
2. *Néhány szó a gonorrhoeás komplementkötés fajlagosságáról.* A Magyar Dermatológiai Társulatban Budapesten, 1937. VI. 4.
3. *A nemibetegségek megelőzése.* A Szegedi Orvosi Kamara tagértekezletén Szegeden, 1937. VI. 20.

SZENTKIRÁLYI ZSIGMOND magántanár:

1. *A venereás betegségek prophylaxisa.* A Magyar Dermatológiai Társulat nagygyűlésén Budapesten, 1937. VI. 4.
2. *A prostitúcióról.* Az Orvosi Kamara tagértekezletén Szegeden, 1937. VI. 20.

Dr. VENKEI (WCLASSICS) TIBOR tanársegéd:

1. *Fajlagosak-e a szűrhető csirák látható alakjai?* A Magyar Dermatológiai Társulat nagygyűlésén Budapesten, 1937. VI. 5.
2. *Meleg okozta csalánkiütés két esete.* A Magyar Dermatológiai Társulatban Budapesten, 1937. II. 17.
3. *STERNBERG-PAL-TAUF-féle lymphogranulomatosis esete.* A Magyar Dermatológiai Társulatban Budapesten, 1937. III. 3.

Dr. SIPOS KÁROLY tanársegéd:

1. *A complementkötés felhasználása a lymphogranuloma inguinale kórismézésére.* A Magyar Dermatológiai Társulatban Budapesten, 1937. II. 12.

2. *Börgümőkóros betegek hólyaghuzókra nyert bőrsavójának hatása a Koch bacillusra.* Az EBE Orvosi Szakosztályában Szegeden 1937. III. 31. és az Orvosi Nagyhétben Budapesten, 1937. VI. 5.

Dr. DÓSA ANDRÁS tanársegéd:

A gombák jelentősége az ekzema kóroktanában. A Magyar Dermatológiai Társulatban Budapesten, 1937. VI. 4.

Gyermekgyógyászati klinika

KRIAMÁR JENŐ ny. r. tanár:

1. *A heveny rheumáról.* Az EBE Orvosi Szakosztályában Szegeden, 1936. XI. 8.

2. *Az influenzás gócos myocarditisről.* Az EBE Orvosi Szakosztályában Szegeden, 1936. XI. 25.

3. *Az ideges gyermekekről.* A szegedi tankerület tagjai részére tartott továbbképző tanfolyamon Szegeden, 1936. XI. 25.

4. *Gyermekvédelem — nemzetvédelem.* A Vitézi Szék felkérésére Szegeden, 1937. II. 18.

5. *A vérszegény gyermek.* Az Orvosi Továbbképző Tanfolyamon Szegeden, 1937. V. 22.

6. *A csecsemő- és gyermekkori tüdőgyulladásról.* A Magyar Belorvosok Egyesülete Nagygyűlésén Budapesten, 1937. VI. 3.

7. *Gyermekgyógyászati repetitorium.* Az egyetem hatósági orvosok számára tartott továbbképző tanfolyamán Szegeden, 1937. VI.

LUKÁCS JÓZSEF magántanár:

1. *A csecsemő táplálása.* Az Országos Közegészségügyi Intézet községi és körorvosok számára rendezett továbbképző tanfolyamán Budapesten, 1936. X.

2. *A csecsemő hasmenéses betegségei.* Az Országos Közegészségügyi Intézet községi és körorvosok számára rendezett továbbképző tanfolyamán Budapesten, 1936. X.

3. *A gyermekkori tuberculózis.* Az Országos Közegészségügyi Intézet községi és körorvosok számára rendezett továbbképző tanfolyamán Budapesten, 1936. XI.

4. *Csecsemőgyógyászati előadások bábánövendékek részére.* A Budapesti Bábaképző Intézetben Budapesten, az 1936—37. tanév folyamán.

5. *Szívbántalmak a méhenbelüli életben.* A Magyar Gyermekorvosok Társasága bemutató ülésén Budapesten, 1937. III. 2.

6. *A gyermekkori tuberculosis aktivitásának diagnosisa.* A Magyar Gyermekorvosok Társasága Nagygyűlésén Budapesten, 1937. VI.

PETRANYI GYŐZŐ magántanár:

1. *Tervezet a fokozottabb és racionálisabb gyermek egészségvédelem és gondozás kiépítésére.* 1936.

2. *Háború a gümőkör ellen.* A rádióban Budapesten, 1936.

3. *A gümőkör megelőzése.* Továbbképző előadáson Hódmezővásárhelyen, 1936.

4. *A tüdővész leküzdésének társadalmi feladatai.* Békéscsabán, 1936.

5. *A gyermek és a gümőkör.* Magyar Tanítók továbbképző előadása Szegeden, 1936.

6. *Az iskoláskor előtti idők tuberkulozis prophylaxisa.* Magyar Tüdőbeteggondozó és Gyógyintézeti Orvosok Egyesületében, 1936.

7. *Tervezet a gümőkör elleni küzdelem átszervezéséről.* Országos Közegészségügyi Intézetben Budapesten, 1936.

8. *Magyarország egészségügyi viszonyai.* Magyar Vöröskereszt Egyesületben Budapesten, 1936. I. 28.

9. *Miért szükséges az óvodás és iskolás gyermekek egészségvédelme.* Cegléden, 1936. II. 18.

10. *Az Alföld megmozdul. Küzdelem a magyar gyermekekért.* Szegeden, 1936.

11. *A tbc. elleni küzdelem megszervezése az iskolában.* Tisztiorvosi tanfolyam Budapesten 1937. III. 9—11.

12. *A tuberculosis elleni küzdelem átszervezésének eddigi eredményei.* Egri nagygyűlés előadásain, 1937. VI. 21—22.

DOBSZAY LÁSZLÓ magántanár:

1. *Az urológiai vizsgálatok jelentősége a pyuria keletkezésének megismerésében.* Nyilvános magántanári próba-előadás Szegeden, 1936. X. 28.

2. *A fehérvérsejtképző rendszer betegsége a gyermekkorban.* Az Orvosi Továbbképző Tanfolyamon Szegeden, 1937. V. 23.

3. *A reticuloendothelialis rendszer élet- és kórtana.* A Magyar Gyermekorvosok Társaságának Nagygyűlésén Budapesten, 1937. VI. 3.

Dr. VARGA TIBOR tanársegéd:

1. *Csecsemő beri-beri.* Az EBE Orvosi Szakosztályában Szegeden, 1937. II. 3.

2. *Szívvizsgálatok a szegedi iskolásgyermekeken. EKG megfigyelések, orthodiographias eredmények.* (Dr. Szegeczky Dezső gyakornokkal.) Az EBE Orvosi Szakosztályában Szegeden, 1936. XI. 18.

3. *Kísérletek a transfusio és a reticuloendothelialis rendszer vonatkozásairól.* (Dr. Blazsó Sándor tanársegéddel.) A Magyar Gyermeorvosok Társaságának Nagygyűlésén Budapesten, 1937. VI. 3.

Dr. BLAZSÓ SANDOR tanársegéd:

1. *A csecsemők bőrének ápolásáról. Anyák iskolája.* A Stefánia Szövetségben Szegeden, 1936. VII. 2.

2. *Akut szénmonoxid mérgezés csecsemőn.* Az EBE Orvosi Szakosztályában Szegeden, 1937. III. 17.

3. *A vér fehérjefracióinak változása hormonhatásra.* (Dr. Greiner Károly, gyakornokkal.) A Magyar Élettani Társaságban Szegeden, 1937. V. 27.

4. *Kísérletek a transfusio és a reticuloendothelialis rendszer vonatkozásairól.* (Dr. Varga Tibor tanársegéddel.) A Magyar Gyermeorvosok Társaságának Nagygyűlésén Budapesten, 1937. VI. 3.

Dr. BÁNOS ALAJOS tanársegéd:

1. *Gyermekkori splenomegalia ritka esete.* Az EBE Orvosi Szakosztályában Szegeden, 1937. III. 17.

2. *A R. E. R. teherbírása a fejlődő szervezetben.* A Magyar Gyerme-Orvosok Társaságának Nagygyűlésén Budapesten, 1937. VI. 3.

Dr. BLAZSÓ SANDORNÉ LISZKA IRÉN dr. tanársegéd:

A szellemileg visszamaradt iskolásgyermek rendszer orvosi vizsgálatának tanulsága. Az EBE Orvosi Szakosztályában Szegeden, 1936. XI. 25.

Dr. VÁRADY MÁRIA, gyakornok:

Elvérzést okozó nyombélfekély csecsemőn. Az EBE Orvosi Szakosztályában Szegeden, 1937. III. 17.

Dr. KOVÁCS JULIA gyakornok:

Veleszületett izomplasia. Az EBE Orvosi Szakosztályában Szegeden, 1937. III. 17.

Ideg- és elmegyógyászati klinika

STIEF SÁNDOR c. rk. tanár:

1. *A középponti idegrendszer súlyos heveny kórképei.* A Budapesti Orvosi Körben Budapesten, 1936. XII. 7.

2. *Az Országos Elmebetegápoló Tanfolyamon tartott előadások.* Budapesten, 1936. XI., XII. és 1937. V., VI.

TOKAY LÁSZLÓ magántanár:

1. *Belső secretio és idegrendszer.* Baja város közkórháza tudományos ülésén Baján, 1936. XI. 19.
2. *Az iskola és lelki élet.* Az egyetem hatósági orvosok számára tartott továbbképző tanfolyamán Szegeden, 1937. VI. 20.

Dr. BENEDEK ÁRPÁD tanársegéd:

Myotonia congenita (Thomsen) esete. Az EBE Orvosi Szakosztályában Szegeden, 1936. X. 21.

Sebészeti klinika

VIDAKOVITS KAMILLO ny. r. tanár:

1. *A lép szerepe az anyagcserebetegségekben sebészi szempontból.* Az Orvosi Továbbképző Tanfolyamon Szegeden, 1937. V.
2. *A mediális combnyaktörés kezelése szegezéssel.* Az EBE Orvosi Szakosztályában Szegeden, 1937. III. 10.
3. *Az emléképzés kérdései és eljárásai.* Az EBE Orvosi Szakosztályában Szegeden, 1937. III. 10.
4. *A mediális combnyaktörésekről.* A Magyar Sebésztársaság nagygyűlésén Budapesten, 1937. V. 7.
5. *A zárható anus praeternaturalisról.* (Hozzászólás.) A Magyar Sebésztársaság nagygyűlésén Budapesten, 1937. V. 7.

Dr. SZABÓ DÉNES tanársegéd:

1. *Histamminal végzett vizsgálataink újabb eredményéről.* A Magyar Sebésztársaság nagygyűlésén Budapesten, 1937. V. 7.
2. *A csigolyák heveny gennyes csontvelőgyulladás.* Az EBE Orvosi Szakosztályában Szegeden, 1937. IV. 8.

Dr. TÓTH JÓZSEF tanársegéd:

Csonttörés és vesekő. A Magyar Sebésztársaság nagygyűlésén Budapesten, 1937. V. 7.

Dr. RÓZSA ANDOR műtőnövendék:

Az idegentestekről. Az EBE Orvosi Szakosztályában Szegeden, 1937. V. 12.

Fogászati rendelő intézet

GÖLLNER LAJOS magántanár:

1. *Wurzelfüllung mit Dentin.* F. D. I. kongresszuson Bécsben, 1936. VIII. 6.

2. *Beszámoló a bécsi nemzetközi fogorvoskongresszusról.* A Magyar Fogorvosok Országos Egyesülete szakülésén Szegeden, 1936. X. 20.

3. *Biológikus gyökértömés.* A Magyar Fogorvosok Országos Egyesülete nagygyűlésén Budapesten, 1937. VI. 4.

Dr. MIKLÓS ISTVÁN tanársegéd:

1. *Mélyen a fogmederben álló vagy betört frontfoggyökerek kíméletes eltávolítása.* A Magyar Fogorvosok Országos Egyesülete szakülésén Szegeden, 1937. II. 25.

2. *A stomatogén gócfertőzés (orális sepsis) és terápiája.* Az EBE Orvosi Szakosztályában Szegeden, 1937. III. 31.

3. *Replantatio és resectio tapasztalatok.* (Vetített képekkel.) A Magyar Fogorvosok Országos Egyesülete nagygyűlésén Budapesten, 1937. VI. 4.

Dr. SZABÓ MIKLÓS gyakornok:

A fogból dentin képződményei. A Magyar Fogorvosok Országos Egyesülete szakülésén Szegeden, 1937. II. 25.

Fül-orr-gége-rendelő intézet

TREER JÓZSEF magántanár:

1. *Jejunostomiával gyógyult súlyos gyomorroncslás.* Az EBE Orvosi Szakosztályában Szegeden, 1936. X. 16.

2. *Hámosodási problémák a fülészeten.* Az EBE Orvosi Szakosztályában Szegeden, 1936. X. 16.

3.

A bölcsészeti-, nyelv- és történettudományi karon

CSENGERY JÁNOS nyug. ny. r. tanár:

Az előadás és felolvasás művészete. A rádióban Budapesten, 1937. II. 18.

ERDÉLYI LÁSZLÓ ny. r. tanár:

1. *A nemzeti történelem nevelő hatása.* A Pedagógusok Körében Szegeden, 1936. X. 13.

2. *A történelmi diagnosztika.* A Pedagógusok Körében Szegeden, 1936. X. 20.

Málnási BARTÓK GYÖRGY ny. r. tanár:

1. *Ösztön, tudat, öntudat.* A M. Tud. Akadémián Budapesten, 1937. III. 8.

2. *Az esztetikai valóság.* A Magyar Esztetikai Társaságban Budapesten, 1937. III. 9.

3. *Németországi Filozófiai Kongresszusról.* Az EBE Bölcsészettudományi Szakosztályában Szegeden, 1936. XI.

KOGUTOWICZ KÁROLY ny. r. tanár:

1. *Az Alföld.* (Német nyelven.) Erdészeti Kutató Intézet nemzetközi kongresszusán Szegeden, 1936. VIII. 30.

2. *Magyar tájak.* DEFHE kulturális szakosztályában Szegeden, 1936. X. 25.

3. *Magyar tájak és lakosságuk.* Pedagógiai Szemináriumban Szegeden, 1936. XI. 17.

4. *A dunántúli egyke.* A Nemzetközi Népeśszettudományi Unióban, Budapesten, 1937. II. 16.

5. *Az egyke.* A Katolikus Szabadegyetemen Szegeden, 1937. III. 16.

6. *Német kisebbségi kérdés.* Az EBE Bölcsészettudományi Szakosztályán Szegeden, 1937. III. 18.

7. *Környezettanulmányozás.* A Katolikus Szabadegyetemen Szegeden, 1937. IV. 6.

FÖRSTER AURÉL ny. r. tanár:

Felşzóalás az Országos Felşőoktatási Kongresszuson Budapesten, 1936. XII. 16.

VÁRKONYI HILDEBRAND ny. r. tanár:

Új utak a nevelésben. 10 szabadegyetemi előadás Budapesten, 1936. X.—XII.

SIK SÁNDOR ny. r. tanár:

1. *Bevezetés az esztétikába.* 10 szabadegyetemi előadás Budapesten, 1936. XI.—XII.

2. *Irodalom és élet.* Tankerületi továbbképző tanfolyamon Szegeden, 1936. XI.—XII.

3. *Irodalom és nevelés.* Tankerületi továbbképző tanfolyamon Szegeden, 1936. XI.—XII.

4. *Irodalom és magyarság.* Tankerületi továbbképző tanfolyamon Szegeden, 1936. XI.—XII.

5. *Pázmány Péter.* A Katolikus Lyceumban Kecskeméten, 1936. XII.

6. *Vajda János.* A Vajda János-Társaságban Budapesten, 1937. I.

7. *Érzelem és alkotás.* A Magyar Esztetikai Társaságban Budapesten, 1937. IV.

MESTER JÁNOS ny. r. tanár:

1. *A tanulás lélektana. I.* Tankerületi továbbképző tanfolyamon Szegeden, 1936. XI.

2. *A tanulás lélektana. II.* Tankerületi továbbképző tanfolyamon Szegeden, 1936. XII.

VÁRADY IMRE ny. r. tanár:

1. *Giovanni Papini*. Az EBE Bölcsészettudományi Szakosztályában Szegeden, 1936. X. 22.
2. *A modern olasz irodalom eszmei tartalma*. A Katolikus Körben Szegeden, 1936. XII. 13.
3. *Mussolini háborús naplójáról*. A Frontharcos Szövetség összejövételén Szegeden, 1937. I. 5.
4. *Relazioni culturali tra l'Italia e l'Ungheria*. Öt előadás az olasz-szakos tanárok továbbképző tanfolyamán Debrecenben, 1937. VII. 16—21.
5. *Riflessi italiani nella letteratura ungherese*. Négy előadás a debreceni Nyári Egyetemén Debrecenben, 1937. VIII. 9—12.

BANNER JÁNOS ny. rk. tanár:

1. *Móra Ferenc és a régiségtudomány*. A Móra Ferenc-Társaságban Kiskunfélegyházán, 1937. II. 7.
2. *Szalay József és a Dugonics-Társaság*. A Dugonics-Társaságban Szegeden, 1937. V. 9.

MARÓT KÁROLY c. ny. rk. tanár:

1. *Faj és fejlődés*. Szabadegyetemi előadás Szegeden, 1936. XI. 26.
2. *Survivances dans la poésie et dans l'art*. IIe Congrès Internationale d'Esthétique et de Science de l'Art Paris, 1937. VIII. 8.

SZAKÁLL ZSIGMOND magántanár:

1. *A hazai földrajz tanításának jelentősége és módszere*. A m. kir. József Nádor műszaki és gazdaságtudományi egyetem közgazdaságtudományi karán az 1936—37. tanév I. felében.
2. *A tengerentúli országok földrajzának didaktikája*. A m. kir. József Nádor műszaki és gazdaságtudományi egyetem közgazdaságtudományi karán az 1936—37. tanév II. felében.

KECSKEMÉTI ÁRMIN magántanár:

- Zunx Lipót*. A pesti izraelita hitközség szabadegyetemén Budapesten, 1936. X. 12.

GALAMB SÁNDOR magántanár:

1. *Előadások irodalomtörténeti és dramaturgiai tárgyokról*. A rádióban Budapesten.
2. *Előadás színpedagógiai kérdésekről*. A Vajda János-Társaságban Budapesten.

SEBESTYÉN KÁROLY magántanár:

1. *A szegedi múzeum kincsei*. A Rókusi Kultúrházban Szegeden, 1937. I. 25.

2. *Szeged középkori templomai*. Az idegenforgalmi tanfolyamon Szegeden, 1937. II. 20.

BÁLINT SÁNDOR magántanár:

1. *Húsvéti vallásos népszokásaink*. A Magyar Néprajzi Társaságban Budapesten, 1937. III. 31.

2. *Az egyetemes történelem tanításának módja*. A tanítóképzőintézeti tanárok továbbképző tanfolyamán Budapesten, 1937. VI. 30.

3. *Szegedvidéki vallásos népszokások*. (4 előadás.) A Katolikus Nyári Egyetemen Esztergomban, 1937. VII. 2—3.

4. *Népünk imádságai*. A Katolikus Történetírók Munkaközösségében Esztergomban, 1937. VII. 4.

SZERB ANTAL magántanár:

1. *A romantikus kor embere*. (10 előadás.) Szabadegyetemi előadás Budapesten, 1936. X.—XII.

2. *Ipolyi Arnold Magyar Mythológiája*. A rádióban Budapesten, 1936. XI. 7.

3. *A költők és a pénz*. A rádióban Budapesten, 1936. XII. 15.

4. *Chesterton*. A rádióban Budapesten, 1937. II. 10.

5. *A romantika*. (Stílustörténeti sorozat.) A rádióban Budapesten, 1937. III. 17.

6. *Vörösmarty Mihály*. (Népművelődési előadássorozat.) A rádióban Budapesten, 1937. V. 6.

7. *A magyar irodalom és a külföld*. A debreceni nyári nyári egyetemen Debrecenben, 1937. VIII. 10—12.

Dr. ZSÁMBÉKI LÁSZLÓ tanársegéd:

A régi magyar hivatásszervezetek. A Prohászka Kongresszuson Székesfehérvárott, 1937. VI. 21.

Dr. ERDŐDI JÓZSEF gyakornok:

1. *Sámánizmus*. A rádióban Budapesten, 1937. IV. 10.

2. *Az 1934. XI. tc. ismertetése és bírálata*. A Tunyogi Csapó János gimnáziumban Szegeden, 1936. XII.

4.

A matematikai és természettudományi karon

Allatrendszertani intézet

FARKAS BÉLA ny. r. tanár:

1. *A halak otolithosai, mint idegvégtestek*. (Vetített képekkel.) Az EBE Természettudományi Szakosztályában 1936. XI. 18.

2. *Hangvezetőkészülék a csontos halakban.* Az EBE Természettudományi Szakosztályában Szegeden, 1937. IV. 28.

KOLOSVÁRY GÁBOR magántanár:

1. *Nagymagyarország pók-földrajzi beosztása.* Az EBE Természettudományi Szakosztályában Szegeden, 1937. V. 26.

2. *A magyar Adria-expeditio (1913—14.) Echimodermatái.* Az EBE Természettudományi Szakosztályában Szegeden, 1937. V. 26.

ZILAHÍ-SEBESS GÉZA tanársegéd:

1. *A kaliforniai paizstetű (Aspidiotus perniciosus) és az almamoly (Carpocapsa pomonella) életmódja és az ellenük való küzdelem.* A Szegedvidéki Gyümölcsstermelő Egyesület tanfolyamán Szegeden, 1936. XI. 22—23.

2. *Hártyás-szárnyúak Szeged vidékéről.* Az EBE Természettudományi Szakosztályában Szegeden, 1936. XII. 16.

Általános állattani intézet

GELEI JÓZSEF ny. r. tanár:

1. *A kenyér, mint a keresztény közösség jelvénye.* Az Országos Bethlen Gábor Körben Szegeden, 1936. X. 25.

2. *Az ifjúság, mint nemzetalkotó tényező.* (Avatóbeszéd.) Az „Árpád“ Bajtársi Egyesületben Szegeden, 1936. XI. 7.

3. *A véglények kiválasztó készüléke az új ezüst képeken.* (Vetített képekkel.) Az EBE Természettudományi Szakosztályában Szegeden, 1936. XI. 18.

4. *11 hozzászólás az Országos Felsőoktatási Kongresszuson.* Budapesten, 1936. XII. 10—17.

5. *Állati tökéletesség a Véglény fokán.* A Kir. Magyar Természettudományi Társulat általános szakosztályában Budapesten, 1937. II. 23.

6. *Osztás és helyreépítés.* (Vetített képekkel.) Az EBE Természettudományi Szakosztályában Szegeden, 1937. IV. 28.

7. *Emlékezés a Kolozsvári Egyetem hősi halált halt diákjainak emléktáblája előtt.* Az egyetem tanévzáró ünnepélyén Szegeden, 1937. V. 29.

8. *Gyászbeszéd Kiss Albert felett.* Szegeden, 1937. VII. 14.

Dr. PÁRDU CZ BÉLA tanársegéd:

1. *Sessilis örvénylők a Holotrichusok csoportjában.* Az EBE Természettudományi Szakosztályában Szegeden, 1936. XII. 2.

Dr. STILLER JOLÁN tanársegéd:

Peritrichusok és környezetük. Az EBE Természettudományi Szakosztályában Szegeden, 1936. XI. 25.

Dr. HORVÁTH JÁNOS tanársegéd:

1. *Phosphórwolframsavas eljárás az anilinfestékek alkalmazásában.* Az EBE Természettudományi Szakosztályában Szegeden, 1936. XII. 2.

2. *Erdély magyar természettudósai és kutatásaik eredménye 1918 óta.* Az Országos Bethlen Gábor Körben Szegeden, 1937. II. 21.

3. *Stimulációs kísérletek Infusoriáumokkal és azok jelentősége.* Az EBE Természettudományi Szakosztályában Szegeden, 1937. IV. 28.

4. *Vasnitrát mikrotechnikai szerepe az anilinfestékek alkalmazásában.* Az EBE Természettudományi Szakosztályában Szegeden, 1937. V. 19.

Dr. LUKÁCS DEZSŐ gyakornok:

Ragadozó életmód a véglények között. Az EBE Természettudományi Szakosztályában Szegeden, 1936. XII. 16.

Általános és rendszeres növénytani intézet

KOL ERZSÉBET magántanár:

Über die Kryovegetation des Mont Blanc. VIIIe Congrès Internationale de Limnologie theoretique et appliqué. Paris, 1937. VIII.

Általános és szervetlen vegytani intézet

Dr. CSOKÁN PÁL gyakornok:

Az alkaloidák hatása a Spirostomum ambiguumra. Az EBE Természettudományi Szakosztályában Szegeden, 1937. IV. 21.

Ásvány- és földtani intézet

SZENTPÉTERY ZSIGMOND ny. f. tanár:

Titanmagnetites kőzetek Szarvaskőről. A M. Tud. Akadémia III. osztályában Budapesten, 1937. IV. 26.

Vitéz LENGYEL ENDRE magántanár:

A jáspisok ásványos összetétele. (Vetített képekkel.) Az EBE Természettudományi Szakosztályában Szegeden, 1936. XI. 18.

Dr. MIHÁLTZ ISTVÁN tanársegéd:

Új szárazföldi lösz előfordulás Szeged környékén. Az EBE Természettudományi Szakosztályában Szegeden, 1936. XI. 25.

Dr. SZÜCS MÁRIA gyakornok:

Andesittypusok Pilismarót környékéről. Az EBE Természettudományi Szakosztályában Szeged, 1937. V. 19.

Dr. BOROS JUDIT gyakornok:

Kovaközetek a Szerencsi-szigethegységéből. (Vetített képekkel.) Az EBE Természettudományi Szakosztályában Szegeden, 1937. V. 12.

Dr. POPITY LÁSZLÓ gyakornok:

Adatok a Nagybihar környékének közettanához. Az EBE Természettudományi Szakosztályában Szegeden, 1936. XI. 18.

Geometriai és ábrázoló geometriai intézet

KERÉKJÁRTÓ BÉLA ny. r. tanár:

1. *Sur les translations planes.* A liége-i egyetemen Liège, 1937. IV. 27.; a poitiers-i egyetemen Poitiers, 1937. V. 4. és a lausanne-i egyetemen Lausanne, 1937. V. 12.

2. *Sur les fondements de la géométrie.* A bruxelles-i Institut des Hautes Études-ön Bruxelles, 1937. IV. 28.

3. *Sur la structure des transformations.* A bruxelles-i Institut des Hautes Études-ön Bruxelles, 1937. IV. 29.

4. *Sur le dernier théorème géométrique de Poincaré.* A bruxelles-i egyetemen Bruxelles, 1937. IV. 29.

5. *Sur le caractère topologique des représentations conformes.* A strasbourg-i egyetemen Strasbourg, 1937. V. 11.

6. *Les fondements axiomatiques de la géométrie.* A genfi egyetemen Genève, 1937. V. 14.

7. *La méthode de Descartes et la géométrie moderne.* A párisi nemzetközi filozófiai kongresszuson Páris, 1937. VIII. 6.

Kísérleti fizikai intézet

GYULAI ZOLTÁN magántanár:

1. *Kristályok növekedésének mechanizmusáról.* A Debreceni Tisza István Tudományos Társaság II. szakosztályában Debrecenben, 1936. X. 12.

2. *A tanár előadási kísérleteinek viszonya a tanuló saját kísérleteihez a fizika tanításában.* A Debreceni Középiskolai Tanári Körben Debrecenben, 1937. III. 6.

3. *Ionvezetés vékony kristályrétegeken.* (Boros János vizsgálatai.) A M. Tud. Akadémia III. osztályában Budapesten, 1937. V. 24.

MISCHUNG ILONA tanársegéd:

Festékfoszforok abszorpciójának meghatározásáról. Az EBE Természettudományi Szakosztályában Szegeden, 1936. XII. 9.

BOROS JÁNOS gyakornok:

1. *Ionvezetés vékony kristályrétegekben. I.* Az EBE Természettudományi Szakosztályában Szegeden, 1936. XI. 11.

2. *Ionvezetés vékony kristályrétegekben. II.* Az EBE Természettudományi Szakosztályában Szegeden, 1937. II. 17.

Matematikai szeminárium

RIESZ FRIGYES ny. r. tanár:

1. *A lineáris operációk általános elméletének néhány alapvető fogalomalkotásáról.* (Székfoglaló előadás.) A M. Tud. Akadémia III. osztályában Budapesten, 1936. XII. 14.

IX.

Kinevezések, előléptetések, nyugdíjazások, elhalálozások és magántanári képesítések

1. A jog- és államtudományi karon

Kinevezés.

Dr. *Balás P. Elemér* magántanár, m. kir. kúriai bíró a magyar perjogi tanszék ny. r. tanárává neveztetett ki. (26.140--1937. IV. VKM. sz.)

Címadományozás.

Dr. *Illyefalvi I. Lajos* meghívott előadó, Budapest székesfőváros Statisztikai Hivatalának igazgatója az egyetemi oktatás és a tudományos irodalom művelése terén szerzett érdemei elismerésül egyetemi nyilvános rendkívüli tanári címet kapott.

Halálozás.

Dr. *Kiss Albert*, a római jog ny. r. tanára, 1937. augusztus 18-án Szegeden elhunyt.

Magántanári képesítés.

Dr. *Haendel Vilmos* miskolci evangélikus jogakadémiai tanár, a „Polgári törvénykezési jog“ című tárgykörből 1936. december 17-én magántanárrá képesítettet. (30.094—1936. IV. VKM. sz.).

2. Az orvostudományi karon:

Lemondás, távozás.

Dr. *Issékutz Béla*, a gyógyszerstan ny. r. tanára, 1937. augusztus 18-án a budapesti kir. m. Pázmány Péter-tudományegyetem gyógyszerismereti tanszékére neveztetett ki.

Magántanári képzés.

Dr. *Dobszay László* gyermekklinikai tanársegéd, a gyulai állami gyermekmenhely igazgató főorvosa a „Csecserő és gyermekbetegségek diagnosztikája“ című tárgykörből 1936. november 24-én magántanárrá képesítettett. (28.463—1936. IV. VKM. sz.).

Dr. *Forfota Erich* belgyógyászati klinikai tanársegéd a „Röntgensugaras vizsgáló és gyógyító eljárások“ című tárgykörből 1937. május 1-én magántanárrá képesítettett. (21.061—1937. IV. VKM. sz.).

Dr. *Szász Sándor* szemészeti klinikai tanársegéd a „Szemészeti diagnosztika“ című tárgykörből 1937. augusztus 9-én magántanárrá képesítettett. (24.520—1937. IV. VKM. sz.).

Dr. *Fazekas I. Gyula* törvényszéki orvostani intézeti adjunktus a „Válogatott fejezetek a törvényszéki orvostan köréből“ című tárgykörből 1937. augusztus 9-én magántanárrá képesítettett. (24.523—1937. IV. VKM. sz.).

3. A bölcsészet-, nyelv- és történettudományi karon:

Kinevezés.

Dr. *Várady Imre*, az olasz-filológiai tanszék nyilvános rendkívüli tanára ugyanazon tanszékre nyilvános rendes tanárrá nevezetett ki 1937. június 30-án. (24.455—1937. IV. VKM. sz.).

Dr. *Banner Károly* egyetemi rendkívüli tanári címmel felruházott magántanár, a régiségtudományi tanszék adjunktusa a Kar meghívása alapján a régiségtudományi tanszékre nyilvános rendkívüli tanárrá nevezetett ki 1937. július 1-én. (24.466—1937. IV. VKM. sz.).

Lemondás, távozás.

Dr. *Necco Giovanni*, az olasz nyelv lektora 1936. december 18-án a Kartól megvált.

Dr. *Grund Henrik*, a német nyelv lektora a tanév végével a Kartól megvált.

Schneider Ferenc, a német nyelv lektora magas korára és gyengélkedésére való hivatkozással a tanév végén lektori tisztségéről lemondott.

Halálozás.

Dr. *Buday Árpád*, az érem- és régiségtudomány ny. r. tanára, a Régiségtudományi Intézet igazgatója, a Diák-védő- és Diákjóléti Iroda elnöke, a Karnak 1931—32. tanévi dékánja és 1932—33. tanévi prodékánja, több hazai

és külföldi tudományos társaság tagja, 1937. április 7-én Szegeden elhunyt.

Dr. nemes *Olay Ferenc*, címzetes rendkívüli tanár, miniszteri tanácsos, a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium IV. ügyosztályának főnöke, hazai és külföldi kitüntetések tulajdonosa, több hazai és külföldi társaság tagja, 1936. augusztus 27-én Budapesten elhunyt.

Dr. *Lukcsics Pál* egyetemi magántanár, a Báró Eötvös József-Kollégium tanára 1936. november 16-án Budapesten elhunyt.

Magántanári képesítés.

Dr. *Timár Kálmán*, a kalocsai róm. kat. tanítóképző-intézet rendes tanára „A magyar irodalom története 1606-ig“ című tárgykörből 1937. április 19-én magántanárrá képesítettett. (19.490—1937. IV. VKM. sz.).

Dr. *Szerb Antal* székesfővárosi felsőkereskedelmi iskolai tanár a „Magyar összehasonlító irodalomtörténet különös tekintettel a XVIII. század második és a XIX. század első felének francia és angol vonatkozásaira“ című tárgykörből 1937. április 26-án magántanárrá képesítettett. (19.491—1937. IV. VKM. sz.).

Dr. *Juhász Jenő* székesfővárosi polgári iskolai igazgató a „Magyar szótan“ című tárgykörből 1937. július 6-án magántanárrá képesítettett. (23.412—1937. IV. VKM. sz.).

4. A matematikai és természettudományi karon:

Kinevezés.

Dr. *Ferenczi István* magántanár, m. kir. főgeológus a debreceni m. kir. Tisza István-tudományegyetem ásvány- és földtani tanszékre egyetemi nyilvános rendkívüli tanárrá neveztetett ki.

Dr. *Kol Erzsébet* magántanár, a növényteni intézet adjunktusa 1937. június 30-án intézeti tanárrá neveztetett ki. (23.671—1937. IV. VKM. sz.).

Lemondás, távozás.

Dr. *Bay Zoltán*, az elméleti fizika nyilvános rendes tanára tanszékéről 1936. szeptember 24-én lemondott.

Magántanári képesítés.

Dr. *Kocsis Jenő Endre*, az általános és szervtelen vegytani intézet tanársegéde az „Analytikai chemia“ című tárgykörből 1937. augusztus 9-én magántanárrá képesítettett. (24.299—1937. IV. VKM. sz.).

X.

Kitüntetések, kiküldetések, megbízatások, tanulmányi segélyek

1. A jog- és államtudományi karon:

Menyhárth Gáspár ny. r. tanárt a M. Tud. Akadémia levelező tagjává választotta.

Kiss Albert ny. r. tanárt az Orsz. Felsőoktatási Tanács választmányi tagjává választotta.

Ereky István ny. r. tanár a felsőoktatási kongresszus előadója volt az egyetemi szelekció kérdésében.

Iványi Béla ny. r. tanár a Csanádvármegyei Történelmi és Régészeti Társulat választmányi tagja lett.

Csekey István ny. r. tanárt a La Fontaine Irodalmi Társaság (Académie Jean La Fontaine) a tudományos szakosztály rendes tagjává választotta; a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter 1937. április 5-én kelt és az Egyetemi Tanácshoz intézett leiratával mint a Finnugor Kultúrbizottság magyar osztálya elnökének a Tallinban rendezett V. Kultúrkongresszus előkészítése és magyar részről való sikeres megrendezése körül kifejtett fáradhatatlan tevékenységéért köszönetét és elismerését fejezte ki.

Vitéz *Surányi-Unger Tivadar* ny. r. tanár az Árelemző Bizottság alelnökévé neveztetett ki; „Magyar nemzetgazdaság és pénzügy“ című munkáját a M. Tud. Akadémia az 1932—36. évi hazai közgazdasági irodalom termékeinek jutalmazására kitűzött Weiss Fülöp-díjjal jutalmazta; a los Angelesi University of Southern California ezuttal már másodszer hívta meg nyári félévén (summer session) tartandó előadásokra.

Schneller Károly magántanárt a Nemzetközi Népeség-tudományi Unió (Union Internationale pour l'Étude scientifique des problèmes de population) magyar csoportjának megalakulásával, annak tagjává választotta.

Kovrig Béla magántanár kiküldetett Drezdába, Genfbe és Luganóba a Társadalombiztosítási Szakértők Nemzetközi Kongresszusára, Milánóba az olasz társadalombiztosítási szervezet tanulmányozására; a B. I. T. Társadalombiztosi-

tási Szakosztályának (Genf) és a Társadalombiztosítási Szakértők Nemzetközi Szövetségei Nemzetközi Átszervező Bizottságának állandó tagja lett; megbízást kapott a Corporation Intellectuelle Internationale-tól a géprendszer és a társadalom összefüggéseinek vizsgálatára.

Balás P. Elemér magántanár a M. Tud. Akadémia Jogtudományi Bizottságának meghívott tagja és az újonnan alakult Magyar Sajtótudományi Társaság alelnöke lett.

2. Az orvostudományi karon:

Szent-Györgyi Albert ny. r. tanár a Corvin-koszorú tulajdonosa lett; a Wiener Biologische Gesellschaft levelező, a belgrádi Orvosegylet rendes tagjává választotta; a Szakorvosokat Vizsgáló Bizottság állandó tagjává neveztetett ki.

Miskolczy Dezső ny. r. tanár a Magyar Elmeorvosok Egyesülete alelnökévé választatott.

Melczér Miklós ny. rk. tanárt a Magyar Dermatologiai Társulat alelnökévé választotta.

Lőrincz Ferenc ny. rk. tanárt a Népszövetség Egészségügyi Osztálya a Malária-bizottság magyarországi tagjává választotta.

Nyirő Gyula c. rk. tanár az angyalföldi. m. kir. állami Elme- és Ideggyógyintézet igazgató főorvosává neveztetett ki.

Jancsó Miklós magántanár 800 P tanulmányi utisegélyben részesült, hogy az 1936. évi londoni III. Nemzetközi Mikrobiológiai Kongresszus meghívásának eleget tehessen.

Mészáros Gábor magántanár az Országos Közegészségügyi Tanács tagjává neveztetett ki.

Kanyó Béla magántanárt a Magyar Hygienikusok Társasága titkárává választotta.

Gaál András magántanár hivatalos kiküldetésben résztvett a Nemzetek Szövetsége „Falusi Ház“ kiállításának előkészítő megbeszélésein (Paris); a Gyermekvédő Liga igazgatósági tagjává választotta.

Vitéz *Rosztóczy Ernő* magántanár a m. kir. Honvédelmi Minisztérium, illetve a Honvédorvosi Kar megbízásából résztvett az 1936. évi berlini olimpiáson és az azzal kapcsolatban tartott sportorvosi kongresszuson, ez utóbbin egyetemünk képviselőjében is.

Ivánovics György magántanárt a Magyar Élettani Társaság tagjává választotta.

Szarvas András magántanárt a Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyei és Kecskeméti Orvosi Kamara alelnökévé választotta.

Dobszay László magántanárt tudományos munkássága elismerésül a pécsi m. kir. Erzsébet-tudományegyetem a Heim Pál pályadíjjal tüntette ki; a gyulai állami Gyermekmenhely igazgató-főorvosává neveztetett ki.

3. A bölcsészet-, nyelv- és történettudományi karon:

Málnási Bartók György ny. r. tanár kormányképviselő volt a miskolci református Lévay-gimnázium érettségi vizsgálatain; részt vett a Deutsche Philosophische Gesellschaft Berlinben 1936. szeptember 23—25. között tartott gyűlésén a Társaság elnökének meghívására; berlini tanulmányútjával kapcsolatban 1000 P tanulmányuti segélyben részesült.

Horger Antal ny. r. tanár a bécsi egyetem meghívására és a vallás- és közoktatásügyi miniszter megbízásából nevezett egyetem bölcsészeti karán három héten át tíz előadást tartott a magyar nyelvtudomány köréből; útjával kapcsolatban tanulmányi segélyben részesült.

Mészöly Gedeon ny. r. tanár a szegedi Középpiskolai Tanárképző Intézet igazgatótanácsának tagjává az 1935—36. tanévtől számított ötéves időszak hátralevő részére kinevezetett; bécsi levéltári kutatásai céljára 500 P rendkívüli tanulmányi segélyben részesült.

Zolnai Béla ny. r. tanár a külügyminiszter felkérésére az Association Internationale Ecrivains De La Langue Francaise kongresszusán (Paris) a magyar szakköröket képviselte, a kiküldetésével kapcsolatban 700 P utisegélyben részesült a külügyminisztériumtól.

Fögel József ny. r. tanár angliai tanulmányútjával kapcsolatban 700 P tanulmányi segélyben részesült.

Förster Aurél ny. r. tanár az ókori történelem szakra az 1935—36. tanévtől kezdődő ötéves időszak hátralevő részére a szegedi Állami Középpiskolai Tanárvizsgáló Bizottság tagjává kinevezetett.

Várkonyi Hildebrand ny. r. tanár Egyetemünk képviselőletében résztvett a Gyermekpsychiatriai Kongresszuson (Paris), a Nemzetközi Felsőoktatási Kongresszuson (Paris), a „Discours de la Methode“ megjelenésének 300. éves évfordulója alkalmából tartott Descartes emlékkongresszuson és a Pusztaszeri Árpád Egyesület emlékünnepevényén, a „Nevelésügyi Szemle“ szerkesztőbizottságának tagja lett.

Sik Sándor ny. r. tanárt a Petőfi-Társaság rendes, a Vajda János-Társaság tiszteleti tagjává választotta.

Mester János ny. r. tanárt a Pedagógiai Társaság rendes tagjává választotta.

Várady Imre ny. rk. tanár az olasz filológiai szakra a művészettörténelem szakra az Állami Középiskolai Tanárvizsgáló Bizottság tagjává kineveztetett az 1935—36. tanévtől számított ötéves időszak hátralevő részére.

Pintér Jenő c. r. tanárt a debreceni m. kir. Tisza István-tudományegyetem tiszteletbeli doktorává avatta; a Pedagógiai Társaság tiszteletbeli tagja lett.

Marót Károly ny. rk. tanári címmel felruházott magántanár az ókori történelem szakra az 1935—36. tanévtől számított ötéves időszak hátralevő részére az Állami Középiskolai Tanárvizsgáló Bizottság tagjává kineveztetett; a párisi II. Nemzetközi Esztétikai és Művészettudományi Kongresszuson való részvételének költségeire 400 P uti-segélyben részesült.

Galamb Sándor magántanár kormányképviselő volt a sátoraljaújhelyi kegyesrendi gimnázium érettségi vizsgálatain; az Országos Magyar Színművészeti Akadémia rendes tanára és az Országos Színészegyesület Színészképző Iskolájának igazgatója lett; franciaországi tanulmányútjával kapcsolatban államsegélyben részesült.

Bálint Sándor magántanár a M. Tud. Akadémiától 200 P tanulmányuti segélyben részesült.

Timár Kálmán magántanár képviselte a Magyarországi Könyvtárosok és Levéltárosok Egyesülete Budapesti Kongresszusán a kalocsai Főszékesegyházi Könyvtárt és a Fő-káptalan Levéltárt.

Szerb Antal magántanár az Esztétikai Társaság és a Magyar Színháztudományi és Színpadművészeti Társaság választmányi tagja lett.

4. A matematikai és természettudományi karon:

Szent-Györgyi Albert ny. r. tanár (l. az orvostudományi karnál).

Kerékyártó Béla ny. r. tanár előadásokat tartott a bruxelles-i egyetemen, az Institut des Hautes Etudes de Belgique (Bruxelles), liège-i, poitiers-i, strassbourgi, lausanne-i és genfi egyetemen; a Descartes-kongresszuson (Paris) a M. Tud. Akadémiát képviselte és előadást tartott, a kongresszus egyik ülésén elnökölt; a Filozófiai Állandó Nemzetközi Bizottság tagjai sorába választotta; a liège-i egyetem emlékérmével tüntette ki; a Société Royale des Sciences de Liège levelező tagjává választotta; a Népszövetségi Szellemi Együttműködési Nemzeti Bizottságai második Együttes értekezletén (Paris) képviselte a Szellemi Együttműködés Magyar Nemzeti Bizottságát.

Gyulai Zoltán c. ny. rk. tanár, debreceni egyetemi ny. r. tanár az 1936—37. évi Akadémiai nagy díj bizottságának tagja volt.

Bodnár János magántanár, debreceni egyetemi ny. r. tanárt a M. Tud. Akadémia levelező tagjává választotta.

Kolosváry Gábor magántanárt a leideni Nemzetközi Elméleti Biológusok tagjai sorába meghívta; a Magyar Nemzeti Múzeumtól megbízást kapott Istria faunájának kutatásával és résztvett a III. Magyar Adriai Kutató-úton; ez a kiküldetés meghosszabbított.

Vargha László magántanárt a kis Akadémia tagul választotta.

Tiszteletbeli és sub auspiciis gubernatoris doktorráavatások

1. A jog- és államtudományi karon:

A Kormányzó Úr Ő Főméltóságának 1936. szeptember 25-én kelt legfelsőbb elhatározása alapján egyetemünk Tanácsa dr. *Pacsi Jenőt* az államtudományok, *Csikós Miklóst* pedig a jogtudományok *sub auspiciis gubernatoris* doktorává avatta 1936. október 27-én.

2. A bölcsészet-, nyelv- és történettudományi karon:

A Kormányzó Úr Ő Főméltóságának 1936. szeptember 25-én kelt legfelsőbb elhatározása alapján egyetemünk Tanácsa *Schnitzl Eerzsébetet* 1936. október 27-én a bölcsészettudományok *sub auspiciis gubernatoris* doktorává avatta.

XII.

Tudományos kutató ösztöndíjak, tanulmányi segélyek

1. A jog- és államtudományi karon:

I. Külföldi ösztöndíjban részesült dr. *Pacsi Jenő* (Berlini tudományegyetem német csereösztöndíja).

II. Belföldi tudományos kutató ösztöndíjban részesült dr. *Urbán János* gyakornok.

III. A közszolgálati alkalmazottak gyermekei részére biztosított segélydíjban a következő hallgatók részesültek: *Buócz Elemér* (100 P), *Jakab Ferenc* (150 P), *Ács Sánta János* (300 P), *Kovács Zoltán* (150 P), *Obetkó J. Vilmos* (300 P), *Schlögl Győző* (300 P), *Sümeghi István* (100 P), *Szojka Kornél* (300 P), *Bayer Miklós* (75 P), és *Horlai Béla* (75 P).

2. Az orvostudományi karon:

I. Külföldi ösztöndíjban részesültek: dr. *Korpássy Béla* kórbonctani intézeti tanársegéd a tanév I. felére (Bécsi Collegium Hungaricum), dr. *Karády István* belgyógyászati klinikai tanársegéd és dr. *Varga Tibor* gyermekklinikai tanársegéd a tanév II. felére (Bécsi Collegium Hungaricum).

II. Belföldi tudományos kutató ösztöndíjban részesültek: dr. *Bános Alajos* belgyógyászati klinikai tanársegéd és dr. *Hármori Artur* belgyógyászati klinikai gyakornok.

III. A közszolgálati alkalmazottak gyermekei részére biztosított segélydíjban a következő hallgatók részesültek: *Lugossy Gyula* (300 P), *Popják György* (300 P), *Szabó Miklós* (300 P), *Deák Ferenc* (200 P), *Kótai Endre* (200 P), *Schmidt Gusztáv* (200 P), *Zsák Antal* (200 P), *Apáthy Jenő* (200 P), *Böhm Borbála* (200 P), és *Oláh Ferenc* (200 P).

3. A bölcsészeti, nyelv- és történettudományi karon:

I. Külföldi ösztöndíjban részesültek: dr. Buday György egyetemi lektor (Római Collegium Hungaricum), Vizi Albert tanárjelölt a tanév I. felére (az osztrák szövetséges állam csereösztöndíja), Dugonics Ferenc tanárjelölt a tanév II. felére (az osztrák szövetséges állam csereösztöndíja), dr. Kratochvíl Dezső tanársegéd (Párisba szóló magyar állami ösztöndíj) és Bogár László (Lipcsei nyári egyetemi tanfolyamra szóló nyári ösztöndíj).

II. Belföldi tudományos kutató ösztöndíjban részesültek: dr. Tolnai Gábor levéltári gyakornok, dr. Török Gyula múzeumi gyakornok és Visny József okl. középisk. tanár.

III. A közszolgálati alkalmazottak gyermekei részére biztosított segélyben a következő hallgatók részesültek: Moldoványi Gabriella (200 P), Szádeczky Kardoss Samu (200 P), Miklós Zita (150 P), Pelle Pál (150 P), Rácz Rozália (150 P), Varga József (150 P), Erdős Albin (100 P), Farkas Ernő (100 P), Fülöp Ernő (100 P), Mähler Ödön (100 P), Moór Péter (100 P), Schmidt Edit (100 P), Schulter Vilmos (100 P), Szücs Ilona (100 P), Vanek Gizella (100 P), Vincze Ferenc (100 P), Wieber Mária (100 P), vitéz Zerinváry Szilárd (100 P), Armandola Erzsébet (50 P) és Füleky Anna (50 P).

IV. Rendkívüli tanulmányi segílyt élvezett dr. Párducz Mihály okl. középiskolai tanár, régiségtudományi intézeti fizetéstelen tanársegéd (havi 80 P).

4. A matematikai és természettudományi karon:

I. Külföldi ösztöndíjban részesült dr. Szabó Zoltán tanársegéd (Berlini Collegium Hungaricum).

II. Belföldi tudományos kutató ösztöndíjban részesültek: dr. Krámlj András, dr. Szőkefalvy Nagy Béla és dr. Kormos József.

III. A közszolgálati alkalmazottak gyermekei részére biztosított segélydíjban a következő hallgatók részesültek: Barcsai Tibor (75 P), Bartha Antal (150 P), Csokán Pál (100 P), Gelei Gábor (100 P), Kálmán Olga (100 P), Kónya Albert (150 P), Lichtenecker Erzsébet (100 P), Marián Miklós (75 P), Márkus Jenő (100 P), Mezősi József (50 P), Pazonyi Béla (100 P), Petrics József (150 P), Szabó Katalin (150 P), Szentgáli Károly (50 P), Szőkefalvy Nagy Zoltán (150 P), Tarnóczy Tamás (150 P), és Varga Éva (100 P).

XIII.

Pályadíjak, szorgalmi díjak és egyéb jutalmak

1. A jog- és államtudományi karon:

1. Közgazdaságtan- és pénzügytanból: „Jövedelmezőség és termelékenység“. Egy pályamunka érkezett be, melyet a kar szorgalmi díjjal (40 P) jutalmazott. Szerzője *Csikós Nagy Béla* jogszigorló.

2. Statisztikából: „A korreláció“. Egy pályamunka érkezett be, melyet a kar pályadíjjal (80 P) jutalmazott. Szerzője *Horváth Róbert* joghallgató.

3. Büntetőjogból: „A lopás ismérve (a hazai joggyakorlat és a hazai szakirodalom beható felhasználásával)“. Egy pályamunka érkezett be, melyet a kar pályadíjjal (80 P) jutalmazott. Szerzője *Sápi Sándor* joghallgató.

4. Kereskedelmi jogból: „Fejtse ki a pályázó a részvénytársaság igazgatósági tagjainak felelősségét dogmatikai és jogösszehasonlító alapon, különös tekintettel az újabb magyar bírói gyakorlatra.“ Egy pályamunka érkezett be, melyet a kar a pályadíjjal (80 P) jutalmazott. Szerzője *Pécsi Imre* joghallgató.

5. Politikából: „Tekintélyállam és demokrácia.“ Egy pályamunka érkezett be, melyet a kar a pályadíjjal (80 P) jutalmazott. Szerzője dr. *Ledniczky Endre* jogszigorló.

2. Az orvostudományi karon:

1. Gyógyszertanból: szabadon választott tételre egy pályamunka érkezett be „Új módszer fehérjék és fermentek fractionált lecsapására“ címmel, melyet a kar pályadíjjal (80 P) jutalmazott. Szerzője *Mahr Igor* III. é. orvos-tanhallgató.

2. Bonctanból: „Kidolgozandók a mell- és hasüregi idegfonalak.“ Egy pályamunka érkezett be, melyet a kar a Müller—Nyári-alapítvány kamatjával (178.77 P) jutalmazott. Szerzői *Csendes Oszkár* és *Drexler Miklós* IV. é. orvos-tanhallgatók.

3. Élettanból: szabadon választott tételre egy pályamunka érkezett be, „Reactioidő vizsgálatok fiatal sportolókon“ címmel, melyet a kar pályadíjjal (80 P) jutalmazott. Szerzője Szobonya Miklós III. é. orvostanhallgató.

4. Gyógyszertanból: „A p-methyltetracor sorsa a szervezetben.“ Egy pályamunka érkezett be, melyet a kar pályadíjjal (80 P) jutalmazott. Szerzője *Borsi Ilona* V. é. orvostanhallgató.

5. Kórbonctanból: „Vizsgáltsék meg emberi anyagon és állatkísérletekben a sejtnag alakjának és nagyságának változása.“ Egy pályamunka érkezett be, melyet a kar pályadíjjal (80 P) jutalmazott. Szerzője *Vándor Ferenc* V. é. orvostanhallgató.

6. Közegészségtanból: szabadon választott tételre egy pályamunka érkezett be, „Csanádpalota község szociográfiájának és közegészségügyi viszonyainak részletes feldolgozása“ címmel, melyet a kar pályadíjjal (80 P) jutalmazott. Szerzője *Juhász János* IV. é. orvostanhallgató.

7. Belgyógyászatból: „A gyomorfekély histidin terápiája.“ Egy pályamunka érkezett be, melyet a kar a szorgalmi díj kétszeres összegével (80 P) jutalmazott. Szerzői *Molnár György* és *Reiniger Miklós* IV. é. orvostanhallgatók.

8. Gyermekgyógyászatból: „Milyen a gyermekek gümőkóros fertőzöttsége a szegedi tanyákon.“ Két pályamunka érkezett be, melyek közül a kar az elsőt a pályadíj kétszeres összegével (160 P), a másodikat a szorgalmi díj kétszeres összegével (80 P) jutalmazta. Az első szerzői *Földes Livia* és *Heller Gábor* IV. é. orvostanhallgatók, a másodiknak szerzői *Bugyi György* és *Juhász Béla* IV. é. orvostanhallgatók.

9. Ideg- és elmegyógyászatból: szabadon választott tételre egy pályamunka érkezett be „Öregkori elváltozások a ló központi idegréndszerében“ címmel, a kar pályadíjjal (80 P) jutalmazott. Szerzője *Forrai Kálmán* V. é. orvostanhallgató.

10. Szülészet- és nőgyógyászatból: „A terhések vizsgálatának jelentősége.“ Egy pályamunka érkezett be, melyet a kar pályadíjjal (80 P) jutalmazott. Szerzője *Nagy István* V. é. orvostanhallgató.

Az orvostudományi karhoz tartozó tanársegédek tudományos működésének támogatására létesített *Kubinyi Pálné-alapítvány* jutalomdíját a kar dr. *Csinády Jenő* magántanár, élettani intézeti adjunktusnak „Beszámoló a m. kir. Ferenc József-tudományegyetem Élettani Intézetének sportorvosi vizsgáló állomásán folytatott munkáról“ és dr. *Dubrauszky Viktor* női klinikai gyakornoknak „A

Friedmann-féle terhességi reactoról“ című tudományos művéért ítélte oda.

3. A bölcsészet-, nyelv- és történettudományi karon:

1. Filozófiából: „Prohászka Ottokár felfogása az ismeretről.“ Egy pályamunka érkezett be, melyet a kar főlösszegű pályadíjjal (40 P) jutalmazott. Szerzője *Lugasi György* II. é. Apponyi-kollégiumi hallgató.

2. Pedagógiából: „Valamely téren végzett tesztvizsgálat leírása és eredményei.“ Két pályamunka érkezett be: „Vizsgálatok az elemi iskolából a középiskolába való átmenet képességeinek megállapítására“ és „A serdülő irodalommal való szembenállása, a serdülése kezdeti szakaszaiban“ címmel. Az elsőt a kar pályadíjjal (80 P) jutalmazta, a másodikat dicséretben részesítette. Az első szerzője *Draskovits Pál* II. é. Apponyi-kollégiumi hallgató, a második szerzője *Szász Károly* végzett hallgató.

3. Magyar nyelvészetből: „Valamely alföldi község: nyelvjárásának ismertetése.“ Három pályamunka érkezett be: „Gyula nyelvjárásának ismertetése“, „Szeghely község településtörténete és nyelvjárása“ és „A pusztaföldvári nyelvjárásziget“ címmel. Az első kettőt a kar pályadíjjal (80—80 P) jutalmazta, a harmadikat dicséretben részesítette. Az első szerzője *Gyepes János* I. é. Apponyi-kollégiumi hallgató, a második szerzője *Karbiner Alice* IV. é. tanárjelölt, a harmadik szerzője *Kovács Gyula* III. é. polgári iskolai tanárjelölt.

4. Francia-philológiából: „Jansenisme et littérature au XVII-e siècle.“ Két pályamunka érkezett be, a kar mindkettőt pályadíjjal (80—80 P) jutalmazta. Szerzők: *Kiss Menyhértné Klein Katalin* IV. é. tanárjelölt és *Culmann Frigyes* II. é. bölcsészettudománykari hallgató.

5. Magyar művelődéstörténelemből: „A társadalmi osztályok fejlődése Magyarországon.“ Egy pályamunka érkezett be, „A magyar iparososztály fejlődése külföldi kapcsolataiban 1550-ig“ címmel, melyet a kar pályadíjjal (80 P) jutalmazott. Szerzője *Vincze Ferenc* III. é. tanárjelölt.

6. Földrajzból: „A Nagy Magyar Alföld valamely kisebb tájegységének földrajzi monográfiája.“ Egy pályamunka érkezett be, „A Tápióvidék földrajza“ címmel, melyet a kar felemelt pályadíjjal (110 P) jutalmazott. Szerzője *Fecske Sarolta* végzett matematikai és természet-tudománykari hallgató.

Könyvjutalomban részesült: *Lakner Károly* gyakorló tanárjelölt, *Wagner Ferenc* II. é. Apponyi-kollégiumi hallgató, *Szöts Jenő* I. é. tanárjelölt, *Kottay Ferenc* III. é. tanárjelölt és *Schulter Vilmos* IV. é. tanárjelölt.

4. A matematikai és természettudományi karon:

1. Állatrendszer-tanból: szabadon választott tételre két pályamunka érkezett be, „Mallophaga tolltetvek“ és „A Szeged környéki halak ectoparasitái“ címmel, melyeket a kar megosztott pályadíjjal (60—60 P) jutalmazott. Az első szerzője *Horváth László* IV. é. tanárjelölt, a második szerzője *Szabó Jolán* IV. é. tanárjelölt.

2. Általános állattanból: „Szabadon választható tanulmány az általános állattan vagy a mikrotechnika köréből.“ Két pályamunka érkezett be: „Az összetett (complex) ezüstvegyületek szerepe a csillós véglények, (Ciliata) mikrotechnikájában“ és „Narkotikumok élettani vizsgálata a véglények világában“ címmel. Az elsőt a kar felemelt pályadíjjal (110 P) és külön dicsérettel jutalmazta, a másodikat szorgalmi díjban (40 P) részesítette. Az első szerzője *Gelei Gábor* III. é. tanárjelölt, a második szerzője *Csokán Pál* IV. é. tanárjelölt.

3. Ásvány- és földtanból: „Szabadon választható tétel az ásvány- és földtan köréből.“ Négy pályamunka érkezett be: „A sátoraljaújhelyi hegycsoport kőzet-tani és földtani viszonyai“, „Metamorph kőzetek a Nagy-Biharból“, „Kőzettípusok Monok környékéről“ és Adatok Szokolya környékének földtani viszonyaihoz“ címmel, melyek közül a kar az első kettőt pályadíjjal (80—80 P) és külön dicsérettel jutalmazta, a másik kettőt pályadíjban (60—60 P) részesítette. Az első szerzője *Mezősi József* tanárjelölt, a másodiké *Popity László* V. é. tanárjelölt, a harmadiké *Boros Judit* IV. é. tanárjelölt és a negyediké *Lányi Anna* tanárjelölt.

4. Növénytanból: „Szabadon választható tanulmány a Virágosak és Virágtalanok köréből, különös tekintettel a Nagy-Alföld flórájára.“ Két pályamunka érkezett be: „Karcag hévforrása algavegetációjának előmunkálatai“ és „Adatok Mezőhegyes és vidékének rozsdagombái ismeretéhez“ címmel, melyek közül az elsőt a kar pályadíjjal (80 P), a másodikat szorgalmi díjjal (40 P) jutalmazta. Az első szerzője *Petrics József* III. é. tanárjelölt, a második szerzője *Simocskó István* III. é. tanárjelölt.

5. Geometriából: „Szabadon választható tanulmány a geometriai vizsgálatok köréből.“ Egy pályamunka

érkezett be „Az egyoldalú felületek differenciálgeometriai meghatározása és fontosabb tulajdonságai az N-dimenziós térben“ címmel. A kar szorgalmi díjjal (40 P) jutalmazta. Szerzője *Rapcsák András* tanárjelölt.

6. Kísérleti fizikából: „Szabadon választható tanulmány a kísérleti fizikából.“ Két pályamunka érkezett be: „Szilárd fémek Hall effektusa“ és „Elektroncsövek akusztikus torzításai“ címmel, melyet a kar pályadíjjal (80--80 P) jutalmazott. Az első szerzője *Eigner László* IV. é. tanárjelölt, a második szerzője *Tarnóczy Tamás* tanárjelölt.

7. Szerves vegytanból: „Szabadon választható tanulmány a szerves vegytanból.“ Egy pályamunka érkezett be: „Arylecetsavak synthesiséről“ címmel, melyet a kar pályadíjjal (80 P) jutalmazott. Szerzője *Fodor Gábor* szigorló vegyész.

8. Szervetlen vegytanból: „Szabadon választható kísérleti tanulmány a szervetlen vegytan, vagy a physiko-chemia bármely ágából.“ Három pályamunka érkezett be: „Adatok a thioszulfát-komplexek ismeretéhez,“ „Complect cobalti vegyületek absorptios spektrumainak vizsgálata tisztavizes oldatukban“ és „Az atomszerkezet és egy új anyagelmélet“ címmel, melyek közül az első kettőt a kar a pályadíjjal (60—60 P) és a May-féle megosztott jutalomdíjjal (50—50 P) jutalmazott, míg a harmadikat dícséretben részesítette. Az első szerzője *Hegedüs István* IV. é. vegyészhallgató, a másodiké *Czeglédy Domokos* szigorló vegyész, a harmadiké *Németh Ferenc* tanárjelölt.

XIV.

Statisztikai kimutatások

1. A tanárok és tanítók létszáma

A tudománykarok megnevezése	Nyil- vános rendes		Nyil- vános rend- kívüli		Címzetes nyilvános rendes		Címzetes nyilvános rendkívüli		Helyettes		Magán-		Előadó		Magár- tanító	Test- nevelési tanár	Összesen			
	t a n á r																			
	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.						
	f é l é v b e n																			
Jog- és államtudományi kar	10	10	—	—	1	1	5	5	—	—	13	13	2	2	—	—	—	—	31	31
Orvostudományi kar	11	11	3	3	1	1	11	11	—	—	41	41	1	1	—	—	—	—	68	68
Bölcsészet-, nyelv- és történet- tudományi kar	13	13	2	2	1	1	4	4	—	—	20	22	2	2	12	13	—	—	54	57
Matematikai és természet- tudományi kar	9	9	—	—	1	1	1	1	—	—	18	19	—	—	—	—	—	—	29	30
Testnevelési intézet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	2	2
Mindössze :	43	43	5	5	4	4	21	21	—	—	92	95	5	5	12	13	2	2	184	188

2. A tudományos segédszemélyzet létszáma

A tudománykarok megnevezése	Adjunktus		Fizetési		Díjtalan		Gyógyszertári lővegyész		Díjas		Díjtalan		Tudományosan foglalkoztatott diplomás		Összesen	
			tanársegéd						gyakornok							
	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.
	f		é		l		é		v		b		e		n	
Jog- és államtudományi kar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4	4	4
Orvostudományi kar	8	8	32	32	17	17	—	—	30	30	54	54	—	—	141	141
Bölcsészeti-, nyelv- és történet- tudományi kar	2	2	1	1	4	4	—	—	1	1	7 ¹⁾	7	3	3	18	18
Matematikai és természet- tudományi kar	5	5	11	11	6	6	—	—	6	6	22	22	1	1	51	51
Összesen :	15	15	44	44	27	27	—	—	37	37	73	73	8	8	214	214

¹⁾ 1 observator, 1 demonstrator is idezámitva.

3. Az egyetemi előadások és heti órák száma

A tudománykarok megnevezése	A kollégiumok száma		A heti órák száma	
	I.	II.	I.	II.
	f é l é v b e n			
Jog- és államtudományi kar	41	30	123	101
Orvostudományi kar	70	64	313 ^{1/2}	302
Bölcsészet-, nyelv- és történettudományi kar	92	88	191	187
Matematikai és természettudományi kar	69	65	319	333
Összesen	272	247	946 ^{1/2}	923

4. A hallgatók létszáma

A karok megnevezése		A beiratkozott hallgató				Összesen	
		férfi		nő			
		I. félév	II. félév	I. félév	II. félév	I. félév	II. félév
Jog- és államtudományi kar	rendes rendkívüli	780 21	656 23	— 1	— 1	780 22	656 24
Orvostudományi kar	rendes rendkívüli gyógysz.	229 1 22	221 4 22	52 — 9	47 — 9	281 1 31	268 4 31
Bölcsészet-, nyelv- és történettudományi kar	rendes rendkívüli	75 1	72 1	53 1	46 —	128 2	118 1
Matematikai és természettudományi kar	rendes rendkívüli gyógysz.	86 1 12	77 1 11	34 — 6	30 — 7	120 1 18	107 1 18
Polgári Iskolai Tanárképző	bölcsész mathem.	103 53	101 50	162 69	157 65	265 122	258 115
Apponyi-kollegium	bölcsész mathem.	8 3	6 2	14 2	15 2	22 5	21 4
Összesen		1395	1247	403	379	1798	1626

5. A hallgatók száma tanévenként az egyetem alapítása óta

Tanévben	Félév	Jogi	Orvosi	Bölcs.-ny. és tört.-tud.	Mat. és term.-tud	Összesen	Gyógy- szerézt.	Együttesen
		k a r o k b a n						
1872—3	I.	173	27	21	32	253	5	258
	II.	158	28	16	26	228	5	233
1873—4	I.	154	46	43	52	295	11	206
	II.	135	41	39	46	271	18	389
1874—5	I.	170	51	66	66	342	24	366
	II.	163	48	52	64	327	26	353
1875—6	I.	187	65	55	67	385	23	417
	II.	170	57	48	56	331	23	363
1876—7	I.	164	74	67	62	367	24	391
	II.	152	74	62	61	349	23	372
1877—8	I.	185	81	72	62	400	23	423
	II.	170	79	70	54	373	24	397
1878—9	I.	208	72	68	60	406	16	422
	II.	193	68	66	52	381	19	400
1889—80	I.	212	88	74	62	436	26	462
	II.	194	87	68	53	402	25	427
1880—1	I.	228	96	71	46	441	29	470
	II.	217	90	64	39	440	28	438
1881—2	I.	225	100	67	42	434	22	456
	II.	207	93	68	43	411	20	431
1882—3	I.	227	93	71	39	430	26	456
	II.	222	94	59	42	417	24	441
1883—4	I.	235	103	66	33	443	23	465
	II.	224	104	58	27	413	23	436
1884—5	I.	232	106	63	32	433	23	455
	II.	224	110	58	30	422	22	444
1885—6	I.	256	120	65	29	470	34	504
	II.	247	114	66	26	453	34	487
1886—7	I.	253	126	55	22	456	43	499
	II.	256	127	51	23	457	45	502
1887—8	I.	255	141	60	31	487	47	534
	II.	251	131	57	30	469	43	512

Tanévben	Félév	Jogi	Orvosi	Bölcs., ny. és tört.-tud.	Mat. és term.-tud.	Összesen	Gyógy- szerézt.	Együttesen
		karokban						
1888—9	I.	243	138	69	36	496	49	535
	II.	233	133	67	33	466	53	519
1889—90	I.	232	156	86	35	509	56	565
	II.	208	138	87	32	465	58	523
1890—1	I.	268	150	86	39	542	65	607
	II.	227	148	87	38	491	63	544
1891—2	I.	277	142	90	32	545	77	622
	II.	242	141	84	36	499	76	575
1892—3	I.	299	152	80	38	509	55	624
	II.	266	151	88	35	540	56	596
1893—4	I.	243	137	86	41	644	18	662
	II.	301	129	82	39	582	16	598
1894—5	I.	344	123	87	41	595	34	629
	II.	303	122	86	38	549	33	582
1895—6	I.	369	113	130	56	668	34	702
	II.	326	111	120	53	610	33	643
1896—7	I.	434	116	145	67	762	33	795
	II.	383	110	133	65	691	35	726
1897—8	I.	479	113	171	81	844	40	884
	II.	446	106	163	80	795	38	833
1898—9	I.	660	96	189	81	1026	43	1073
	II.	598	93	180	77	948	44	992
1899—1900	I.	771	102	214	74	1161	35	1196
	II.	674	94	204	73	1045	37	1082
1900—1	I.	960	98	220	91	1296	34	1403
	II.	817	96	207	84	1152	36	1240
1901—2	I.	1085	106	249	105	1545	47	1502
	II.	950	106	234	97	1387	45	1432
1902—3	I.	1181	134	254	124	1693	61	1754
	II.	1061	122	236	121	1540	58	1598
1903—4	I.	1333	122	267	134	1856	69	1925
	II.	1295	118	213	125	1791	64	1855
1904—5	I.	1646	140	297	137	2220	70	2290
	II.	1529	135	289	125	2078	67	2145
1905—6	I.	1687	182	304	133	2315	80	2386
	II.	1539	176	290	114	2119	82	2201
1906—7	I.	1701	214	300	116	2331	79	2410
	II.	1547	211	273	108	2049	82	2131
1907—8	I.	1644	252	305	120	2321	83	2404
	II.	1407	240	384	109	2040	88	2128
1908—9	I.	1562	285	269	116	2232	87	2319
	II.	1362	276	251	109	1998	80	2078

Tanévben	Félév	karokban				Összesen	Gyógy-szerész.	Együttesen
		Jogi	Orvosi	Bölcs., ny. és tört.-tud	Mat. és term.-tud			
1909—10	I.	1550	326	225	94	2195	112	2307
	II.	1373	323	216	88	2000	110	2110
1910—11	I.	1578	363	212	96	2249	110	2359
	II.	1370	343	195	91	1999	108	2107
1911—12	I.	1624	399	199	85	2307	98	2405
	II.	1413	388	188	78	2067	90	2157
1912—13	I.	1467	491	186	92	2236	107	2343
	II.	1265	487	185	80	2017	107	2124
1913—14	I.	1352	559	189	87	2187	115	2302
	II.	1202	530	178	84	1994	125	2119
1914—15	I.	698	279	142	65	1184	32	1216
	II.	578	267	138	64	1047	30	1077
1913—16	I.	354	169	112	46	681	22	703
	II.	287	131	190	40	563	20	583
1916—17	I.	188	108	89	23	408	12	420
	II.	175	123	85	25	408	16	424
1917—18	I.	302	227	99	49	677	26	703
	II.	505	362	106	54	1027	60	1087
	III.	491	342	21	17	870	56	927
1918—19	I.	} A rendkívüli időkre való tekintettel hiányzanak a pontos adatok.						
1919—20	I.							
1920—21	I.	315	546	34	65	960	42	1002
	II.	380	743	34	67	1224	67	1291
1921—22	I.	317	510	39	46	912	95	1007
	II.	333	479	37	42	884	86	970
1922—23	I.	407	526	31	53	1017	122	1139
	II.	423	483	34	50	990	117	1107
1923—24	I.	501	477	40	50	1068	118	1186
	II.	444	410	39	52	945	112	1057
1924—25	I.	504	390	50	60	1004	86	1090
	II.	479	356	59	59	953	81	1034
1925—26	I.	502	376	57	68	1003	78	1081
	II.	500	354	54	59	967	76	1043
1926—27	I.	591	348	90	83	1112	78	1190
	II.	565	334	86	73	1058	77	1135
1927—28	I.	676	324	107	97	1204	108	1312
	II.	651	314	103	91	1159	109	1268
1928—29	I.	777	318	188	160	1444	102	1546
	II.	758	295	177	134	1368	100	1463
1929—30	I.	891	330	270	219	1713	79	1789
	II.	870	324	268	180	1651	80	1731

Tanévben	Félév	Jogi	Orvosi	Bölcs., ny. és ért.-tud.	Mat. és term.-tud	Összesen	Gyógy- szerész.	Együttesen
		k a r o k b a n						
1930—31	I.	1019	346	384	209	1958	63	2021
	II.	988	345	369	195	1897	83	1980
1931—32	I.	1099	333	434	260	2126	37	2163
	II.	997	327	409	257	1990	38	2028
1932—33	I.	1076	340	407	237	2060	66	2126
	II.	977	331	385	220	1913	64	1977
1933—34	I.	1036	355	391	238	2020	63	2083
	II.	899	332	371	228	1830	62	1892
1934—35	I.	986	349	385	254	1974	54	2028
	II.	847	332	365	234	1778	53	1831
1935—36	I.	869	309	395	236	1809	55	1864
	II.	752	291	382	232	1657	53	1710
1936—37	I.	802	282	417	248	1749	49	1798
	II.	680	272	398	227	1577	49	1626

6. A hallgatók szüleinek foglalkozása

A kar vagy szak megnevezése	Félév	A szülője vagy gyámja																				A hallgatók összlétszáma
		az őstermelés		az ipar és bányászat		a kereskedelem, hitel		az értelmiség														
		k ö r é b e t a r t o z ó																				
		földirtokos, bérlo	gazdasági tisztviselő	gazdasági egyéb alk.	önálló	tisztviselő	egyéb alkalmazott	önálló	tisztviselő	egyéb alkalmazott	köz-tisztviselő	pap, tanár, tanító	katonatiszt	más értelmiségű inérek, orvos, ügyvéd	polgári és katonai altsz	nyugdíjas tisztviselő	nyugdíjas altsz	magán-tisztviselő	Tőkés, háztulajdonos	Eltartásos, kegydíjas	Egyéb ismeretlen (meghalt)	
Jog- és államtudományi kar	I.	73	5	2	78	3	2	42	24	3	216	82	20	47	56	59	12	24	15	10	29	802
	II.	64	4	2	68	9	8	30	13	3	173	67	13	35	53	50	15	22	10	10	31	680
Orvostudományi kar	I.	22	3	2	22	3	3	17	6	3	66	41	10	31	14	20	2	10	4	4	1	282
	II.	20	2	2	17	3	3	21	2	2	64	34	8	33	18	23	5	10	4	3	1	272
Bölcsészeti, nyelv- és történettudományi kar	I.	12	—	—	7	2	2	4	6	1	16	20	2	7	9	22	8	4	2	2	4	130
	II.	13	—	—	8	2	2	5	3	2	15	17	2	6	11	16	8	5	3	3	4	119
Matematikai és természettudományi kar	I.	9	—	—	13	1	2	9	3	2	32	19	2	8	4	5	1	4	1	6	1	121
	II.	7	—	1	12	—	1	4	1	1	20	19	2	8	4	12	6	4	1	4	1	108
Orvoskari gyógyszerészek	I.	—	—	—	2	—	—	1	1	—	2	4	—	16	—	3	1	—	—	1	1	31
	II.	—	—	—	2	—	—	1	1	—	2	4	—	14	—	3	1	1	—	1	1	31
Matematikai kari gyógyszerészek	I.	—	—	—	1	1	—	2	1	—	1	1	—	8	1	1	—	—	1	—	—	18
	II.	1	—	—	1	—	—	3	1	—	1	1	—	7	1	1	—	—	1	—	—	18
Apponyi-kollegium bölcsészeti kar	I.	—	—	—	2	—	1	—	1	—	4	5	—	—	2	2	—	3	1	1	22	
	II.	—	—	—	2	—	—	—	—	—	3	5	—	—	2	4	1	2	1	1	21	
Apponyi-kollegium matematikai kar	I.	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	1	1	5
	II.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—	1	1	4
Polgári isk. tanárj. bölcsészeti kar	I.	22	4	—	29	2	4	6	4	1	54	63	2	8	28	17	4	1	3	10	3	265
	II.	24	3	3	28	2	3	6	3	1	42	52	3	7	29	25	14	2	2	7	2	258
Polgári isk. tanárj. matematikai kar	I.	10	—	—	16	3	2	6	1	2	21	27	3	—	14	2	3	—	1	7	4	122
	II.	9	—	1	15	2	2	5	1	2	13	23	—	—	14	8	6	2	1	9	2	115
Összesen :	I.	148	12	3	170	15	16	86	47	12	412	263	39	125	128	130	32	44	30	42	44	1798
	II.	138	9	9	153	16	16	75	25	11	334	223	28	110	132	142	56	47	24	39	39	1626

7. A hallgatók szüleinek foglalkozása és a hallgatók születési helye

A terület megnevezése	Félév	A hallgató szülője vagy gyámja																	A hallgatók összletszáma			
		az őstermelés			az ipar és bányászat			a keresk. hitel és köziek.			az értelmiség											
		körébe tartozó																				
		földbirtokos, bérlő	gazdasági tisztviselő	gazdasági egyéb alk.	önálló	tisztviselő	egyéb alkalmazott	önálló	tisztviselő	egyéb alkalmazott	köztszviselő	pap, tanár, tanító	katonatiszt	más értelmiségű (mérnök, or- vos, ügyvéd)	polgári és katon. altiszt	nyelvtan- tisztviselő	nyelvtan- alkalmazott	mégan- tisztviselő		Tökés, háztulajd.	Eltartásos, kegydíjas	Egyéb ismeretlen (megnevez.)
Magyarország	I.	145	12	3	164	15	16	83	43	11	409	254	39	120	128	126	32	42	28	42	43	1755
	II.	135	9	9	150	16	16	74	22	11	329	217	28	106	131	137	56	44	22	39	37	1588
Románia	I.	2	—	—	5	—	—	—	3	1	3	7	—	3	—	2	—	1	1	—	1	29
	II.	1	—	—	3	—	—	—	2	—	3	3	—	3	—	5	—	2	1	—	1	25
Jugoszlávia	I.	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
	II.	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Csehszlovákia	I.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3
	II.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3
Ausztria	I.	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
	II.	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Németország	I.	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	3
	II.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	3
Amerika (U. S. A.)	I.	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3
	II.	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Anglia	I.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
	II.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Összesen	I.	148	12	3	170	15	16	86	47	12	412	263	39	125	128	130	32	44	30	42	44	1798
	II.	138	9	9	153	16	16	75	25	11	334	223	28	110	132	142	56	47	24	39	39	1626

8. A hallgatók vallása és honossága

A tudomány kar megnevezése	Félév	Rendes	Rendkívüli	V a l l á s										H o n o s s á g					Összesen	
				róm. kath.	gör. kath.	gör. keleti	református	ág. hitv. ev.	unitárius	felek. kívüli	baptista	hindu	izraelita	Honi	csatolt magyar területi					Külföldi
															Ausztriához	Csehszlovákia- hoz	Jugoszláviához	Romániához		
Jog- és államtudományi	I.	780	22	511	8	—	146	56	1	—	1	—	79	791	1	1	1	7	1	802
	II.	656	24	460	5	—	108	45	1	—	—	—	61	671	—	1	1	6	1	680
Orvostudományi	I.	281	1	169	1	1	48	23	1	1	—	—	38	266	—	—	—	13	3	282
	II.	268	4	163	1	1	44	25	2	1	—	—	35	258	—	—	1	10	3	272
Bölcsészet-, nyelv- és történettudományi	I.	128	2	87	1	1	19	12	1	—	—	—	9	129	—	—	—	1	—	130
	II.	118	1	86	1	1	14	13	1	—	—	—	3	118	—	—	—	—	—	119
Matematika és természet- tudományi	I.	120	1	75	2	—	17	13	1	—	—	1	12	118	—	—	—	1	2	121
	II.	107	1	69	1	—	12	14	2	—	—	—	10	106	—	—	—	1	1	108
I. éves gyógyszerész hallgató	I.	18	—	9	—	—	4	2	—	—	—	—	3	17	—	—	—	1	—	18
	II.	18	—	9	—	—	4	2	—	—	—	—	3	17	—	—	—	1	—	18
II. éves gyógyszerész hallgató	I.	31	—	15	—	—	9	4	—	—	—	—	3	23	—	1	1	5	1	31
	II.	31	—	15	—	—	9	3	—	—	—	—	4	23	—	1	1	5	1	31
Polgári iskolai	Bölcsész	—	265	201	1	—	44	16	1	—	—	—	2	263	1	1	—	—	—	265
	Matemat.	—	122	96	—	—	18	6	—	—	—	—	2	121	—	—	—	1	—	122
	Bölcsész	—	258	197	1	—	41	16	1	—	—	—	2	256	1	1	—	—	—	258
	Matemat.	—	115	89	—	—	20	5	—	—	—	—	1	114	—	—	—	1	—	115
Apponyi kollégiumi	Bölcsész	—	22	18	1	—	3	—	—	—	—	—	—	22	—	—	—	—	—	22
	Matemat.	—	5	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	5
	Bölcsész	—	21	16	1	—	4	—	—	—	—	—	—	21	—	—	—	—	—	21
	Matemat.	—	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	4
Összesen :	I.	1358	440	1186	14	2	308	132	5	1	1	1	148	1755	2	3	2	29	7	1798
	II.	1198	428	1108	10	2	256	123	7	1	—	—	119	1588	1	3	3	25	6	1626

9. A befolyt tandíj

A tudománykar megnevezése	1		2		3	
	Befolyt		Visszatérítés		Tiszta tandíj	
	I.	II.	I.	II.	I.	II.
	f é l é v b e n					
Jog- és államtud. kar	63.693'50	54.115'50	204'—	25'50	63.489'50	54.090'—
Orvostudományi kar	19.155'—	17.917'—	102'—	—	19.053'—	17.917'—
Bölcsészet-, nyelv- és történettud. kar	15.871'—	14.573'50	25'50	—	15.845'50	14.573'50
Matematika és term. tud. kar	11.214'50	10.162'50	102'—	—	11.112'50	10.162'50
Összesen	109.934'—	97.768'50	433'50	25'50	109.500'50	96.743'—

10. A tandíjmentes hallgatók és az eléngedett tandíj

A tudománykar megnevezése	Tandíjmentességet nyert												Tandíj- kedvezményt nyert		Tandíj- kedvezményi és tandíj- mentességet nyert		A valamely mentességet nyert összes száma		Az eléngedett tandíj összege				Az eléngedett tandíj évi összege	
	teljes		3/4		1/2		1/4		I. félévben		II. félévben													
	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	P	f	P	f	P	f				
	f é l é v b e n														P	f	P	f	P	f				
Jog- és állam- tudományi kar	27	20	—	—	19	12	—	—	83	84	72	51	201	167	14.203	50	11.475	—	25.678	50				
Orvostudományi kar	12	11	6	9	14	20	5	6	30	41	78	72	145	159	10.965	—	11.577	—	22.542	—				
Bölcsészet-, nyelv- és történettudo- mányi kar	5	5	3	5	14	8	16	17	16	12	80	58	134	105	5.033	50	4.556	—	9.589	50				
Matematikai és természettudo- mányi kar	13	13	5	1	12	11	2	1	12	15	88	64	132	105	6.181	50	5.588	—	11.769	50				
Összesen :	57	49	14	15	59	51	23	24	141	152	318	245	612	536	36.383	50	33.196	—	69.579	50				

11. A kiadott távozási és végbizonyítványok

Kiadatott	Jog- és állam- tudományi		Orvos- tudományi		Bölcs., nyelv- és történet- tudományi		Matematika és természet- tudományi		Összesen	
	k a r o n									
	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.
	f é l é v b e n									
Távozási bizonyítvány	2	1	2	5	1	3	2	1	7	10
Végbizonyítvány	72	163	10	67	4	9	2	16	88	255
Összesen :	74	164	12	72	5	12	4	17	95	265

12. A jog- és államtudományi karon tett vizsgálatok és szigorlatok

Vizsgálatok	I. alapvizsga			II. alapvizsga			III. alapvizsga			Jogtud. államtud. államvizsga		
	Tartva	Elfogadva	Elutasítva	Tartva	Elfogadva	Elutasítva	Tartva	Elfogadva	Elutasítva	Tartva	Elfogadva	Elutasítva
	Egész	185	113	72	182	132	50	194	142	52	—	—
Pót	80	59	21	41	33	8	42	39	3	—	—	—
Összesen	265	172	93	223	165	58	236	181	55	—	—	—

Szigorlatok	Jogtudományi				Államtudományi			Kánonjogtudományi			Kiegészítő államtudományi		Kiegészítő jogtudományi			Kombinált államtudományi	
	I.	II.	III.	pót	I.	II.	pót	I.	II.	pót	I.	pót	I.	II.	pót	I.	pót
	s z i g o r l a t																
Tartva	220	290	203	118	134	133	54	3	3	—	18	1.	34	29	4	39	3
Elfogadva	185	202	150	111	88	100	53	3	3	—	17	1	31	24	4	31	2
Visszautasítva	35	88	53	7	46	33	1	—	—	—	1	—	3	5	—	8	1

13. A jog- és államtudományi karon tett vizsgálatok és szigorlatok eredménye

Vizsgálatok	Egyhangúlag kitűnő		Szótöbbséggel kitűnő		Egyhangú		Szótöbbséges		Egy tárgyból pótv.		Teljes ismétlésre utasítva		Összesen	Pót-alapvizsga			Elfogadva		Visszatartás		Összesen	Együtt
		0/0		0/0		0/0		0/0		0/0		0/0			0/0		0/0		0/0			
I. alapvizsga	—	—	8	4:32	17	9:19	88	47:57	54	29:19	18	9:73	185	80	59	73:75	21	26:25	80	265		
II. alapvizsga	1	0:55	10	5:50	24	13:18	97	53:30	38	20:88	12	6:59	182	41	33	80:50	8	19:50	41	223		
III. alapvizsga	1	0:52	6	3:09	22	11:34	113	58:25	43	22:16	9	4:64	194	42	39	9:28	3	90:72	42	236		
Jogtudományi államvizsga	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Államtudományi államvizsga	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Összesen	2	0:36	24	4:28	63	11:23	298	53:12	135	24:06	39	6:95	561	163	131	80:36	32	19:64	163	724		

Szigorlatok	Egy-hangúlag kitűnő		Szótöbbséggel kitűnő		Egy-hangú		Szótöbbséges		Egy tárgyból pótszig.		Teljes ismétlés		Összesen	Pótszigorlat	Elfogadva		Visszatartva		Összesen	Együtt
	0/0		0/0		0/0		0/0		0/0		0/0				0/0		0/0			
I. jogtudományi	1	0'46	4	1'81	33	15'00	147	66'82	24	10'91	11	5'00	220	27	26	92'59	1	7'41	27	247
II. jogtudományi	5	1'72	11	3'79	27	9'31	159	54'83	55	18'97	33	11'38	290	54	52	96'30	2	3'70	54	344
III. jogtudományi	—	—	3	1'48	23	11'33	124	61'08	36	17'73	17	8'38	203	37	33	89'19	4	10'81	37	240
I. kiegészítő jogtudományi	—	—	5	14'71	10	29'41	16	47'06	3	8'82	—	—	34	2	2	100'00	—	—	2	36
II. kiegészítő jogtudományi	1	3'45	1	3'45	5	17'24	17	58'62	2	6'90	3	10'34	29	2	2	100'00	—	—	2	31
I. kánonjogtudományi (római jog)	—	—	—	—	1	33'33	2	66'67	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	3

Szigorlatok	Egyhangulag kitűnő		Szótöbbséggel kitűnő		Egyhangú		Szótöbbséges		Egy tárgyból pótzig.		Teljes ismétlés		Összesen	Pót-szigorlat	Elfogadva		Visszatulajtott		Összesen	Együtt
	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0			0/0	0/0	0/0			
II. kánonjogtudományi (egyházjog)	—	—	3	100'00	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	3
I. államtudományi	1	0'74	—	—	6	4'48	81	60'45	24	17'91	22	16'42	134	27	27	100'00	—	—	27	161
II. államtudományi	—	—	1	0'75	18	13'53	81	60'90	21	15'79	12	90'23	133	27	26	96'29	1	3'71	27	160
Kiegészítő államtudományi	—	—	1	5'56	2	11'11	14	77'78	1	5'55	—	—	18	1	1	100'00	—	—	1	19
Kombinált államtudományi	1	2'55	5	12'82	4	10'26	21	53'85	4	10'26	4	10'26	39	3	2	66'66	1	33'34	3	42
Összev. állam- és jogtudományi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Összesen	9	0'81	34	3'07	130	11'73	662	59'81	170	15'36	102	9'22	1106	180	171	95'00	9	5'00	180	1286

14. Az orvostudományi karon tett szigorlatok és vizsgálatok, valamint eredményeik.

A) Orvosi szigorlatok

Első szigorlat első része: *Első szigorlat második része:*

1. Kitűnő	10	1. Kitűnő	4
2. Jó	12	2. Jó	8
3. Elégséges	18	3. Elégséges	16
4. Elégtelen	21	4. Elégtelen	25
	<u>Összesen: 61</u>		<u>Összesen: 53</u>

Második szigorlat:

1. Kitűnő	15
2. Jó	17
3. Elégséges	31
4. Elégtelen	46
	<u>Összesen: 109</u>

Harmadik szigorlat:

1. Kitűnő	3
2. Jó	19
3. Elégséges	20
4. Elégtelen	40
	<u>Összesen: 82</u>

Negyedik (záró) szigorlat:

1. Kitűnő	6
2. Jó	18
3. Elégséges	17
4. Elégtelen	11
	<u>Összesen: 52</u>

Összesítés I.—IV. szigorlatig:

1. Kitűnő	38
2. Jó	74
3. Elégséges	102
4. Elégtelen	143
	<u>Együtt: 357</u>

B) Gyógyszerészi szigorlatok

Első (Gyakorlati) szigorlat: *Második (Elméleti) szigorlat:*

1. Kitűnő	3	1. Kitűnő	5
2. Jó	13	2. Jó	11
3. Elégséges	11	3. Elégséges	9
4. Elégtelen	—	4. Elégtelen	8
	<u>Összesen: 27</u>		<u>Összesen: 33</u>

*Gyógyszertár
feljogosító (approbatio)
vizsga:*

1. Kitűnő	3
2. Jó	15
3. Elégséges	5
4. Elégtelen	—

Összesen: 23

Gyógyszerészmesteri szigorlatok és approbatio vizsga összesítése:

1. Kitűnő	11
2. Jó	39
3. Elégséges	25
4. Elégtelen	8

Együtt: 83

C) Gyógyszerészdoktori szigorlat

3 szigorlat, valamennyi „cum laude“ jelzéssel fogadtatott el.

15. A bölcsészet-, nyelv- és történettudományi karon,
valamint a matematikai és természettudományi karon tett
szigorlatok és eredményeik

Bölcsészeti doktori szigorlatok

	Summa cum laude	Cum laude	Rite	Összesen
A bölcsészet-, nyelv- és történettudományi karon	7	9	6	22
A matematikai és természettudományi karon	4	5	2	11

B) Gyógyszerészi elővizsgálatok

	Kitünő	Jó	Elég- séges	Elég- telen
I. Fizika	6	10	4	1
II. Növénytan	6	10	6	—
III. Vegytan	4	8	12	3
Összesen :	16	28	22	4

Gyógyszerészi előszigorlatok

Matematikai és természettudományi karon	Kitűnő	Jeles	Jó	Elég-séges	Elég-telen
Általános növénytan	3	—	5	2	—
Kísérleti fizika	—	2	4	3	1
Kémia	—	1	4	—	3
Kémia analízis	—	1	—	4	3
Összesen	3	4	13	9	7

Gyógyszerészi kötelező kollokviumok

Matematikai és természettudományi karon	Kitűnő	Jeles	Jó	Igen jó	Elég jó	Elég-séges	Kollokvált	Elég-telen
Ásvány- és kőzettan	—	2	3	3	2	3	2	—
Ált. állattan	—	4	6	—	—	6	—	—

16. A m. kir. Középiskolai Tanárvizsgáló Bizottság előtt
tett vizsgálatok

S z a k o k	Alap-			Szak-			Pedagógiai-		
	v i z s g á l a t								
	tartva	elfogadva	%	tartva	elfogadva	%	tartva	elfogadva	%
Magyar, latin — —	7	2	28'6	2	2	100	4	4	100
„ német — —	9	8	88'9	8	8	100	11	9	100
„ francia — —	4	2	50'—	4	4	100	5	5	100
Latin, görög — —	2	2	100	—	—	—	—	—	—
„ német — —	1	1	100	—	—	—	—	—	—
„ francia — —	1	1	100	3	1	33'3	—	—	—
„ történelem — —	2	2	100	3	1	33'3	—	—	—
Német, francia — —	2	—	—	6	6	100	6	6	100
Történelem, földrajz	15	13	86'7	8	7	87'5	18	16	88'9
Mennyiségtan, természettan	10	7	70'—	13	8	61'5	10	10	100
Természettan, vegytan	4	4	100	2	1	50	2	2	100
Természetráaj, vegytan	—	—	—	11	8	72'7	1	1	100
„ földrajz	13	10	76'9	24	17	70'8	4	4	100
Harmadik tárgy — —	9	7	77'8	2	2	100	—	—	—
Összesen	79	59	74'7	86	65	75'6	61	57	93'4

17. A m. kir. Középkiskolai Tanárképző Intézet taglétszáma

	I. félév	II. félév
I. Bölcsészeti-, nyelv- és tört. tud. tanárképzőintézeti tagok		
Magyar-német — — — szakos	29	30
„ -francia — — — „	11	14
„ -olasz — — — „	1	2
„ -latin — — — „	12	12
„ -német-francia — — — „	3	3
„ -német-olasz — — — „	1	1
„ -latin-német — — — „	1	1
„ -latin-görög — — — „	5	3
„ -francia-olasz — — — „	1	1
„ -olasz-művészettört. — — — „	1	—
„ -francia-filozófia — — — „	1	—
„ -német-történelem — — — „	1	—
Német-francia — — — „	15	13
„ -francia-latin — — — „	4	1
„ -francia-olasz — — — „	2	2
„ -olasz — — — „	1	1
Latin-francia-olasz — — — „	1	—
„ -német — — — „	6	7
„ -francia — — — „	4	5
„ -görög — — — „	2	1
„ -olasz — — — „	1	—
„ -történelem — — — „	4	6
„ -történelem-görög — — — „	3	3
„ -történelem-földrajz — — — „	3	2
Francia-olasz — — — „	1	1
Történelem-földrajz — — — „	38	35
Olasz III. t. — — — „	1	1
Latin III. t. — — — „	1	3
Összesen	154	151
II. Matematikai és term. tud. tanárképzőintézeti tagok		
Matematika-fizika — — — szakos	48	43
„ -fizika-kémia — — — „	4	3
Fizika-vegytan — — — „	12	13
Természetrajz-földrajz — — — „	28	31
„ -földrajz-kémia — — — „	2	2
„ -kémia — — — „	6	7
„ -kémia-fizika — — — „	1	1
Földrajz III. t. — — — „	1	1
Összesen	102	101
Mindössze	256	252

18. Kiadott oklevelek

F. sz.	N é v	Szüle- tési év	Születési hely	Oklevél száma
A) A jog- és államtudományi karon				
a) Kánánjogi doktori oklevelet kapott:				
1	Mayer Emil	1904	Újjózseffalva	1386/1936—37
2	Simon István	1911	Budapest	2034/1936—37
3	Szabó Béla	1910	Olaszliszka	2034/1936—37
b) Jogtudományi doktori oklevelet kapott:				
1	Aigner József	1912	Szeged	1904/1936—37
2	Andor László	1908	Kecskemét	690/1936—37
3	André Ferenc	1914	Szokolca	2035/1936—37
4	Antal Ferenc dr.	1911	Füzesabony	1109/1936—37
5	Altörjai Alfréd	1912	Kassa	1043/1936—37
6	Argényi Gyula dr.	1909	Adonypusztaszabolcs	1426/1936—37
7	Ágner László	1910	Budapest	1904/1936—37
8	Cs. Babenycz Dénés	1909	Kiskunhalas	1224/1936—37
9	Bagi László	1914	Kecskemét	1794/1936—37
10	Bakó Péter	1912	Kunágota	286/1936—37
11	Bakonyi Péter	1910	Eszék	2035/1936—37
12	Baksay Jenő	1914	Hajduszoboszló	1624/1936—37
13	Balás Béla	1912	Budapest	1188/1936—37
14	Balog Bálint dr.	1911	Nekézseny	2035/1936—37
15	Barta László	1915	Szigetfalu	1974/1936—37
16	Bartovics József	1907	Győr	1043/1936—37
17	Bálint Sándor	1911	Tereselpatak	99/1936—37
18	Bárány Andor	1912	Hódmezővásárhely	1624/1936—37
19	Bárdos György	1914	Szentés	1224/1936—37
20	Bellér István	1908	Piskitelep	99/1936—37
21	Benedek Gyula	1911	Izsa	485/1936—37
22	Benke László	1913	Dévaványa	1547/1936—37
23	Benő Kálmán	1900	Versec	1624/1936—37
24	Berczeli Károly	1911	Szentés	2035/1936—37
25	Bereczky András	1910	Hidalmás	2035/1936—37
26	Berényi Tivadar dr.	1904	Budapest	326/1936—37
27	Bévardy Sándor	1914	Répcseszémere	286/1936—37
28	Bing Imre	1913	Kisvárd	1794/1936—37
29	Biró Béla	1909	Apostag	2035/1936—37
30	Biró Zoltán	1911	Kiskőrös	690/1936—37
31	Bodó Elek	1892	Arad	2035/1936—37
32	Bodoczky László	1910	Mezőkovácsháza	221/1936—37
33	Bokor István	1914	Budapest	690/1936—37
34	Bolla Zoltán	1912	Seregélyes	361/1936—37
35	Borcsányi Károly dr.	1912	Pitvaros	690/1936—37
36	Bors Jenő	1915	Békéscsaba	183/1936—37
37	Botka Jenő	1913	Budapest	2035/1936—37
38	Bóth István	1914	Zlatnó	614/1936—37
39	Bölöni István	1908	Torda	138/1936—37
40	Braxatoris Ciril	1912	Királyhelmecc	1624/1936—37
41	Bruckner Tibor	1912	Baja	326/1936—37
42	Brünner István	1906	Orosháza	2035/1936—37
43	Csala Imre	1910	Debrecen	690/1936—37

F. sz.	N é v	Szüle- tési év	Születési hely	Oklevél száma
44	Csató László	1910	Kötegyán	1904/1936—37
45	Csernák István	1909	Furta	2035/1936—37
46	Csetényi Sándor	1913	Dunavecse	1426/1936—37
47	Csikos Miklós	1910	Alsókubin	227/1936—37
48	Csőreg Sándor	1910	Karcag	1794/1936—37
49	Csúcs Béla	1913	Moravica	138/1936—37
50	Csucs László	1909	Budapest	428/1936—37
51	Dankó József	1905	Hódoscsépény	2035/1936—37
52	Dávid Dénes dr.	1911	Temesrékás	428/1936—37
53	Derzsényi Tibor	1915	Szombathely	2025/1936—37
54	Deszberg László	1911	Újpest	1624/1936—37
55	Desztig István	1908	Gyula	1974/1936—37
56	Dobolyi Antal	1905	Szászcsanád	1387/1936—37
57	Dobos László	1913	Jászberény	614/1936—37
58	Domoki Zsigmond	1910	Budapest	1224/1936—37
59	Dortsák György	1911	Munkács	138/1936—37
60	Dömötör Imre	1910	Arad	361/1936—37
61	Elek Ferenc	1900	Budapest	1339/1936—37
62	Emódi József	1913	Szeghalom	918/1936—37
63	Engel Gyula	1905	Pusztadaróc	361/1936—37
64	Eötvös László	1915	Miskolc	1842/1936—37
65	Erdey Károly	1912	Budapest	1224/1936—37
66	Erdőháti Nagy János	1914	Szentes	1109/1936—37
67	Falcione Lóránt dr.	1913	Sopron	1384/1936—37
68	Farkas Elemér dr.	1886	Hercegfalva	578/1936—37
69	Farkas Endre	1914	Visegrád	2035/1936—37
70	Fazekas Agoston	1913	Jászberény	1974/1936—37
71	Félix Tibor	1914	Budapest	1547/1936—37
72	Fenesi Ferenc	1914	Kolozsvár	1974/1936—37
73	Fischer Gyula	1915	Sárospatak	1224/1936—37
74	Fischer József	1914	Paks	918/1936—37
75	Flórián László	1913	Baja	918/1936—37
76	Fördös Kálmán	1909	Budapest	918/1936—37
77	Frenkel Antal	1904	Debrecen	1794/1936—37
78	Friedmann Imre	1915	Sárospatak	1547/1936—37
79	Fülöp György	1910	Gyöngyös	538/1936—37
80	Fülöp József	1912	Kisdörcicse	138/1936—37
81	Galántha Károly dr.	1903	Keszthely	1794/1936—37
82	Gallyas István	1909	Nagykároly	183/1936—37
83	Gátonyi Vilmos	1907	Dluha	1426/1936—37
84	Gedeon István	1909	Budapest	690/1936—37
85	Gereben László	1912	Kecskemét	690/1936—37
86	Gerhardt László	1914	Miskolc	690/1936—37
87	Glancz Béla	1910	Sárkeresztúr	690/1936—37
88	Grósz Sándor	1908	Hajduszoboszló	2035/1936—37
89	Güns Imre	1914	Szigliget	1224/1936—37
90	Habermann Károly	1909	Pozsony	286/1936—37
91	Hajdú Bálint	1912	Békéssámson	1624/1936—37
92	Hlatky Schlichter Mátyás	1913	Budapest	1080/1936—37
93	Holló Ferenc	1908	Hosszúág	1547/1936—37
94	Hollós István	1906	Érmihályfalva	1224/1936—37
95	Horváth Ferenc	1911	Torda	690/1936—37
96	Hörömpő János	1911	Titel	1188/1936—37
97	Hüvös Gábor	1914	Nyiregyháza	690/1936—37
98	Imre József	1912	Vajdahunyad	2035/1936—37

F. sz.	N é v	Szüle- tési év	Születési hely	Öklefél száma
99	Ingusz Lóránd	1915	Budapest	326/1936-37
100	Irházi József	1912	Nagykörös	485/1936-37
101	Juhász László	1911	Pinnyéd	690/1936-37
102	Kaposi Ede	1913	Révhely	1547/1936-37
103	Karácsonyi György	1914	Csanádpalota	1974/1936-37
104	Kálmán György	1912	Székesfehérvár	2035/1936-37
105	Keleti György	1913	Budapest	1974/1936-37
106	Kereszti Sándor	1910	Szeged	1109/1936-37
107	Kertész Lajos	1909	Felsővisó	1904/1936-37
108	Kékessy István	1913	Győr	183/1936-37
109	Kirschner Ferenc	1913	Császártöltés	138/1936-37
110	Kiss Ernő	1915	Győr	1842/1936-37
111	Kittka Gyula	1911	Szeged	138/1936-37
112	Kodrik Mihály	1914	Budapest	2035/1936-37
113	Kottán Béla	1907	Vésztő	2035/1936-37
114	Kovács Jenő dr.	1912	Budapest	1794/1936-37
115	Kovács Kálmán	1912	Körmend	1794/1936-37
116	Kovács László	1913	Tura	1624/1936-37
117	Kovács Tibor	1911	Budapest	2035/1936-37
118	Krajnyik László	1909	Debrecen	138/1936-37
119	Král Márton	1913	Szarvas	2035/1936-37
120	Kretsch Imre	1914	Salgótarján	578/1936-37
121	Kristóffy Géza	1907	Padrag	428/1936-37
122	Kuczka János dr.	1913	Jolsva	138/1936-37
123	Kurdi Gyula	1908	Gödöllő	183/1936-37
124	Ladányi Zoltán	1913	Budapest	578/1936-37
125	Laufer Márton	1916	Eperjes	2035/1936-37
126	Lanczinger László dr.	1913	Abasár	1722/1936-37
127	Lányi Lajos	1915	Szentés	1722/1936-37
128	Lehotkay István	1912	Budapest	614/1936-37
129	Losic Miroslav	1904	Újvidék	1426/1936-37
130	Lőser Ferenc	1911	Nagyvárad	221/1936-37
131	Lukács Ferenc	1913	Szarvas	428/1936-37
132	Lusztig Ferenc	1904	Ocsa	918/1936-37
133	Lusztig József	1913	Szeged	2035/1936-37
134	Madarász Gyula	1915	Kalocsa	690/1936-37
135	Magyarka Ferenc dr.	1912	Temesvár	138/1936-37
136	Magyary-Kossa István	1898	Budapest	1974/1936-37
137	Marjai Imre	1913	Zombor	1547/1936-37
138	Medovarszky Mihály	1908	Békéscsaba	1974/1936-37
139	Menyhárth László	1913	Simontornya	690/1936-37
140	Mészáros Győző dr.	1913	Tataháza	183/1936-37
141	Mihály Sándor	1900	Mindszent	690/1936-37
142	Miklósi János	1912	Teregova	1109/1936-37
143	Mikó Ervin	1909	Nagykikinda	361/1936-37
144	Molnár Béla	1913	Szeged	1722/1936-37
145	Molnár Géza	1908	Csorvás	538/1936-37
146	Molnár István	1909	Törökkanizsa	2035/1936-37
147	Molnár Sándor	1912	Láca	1043/1936-37
148	Morvay Miklós	1914	Békés	2035/1936-37
149	Müller László	1915	Szeged	2035/1936-37
150	Nagy Elemér	1915	Horgos	1624/1936-37
151	Nagy Imre	1909	Kecskemét	1722/1936-37
152	Nagy Zoltán	1915	Kecskemét	1426/1936-37
153	Németh László	1912	Rákospalota	1224/1936-37

F. sz.	N é v	Szüle- tési év	Születési hely	Oklevél száma
154	Némethy Béla	1912	Sósd.	2035/1936—37
155	Oláh Ferenc dr.	1881	Erdőd	2035/1936—37
156	Osváth Tibor	1906	Szeged	1722/1936—37
157	Ördög János dr.	1908	Szeged	2035/1936—37
158	Ördög Nándor	1911	Kiskundorozsma	538/1936—37
159	vitéz Óss Zoltán.	1913	Kaposvár	1109/1936—37
160	Pacsi Jenő	1911	Balatonszepezd	221/1936—37
161	Palágyi Ferenc dr.	1912	Budapest	1842/1936—37
162	Pallai Vilmos	1910	Szeged	690/1936—37
163	Párdutz Gyula	1909	Fehértemplom	2035/1936—37
164	Pásztor István	1914	Budapest	221/1936—37
165	Perlaki György	1906	Magyaróvár	138/1936—37
166	Pfefer Béla	1913	Nagykanizsa	138/1936—37
167	Piukovics István	1911	Szabadka	2035/1936—37
168	Rabcsák Béla	1912	Torda	1794/1936—37
169	Ravasz György	1914	Zolyom	1842/1936—37
170	Rác György	1912	Ujpest	183/1936—37
171	Rázel István	1908	Karánsebes	1547/1936—37
172	Reisner György	1912	Bécs	2035/1936—37
173	Révész György dr.	1912	Gyula	690/1936—37
174	Richter László	1914	Budapest	428/1936—37
175	Rónay Jenő	1913	Budapest	183/1936—37
176	Sas Tamás	1911	Budapest	2035/1936—37
177	Sády Jenő	1915	Győr	1794/1936—37
178	Sárközy Zoltán	1910	Dunavecse	1794/1936—37
179	Scheiner György	1914	Törökszentmiklós	1224/1936—37
180	Schöffner Miklós	1912	Kalocsa	538/1936—37
181	Schriffert Béla	1913	Gyula	1794/1936—37
182	Schwarz László	1902	Rákospalota	1043/1936—37
183	Sebestyén Zoltán	1914	Szentes	2035/1936—37
184	Sik Imre	1911	Torzsa	1904/1936—37
185	Simon István	1908	Budapest	326/1936—37
186	Sipos Lajos	1913	Sopron	138/1936—37
187	Somodi József dr.	1907	Szirma	2035/1936—37
188	Soós Béla	1911	Nagybecskerek	138/1936—37
189	Soós Károly	1913	Szeged	428/1936—37
190	Steer György	1913	Tiszaug	1224/1936—37
191	Szakács Antal	1907	Kecskemét	1974/1936—37
192	Szalay Elemér	1908	Magyaróvár	690/1936—37
193	Szederkényi Jenő	1914	Szarvas	286/1936—37
194	Szegi Pál	1914	Csongrád	1974/1936—37
195	Szeidl Sándor	1911	Esztergom	1188/1936—37
196	Szekeres György dr.	1911	Celldömök	578/1936—37
197	Szekulesz Károly	1910	Kiskunhalas	4819/36—37
198	Szelóczky Géza	1912	Budapest	1974/1936—37
199	Szentandrásy Elek	1913	Töketerebes	1904/1936—37
200	Szentmáry Kálmán dr.	1906	Szeged	1188/1936—37
201	Szepcsik Lajos	1909	Miskolc	138/1936—37
202	Székely Sándor	1915	Budapest	1904/1936—37
203	Széki Miklós dr.	1913	Kolozsvár	2035/1936—37
204	Szilágyi József	1907	Csap	1624/1936—37
205	Szilvassy Pál	1909	Hejőpapi	538/1936—37
206	Szomolányi Sándor	1908	Pestszenterzsébet	1339/1936—37
207	Szőke Gyula	1913	Kassa	1722/1936—37
208	Szőke Tibor	1913	Csongrád	690/1936—37

F. sz.	N é v	Szüle- tési év	Születési hely	Oklevél száma
209	Talpai Emil	1911	Szeged	428/1936—37
210	Táby Andor dr.	1913	Gyula	428/1936—37
211	Tódor Imre	1914	Szeged	1624/1936—37
212	Tokody Péter	1911	Szeged	428/1936—37
213	Toronyi Henrik	1913	Tata	485/1936—37
214	Tóth András	1906	Herendes	326/1936—37
215	Tóth János	1904	Szabadka	1043/1936—37
216	Török Béla dr.	1914	Szeged	138/1936—37
217	Upor Lóránd	1910	Máramarossziget	1426/1936—37
218	Urbán István	1911	Szolnok	1974/1936—37
219	Ureczky Barna	1913	Nyirbátor	2035/1936—37
220	Varga László	1913	Kispest	1188/1936—37
221	Varvasovszky László	1912	Kaposvár	1387/1936—37
222	Vámos Kálmán	1910	Nagykikinda	2035/1936—37
223	Villányi László	1913	Szeged	690/1936—37
224	Winkler László	1913	Szeged	361/1936—37
225	Wollner László	1911	Szilágysomlyó	361/1936—37
226	Zilzer Győző	1915	Ráckeve	2035/1936—37
227	Zongor Zoltán	1907	Sajóvamos	2035/1936—37
228	Zsarnóczay János	1893	Budapest	2035/1936—37
229	Zsombor Pál	1912	Zágráb	1624/1936—37

c) Allamtudományi doktori oklevelet kapott:

1	Almásy Miklós	1907	Hódász	1110/1936—37
2	Arató László	1911	Zágráb	539/1936—37
3	Ágoston Fábián	1910	Szeged	2036/1936—37
4	Bajkó Andor	1911	Petrozsény	691/1936—37
5	Balogh Bálint	1911	Nekézseny	691/1936—37
6	Barna László	1914	Szeged	1044/1936—37
7	Barta István	1915	Nyiregyháza	2036/1936—37
8	Bartucz Lajos	1908	Szentes	1110/1936—37
9	Batka Béla	1905	Újkécske	1795/1936—37
10	Bánki Emil	1909	Pitvaros	1723/1936—37
11	Berthóty József	1909	Felsővízköz	919/1936—37
12	Bihary József	1912	Tótsóvár	2036/1936—37
13	Biró József	1909	Kerekegyháza	222/1936—37
14	Biró László	1912	Rozsnyó	1340/1936—37
15	Blum Miklós	1906	Budapest	1427/1936—37
16	Bodri Dániel	1910	Lajosmizse	2036/1936—37
17	Bodrogi László	1913	Újvidék	1189/1936—37
18	Bognár László	1912	Szombathely	691/1936—37
19	Bordás István	1907	Nyiregyháza	362/1936—37
20	Bozsó Tibor	1912	Zenta	2036/1936—37
21	Bózvári János	1908	Csongrád	1795/1936—37
22	Bukoveczky Mihály	1910	Sárospatak	2036/1936—37
23	Buócz Elemér	1913	Temesvár	1548/1936—37
24	Bús László	1905	Makó	579/1936—37
25	Cseh István	1911	Kiskomárom	691/1936—37
26	vitész Csetneki László	1914	Szeged	1388/1936—37
27	Csókási Béla	1903	Csanádapáca	429/1936—37
28	Csongrádi Károly	1909	Budapest	1225/1936—37
29	Csóti Ferenc	1913	Szeged	1905/1936—37
30	Csupor Imre	1887	Vác	1723/1936—37

E. sz.	N é v	Szüle- tési év	Születési hely	Oklevél száma
31	Darvas József dr.	1912	Szeged	100/1936-37
32	Deák György	1903	Budapest	615/1936-37
33	Deim Agoston	1907	Kecskemét	1548/1936-37
34	Deméndi Sándor	1896	Demjén	2036/1936-37
35	Derzsy Béla	1907	Zilah	1795/1936-37
36	Dérczi László	1902	Gyula	139/1936-37
37	Drucker László	1914	Miskolc	539/1936-37
38	Duday Kálmán	1909	Budapest	1225/1936-37
39	Durkó Gábor	1898	Körmend	691/1936-37
40	Elek László	1913	Gyula	362/1936-37
41	Endrei László	1902	Perjámos	1795/1936-37
42	Eösze Jenő	1913	Süttör	1044/1936-37
43	Ernszt Ferenc	1905	Keglevichháza	2036/1936-37
44	Fehér József	1909	Csorvás	615/1936-37
45	Felső Lajos	1908	Szend	1905/1936-37
46	Fornay Egon	1915	Zágráb	2036/1936-37
47	Forray Zoltán	1910	Szeged	2036/1936-37
48	Gallyas István dr.	1909	Nagykároly	1044/1936-37
49	Gál Imre	1911	Szabadka	539/1936-37
50	Gámán József	1911	Felvinc	287/1936-37
51	Genersich Zoltán	1907	Kolozsvár	486/1936-37
52	Gojdics Gyula	1914	Bártfa	1427/1936-37
53	Gottdiener László	1909	Dunaszekcső	1081/1936-37
54	Gräber Gyula	1914	Győrszemere	2036/1936-37
55	Hitzelberger Andor	1908	Győr	579/1936-37
56	Horesnyi János	1907	Vinkovce	1340/1936-37
57	Horváth Zoltán	1912	Sajkásgyörgyc	327/1936-37
58	Huba Miklós	1910	Gyöngyös	1189/1936-37
59	Jakab Ferenc	1909	Zsibó	2036/1936-37
60	Jankovich Antal	1906	Rozsnyó	1625/1936-37
61	Karácsonyi Tibor	1902	Kolozsvár	1548/1936-37
62	Karczag János	1913	Szolnok	1843/1936-37
63	vitéz Kelemen István Elek	1912	Nagy lengyel	1548/1936-37
64	Kerekes István	1911	Budapest	1110/1936-37
65	Kereszkuti Frigyes	1907	Budapest	579/1936-37
66	Keserü Károly	1911	Kiskunfélegyháza	1843/1936-37
67	Képiró Sándor	1914	Sarkad	1795/1936-37
68	Kóbor Jenő	1909	Győr	1427/1936-37
69	Kollarits Lajos	1907	Tamási	1225/1936-37
70	Konecsny Tibor	1913	Szolnok	1110/1936-37
71	Korék Miklós	1906	Szentes	539/1936-37
72	Kovács Gábor	1909	Nyiradony	362/1936-37
73	Ó. Kovács József	1910	Kecskemét	429/1936-37
74	Kovács Mihály	1909	Makó	429/1936-37
75	Körössy Zoltán	1912	Makkoshotyka	2036/1936-37
76	Kőváry Miklós	1912	Karánsebes	691/1936-37
77	Kriston Pál	1906	Alsóvadász	1795/1936-37
78	Kun Pál	1896	Gyula	2036/1936-37
79	Kurcz István	1906	Budapest	1975/1936-37
80	Lacsny Miklós	1913	Szob	1625/1936-37
81	Lantos György	1912	Debrecen	1110/1936-37
82	Laszczik Ernő	1911	Nagyvárad	429/1936-37
83	Ledniczky Endre	1913	Monor	1225/1936-37
84	Leimdörfer András	1912	Budapest	1225/1936-37
85	Lengyel István	1909	Szolnok	1427/1936-37
86	Lénárt Imre	1909	Debrecen	919/1936-37

F. sz.	N é v	Szüle- tési év	Születési hely	Oklevél száma
87	Lippai István	1914	Budapest	1975/1936-37
88	Linder András	1914	Békéscsaba	2036/1936-37
89	Losic Miroslav	1904	Újvidék	1795/1936-37
90	Lovászi Gyula	1907	Marosvásárhely	184/1936-37
91	Lőrinczy András	1912	Szászsebes	1388/1936-37
92	Lukács Imre	1912	Pozsony	1795/1936-37
93	Majnik Gyula	1911	Gyöngyös	287/1936-37
94	Makai Béla	1909	Kisbodak	691/1936-37
95	Mann László	1913	Budapest	287/1936-37
96	Markovics János	1913	Szarvas	486/1936-37
97	Martényi Sándor	1910	Győr	1795/1936-37
98	Meskó Andor	1911	Kolozsvár	2036/1936-37
99	Meszlényi György	1912	Budapest	1388/1936-37
100	Mezey István	1909	Zsáka	691/1936-37
101	Mészáros Gyula	1912	Budapest	579/1936-37
102	Mihálovits László dr.	1912	Szeged	1548/1936-37
103	Miklóssy Béla	1910	Géres	1843/1936-37
104	Molitorisz Pál	1910	Szarvas	139/1936-37
105	Monda Lajos	1911	Tapolca	539/1936-37
106	Nagy Béla	1915	Szeged	1548/1936-37
107	Nagy Elemér	1906	Kézdivásárhely	1905/1936-37
108	Nagy Ernő	1909	Budapest	486/1936-37
109	Nagy János dr.	1914	Szentes	1843/1936-37
110	Nádai Károly	1912	Cegléd	1225/1936-37
111	Nyilasi Pál	1906	Szeged	486/1936-37
112	Olajos Mihály	1910	Karcag	1905/1936-37
113	Oláh Ferenc	1881	Erdőd	691/1936-37
114	Orbán István	1905	Székesfehérvár.	579/1936-37
115	Pacsi Jenő dr.	1911	Balatonszemezd	227/1936-37
116	Pajor Ferenc	1910	Szombathely	1044/1936-37
117	Palkovics János	1912	Székesfehérvár	1081/1936-37
118	Petri Tivadar	1912	Szeged	1110/1936-37
119	Radnai Miksa	1909	Elek	1975/1936-37
120	Radocsay Kálmán	1907	Temesvár	691/1936-37
121	Rényi Géza	1914	Szeged	539/1936-37
122	Réti Sándor	1908	Rákosszentmihály	1044/1936-37
123	Ruszkó Gábor	1911	Budapest	2036/1936-37
124	Saly István	1910	Budapest	691/1936-37
125	Sándi Béla	1909	Kassa	222/1936-37
126	Sári István	1914	Szeged	1843/1936-37
127	Sárközy Béla	1897	Kecskemét	184/1936-37
128	Schier József	1912	Budapest	2036/1936-37
129	Sebella István dr.	1899	Makarja	2036/1936-37
130	Sefcsik Alajos	1909	Máramarossziget	539/1936-37
131	Simándi József	1911	Torda	1975/1936-37
132	Simon Péter	1909	Szenyér	486/1936-37
133	Siposs István	1904	Balkány	1340/1936-37
134	Skultéti Alajos	1913	Lajosmizse	139/1936-37
135	Sovány Károly	1902	Nyíregyháza	1843/1936-37
136	Sötér János	1915	Szeged	1723/1936-37
137	Sümeghy István	1914	Vásárosmiske	1795/1936-37
138	Szabados László	1912	Hatvan	139/1936-37
139	Szabados László	1913	Gyoma'	2036/1936-37
140	Szabó János	1896	Szeged	1795/1936-37
141	Szabó Mihály	1902	Kolozsvár	1625/1936-37

F. sz.	N é v	Szüle- tési év	Születési hely	Oklevél száma
142	Szabó Ödön	1909	Pestszenterzsébet	1625/1936-37
143	Szabó Péter	1913	Antalfalva	2036/1936-37
144	Szalay József	1912	Baja	222/1936-37
145	Szarvassy György	1902	Rozsnyó	287/1936-37
146	Szántó László	1914	Nyiregyháza	1548/1936-37
147	Szelényi Vilmos	1915	Nagykálló	1843/1936-37
148	Szentgyörgyi Dezső	1912	Gyöngyös	184/1936-37
149	Szentirmai Jenő	1905	Nyitra	1795/1936-37
150	Szepessy Mihály	1913	Kolozsvár	1625/1936-37
151	Sziráky György	1911	Munkács	579/1936-37
152	Tallér Ferenc	1912	Tótvázsony	1905/1936-37
153	Tarr Gergely	1905	Kecskemét	1340/1936-37
154	Tassy János	1911	Kecskemét	1975/1936-37
155	Tehlár Miklós	1912	Tóváros	2036/1936-37
156	Tenk Lajos	1910	Ciglenik	429/1936-37
157	Terbe István	1907	Kiskunmajsa	2036/1936-37
158	Toperczer Ferenc	1911	Órszállás	1625/1936-37
159	Tóth Akos	1912	Szeged	139/1936-37
160	Tóth László	1909	Hódság	2036/1936-37
161	Túrmezey István	1913	Szilbács	100/1936-37
162	Udvari András	1903	Kolozsvár	539/1936-37
163	Ungváry Albert	1910	Nagykátá	1843/1936-37
164	Urbán Kálmán	1911	Kocsér	1340/1936-37
165	Varga Ferenc	1912	Mélykastély	287/1936-37
166	Ventilla Sándor	1913	Gyula	1975/1936-37
167	Vertán Endre	1914	Makó	1723/1936-37
168	Vég Endre	1908	Szentgotthárd	362/1936-37
169	Vlassits Nándor	1915	Ürmény	1225/1936-37
170	Wessely Tibor	1909	Baja	2036/1936-37
171	Wéber Miklós	1897	Zombor	1795/1936-37
172	Wind László	1906	Tét	919/1936-37
173	Zalay János	1914	Budapest	139/1936-37
174	Zima István	1906	Szarvas	139/1936-37
175	Zsámbéki Sándor	1913	Zsámbék	1388/1936-37

B) Az orvostudományi karon

Orvostudományi oklevelet kapott:

1	Bardócz Árpád	1911	Erzsébetváros	1226/1936-37
2	Berezényi Dezső	1910	Szabadka	140/1936-37
3	Bizek Dezső	1910	Törökbecse	2037/1936-37
4	Bordás Lajos	1905	Nagyszalonta	692/1936-37
5	Bruckner Emil	1907	Mostar	2037/1936-37
6	Budiczky János	1909	Ózd	140/1936-37
7	Csutorás Ámbrus	1912	Nagykőrös	540/1936-37
8	Drexler Etelka	1910	Budapest	185/1936-37
9	Égető János	1902	Hódmezővásárhely	920/1936-37
10	Falussy Gábor	1908	New-York	1111/1936-37
11	Farkas Lajos	1907	Csongrád	223/1936-37
12	Fischer Zsuzsánna	1913	Ungvár	2037/1936-37
13	Gasslungér József	1910	Titel	223/1936-37
14	Hacker György	1912	Tata	2037/1936-37
15	Juranovics Ilona	1911	Szeged	363/1936-37
16	Kardos Margit	1911	Kiskunfélegyháza	1906/1936-37

sz. r.	N é v	Szüle- tési év	Születési hely	Oklevél száma
17	Katona Ibolya	1912	Szeged	2037/1936—37
18	Kocsmár Emma	1909	Marosvásárhely	1190/1936—37
19	Kolozs Magdolna	1912	Piskitelep	2037/1936—37
20	Kovács Erzsébet	1911	Szentés	363/1936—37
21	Kováts Ferenc	1913	Radnót	2037/1936—37
22	Kovács György	1912	Tura	602/1936—37
23	Lakos István	1905	Kiskunfélegyháza	920/1936—37
24	Lazarits Jenő	1911	Alsódabas	692/1936—37
25	Lovas Béla	1912	Orosháza	2037/1936—37
26	Lugossy Gyula	1913	Nagybecskerek	2037/1936—37
27	Magyar József	1912	Csongrád	140/1936—37
28	Marosfalvi Márton	1912	Nagymaros	692/1936—37
29	Nagy Imre	1901	Alsóság	602/1936—37
30	Ormándi László	1910	Budapest	580/1936—37
31	Osvald Emma	1911	Budapest	1226/1936—37
32	Radnai Pál	1913	Szolnok	2037/1936—37
33	Rottenstein Endre	1912	Budapest	2037/1936—37
34	Szekeres János	1910	Arad	2037/1936—37
35	Tóth János	1904	Miskolc	430/1936—37
36	Vajda István	1902	Margita	1906/1936—37
37	Vánki Karolina	1907	Szeged	288/1936—37
38	Wagner Tibor	1913	Újpest	140/1936—37
39	Weiner Leona	1913	Szeged	2037/1936—37

b) Gyógyszerészdoktori oklevelet kapott:

1	Dózsa Márta	1900	Pancsova	2038/1936—37
2	Flieg József	1908	Budapest	1082/1936—37
3	Kiss Lajos	1900	Kiskunfélegyháza	1796/1936—37

c) Gyógyszerészmesteri oklevelet kapott:

1	Barta Ilona	1900	Losonc	1098/1936—37
2	Ember József	1912	Makó	172/1936—37
3	Hangay Levente	1915	Budapest	1080/1936—37
4	Háhn Pál	1914	Uszod	1095/1936—37
5	Ille József	1909	Párdány	225/1936—37
6	Jankovich Zoltán	1912	Gáborján	1090/1936—37
7	Kerese Margit	1912	Pécs	171/1936—37
8	Ladányi Etelka	1905	Temesmoravica	1095/1936—37
9	Meskó Erzsébet	1904	Hátszeg	955/1936—37
10	Miklós Tibor	1913	Debrecen	1095/1936—37
11	Müller József	1904	Szilberek	1095/1936—37
12	Müller Magdolna	1914	Hódmezővásárhely	1090/1936—37
13	Paál István	1904	Breznóbánya	469/1936—37
14	Pap Julia	1912	Váradszöllős	1098/1936—37
15	Ruff István	1907	Bezdán	198/1936—37
16	Sándor Árpád	1912	Makó	1098/1936—37
17	Solt András	1913	Magdeburg	1098/1936—37
18	Somogyi Jolán	1901	Ógyala	427/1936—37
19	Steuermann Etelka	1900	Kassa	1098/1936—37
20	Szegedi Andor	1908	Nagyvárad	172/1936—37

Évi sz. P.	N é v	Szüle- tési év	Születési hely	Oklevél száma
21	Szekeres Sándor	1914	Kolozsvár	172/1936—37
22	Vas Ilona	1911	Budapest	1098/1936—37
23	Vági György	1911	Nagybecskerek	172/1936—37
24	Vida László	1915	Felsőseged	1098/1936—37
25	Vigh Ferenc	1905	Békés	262/1936—37

**Orvostudományi oklevelet honosította az
egyetem:**

2	Gara Margit	1906	Nagyvárad	1840/1936—37
1	Pollák György	1907	Szentes	1184/1936—37

**Gyógyszerészmesteri oklevelet honosította
az egyetem:**

1	Blau Gábor	1908	Kiskunfélegyháza	1097/1936—37
2	Binder Ottó	1900	Ópécs	
3	Fischer László	1906	Cegléd	

C) A bölcsészeti-, nyelv- és történettudományi karon

Bölcsészeti oklevelet kapott:

1	Bassola Antal	1902	Budapest	1724/1936—37
2	Bárány Irén	1909	Budapest	1797/1936—37
3	Békési Gizella	1911	Szeged	141/1936—37
4	Detrich Márta	1912	Pankota	364/1936—37
5	Dér Miklós	1913	Budatétény	2039/1936—37
6	Emresz Károly	1913	Nagytapolcsány	1045/1936—37
7	Gottselig Gizella	1910	Tata	1626/1936—37
8	Halász-Szabó Anna	1910	Szeged	1341/1936—37
9	Kelemen József	1910	Polány	1907/1936—37
10	Márkus Gábor	1914	Nyíregyháza	1976/1936—37
11	Mészáros Zoltán	1909	Torda	693/1936—37
12	Mikszáth Gyula	1904	Budapest	1907/1936—37
13	Németh István	1906	Pozsony	921/1936—37
14	Sáray Juliánna	1912	Kassa	1797/1936—37
15	Schnitzel Erzsébet	1910	Nagykikinda	227/1936—37
16	Schummer Eszter	1913	Karánsebes	2039/1936—37
17	Strasser János	1913	Budapest	1112/1936—37
18	Szegő Albert	1893	Nagybajom	1845/1936—37
19	Szemery Magdolna	1908	Budapest	224/1936—37
20	Takács Tibor	1913	Szeged	141/1936—37
21	Tresz Sándor	1912	Nagykőrös	1626/1936—37
22	Visy József	1911	Sátoraljaújhely	921/1936—37
23	Völgyi József	1912	Győr	921/1936—37

E. sz.	N é v	Szüle- tési év	Születési hely	Oklevél száma
D) <i>A matematikai- és természettudományi karon</i>				
Bölcsészettudományi oklevelet kapott:				
1	Bihari Ferenc	1908	Budapest	186/1936—37
2	Bodoni László	1906	Gernyeszeg	1725/1936—37
3	Bugyi Balázs dr.	1911	Kolozsvár	2040/1936—37
4	Das Nalin Bandhu	1909	Dhoom (India)	1908/1936—37
5	Faragó Károly	1908	Szeghalom	1227/1936—37
6	Fodor Gábor	1915	Budapest	1908/1936—37
7	Gyórfy Barnabás	1911	Szepesbéla	142/1936—37
8	Gyulai László	1912	Zombor	1627/1936—37
9	Laki Kálmán	1909	Szolnok	142/1936—37
10	Lukács Dezső	1913	Szászváros	1227/1936—37
11	Párducz Béla	1911	Fehértemplom	922/1936—37
12	Strab Ferenc	1914	Nagyvárad	289/1936—37
13	Szabados Margit	1910	Csongrád	142/1936—37
14	Winkler Mária	1914	Szeged	694/1936—37

19. *Kitüntetéssel vizsgázott hallgatók.*A) **A jog- és államtudományi karon**

(Egyhangulag kitűnő)

(Szótöbbséggel kitűnő)

I. alapvizsga

1. Bayer Miklós
2. vitéz Bánhegyi István
3. Buza Zoltán
4. Breitner István
5. Elekes László
6. Horlai Béla
7. Juhász Tibor
8. Kovács Zoltán Árpád

II. alapvizsga:

1. Alpár András

1. Erhardt Géza
2. Horváth Róbert
3. Horváth Ferenc
4. Kiss Antal
5. Nyiri Béla
6. Lipták János
7. Orbán Gyula
8. Péterffy Zsombor
9. Szilbereky Jenő
10. Tarajossy Béla

III. alapvizsga:

1. Müller László

1. Buócz Elemér
2. Kriván Dezső
3. Obmann József
4. Olti J. Vilmos
5. Sági Sándor
6. Szojka Kornél

I. jogtudományi (történeti) szigorlat:

1. Tóth Gyula

1. Gyánti István
2. Pécsi Imre
3. Pick György
4. Szendrényi Zoltán

(Egyhangulag kitűnő)

(Szótöbbséggel kitűnő)

II. jogtudományi (vegyes) szigorlat:

1. Ács Sánta János	1. Buócz Elemér
2. Kiss László Péter	2. Csikós Nagy Béla
3. Mayer József	3. Lantos György
4. Szerdahelyi Kálmán	4. Linder András
5. Zsarnóczay János	5. Pécsi Imre
	6. Sári István
	7. Schriffert Béla
	8. Sümeghy István
	9. Szepessy Mihály
	10. Székely Sándor
	11. Vágó Béla

III. jogtudományi (tétéles) szigorlat:

1. Löbl Endre
2. Schneiner György
3. Szeidl Sándor
4. Zsarnóczay János

I. államtudományi szigorlat:

1. Kovács István

II. államtudományi szigorlat:

1. Konecsny Tibor

I. kiegészítő jogtudományi szigorlat:

1. Dr. Csikós Nagy Béla
2. Dr. Falcione Lóránd
3. Molnár Béla
4. Dr. Széki Miklós
5. Dr. Török Béla

II. kiegészítő jogtudományi szigorlat:

1. Pacsi Jenő	1. Molnár Béla

Kiegészítő államtudományi szigorlat:

1. Dr. Darvas József

(Egyhangulag kitűnő)

(Szótöbbséggel kitűnő)

Kombinált átmeneti államtudományi szigorlat:

1. Buócz Elemér,

1. Csikós Nagy Béla

2. Lantos György

3. Linder András

4. Oláh Ferenc

5. Sári István

II. kánonjogtudományi szigorlat:

1. Mayer Emil

2. Simon István

B) Az orvostudományi karon**a). Orvosi szigorlatok***Első szigorlat I. része:**Második szigorlat:*

1. Böszörményi Márta
2. Csapó Árpád
3. Dér Béla Károly
4. Komjátszeghy Lajos
5. Lénárd Pál
6. Ósz Ibolya
7. Stangl Ernő
8. Szent-Györgyi Kornélia
9. Tamás Elemér
10. Turbucz Antal

1. Adler Dénes
2. Borsi Ilona
3. Feszler György
4. Forrai Kálmán
5. Lányi György
6. Leitner Margit
7. Nádai Károly
8. Nagy Klára
9. Popják György
10. Pottyondy Lóránd
11. Schmidt Gusztáv
12. Sobó Géza
13. Szabó Miklós
14. Szimán Vince
15. Vándor Ferenc

*Első szigorlat II. része:**Harmadik szigorlat:*

1. Bátky László
2. Borbola József
3. Csicskár Erzsébet
4. Hutterer Ilona

1. Fischer Zsuzsanna
2. Juranovics Ilona
3. Kocsmár Emma

Negyedik szigorlat:

1. Fischer Zsuzsanna
2. Juranovics Ilona
3. Kocsmár Emma
4. Lovas Béla
5. Lugossy Gyula
6. Rottenstein Endre

b) Gyógyszerészi szigorlatok

Első(gyakorlati) szigorlat:

1. Sándor Árpád
2. Solt Endre István
3. Wéber Dénesné
Steuermann Etelka

Misodik (elméleti) szigorlat:

1. Háhn Pál
2. Sándor Árpád
3. Solt Endre István
4. Vas Ilona
5. Wéber Dénesné
Steuermann Etelka

Gyógyszertár vezetésre feljogosító
(appabációs vizsga)

1. Görbe Gyula
2. Kiss M. Mária
3. Vinkler Elemér

C) A bölcsészet-, nyelv- és történettudományi karon

Bölcsészdoktori szigorlat

(Summa cum laude)

1. Bassola Antal Zoltán
2. Bárány Irén
3. Kelemen József
4. Mikszáth Gyula
5. Sáray Julianna
6. Szegő Albert
7. Visy József

D) A matematikai és természettudományi karon

Bölcsészdoktori szigorlat

(Summa cum laude)

1. Gyórfy Barnabás
2. Párducz Béla Vince
3. Gyulai László
4. Fodor Gábor Béla Miló

(Cum laude)

1. Das Nalin Bandhu
2. Faragó Károly
3. Lukács Dezső
4. Straub Ferenc Brunó
5. Winkler Mária Veronika

Gyógyszerészi elővizsgálatok

Fizikából:

1. Bay Ödön	4. Egervári László József
2. Csapi Lajos	5. Pintér Ilona Anna
3. Dömötör Lenke	6. Simonyi József István

Növénytanból

1. Bay Ödön	4. Egervári László József
2. Csapi László	5. Pintér Ilona Anna
3. Dömötör Lenke	6. Simonyi István

Vegytanból:

1. Csapi Lajos	3. Egervári László József
2. Dömötör Lenke	4. Kurucz Éva Gabriella Antalka

XV. Alapítványok

az egyetemi quaestura kezelésében 1937. évi június hó 30-án

Sorszám	Kelte	N e v e	C é l j a
1	1923. II. 25.	Szeged—Csongrádi Takarékpénztár alapítványa 4 drb. 1417—20. számú à 100 P. n. é. saját részvény és 348 P. 84 f. osztaléka, illetve annak kamata	Az egyetem tanárai, magántanárai, adjunctusai, tanársegédei és gyakornokai tudományos tárgyú dolgozatainak kiadása
2	1924. III. 12.	Dr. Tóth Lajos államtitkár és gelencei Miháلتz Odön és neje Debreceni Júlia egyesített alapítványa. Takarékbetéti könyvben 236.05 P tőke és kamata	Karonként felváltva, évenként egy-egy hazafias, szorgalmas és tehetséges hallgató jutalmazása
3	1924. IX. 4.	Dr. Hermann Antal és neje Jóska Aranka egyetemi néprajzi pályadíj alapítványa. Takarékbetéti könyvben 149 P. 45 f. tőke és kamat	Néprajzi tárgyú dolgozat jutalmazása
4	1925. I. 26.	Kendi-Finály Henrik emlékdíj-alapítványa. 3 drb. à 1000 K. névértékű 6 ⁰ / ₀ -os nostrifikált járadék kölcsönkötvény (jelenleg érték nélkül) és 125 P 27 f. tőke és kamata	Régiségtudományi tárgyú dolgozat jutalmazása
5	1926. V. 20.	Dr. Mészáros Andor és neje K. Szabó Teréz jutalomdíj alapítványa 5 drb. à 50 P. n. é. Pesti Magyar Kereskedelmi Bank részvény és 2 drb. (5—5 összevont), à 15 P n. é. Mezőgazdasági és Ipar Rt-i részvény és 499 P 65 f tőke és kamat, illetve a részvények kamatszelvevény jövedelme	A szegedi egyetem hallgatóinak támogatása
6	1926. VI. 25.	Dr. Kubinyi Pálné sz. Bartányi Anna emlékdíj alapítványa. Takarékbetéti könyvben 1663 P 10 f tőke és kamat	Egy orvoskari tanársegéd tudományos dolgozatának jutalmazására.
7	1927. XI. 25.	Dr. Csengery János alapítványa. Takarékbetéti könyvben 256 P 6 f. tőke és kamat	Klasszika-filológiai dolgozat jutalmazása

Sor- szám		N e v e	C é l j a
8	1928. XII. 3.	Dr. Tóth Károly egyetemi pályadíjalapítványa. Takarékbetéti könyvben 4857 P 90 f. tőke és kamata	Jogtudományi tárgyú dolgozat jutalmazása
9	1934. II. 12.	Dr. Dános Árpád ösztöndíjalapítványa. 2 drb. összesített (a 10—10 drb.) 1745. és 1795. sz. együtt 9600 K. névértékű Budapest székesfővárosi 4 $\frac{1}{2}$ %-kal kamatozó 1914. évi kibocsátású kölcsönkötvény és a hozzájuk tartozó kamatszelvények	A kamatszelvények jövedelme mint egy-egy tanévre szóló ösztöndíj a jogi kar által kijelölt hallgatónak 10 havi előleges és egyenlő részletben fizetendő ki.
10	1934. III. 7.	Dr. Munkácsi József Imre ösztöndíjalapítványa. Takarékbetéti könyvben 593 P 82 f tőke és kamata	Bölcs., nyelv- és tört. tud. szakba vágó dolgozat jutalmazása
11	1934. IV. 10.	Müller Antal és Nyáry István pályadíj alapítványa. takarékbetéti könyvben 9.635 P 95 f.	Orvoskari pályamunkák jutalmazása
12	1937. III. 16.	Dr. Szádeczky-Kardos Gyula segélyalapítvány. Takarékbetéti könyvben 1006 P 80 f. tőke.	Ásvány- és földtani kirándulások támogatása

Jelentések

1. Egyetemi Könyvtár

Könyvtárunk állománya az 1936—37. tanév folyamán a mellékelt részletes kimutatások tanúsága szerint 3898 mű 4692 kötetével, továbbá 1213 füzettel és 2036 darabszámra nyilvántartott egyéb nyomtatvánnyal, azaz összesen 7941 darabbal gyarapodott. Állományunk ennek folytán a tanév végén a következő:

Leltározott anyag 89.604 mű 169.805 kötet (darab).

Leltározatlan régi anyag 22.578 mű 42.525 kötet (drb.) (becslés szerint).

Azaz összesen 112.182 mű 212.330 kötet (darab).

Ezek az adatok nem adnak teljesen hű képet állományunkról, miután ezévi gyarapodásunkat sem leltározhattuk a maga teljes egészében. Az ügyészégi köteles példányok gyanánt kapott anyagnak ugyanis egy részét, — hírlapokat, harmadrendű nyomtatványokat —, nemcsak hogy fel nem dolgozhattuk, de ki sem csomagolhattuk, nem lévén helyünk, ahol a kibontott anyagot felállítsuk.

Egy több mint 210.000 kötet illetve darabnyi állományú közkönyvtár rendes viszonyok között jelentős közművelődési központ, ami nemcsak a könyvmennyiségben, hanem a könyvhasználat számarányaiból is első pillantásra szembeeszik. Sajnos, a mi könyvtárunkat tudományos és közművelődési hivatásának kifejtésében számos anyagi tényező korlátozza. Ezek a gátló tényezők: az intézeti átalány csekélysege, a helyhiány és a személyzet-hiány. Ezek okozák, hogy egyfelől nem nyújthatjuk olvasóinknak a szak- és szépirodalmat abban a teljességben, amely egy egyetemi könyvtártól megkívánható volna s amelyre a tudományos kutatásnak nélkülözhetetlen szüksége van; másfelől pedig még a meglévő anyagunkat sem tudjuk teljesen elhelyezni, feldolgozni és rendelkezésre bocsátani.

Anyagi eszközeink csekélységének következtében a fent kimutatott gyarapodásból természetes — azaz tervszerű vásárlás eredményeként jelentkező — szaporulat csupán 420 mű 871 darabja. Ebben a számban bennfoglaltatik a

rendszeresen járatott folyóirat anyag is. Ezt az magyarázza, hogy személyzetünk nagyon kicsiny létszáma miatt saját bevételeink terhére kényszerülünk rendkívüli munkaerőket alkalmazni a gyarapodás és a felgyülemlett hátrálékok feldolgozására. Legnagyobb gyarapodási tételünk most is az ügyészégi anyag, 2248 mű 4752 kötetben illetőleg darabban. Az ajándékozás után szerzett művek száma ez évben emelkedett. Midőn halánkat nemeslelkű pártfogóink iránt ez úton is külön kifejezzük, nem titkolhatjuk el sajnálkozásunkat afölött, hogy anyagunk szakszerű és rendszeres fejlesztéséről fedezet hiányában még mindig le kell mondanunk. A nemzetközi csere ez évben némi visszaesést mutatott.

Könyvtárunk anyagáról szólva rá kell mutatnunk arra a sajnálatos hiányra, melyet a háború előtti tudományos irodalom terén érez intézetünk és a benne dolgozni kívánó kutató. A békeszerződés értelmében, mint az köztudomású, régi könyvanyagunkat Kolozsvárott kellett hagynunk. Mind az a kincs, ami a múlt század második felében s a háború előtt közvetlenül megjelent alapvető összefoglaló munkákban, gyűjteményes kiadványokban, forráskiadványokban és monografiákban felhalmozva Kolozsvárott rendelkezésre állott, itt Szegeden állandóan és keservesen érzett nélkülözést és sóvárgást jelent csak. Az intézeti átalány csekélyisége miatt beszerezhetetlen modern tudományos irodalom pótolhatása érdekében alkalmas és alkalmatlan időben többször kértük az év folyamán átalányunk megfelelő felemlését, a hiányzó régebbi anyag pótlására pedig rendkívüli könyvbeszerzési javadalom engedélyezését. Kéréseink, sajnos, egyelőre nem hozták meg a kívánt eredményt, de nem mondunk le arról, hogy azokkal újra előálljunk, mindaddig, míg kéréseink meghallgatásra nem találnak. Nehéz és keserves munka, de kötelességünk, hogy Egyetemünk tanári kara és hallgatói számára a tudományos munka bázisát, a jól felszerelt egyetemi könyvtárt, megvalósítsuk.

A pénzhiány mellett legnagyobb akadályunk a helyhiány. 200.000 darabnál jóval nagyobb állományunk felállítására, olvastatására, adminisztrálására a jelenlegi központi egyetemi épület első emeletén 25 kisebb-nagyobb helyiségre bontott összesen 1108 négyzetméternyi terület a miénk. Ebből olvasótermekre, a hozzájuk tartozó katalógus „terem“-mel, kölcsönzővel, ruhatárral együtt, 391 négyzetméter, hivatali és katalógizáló helyiségekre a rossz térbeosztás miatt 236 négyzetméter, raktárakra, nyomtatvány-, hírlap- és folyóiratraktárakra, különleges gyűjteményekre, — 481 négyzetméter jut. Könyvtári viszonylatban kis mozgósúllyra tervezett helyiségeinket teljes magasságukban a mennyezetek veszélyeztetése nélkül be nem állványozhatjuk és

teljesen ki nem használhatjuk. Ennek következtében a meglévő könyvanyagunk egy jelentős részét a boltozaton nyugvós és így nagyobb teherbírású szabad folyosón ládáknban vagyunk kénytelenek tartani. Az így őrzött anyag jelenleg 110 láda, melyhez a raktárakban ládázott anyag 17 ládája csatlakozik. Ez az ősz elején Budapestről megérkező új ügyészégi köteles anyag révén hamarosan 30—40 ládával fog még szaporodni. Már mult évi jelentésünkben kifejtettük, hogy a nyílt folyosón ládázott anyagért sem tűz, sem eltulajdonítás útján keletkező károk szempontjából a Könyvtár felelősséget nem vállalhat. Ezt nyomatékosan megismételve elhárítjuk magunktól az esetleges mennyezetromlás folytán beállható bármilyen kárért támadható úgy anyagi mint büntetőjogi felelősséget is. Helyhiányunk megoldására szintén több alkalommal tettünk kísérletet. Kértük a könyvtárunk testébe ékelődő Diákjóléti és Diákvédő Iroda helyiségeit. Ezekben legalább a folyosón álló ládáinkat zárt helyen nagyobb biztonságba tehetnénk. Másfelől kértük raktárhelyiségeinknek közbeiktatott mennyezettel két raktári emeletre bontását; az így nyerhető helyiségek a hely szükséglet kérdését pár évre megoldanák, arra a pár évre nevezetesen, amelyen belől halaszthatatlanul meg kell kapnunk az önálló új könyvtári épületet. Elodázhatatlan az új könyvtári épület azért is, mert mai helyiségeinkben a főröhelyeink kis száma miatt automatikusan korlátozódó forgalom mellett sem tudunk olvasóinknak asztalt biztosítani. Minden egyéb megoldási kísérlet, például póthelyiségek bérlése, csak felesleges pénzkidadás, miután a végleges rendezést csak halasztja, de meg nem oldja. Egyedüli ész- és célszerű megoldás az önálló, új könyvtáráépület emelése.

Javadalmunk felemelése és a helyhiány megoldása sem biztosítaná azonban a könyvtár zavartalan munkáját a személyzethiány kérdésének rendezése nélkül. Kolozsvárott a szegedihez hasonló könyvállományú, gyarapodású és forgalmú könyvtár teendőit az Almanachok tanúsága szerint 9 fizetési osztályba kinevezett tisztviselő, 18—19 napidíjas (fizetéstelen tisztviselő, gyakornok), 2 beosztott tisztviselő és egy 10 főnyi altiszti személyzet látta el. Szegeden ezzel szemben 5 fizetési osztályba kinevezett tisztviselő, 1 gyakornok, 3 szaknapidíjas, 1 foglalkoztatott diplomás és 4 altiszt illetőleg szegődményes áll rendelkezésre. Ennek következtében álltak elő a leltározatlan anyag és a feldolgozatlan leltározott anyagként jelentkező hátrálékok. Ez a kis személyzet hősiessé elszántsággal küzd az öt elborító teendőkkel s emellett készít az alfabetikus katalógus mellett rendszeres helyrajzi és szakkatalógust. Megjegyezve, hogy Kolozsvárott ez a két utóbbi, egyébként minden könyv-

tarbaan nélkülözhetetlen katalógus, elsősorban személyzet-hiány következtében nem készült. Ezenfelül erre a személyzetre hártított az egyetemi klinikák, intézetek és hivatok könyvtárainak tételenkénti értékelése és leltározása, olyan teendő, amely sehol másutt egyetemi könyvtári személyzetet nem terhel. Mutassunk reá emellett arra, hogy a kolozsvár-szegedi egyetemi könyvtári tisztviselő személyzet az egyesített könyvtári és múzeumi státusban a vele egyenlő képesítésű és szolgálati idejű kartársaival szemben fizetési osztályokkal van hátrányban, aminek deprimáló hatása elől a legnagyobb lelkierejű emberek sem mentesíthetnek magukat. E hiányok és hátrányok kiküszöbölésére is megte-tünk mindent, ami tőlünk telt. Kéréseink részbeni teljesítéséül a Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter Úr Ó Nagyméltósága könyvtárunkhoz osztott be szolgálatra egy állástalan diplomást. Mi ugyanis hátrálékaink feldolgozására kértünk tizet. Tisztviselőink közül sikerült egy gyakornokunk számára fizetési osztályba való kinevezést elérni; a személyzetet ért hátrányok orvosoltatása azonban még mindig pium desiderium maradt.

E nehézségekkel küzködve is igyekeztünk egyetemünk tanári karát és hallgatóságát a tudományos munkásságukhoz igényelt irodalommal ellátni. Hogy ez gyakran csak úgy sikerült, hogy régibb hazai testvérintézeteink és a külföldi, különösen a német, nagy könyvtárak szíves segítségét is igénybe vettük, a fentiek után magától érthető. Fogadják segítő készségükért ez úton is köszönetünket.

Olvasóink száma, a tanári kar és a hallgatók száma csökkenésének következtében, némi hanyatlást mutat. Némi vizasztalást nyújt az, hogy a folyóirat olvasók számának emelkedéséből talán szabad olvasóink nagyobb arányú elmélyedésére következtetnünk. Mellékelt részletes kimutatásainkból emeljük ki az alábbi főbb tételeket:

Olvasók száma a nagyolvasóban	32.485
folyóirat olvasóban	2.444
<u>Osszesen . . . . .</u>	<u>34.929</u>
Kölcsönzők száma	2.546
<u>Látogatók összesen . . . . .</u>	<u>37.475</u>

Ezek közül egyetemi hallgató volt 26.839 éspedig karok szerint:

	<i>a nagyolvasóban</i>	<i>folyóiratolvasóban</i>	<i>kölcsönző</i>
joghallg.	12.546	637	126
orvost. hg.	6.566	278	161
bölcs. hg.	4.285	315	436
math. hg.	1.135	108	33
gyógysz. hg.	195	12	6

Olvasott művek száma .	20.356 mű	29.415 kötet	
Kölcsönzött művek száma	4.432 mű	6.734 kötet	
Összesen	24.788 mű	36.149 „	(drb).

Az olvasott művek közül   *a kölcsönzött művek közül*

tudom. munka	15.331 mű	22.834 kötet	2.375 mű	4.182 kötet
szépirod. munka	5.025 mű	6.581 kötet	2.057 mű	2.552 kötet

Látogatóink között jelentős tétel azok száma, akik saját könyveiket, jegyzeteiket hozva tanulnak az egyetemi könyvtár jól világított és fűtött helyiségeiben. Minthogy, különösen télen olvasóink nem juthatnak ülőhelyhez, indokolt volna külön sajátkönyves illetőleg tanulószoba berendezése, erről azonban jelenlegi helyünkön szó sem lehet, bármily nagyjelentősége volna is ennek diákszociális szempontból. Másfelől a fenti számok távolról sem merítik ki egyetemi és főiskolai hallgatóink tényleges könyvigénylését és könyvhasználatát. Ez utóbbi szempontból emeljük ki az intézeti (szemináriumi) és kari könyvtárak szerepét, melyek forgalmáról mi képet nem adhatunk; továbbá a Diákjóléti és Diákvédő Iroda nagyforgalmú tan-könyvtárára mutassunk még reá, végül pedig, különös tekintettel arra, hogy, mint említettük, könyvtárunk háborúelőtti irodalomban, valamint a ma nagyon keresett barokk irodalomban szegény, az egyetemi hallgatók szolgáltatják a Somogyi Könyvtár olvasóinak egy tekintélyes hányadát is. Aki tehát magának a szegedi egyetemi és főiskolai hallgatóság olvasmányairól és tanulmányairól teljes képet óhajtana szerezni, az vegye figyelembe ez utóbbi tényezőket is.

Hátra van még, hogy szóljunk a személyzetről. A fentiek folyamán többször céloztunk a kicsiny személyzet nagy munkájára és még nagyobb feladataira, valamint anyagi hátrányaira. Az ezeknek a körülményeknek folytán támadó szükségletek és hiányok megoldása érdekében tett előterjesztéseink eredményeképpen a Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter Úr ónagyméltósága dr. *Bognár Dezső* egyetemi könyvtári gyakornokot egyetemi könyvtári segédorré nevezte ki a X. fizetési osztályba. Kiváló régi kartársunknak előléptetése munkásságának az egyesített státusbeli viszonyokhoz képest egyelőre csak részleges elismerését jelentí ugyan, mindazáltal örvendetes tudomásunkra szolgált. A Miniszter Úr ónagyméltósága könyvtárunkhoz osztotta be szolgálatra dr. *Lovas Borbála* állastalan diplomást. Emelítem meg, hogy dr. *Moldoványi Imre* gyakornok és dr. *Nagy Júlia* állastalan diplomás kartársaink a Magyar Könyvtárosok és Levéltárosok Egyesületében rendszeresített

könyvtáros képző tanfolyamon könyvtárosi képesítő bizonyítványt szereztek. Dr. Nagy Júlia az őszi folyamán 10 napos tanulmányúton tanulmányozta a fővárosi nagy könyvtárakban a szakkatalogusi rendszereket, elsősorban a Dewey-féle decimális rendszert, valamint a legmodernebb könyvtártechnikai találmányokat. Tisztviselői karunk élénk részt vett a Könyvtárosok és Levéltárosok Egyesülete munkásságában, hol dr. *Puskás Endre* egyetemi könyvtárőr előadásokat is tartott. Jelentem végül, hogy dr. *Csillik Bertalan* egyetemi alkönyvtárnok a budapesti m. kir. Pázmány Péter-Tudományegyetem bölcsészeti karán az újperzsa irodalomtörténet című tárgykörből egyetemi magántanárrá kiegészített.

A fentiek szerint Könyvtárunk igyekezett minden lehetőt megtenni úgy hivatása teljesítése érdekében, mint az annak útjában álló akadályok elhárítására. Nem rajtunk mulik, hogy nagyobb eredményekről nem számolhatunk be s hogy ezek az akadályok az új tanévre is mint gátlások fognak jelentkezni és pedig folyton fokozódó mértékben. Mi nyugodt lelkiismerettel hátrítunk el minden felelősséget úgy a jelen állapotért, mint a helyzet valószínű további romlásáért. Hogy nehéz körülményeink között az évet végig küzdöttük s hogy a reánk jövő új tanév küzdelmei előtt nem csüggedünk és reményünket nem veszítjük el, abban nagy rész illeti úgy Méltóságod, mint az Egyetemi Tanács és a Könyvtári Állandó Bizottság megértő szeretetét és támogatását.

Szeged, 1937. szeptember 13-án.

Dr. Csillik Bertalan
egyetemi magántanár,
egyetemi alkönyvtárnok

2. Egyetemi Fűvészkert

Az Egyetemi Fűvészkert 1936—37. tanévi működéséről nem érkezett jelentés.

3. Testnevelési Intézet

A testnevelési gyakorlatokat minden férfi hallgató részére a Fodor-utcai Testnevelési Intézetben tartottuk, amelynek szűk és meg nem felelő volta ebben az évben még fokozottabban kiviláglott, amidőn a rendszeresen folytatott ellenőrzés és a kari Dékán uraknak a hanyag hallgatókkal szemben alkalmazott erélyes intézkedései

folytán a hallgatók mind nagyobb számban jelentek meg a gyakorlatokon. Különösen télen tűnt elő a szűk hely hátránya, viszont annál inkább reménnyel tölthet el az a tudat, hogy a József főherceg-tér mellett kisajátított területnek testnevelési gyakorlótérre való átalakításával a jövő tanév elejétől már a zord idő beálltaig elegendő hely és alkalom adódik a korszerű testnevelés lebonyolítására.

A testnevelési gyakorlatok fegyelmező részét a helyi Testnevelési Felügyelőséggel karöltve megállapított kiképzési tervzet alapján végezte *Kovács Buna János* testnevelő tanár a testnevelési oktatók segítségével. A fegyelmező gyakorlatokban és céllövészeten való kiképzés nincs elkülönítve az elemi sportoktatástól, hanem vele egyidőben és egy vezetés alatt történik. Ugyanis minden évfolyamnál a rendelkezésre álló idő egy részét, de legalább egy órát a fegyelmező és céllövő gyakorlatokra, a fennmaradó időt pedig testedző gyakorlatokban való jártasság elsajátítására fordítottuk.

Az idegen állampolgárok külön csoportban nyertek kiképzést egész éven át.

Kérésünkre a Vegyesdandárparancsnokság által ki-rendelt szakelőadók a felsőbb évfolyamú hallgatók részére előadásokat tartottak a polgári gáz- és légvédelemről, korszerű honvédelmi problémákról, azonkívül a polgári nemzetvédelmi feladatok ellátásáról.

Az egész év folyamán csupán egy csekélyebb jelentőségű fegyelmi eset fordul elő, amelyet közmegnyugvásra intéztem el.

A gyakorlatokra hanyagul járó hallgatókat az első félévben az illetékes kari dékáni hivataloknak jelentettük és a Dékán urak szigorának eredményeképpen a II. félévben már nem volt szükség arra, hogy a hallgatókat ilyenképp szorítsuk a gyakorlatokon való részvétellel.

A tanév befejeztével május hó 8-án és 10-én kispuska löversenyt tartottunk, amelyen 611 hallgató vett részt. A löversenyt 16 álláson bonyolítottuk le, s a hallgatók a legpéldásabb fegyelmezettségről és sportszeretetről tettek bizonyosságot. A löversenyt látogatásával megtisztelte vitéz *Kircsfalussy Vilmos* tábornok, az 5. testnevelési kerület felügyelője, aki az eredmények láttán a legnagyobb örömenek és elismerésének adott kifejezést, majd átiratban is közölte a testnevelési felügyelőségnek Budapesten tartott országos értekezletén elhangzottakat, mely szerint *Papp-Váry Endre* tábornok, az OTT társelnöke kijelentette, hogy a szegedi Ferenc József-Tudományegyetem úgy a szorosabb értelemben vett testnevelés, mint a katonai előképzés tekintetében az ország első főiskolája. A versenyen

minden hallgató 2 próbálövést és 8 értékelt lövést adott le egységes céltáblára.

A versenyzők jutalmazására 8 tiszteletdíj és 52 érem állott rendelkezésre. Tiszteletdíjat ajánlottak fel a Rector Magnificus, az egyes Tudománykarok, a Polgári Iskolai Tanárképző Főiskola igazgatója, a Vegyesdandárparancsnok és a Testnevelési Felügyelőség. A tiszteletdíjakat az élvzáró ünnepélyen a Rector úr ómagnificentiája személyesen nyújtotta át a győzteseknek.

A versenyt, egyben a Rector úrtiszteletdíját *Jachan Frigyes* jh. nyerte.

Dr. Littke Aurél tiszteletdíját nyerte: *Wéber Mihály* főiskolai hallgató.

A Jogi kar tiszteletdíját nyerte: *Földes Endre* jh.

Az Orvos kar tiszteletdíját nyerte: *Gulyás Cs. Pál* oh.

A Bölcsészeti kar tiszteletdíját nyerte: *Mogyorósy Dezső* bh.

A Mat. Természettudományi kar tiszteletdíját nyerte: *Benkő István* mh.

A Vegyesdandár pk. tiszteletdíját nyerte: *Süvegh Géza* jh.

A Testnevelési Felügyelőség tiszteletdíját nyerte: *Dr. Solymosi Fülöp*.

Az Egyetemi Testnevelési Intézetben folyó kiképzést több ízben megsemmélyítették az Egyetemi Testnevelési Bizottság tagjai.

1936. november 14-én vitéz *Papp-Váry Endre* tábornok, az OTT társelnöke szemléltette meg az intézetben folyó kiképzést és a látottak felett legnagyobb megelégedését és elismerését fejezte ki. Kíséretében voltak: vitéz *Kircsfalussy Vilmos* tábornok, tn. kerületi felügyelő, *Tóth Sándor* alezredes, testn. felügyelő helyettes, vitéz *Berthy János* alezredes, a Testnevelési Felügyelőségnek egyetemi előadója.

1937. május 1-én vitéz *Tárczay-Felícides Román* miniszteri tanácsos és *Ivány-Ivankovits Kálmán* miniszteri osztálytanácsos urak tisztelték meg látogatásukkal az Egyetemi Testnevelési Intézetet. Az első éves hallgatók testnevelési kiképzését szemlélték meg, utána az összegyűlt hallgatóknak a tanácsos úr beszéd kíséretében fejezte ki dicséretét a tökéletes fegyelem, az egyöntetű munka és a magas elméleti és gyakorlati tudásukért. Beszékét ezekkel a szavakkal fejezte be: „Köszönöm nektek, hogy az ország második városából azzal a jó érzéssel térhettek vissza, hogy az itteni egyetemi ifjúság szelleme és fegyelme egy jobb jövő jogos zálogát rejti magában.“

A férfi hallgatók testnevelésével párhuzamosan haladt a nőhallgatók kiképzése is, *Kovácsné Ruda Erzsébet* test-

nevelő tanárnő vezetésével. Az órákat a Tanárképző gyakorló iskolájának tornacsarnokában, jó idő esetén annak udvarán tartották. Főképen szabad- és szertorna gyakorlatokat, rithmikát, magyar táncokat és játékokat végeztek. Az új testnevelési gyakorlótér itt is tágabb lehetőségeket biztosít a jövő tanévtől kezdve.

A vívás oktatása *Koós Kálmán* ny. ezredes irányításával folyt az Intézet helyiségeiben. A hallgatók kezdő és haladó csoportra osztva igen szép számmal vettek részt az órákon.

Az Egyetem reprezentatív sportegyesülete, a KEAC, azon hallgatókat, akik valamely sportágban különleges jártassággal bírtak, szabályszerűen kikérte és ezek a Testnevelési Bizottság engedélyével résztvettek az ott folyó sportkiképzésen. A KEAC-ba utalt sportolók előrehaladását személyesen és az oktatók útján ellenőriztem és a sportolók ügy szorgalom, mint előmenetel tekintetében sikeresen dolgoztak.

Ismételten ki kell emelnem a Bizottsági tag urak látogatásának nagy jelentőségét, mert ebben a tényben a hallgatók a végzett munkájuk megbecsülését és elismerését látták, amely pedig az ifjúság szellemére feltétlenül a legjobb hatást gyakorolta.

Nem mulaszthatom el végül, de mint egyik legfontosabb tényt bejelentnem, hogy az összes eredmény, amit a szakemberek kiválónak minősítettek, legfőképpen *Kovács Buna János* tart. százados, testnevelő tanárnak köszönhető, aki kiváló szakképzettséggel, nagy ambícióval, meg nem szűnő szorgalommal végezte feladatát. E munkájáért Kormányzó Úr Öföméltósága immár másodízben „Signum Laudis“-sal tüntette ki.

Szeged, 1937. június 17-én.

Szentpétery Zsigmond

egyetemi ny. r. tanár,
az Egyetemi Testnevelési Bizottság elnöke

4. Diákjóléti és Diákvédő Iroda

A tizennégy, éve eredményesen működő Diákjóléti és Diákvédő Iroda, évről-évre nehezebb viszonyok között teljesíti kötelességét. Évről-évre apad az a forrás, amelyből anyagi erejét meríti, amelyet gondos mérlegelés után juttat azokhoz, akiknek egyetemi élete valóban ettől a munkaerőt és kedvet kölcsönző, éltető erőttől függ. Évek óta visszatér ez a gondolat a kiadott jelentésekben s így természetesen, hogy ez évi jelentésünkben sem maradhat el.

De mi ez a fokozatos visszafejlődés, ahhoz a nagy veszteséghez képest, amely olyan kegyetlen hirtelenséggel szakadt a Diákjóléti és Diákvédő Irodára, akkor, amikor a szükségleteket gondosan mérlegelő agy, a segítséget nyújtó kéz, örökre megbénult és Isten akarata szerint nem siethet többé azok segítségére, akik ismert jó szívtől, igazságos mérlegelésétől, várták további küszködésükben is, a kiérdemelten mindig biztos segítséget.

A Diákjóléti és Diákvédő Iroda elnök-professzora, dr. *Buday Árpád* nincs többé. 1937 április 7-én, példaadóan viselt hosszas betegség után meghalt. Április 9-én kísértük ki nagy részvét mellett a református temetőbe. A Diákjóléti intézmények nevében: dr. *Berecz János* egyetemi tanár, a Mensa Academica Publica végrehajtóbizottságának elnöke, a támogatott ihjúság nevében: *Szőcs Pál* szigorló orvos, a szívéhez legközelebb álló Székely Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Egyesülete részéről vett tőle búcsút, búcsúztatva az éveken át segélyezett több ezer hallgató nevében; akiknek lelkében bizonyára él a hálás visszaemlékezés az iránt a professzor iránt, aki hat éven át annyi könnyet felszárított és annyi érdemes ifjúnak tette lehetővé tanulmányai tisztességes bevezését.

Buday Árpád, a nagyenyedi Bethlen-Kollégium és a kolozsvári Ferenc József-Tudományegyetem egykori diákja, már akkor sem volt újonc a diákszociális munka terén, amikor 1931 szeptember 1-én átvette az Iroda vezetését.

Aki ismeri a nagyenyedi Bethlen-Kollégium történetét, tudja, hogy ez az iskola a szó legnemesebb értelmében diákjóléti intézmény is volt. Tudjuk, hogy ez az iskola és ennek intézményei nyolc éven át adtak otthont és szűkösen, de becsületesen kimért kenyérrel *Buday Árpádnak*, akit — mint az iskola annyi sok kiváló növendékét — nem négylovas hintó vitt Nagyenyedre a nyári vakációk után, a maroslúdasi vasúti állomás melletti tisztas tanyáról. Ezért a kenyérért egy életen át hálás volt *Buday Árpád* az öreg kollégiumnak. A falai közt töltött időt, élete legszebb szakaszának tartotta és arra mindig a legnagyobb szeretettel gondolt, várva az alkalmat, hogy jótéteményeit a rászorulóknak támogatásával visszafizethesse.

Kolozsvárt a református kollégium hasonló intézménye biztosította *Buday Árpádnak* a nem mindig gond nélkül folyó életet, munkalehetőséget. A bérbeadott Mensa Academicán kívül más diákjóléti intézménye még nem volt abban az időben az egyetemnek. *Pósta Béla* alkotmánygyógyó energiája kellett hozzá, hogy ebből, a bérlőnek bizonyára jövedelmező, de a diákok jólétét nem nagyon szolgáló intézményből, olcsó és kiadós táplálékot adó, tiszta és egészséges diákasztal legyen, amely minden beiratkozott

hallgató előtt nyitva álljon, de nagyarányú kedvezményeket is nyújtson azoknak, akiket szegénységük mellett, tisztességesen elvégzett tanulmányaik feljogosítottak erre.

A Deák Ferenc-utcai Bánffy-palota emeleti termeiben sorakozó, fehér viaszosvászonnal bevont asztalainál sok olyan, ma is szerepet játszó, közéleti férfiú, kiváló szakember ült, aki — faji és felekezeti különbség nélkül — élvezhette ennek az intézménynek jótéteményeit, mert mindenki élvezte, aki idejárt, akár egész díjat fizetett, akár kedvezményes, vagy épen ingyenes volt.

Ennek az intézménynek *Buday Árpád* már csak a gondjaiban osztozott. Örömmel tette, mert úgy érezte, hogy ezzel az első alkalommal fizetheti vissza a másik két intézménytől tizenkét éven keresztül szűkösen kapott jótéteményeket.

A vezetés *Pósta Béla* kezében volt, de a munkából jutott intézete első tudományos tisztviselőjének is bőségesen. Mikor pedig 1910-ben, 500 terítékes étteremmel és 48 hallgató részére szolgáló 24 lakószobával, — amely a szomorú átadásig 72 hallgatót befogadó 36 szobára emelkedett, — az első modern egyetemi internátus megnyílt, ennek az intézménynek *Buday Árpád* lett a vezetője.

Tudományos munkája mellett időt talált arra, hogy minden bentlakóval hetenkint legalább egy félórát foglalkozva, a szülőkkel állandóan levelezve, tökéletesen megismerje azokat, akik gondjaira voltak bízva s akiken keresztül a magyar diák egyénileg változó lelkét is ismerni tanulta. Ezzel a munkával lett az internátus komoly jóléti intézmény és nem kilengések melegágyaként szolgáló diákszálloda. Hogy milyen kálváriát jelentett a jogtalan lefoglalás következtében erőszak alkalmazásával történt átadás, arról nem beszél a máig is meglévő jegyzőkönyv, amely csak az átadott és átvett tételeket sorolja fel. A türelmes papirosnak, pláne ha azon hivatalos akta van, nincs érzéke, az otthonát vesztett férfiúnak pedig csak befelé folydogáló könnyei vannak.

Az elvesztett terület helyett csakhamar másikat mutatott *Buday Árpádnak*, a kisebbségi magyar élet mindig erősebben jelentkező nyomora. A református kollégiumban órákat vállalt, mint nem egy ízben a háború alatt s így közvetlen közletről látta az államsegélytől megfosztott iskolák vergődését, amelyek a magas tandíjak bevezetésével, a szülőkre voltak kénytelenek hárítani a fenntartási költségek egy részét. Nem szívesen tették, mert tudták, hogy ez csak az új birtokosok malmára hajtja a vizet és a tehetséges, de szegény gyermekeket kizárja a tanulásból. De megmozdult a társadalom. Az „*Ellenzék*“ megindítja tandíjsegély-akcióját, amely három év alatt közel egy millió

leit oszt ki a rászorulóknak között. A hónapokig tartó adminisztrációt, a kérvények ezreinek elbírálását *Buday Árpád* egymaga végzi, olyan munkatöbblettel, amely magában is egész embert kívánt volna. Ekkor tanulta meg a szemérmesen jelentkező rászorultságot megkülönböztetni a mindig élelmes látszat-nyomorúságtól.

A szegedi egyetemen kiépített diákjóléti intézményeket találta *Buday Árpád*, amelyek az ifjúság nyomorát átérző önzetlen férfiak kezein keresztül fejlődtek komoly szociális tényezőkké. Minden volt, csak Mensa nem azok számára, akik nem az internátusokban helyezkedtek el. Igaz, hogy a segítségnek sok módja van és az ezen a téren sem hiányzott. De a szegények konyháján elfogyasztott gyenge ebéd, ha a gyomrot nem is elégíti ki, annál több táplálékot ad a fiatal agynak, amely szélsőségekre mindig kész gondolataival, olyan irányt adhat az ifjú lélek fejlődésének, amely egy életre éreztetheti a maga káros hatását, nemcsak az egyénre, de a társadalomra is.

Ennek belátása vezette *Buday Árpádot* s vele együtt tanártársait arra, hogy megteremtették a Diákasztalt, amelynél ma 250 hallgató kaphat kielégítő, tápláló ellátást olyan környezetben, amely még látszólag sem érezteti a szegénység miatt amúgyis sokszor érzett alsóbbrendűséget. Fokozta tettvágyát az a szomorú tény, amelyet a Diákvédő Iroda kérelmei, még többször a lábbonjáró nyomor mutatott meg azoknak, akikben az ifjúság iránti meleg érzés, egy életen szerzett tapasztalatoktól támogatva, nemcsak megvan, de érdekükben cselekedni is akar.

A gondterhes küzdelmekről sokat beszélt az öt éven keresztül kiadott Jelentés és az a tervzet, amelyet a Diákház építésére akkor dolgozott ki, amikor rajta kívül mindenki tudta, hogy *Buday Árpád* magában hordozza a halálós kórt, amelyből nincs menekvés. De amikor épen ezért egyik barátja aggódva kérte, hogy legalább az Iroda ügyeitől való szabadulással könnyítsen terhein, azzal tért ki a kérés teljesítése elől, hogy a szülői ház korán elhagyott melegén kívül, neki, a nagyenyedi kollégium egykori kalfaktorának is, a diákjóléti intézmények adtak meleg ott-hont s így kötelessége a mai nehéz viszonyok közt dolgozva, segíteni azokon, akik az intézményre rászorulnak. És ez nem pusztán szó volt, vagy hangulatkeltő mondat, hanem őszintén átértett kötelességtudás, amely sokszor gondfelhőbe takarta *Buday Árpád* derűs arcát, tiszta kedélyét, amely egyébként mindig az Isten akaratában megnyugvó, vallásos lélek kiegyensúlyozottságát tükröztette vissza.

Tanártársaival együtt létrehozott Mensa Academicán kívül, a rászoruló hallgatóság orvosi és gyógyszerellátásának megszervezése, olyan maradandó intézményeket hoztak lét-

re, amelyek *Buday Árpád* emlékezetét fenntartják nemcsak az egyetemen belül, hanem azoknak az ifjaknak lelkében is, akik hat éven keresztül élvezhették atyai szeretetének, gondosságának jótéteményeit.

*

Rátérve az 1936—37. tanév eseményeire, tisztelettel jelentem, hogy 1937 február 22-től április 7-ig a betegten fekvő dr. *Buday Árpád* bizalmából, vele egyetértésben, április 7-én bekövetkezett halálától dr. *Erdélyi László* Rektor úr Ómagnificentiája megbízásából, tisztelettel aláírott vezette az Iroda ügyeit.

A jelentés, természetesen az egész tanévről szól. Zárójelben az 1935—36. tanév adatai.

I. Bevétel volt:

előző évi maradványból	1,128.45 P.	(964.26)
adományokból (részletesen l. alább)	12,141.64 P.	(12,408.20)
ifjúsági járulékokból	12,160.— P.	(12,950.—)
visszafizetett kölcsönökből	7,751.88 P.	(6,217.50)
egyéb bevételekből	4,667.37 P.	(5,384.23)
Összesen:	37,849.34 P.	(37,924.19)

Látnivaló, hogy az Iroda bevétele nagyjából azok közt a keretek közt mozgott, mint az előző évben. De ha tüzetesebben nézzük az egyes tételeket, kitűnik, hogy a bevételek az egész vonalon kisebbek voltak; egyedül a régi kölcsönök visszafizetése terén mutatkozik öröndetes emelkedés. Öröndetes ez a változás azért, mert egyrészt azt mutatja, hogy régi segélyezett hallgatóságunk közül már többen kerültek abba a helyzetbe, hogy vállalt kötelezettségüknek eleget tudnak tenni, ami jogos elhelyezkedési igényüknek kielégítését is jelenti, másrészt ezek a bevételek mutatják legjobban, hogy a kölcsönvétel alkalmával tett ígéret beváltását magukra komolyan kötelezőnek tartják, ami az Iroda számára nagyobb erkölcsi tőkét jelent, mint amit a számszerű emelkedés az anyagiak terén. Kívánatos is, hogy a visszafizetések terén mindenki teljesítse vállalt kötelezettségét, mert az évről-évre szaporodó tartozások összege 62.940.44 P, ami csáknem kétévi bevételünknek felel meg.

A hallgatók után kapott járulékok csökkenése csak természetes következménye a létszám újabb apadásának, amellyel, sajnos, a továbbiakban is számolnunk kell. Csökken, ha nem is lényegesen, a Vallás- és közoktatásügyi minisztérium adománya. Ennek megállapítása kapcsán azonban nem hallgathatjuk el, azt a megértő támogatást, amellyel a Minisztérium azokat a felterjesztéseinket kísérte, amelyekkel bajbajutott egyes hallgatók érdekében hozzáfor-

idültünk. Hálás köszönettel állapíthatjuk meg, hogy nem volt olyan felterjesztésünk, amelynek indokai alapján történt teljesítése után, ne tudtunk volna segítséget nyújtani ott, ahol az Iroda gyakorlata csaknem teljesen kizárta a segítség lehetőségét.

A Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület (DMKE) adománya, annak ellenére, hogy ennek az egyesületnek támogatását annyifelé veszik igénybe és más téren is jelentős összegeket áldoz, még pár pengővel magasabb az eddiginél. A Délvidéki Otthon támogatása ebben az esztendőben az előző évinek egyharmadára csökkent, ami bizonyára a bevételek hiányát jelenti, mert eddig, testvér egyesületével versenyezve, igyekezett segíteni törekvéseinkben.

Mindezt egybevetve a változott viszonyokat legjobban az mutatja, hogy hat évvel ezelőtt, amikor dr. *Buday Árpád* az Iroda vezetését átvette, a fel nem értékelt, de jelentős összeget kitevő természetbeni adományokon kívül 76.403.31 P. volt a bevétel, míg a folyó évben 37.849.34 P., tehát csaknem féllakkora összeg, mint kezdetben.

Ez az apadás nem is lett volna nagy baj, ha ennek arányában növekedett volna a gyermekeiket iskoláztató szülők teljesítő képessége. Sajnos azonban ennek éppen a megfordítottja igaz. Olyan nagy számban jelentkeztek, s legtöbb esetben jogos igényekkel, az érdemesek és rászorulóak, hogy valamennyiüknek segítséget adni nem lehetett. Nem szólva a többi alkalomról, legyen elég csak az utolsó évvégi vizsgálatokra jelentkezők igényeiről s annak kielégítéséről számszerűleg megemlékezni. A május—június hónapokban vizsgára jelentkezettek összesen 5000 pengő vizsgadíj-segélyt kértek az Irodától akkor, amikor erre a célra legfeljebb 2000 pengő állott rendelkezésre. Természetesen lineárisan kellett csökkenteni a segélyek összegét, úgy, hogy lehetőség szerint mindenki hozzájusson ahhoz a pénzhez, amely nélkül vizsgára nem jelentkezhetett volna. Talán felesleges hangsúlyozni, hogy ez a kiragadott példa hű képét adja az egész évi igények kielégítési lehetőségének, ami azt mutatja, hogy a hat év előtti összeg se lett volna sok, ha minden igényt úgy elégítettünk volna ki, ahogy jelentkezett. Nem tagadható, hogy volt az igények közt indokolatlan is, de ez nem is érte el a célját, mert az Iroda minden egyes alkalommal igyekezett megvizsgálni az igénylő körülményeit csak ott segített, ahol a rászorultság mellett az érdem is megvolt. Ha tévedett a megítélésnél, az legfeljebb azoknak a lelkiismeretét terheli, akik hamis adatok bevallásával, esetleg hamis igazolással, azok elöl vonták el a filléreket, akiknek valóban egzisztenciális érdeke lett volna azokat megszerezni. Mi hisszük, hogy

néhány javíthatatlanul könnyelmű ember kivételével, ilyen alig-alig akadt.

Nem mulaszthatjuk el azonban itt hangsúlyozni, hogy a Diákvédő Iroda nem jutalmakat osztogat, hanem az erre rászorultakat segíjezi. Szükségesnek tartjuk ezt azért, mert igen sokan vannak, akik pusztán becsületes tanulmányi eredményeik alapján igénylik az Iroda támogatását akkor, amikor anyagilag erre nem szorulnak rá. Voltak, akik évek óta esedékes kölcsönösszegek visszatérítésének elengedését kérték akkor, amikor kötelezettségüknek a legkisebb mértékben sem igyekeztek eleget tenni s ha maguknak nincs is számottevő keresete, közvetlen családtagjaik — néha többen is — jelentős jövedelemmel rendelkeznek. Önkéntelenül is felvetődik itt a kérdés, milyen címen kívánja a köz segítséget az olyan ember, akinek családjában egyáltalán nincs kifejlődve a köz iránti kötelesség a legtermészetesebb közösséggel szemben sem?

A kiadások körül a legnagyobb gondossággal jártunk el s mégis — a fennebb már említett okok miatt — megtakarítást alig eszközözlhattünk. De ez talán nem is szükséges akkor, amikor az Iroda jövedelmei, ha az eddigiekénél kisebb mértékben is, de rendszeresen befolytak. Itt a takarékoskást nem a pénzmaradvány átvitele, hanem az jelenti, hogy a gondjainkra bízott ifjúság drága tanulmányi idejével takarékoskodunk, amikor a pontos időben leteendő vizsgákhoz hozzásegítjük őket. Ez a takarékoskás nevel annyira s bizonyára jelent annyit a köznek, mint a fillérek átvitele az új esztendőre.

II. Kiadás volt:

élelmezési segélyekre	1,098.— P.	(430.—)
lakbérsegélyekre	5,762.— P.	(7,829.50)
ruházati segélyekre	1,057.60 P.	(643.40)
tan- és vizsgadíjakra	15,665.— P.	(17,468.50)
tankönyv-beszerzésekre	272.30 P.	(285.80)
gyógykezelési segélyekre	404.97 P.	(338.78)
úti segélyekre	264.— P.	(389.80)
kamatmentes kölcsönökre	7,049.50 P.	(7,486.—)
jutalom, ill. munkadíjakra	1,065.— P.	(935.—)
nyomtatvány és írószerekre, felszerelésekre	340.90 P.	(86.60)
póstköltségekre	25.14 P.	(150.80)
átmeneti kölcsön és letét visszafizetése	1,351.03 P.	(364.86)
egyéb vegyes kiadások	2,770.83 P.	386.70)
maradvány az új tanévre átvíve	723.07 P.	(1,128.45)
Összesen:	37,849.34 P.	(37,924.19)

A kiadások tételeiben most is mutatkoznak nagyobb eltérések. Feltűnően emelkedett az ételmezési segély, amellyel szemben, a múlt évben alaposan felszökött lakbérsegély mutat határozott visszaesést. Ugyancsak emelkedett a ruházati segély, amit az elmaradt természetbeni adományok pótlására kellett emelni, sajnos nem olyan mértékben, mint az szükséges lett volna. Még jobban emelni kellene ezt a tételt, mert ha nem is vagyunk barátja a piperkőcködni szerető ifjúnak, még akkor sem, ha azt nem a köz igénybevételével valósítja meg, de nem tartjuk megengedhetőnek a züllött kinézet sem, amely sajnos nem egy ízben jelentkezik, indokolt félszegséget váltva ki s akaratlanul is megkülönböztetve a hallgatóság egyes tagjait. Ezeket feltétlenül segíteni kell, mert a külső megjelenés a belső önérzetet is emeli, aminek előmozdítása már erkölcsi szempontból is kívánatos.

Nem követjük a kiadási tételüket, de meg kell jegyeznünk, hogy a egyes kiadások emelkedésének oka abban a tanácsi végzésben keresendő, amely egyidejűleg a tandíjfelosztások tekintetében tüntet fel változásokat. A postaköltségek apadása nem a levelezés kisebb voltát tükrözteti vissza, hanem a próbaként bevezetett, díjatalányozott levelezés, üdvös eredményeit mutatja.

III. Adományok:

A vall.- és közoktatásügyi m. kir. minisztériumtól	3000.— P.	(3000.—)
A vall.- és közoktatásügyi m. kir. minisztériumtól 2 egyet. hallg. részére	120.— P.	(546.—)
Budai Mária Terézia ösztöndíj-alapból	79.52 P.	(50.—)
Bölcsészeti Kar átutalása tanterem-kölcsönzési díjakból	38.72 P.	
Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület adománya	3495.— P.	(3473.—)
Délvidéki Otthon adománya	200.—	(650.—)
Erdélyi László dr. Rector Magnificus adománya	211.— P.	(10.—)
Fógel József dr. professzor úr adománya	50.— P.	(50.—)
Gyórfy István dr. professzor úr adománya	25.— P.	(54.—)
Heller Gábor orvostanhallgató adománya	2.— P.	
Jánosi (Joanovics) Ferenc dr. adománya	1.50 P.	
Kiss Albert dr. egyetemi tanácsos úr adománya	18.—	(25.—)
Mat. term. tud. Kar adománya	88.— P.	
Mester János dr. prof. úr adománya	10.— P.	(210.—)

vitéz Mérey László tábornok úr adománya	15.— P.	
N. N. adománya egy hallgató beiratási segélyére	10.— P.	
Népies Irodalmi Társaság adománya összesen (ebből 100 P. a SZEFEHE lakbérére)	425.— P.	(240.—)
Ref. Egyházközség adománya	621.50 P.	(850.—)
Rothermere-alap kamataiból	2000.— P.	
Schmidt Józsefné özv. adománya	10.— P.	
Szefhe adománya Szefhe-tagok élel- mezési segélyezésére	117.50 P.	(—)
Szegedi Jótékonyági Egyesület adománya	10.— P.	(105.—)
Tanári Karok I. tanfélévi együttes adománya	1200.— P.	(2400.—)
Tanárvizsgáló Bizottságtól vizsgadíj- megtérítések címén	251.— P.	(255.—)
Tölcséry László dr. adománya	30.— P.	(60.—)
Várady Irén egyet. tisztv. befizetése a Modern Honvédelem c. füzetek eladási árából	10.90 P.	(6.—)
Az egyetem egy régi doktorának adománya	2.— P.	
Egyéb forrásokból:		(424.20)
Összesen:	12.141.64 P	(12.408.20)

Harmadik kimutatásunkban közöljük azok nevét, akik adományaikkal ebben az évben is felkerestek bennünket. Amikor hálás köszönetet mondunk mindazoknak, akik a nehéz viszonyok mellett is áldozatos lélekkel siettek a nemzet reménységének támogatására, nem mulaszthatjuk el azt, hogy köszönetünket azoknak is ki ne fejezzük, akik nem az Irodán keresztül támogatták az ifjúságot. Köztudomású dolog, hogy a belvárosi r. kat. egyházközség, az ág. ev. és unitárius egyház, az Izraelita Szentegylet és sokan, akik csak saját lelkük kielégítésére segítenek, jelentős támogatást nyújtanak hallgatóink egyrészének, nagyobbára ajánlásunk vagy igazolásunk alapján. Kívánatos volna már csak az ellenőrzés kedvéért is, hogy egymás munkájáról a jövőben is tudomást szerezzünk. Szükségessé tenné ezt a segélyek elosztásának összhangbahozása s a mindig készen álló élelmesség megfékezése azok érdekében, akik egy helyen is restelkedve kérnek, még akkor is, ha minden tekintetben érdemesek arra és rá is szorulnak.

Ezt az ellenőrzést szolgálta ez évben is az ellenőrző könyvecske, amelyben azonban, mint a múlt évi jelentés-

ből is kiolvasható, csaknem mindig a Diákvédő Iroda, amúgyis nyilvántartott bejegyzései szerepelnek. Így válik aztán illuzóriussá a legjobb szándék is, amely valóban nem az Iroda, hanem a rászoruló ifjúság érdekében kíván cselekedni.

Amikor a felsorolt nemes adományokért mindenkinek köszönetet mondunk, elsősorban illesse köszönetünk *Hóman Bálint* miniszter és Szily Kálmán államtitkár urak Ő Nagyméltóságait, *Fülei Szántó Endre* miniszteri tanácsos úr Ő Méltóságát, *Molnár Andor* és *Eyssen Tibor* Ő Méltóságát, akik egész éven át állandóan érdeklődtek munkánk és a gondjainkra bízott ifjúság iránt, amit az a tény is mutat, hogy a rendszeren visszatérő segélyeken túlmenően ebben az évben is 3 esetben összesen 200 pengővel támogatták azokat, akik rajtunk keresztül egyenesen a V.K.M.-hez fordultak segítségért.

A D. M. K. E. és a Délvidéki Otthon urai közül illesse köszönetünk *Horger Antal*, *Berecz János*, *Buócz Béla*, *Török Sándor* és *Dobó József* urakat, akik nemcsak pénzbeli adományukkal, de a folyamodók gondos mérlegelésével is segítségére siettek az Irodának és sok olyan helyre juttatták gyors és jelentős segítséget, ahova az Iroda már nem tudott volna adni.

Külön kell megemlékeznünk ezuttal is *Erdélyi László*, *Fógel József*, *Györffy István* és *Mester János* egyetemi tanár és *Kiss Albert* egyetemi tanácsos úr évről-évre visszatérő adományáról, valamint *Muntyán István* táblai tanácselnök úr Ő Méltóságának segítségéről és meleg érdeklődéséről. A Népies Irodalmi Társaság azonkívül, hogy a Szeffe lakbérét fedezte, ez évben is szívesen sietett segítségére hallgatóinknak, hogy a már megteremtett otthonban, legalább időnkint, megtalálják egymás közt azt a szellemet, amelyet otthonukkal elveszítettek. Illesse köszönetünk dr. *Udvarhelyi Dezső* urat, akinek, erkölcsi támogatásáért hálás lehet, rajtunk kívül, a székely főiskolai hallgatóság is. A Szent József Akció vezetősége ebben az évben is támogatta hallgatóságunkat. Hálás köszönetünket fejezzük ki báré *Malcomes Kamillóné* elnöknő Őméltóságának és az Akció egész vezetőségének. Így különösen *Kalmár Ilona* kisasszonynak, az Akció agilis titkárnőjének. Diákjaink segítségére volt dr. *Kemenessy Tibor* tb. tanácsnok úr, a városi népjóléti osztály vezetője, akihez ez évben sem hiába fordultunk támogatásért. Fogadja érte hálás köszönetünket. Az egyetemi tanári testület, különösen a tanév első félévében járult hozzá a diáksegélyezéshez. A két bölcsészeti kar tanári kara a Diákvédő Irodának 251 pengőt térített meg a vizsgadíj-kölcsönökből, de ezenkívül 51. tanárjelöltnek juttatott 1090 pengő vizsgadíj-visz-

szatérítést, fejenkint 15—40 pengő összeget, kitűnő és dicséretes vizsgaeredmények jutalmául. A többi tudománykarok a maguk kezelésében intézték el hasonló, de szintén jelentős, segítségadásukat. Dr. *Tölcsey László* úr ebben az évben is felkeresett bennünket adományával. Végezetül hálás köszönettel kell megemlékeznünk az egyetem Rectoráról és a tekintetes Tanácsról, akiknek megértő támogatása nélkül aligha dolgozhattunk volna diákjaink javára. Az egyházak közül a református egyház most is javaslatunkra nyújtott támogatást közvetítésünkkel. Az öszszegszerűleg feltüntetett segílyen kívül a Bethlen Gábor-Körnek lakáskedvezményt is adott.

Végül közöljük kimutatásunkat arról, hogy karok szerint, a kölcsönöket figyelembe nem véve, hány hallgató részesült támogatásban Irodánk részéről.

1. Jog- és államtud. hallgató és szigorló	156	(174)
2. Orvostanhallgató és szigorló	143	(168)
3. Bölcsészethallgató, ill. tanárjelölt	92	(92)
4. Mat.-term. tud. kari hallg. ill. tanárjelölt.	66	(72)
5. Gyógyszerésztanhallgató és szigorló	11	(13)
6. Polg. isk. tanárképzős és Apponyi-kollégista	140	(179)
Összesen:	608	(698)

Tankönyvtárunkat ebben az évben is dr. vitéz *Széchenyi Sándor* könyvtártsiszt úr kezelte, ismert buzgóságával. A Tankönyvtárat 16 művel (16 kötet) gyarapítottuk. Használta 514 hallgató, akik összesen 1166 művet vettek kölcsön 1482 kötetben. Könyvtárunk használatát és szükségességét mi sem bizonyítja jobban, minthogy javítási célokra több mint száz pengőt kellett utalványozni.

Szegény betegeinket az utalványok alapján ebben az évben is szívesek voltak ingyen kezelni: *Berecz János* ny. r. tanár, *Ajtay Gyula*, *Benedek Árpád*, *Lajos Sándor*, *Kölb Endre*, *Sipos Károly*, *Treer József*, *Falta László*, *Troján Emil*, *Kirschbaum Jenő*, *Szász Sándor* és *Karácsonyi Aladár* magántanár, illetve tanársegéd urak. Segítségükért az ifjúság nevében is hálás köszönetet mondunk.

A tanév folyamán kiadott orvosi utalványok száma:

Belgyógyászati rendelésre	76	(78)
Bőrgyógyászati rendelésre	41	(63)
Ideggyógyászati rendelésre	4	(6)
Sebészeti rendelésre	38	(58)
Szemészeti rendelésre	78	(90)

Összesen: 237 (295)

A Szegedi Gyógyszerésztestülettel történt megállapodásunk ebben az évben is fennállván, a rászoruló ifjúságot kedvezményes gyógyszerrel tudtuk ellátni. Illesse köszönetünk azokat a gyógyszerész urakat, akik ezt az idén is lehetővé tették.

Két számot kell még megemlítenem, amelyek némi fogalmat adnak az Iroda adminisztrációjáról. Elintéztünk 2847 beadványt, amelyeknek elintézése 2955 pénztári számot igényelt. Ez a munka látszólag apadást mutat a tavalyival szemben, amiben talán szabad azt az örvendetes jelenséget látni, hogy sikerült leszoktatni a kérvényezésről azokat, akiknek jogalapja erre a multban sem volt. Megkönnyítette ez az Iroda adminisztratív munkáját, amelynek gondos és lelkiismeretes vezetéséért *Kerner Irma* irodavezető kisasszonynak, a buzgó segítségért pedig *Pap Teréz* középiskolai tanár kisasszonynak tartozunk hálás köszönettel.

Meg kell jegyezmem, hogy az Iroda vezetését megállapodásunk értelmében augusztus hó 30-án fogom átadni a Tanács 1937. évi VIII. rendes ülésén megválasztott dr. Polner Ödön nyug. egyetemi nyilv. r. tanár úrnak.

Jelentésem tudomásul vételét kérve vagyok a Tekintetes Tanács iránt

Szeged, 1937. augusztus 19-én.

mély tisztelettel:

Banner János

egyetemi ny. rk. tanár,

az Egyetemi Diákjóléti és Diákvédő Iroda megbízott elnöke.

5. Horthy-Kollégium

A Horthy-Kollégium egyetemünk legnagyobb diák-szociális intézménye. Modern épületével, kitűnő felszerelésével, központi fűtőberendezésével, állandó hideg-meleg vízszolgáltatásával kényelmes és egészséges otthont nyújt a szülői háztól elkerült egyetemi ifjúság számára.

A lakoszobák 2, 3 és 4 személyesek.

Az ellátási díj havi összege kétágyas szobában 56.—, három-, négyágyas szobában 58 P.

A felvétel mindig egy-egy szemeszterre szól, amely szeptember hó 11-étől december hó 22-éig, illetve január hó 20-ától május 31-éig tart.

A kollégium e rendszeréből az ifjúságra nézve az a kivételes kedvezmény származik, hogy szeptember, december, január és június hónapokban az ellátási díjnak nem a teljes összegét, hanem csak a megfelelő töredékét kell

fizetni. Ezzel a kollégiumi ellátás oly mérséklést nyert, hogy e téren az országban vezetünk.

E rendkívül mérsékelt díjazásért a kollégium tagjai kitűnő lakáson kívül napi háromszori bőséges étellemezt és ágyneműt, kisebb betegségek esetén ingyen orvosi kezelést, továbbá díjmentes angol, francia, olasz, német, latin és görög nyelvoktatást kapnak.

A kiváló tanulmányi előmenetelt igazolók és támogatásra szorulóknak külön kollégiumi segélyben is részesülnek. Ebben a tanévben egész éven át 107 kollégista kapott ily segélyt.

A kollégium olcsó áraival és e segélyekkel a mai nagy gazdaság iválságban áldásos és nemes hivatást tölt be: biztosítja egyetemünk bentlakó ifjúságának a zavartalan gondmentes életet, így megadja annak lehetőségét, hogy az ifjúság minden idejét tanulmányainak szentelhesse. De áldását azok is élvezik, akik csak szigorlatokra érkeznek egyetemünkhöz. Részükre napi 3 P 60 fillér mérsékelt díjért nyújt teljes ellátást.

Szeged, 1937. július 3-án.

Szentpétery Zsigmond

egyetemi ny. r. tanár

a Horthy-Kollégium és Egyetemi Diákasztal
Felügyelő Bizottságának elnöke

6. Diákmenza

A Mensa Academica Publica 1936—37. tanévi hatodik esztendejéről az alábbiakban van szerencsém jelentést tenni.

Beszámolómat a legérzékenyebb és legfájdalmasabb csapással kell kezdenem. Elvesztettük dr. *Buday Árpád* professzor társunkat, a Diákvédő és Diákjóléti Iroda elnökét, a Mensa Academica Publica Végrehajtó Bizottságának tagját.

Ez év április 9-én munkatársai és a gyászoló ifjúság, rengeteg barát és az Őt gyászolók sokasága mélyen megilletődve és fájdalomtól lesújtva állottunk meg az egyetem előcsarnokában felállított koporsója előtt, amely kihült tetemét magabazárta, s ahol nekünk jutott a szomorú feladat, hogy az egyetem diákszociális intézményei nevében, búcsút vegyünk nagy halottunktól.

Egyszerű, székely nemesi familiából származott, aki szüleitől azt tanulta, hogy a jól végzett munka mindenkor érték s amelyet mindig szeretettel, igazi odaadással, szívvel-lélekkel kell végezni. Tanuló éveit a nagyenyedi Bethlen-kollégiumban töltötte, ahol mindenben megerősítve látta az otthon tanultakat.

A több évszázados kollégium falain belül olyan szellemi nevelésben részesült, amely egész életén keresztül, vezérlő motívuma volt minden ténykedésében. Nagyenyetről a kolozsvári egyetemre került, s már másodéves hallgató korában dr. *Pósta Béla* professzor gyakornokul, később tanársegédül vette maga mellé.

Abban az időben a Kolozsvári Egyetemi Diákasztal Pósta Béla tanár elnöke alatt működött. Természetesen *Buday Árpád*, professzorának nemcsak mint tudományos asszisztens sietett segítségére, hanem a diákasztal ügyesbajos dolgaiban is, hathatós támasza volt nagy elfoglaltságú tanárának. Pósta Béla mellett tanulta meg, hogy az ifjúság érdekében, a kőből is olajat lehet sajtolni, s az álmok világában élő tervet is valóra lehet váltani.

Az 1896-ban alakult kolozsvári Mensa Academica, mint társadalmi intézmény célját előbb lehetőleg megbízható vállalkozó szerződtetése által kísérte meg elérni, kinek a rendelkezésére álló alapítványokból, adományokból és segélyekből, szerződésileg megállapított összeget fizetett bizonyos számú, megnevezett hallgató ingyenes, vagy kedvezményes étellezéséért. Mikor több bérlővel való kísérletezés után kiderült, hogy ez a rendszer távolról sem megfelelő, 1903. őszén felmondták a szerződést és 1904. január elsején; házikézelésbe vették az üzemet.

Már az első félév igazolta az újítást, amennyiben az egyetemi hallgatók oly tömegesen keresték fel az Egyetemi Diákasztalt, hogy a jelentkezőknek egyszerre csak az egyik felét tudták asztalhoz ültetni, a másik felének várakoznia kellett, míg amazok elvégzik az étkezést. Ez az állapot érlelte meg Pósta Bélában és Buday Árpádban azt az elhatározást, hogy az Egyetemi Diákasztalnak saját épületet kell emelni, olyan éttermekkel, melyekben egyszerre 3—400 hallgatót lehet asztalhoz ültetni.

Kolozsvár sz. kir. város közönségének a központi egyetem mellett egy üres telke volt, amelyet akkor a kőfaragó iparosok testülete használt. Az Egyetemi Diákasztal Felügyelő Bizottsága ezt a telket kérte el és hosszas tárgyalások után meg is kapta a várostól azzal a feltétellel, hogy az egykori várfal belső oldalán levő Tauffer-házat megvásárolja, lebontja, helyét a Fogoly-utca kibővítésére átengedi, s gondoskodik a régi várfalnak az építendő Egyetemi Diákasztal új épülete melletti megfelelő restaurálásáról.

A bérbevett helyiségért fizetett bér (évi 2000 korona) nyilvánvalóan nem lett volna elegendő a tervezett emeletes épület költségeinek amortizálására. Felmerült tehát a gondolat, hogy olyan épületet emelnek, amelynek emeletein diákszobákat rendeznek be s az azokból befolyó bérekből

fogják pótolni az amortizációhoz szükséges összeget. Kétemeletes és manzardos épületet terveztek s a tervek elkészülte után az alapítványok számbavételével 250.000 aranykorona építési költség maradt fedezetlenül. Ezt az összeget az Országos Tanítói Nyugdíj és Gyámalapból kölcsönvették, s a kölcsönt, valamint a felhasznált alapítványokat az új épületre betábláztatták, az alapítványok kamatait pedig élelmezési segélyek címén osztották ki. A beépített és betáblázott alapítványok összege mintegy 36.500 aranykoronát tett ki.

Építés közben, a Műemlékek Országos Bizottsága, a régi várfallal kapcsolatosan, olyan kívánságokkal állottak elő, melyek teljesítésére ráment a berendezésre szánt összeg. Az így keletkezett hiányt a város közönségétől, külön, erre a célra gyűjtött 7.643 aranykoronával pótolták. Végre elkészült és 1910. szeptember elsején átadott rendeltetésének a minden tekintetben modern épület, két hatalmas éttermével, melyekben egyszerre 450—500 hallgató foglalhatott helyet, a hozzávaló konyhával, raktárakkal, stb. és 44 diák számára berendezett 22 lakoszobával, társalgó és olvasó-termekkel, fürdőszobákkal, stb.

Pósta Bélának és Buday Árpádnak sikerült tehát elérniök, hogy az Egyetemi Diákasztal, a házikezelésbe-vétel hatodik esztendejében, több, mint félmillió korona értékű ingatlan tulajdonosa lett, melyen nem egészen 3/5 rész volt a teher. A kölcsön kért 250.000 aranykoronáért pedig Kolozsvár sz. kir. város közönsége vállalt jótállást. Ez a jótállás azonban merő formaság volt, mert hiszen az Egyetemi Diákasztal Felügyelő Bizottsága tudott gondoskodni arról, hogy az valóban formaság is legyen. Így 1910-ben Könyvkiadó és Könyvterjesztő Vállalatot létesített, mely egy fillér befektetés és anyagi teher nélkül, évi 3—5.000 aranykorona tiszta jövedelmet hajtott.

Az államtól 1910-ig évi 2.000, ettől kezdve előbb 5.000, majd 6.000 aranykorona segélyt kapott az intézet, Kolozsvár városa az 1910—11. tanévtől évi 500 aranykorona segélyt adott, az egyetem háziállalánya gondoskodott 1904-től kezdve a konyha és az étkező helyiségek fűtéséről és világításáról. Az államtól nyert segélyeket teljes egészében az ifjúság támogatására fordították.

Az Egyetemi Diákasztal Felügyelő Bizottsága, az Egyetemi Tanács és a Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter által jóváhagyott alapszabályai alapján működött. Az alapszabály szerint a Diákasztalnak a Felügyelő Bizottságon kívül, rendes tisztviselői is voltak (elnök, alelnök, titkár, pénztárnok) s *Pósta Béla* a Felügyelő Bizottsággal tanársegédét, *Buday Árpádot* választotta maga mellé titkáruul. Mint az elnök titkára 1918-ig, *Pósta Béla* haláláig műkö-

dött, attól kezdve *Buday* lett az ügyek vezetője mindaddig, míg 1919. május 22-én a megszálló románok az épületet átvették és teljesen jogtalanul a román állam részére lefoglalták.

Ettől kezdve *Buday Árpád* is azt a siralmas Golgothát járta, amelyben a magyarságnak volt szomorú osztályrésze.

Szegedre kerülése után, továbbra is alkalmá nyílt, hogy a diákszociális téren szerzett tapasztalatait a Horthy-Kollégium Felügyelő Bizottságában érvényesíthesse. Egyetemünk tanácsa 1931-ben a Diákvédő és Diákjóléti Iroda vezetésével bízta meg s mint ilyen, egyik hathatós támogatója volt annak a törekvésnek, amelyet az iroda addigi vezetője, Dr. *Fógel József* tanár propagált annak érdekében, hogy azok a diákok akik valamely intézetben, kollégiumban nem lakhattak, ne az ú. n. „Városi”, vagy „Szegényemenzán” étkezzenek a népkonyhai élelmiszerek között, hanem egyetemi hallgatóknak megfelelő környezetben fogyaszthassák el ebéd-vacsorájukat. *Fógel* és *Buday* professzoroknak ebben a munkájában Dr. *Kovács Ferenc* rektorsága idején, Dr. *Kiss Albert* gazdasági bizottsági elnök, Dr. *Erekly István* és Dr. *Huszi József* tanártársaim és csekélységem volt segítségére.

A sokféle megbeszéléseknek, helyszíni szemléknek az lett az eredménye, hogy 1931—32. tanév elején, szeptember hónapban, megnyílt a Mensa Academica Publica, megalkult a Felügyelő Bizottság, annak kebelében pedig a háromtagú Végrehajtó Bizottság, melynek tagjaiul Dr. *Fógel József*, mint a Horthy-Kollégium igazgatója és Dr. *Buday Árpád*, mint a Diákvédő és Diákjóléti Iroda elnökprofesszora bizattak meg elnöklésem alatt az ügyek vezetésével.

Buday Árpád, mint a Végrehajtó Bizottság előadója nagy gyakorlati érzékkel, meleg szívvel, tudatosan figyelte az ifjúság életét. Mint koporsója mellett búcsúzó szavaimban elmondottam, a mindenkori gazdasági helyzet következményei, pártfogoltjainak családi vonatkozásai, az egyetemi hiányérzeteknek legapróbb mozzanatai sem kerülték ki figyelmét s mindvégig hűséges őre maradt annak a principiumnak, hogy csak annak az ifjúnak a segítése kívánatos, aki tehetséges és szorgalmas, akinek megfelelő kiképztetése a köz szempontjából hasznosnak ígérkezik. Ifjúságunk szegénységéből fakadó szükség és az egyetem magasabb rendű célkitűzése között, e két határvonalon belül építette ki a segélyezés gyakorlati alapelveit.

Gyönyörű terveket forgatott elméjében. Arra gondolt, hogy a Tanítók internátusa építésével, a Horthy-Kollégiummal szemben lévő és beépítetlen telken fel lehet majd

építeni egy olyan épületet, mint amelyet Kolozsvárott Pósta Béla professzorral megépítettek. Kezdeményezésére felterjesztést intéztünk a Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter Úrhoz, melyben elvi hozzájárulást kértünk a terv megvalósításához. Halála előtt két nappal, amikor halálos ágyán a Diákvédő Irodához folyamodók között még mindig segélyeket osztott ki, erről a tervéről beszélt és hogy milyen szép és jó lesz, ha a kapott elvi hozzájárulás és várható kölcsön segély-összeg segítségével megépülhet majd az új épület, melyben a menzának majd saját konyhája, éttermei lehetnek és ahol az egyetem különböző diákszociális intézményei kaphatnak székházat.

Ő még mindig nem tudta, mi már jó félesztendővel azelőtt tudtuk, hogy a terv megvalósítását — bár arra a legilletékesebb Dr. Szily Kálmán államtitkár úr Önagyméltóságától határozott szóbeli ígéretet kaptunk — a benne lappangó gyilkos kór miatt nem érheti meg. Hosszú türelemmel viselt szenvedéssel fejezte be életét és áki életének minden órájában csak segíteni igyekezett a nélkülözőkön, megnyegvással vette tudomásul, hogy az Ő életének meghosszabbítása az emberi tudománykörön kívül esik.

Emlékét soha el nem muló hálával fogjuk megőrizni!

*

Bizottságunk és a menza életében, Buday Árpád halálát leszámítva, változás nem történt. A kitűzött célok elérése volt a legfőbb feladatunk s mindenkor arra törekedtünk, hogy a nagymérvű élelmiszer drágulások mellett, lehetőleg azon az élelmezés inívón maradjunk meg továbbra is, amelyen legelőször elindultunk.

Tekintetes Egyetemi Tanács! Hogy ez milyen óriási feladat elé állította bizottságunkat, méltóztasság megengedni, hogy arra pár kiragadott példával rávilágíthassak.

A mult évi jelentésünkben már arról kellett panaszkodnunk, hogy az élelmiszer árák — akkor súlyos elemi csapások miatt — hihetetlenül megdrágultak. Az idén, mikor Istennek hála, elkerültek bennünket hasonló elemi csapások, az árák további fokozott emelkedését kell jelentenem. Az alábbi példánk felsorolásánál, mint a legnagyobb mértékben fogyasztott élelmicikkek árai, az első oszlopban a mult év februáriusi, a másodikban az ez évi június havi élelmiszer árákat vagyok bátor bemutatni. Legyen szabad tisztelettel megjegyeznem, hogy a mult évi februáris havi adatokat azért voltam bátor az e havi árákkal szembeállítani, mert februáris hónapban az árák mindig igen magasak, viszont a június hónap a legolcsóbbak közé szokott tartozni; tehát a legszembeesőbb különbségek itt fognak mutatkozni.

egységárak 1936 febr. — 1937 jún. hónap:

marhahús	— .80	1.20
borjúhús	1.08	1.40
sertéshús	1.14	1.80
zsír	1.60	1.72
füstölt szalonna	1.60	2.—
virstli	1.20	2.—
0-ás liszt	— .30	— .35
rozskenyér	— .23	— .30
gyurttészta	— .45	— .53

A bemutatott áremelkedések pl. a marhahúsnál 50 százalékos emelkedést mutat, s a kenyér ára is kb. 23 százalékkal magasabb. Szem előtt tartva az ifjúság fizetőképességének felső határát, az árakat az emelkedések ellenére sem emeltük. Ezek szerint természetesen adódik, hogy a napi élelmezési adagok ára nem 70, hanem a legdrágább téli hónapokban a 83 fillért is elérte és még ehhez járultak a minimálisra redukált üzemi költségek.

A nagymérvű drágulással kapcsolatban bizonyos élelmezési segélyösszeg csökkentést kellett keresztülvinnünk. Ez a csökkentés azonban nem mondható számottevőnek. Míg a múlt tanév első felében a segélyek összege havi 1.679, a másodikban 1.739 pengőt tett ki, a mostani tanév első felében 1.765, a másodikban 1.453 pengő segélyt osztott ki bizottságunk havonta. Azonban az ú. n. teljesdíjasok száma, akik havi 21 pengőt fizettek a múlt tanévhez viszonyítva szembetűnően megsokszorozódott. Tavaly az első félévben 27-en, a másodikban 37-en étkeztek menzánkon, az idén, az elsőben 71-en, a másodikban 59-en voltak. S amint a tavalyi jelentésünkben kénytelen voltam rámutatni, mindezek ellenére az egyetemünkre beiratkozott s Szegeden, de nem kollégiumokban vagy intézetben lakó hallgatók legnagyobb része az idén sem volt abban az anyag ihelyzetben, hogy ezt a minimális napi 70 fillért megfizethesse, hanem különböző, esetleg alkalmi kifőzések csak ebédjét vagy csak vacsoráját fogyassza el.

És itt érezzük ismét hiányát annak, hogy nem rendelkezünk saját üzemünkkel. Kénytelenek vagyunk a folyamodóknak feltétlenül ebéd-vacsorát kiszolgáltatni s ha pedig nem volnánk a Horthy-Kollégium jóvoltára ráutalva, csak ebédet, vagy csak vacsorát is tudnánk adni. Igen sokan vannak u. i. olyanok, akik a környékbeli városokból, mint bejáró hallgatók jönnek egyetemünkre. Az ilyen bejáró hallgatók számára igen nagy segítséget jelentene, ha csak ebédet kaphatnának menzánkon, s dolgoik végeztével, vacsorájukat már a szülői házban fogyasztathaták el. Az ilyenek magúkkal hozzák a részükre ebédet jelentő

hideg „szárazkosztot“, s csak azt ehetnek. Mint orvos, jól tudom, hogy nem ez az ideális étkezési mód s ha meglesz az otthonunkat jelentő Diákházunk, más, jobb megoldási módot is fogunk találni.

A segélyezések és résztvevők számáról az alábbi táblázat fog felvilágosítással szolgálni:

segélyek neme:	Az I.	a II.
	félévben:	
ingyenes	9	8
havi 5 pengőt fizető	32	29
havi 10 pengőt fizető	67	61
havi 15 pengőt fizető	23	25
havi 21 pengőt fizető	71	59

Mint eddig, a hatodik évben is, az az elv vezette bizottságunkat, hogy segélyt csak olyan éyén kaphatott, akinek megfelelő tanulmányi előmenetelén kívül, rászorultsága is igazolható volt. A fenti táblázatban azokat a főiskolai hallgatókat is felvettük, akiknek tanulmányi előmenetelét a Polgáriiskolai Tanárképző Főiskola igazgatótanácsa bírálta felül és javaslatuk alapján bizottságunk segélyezett.

Jelenthetem, hogy az Orvostudományi kar két halálessettel kapcsolatban, összesen 170 pengőt juttatott koszorúmegváltás címén a menza pénztárába. Különös öröm tölt el akkor, amikor elsőnek jelenik meg egy „volt menzai étkező“ 14 pengő adománya. Adná Isten, hogy az utóbbihoz hasonló minél több adomány követné az elsőt. A nemeslelkű adományokért ezúton is hálás köszönetet mondunk.

Alábbi kimutatásunk az 1936—37. tanév pénztári forgalmáról ad felvilágosítást:

	Bevétel:	Kiadás:
1. Áthozat a múlt tanévről	15.277.97	
2. Orvostudományi kar adománya	170.—	
3. „Volt menzai étkező“ adománya	14.—	
4. Quaesturából befolyt járulékok	14.564.—	
5. Élelmezési díjakból befolyt	32.654.97	
6. <i>Térítések:</i>		
a) Főiskola: víz, gáz, villanyért	400.—	
b) Horthy-Kollégium: mosogató-medencéért	33.—	
c) Horthy-Kollégium: edény-törésekért	39.38	
	63.153.32	

Átvitel: 63.153.32

Át hozat: 63.153.32 —

7. Személyi járandóságok:		
a) tiszteletdíjak		480.—
b) bérek		1.358.51
c) jutalmak, segélyek		859.—
8. Beszerzési költségek:		
a) irodai szükségletek		149.85
b) berendezés javítása, pótlása		214.94
9. Élelmezési kiadások:		
a) élelmezési díjak		34.227.36
b) papírszalvéták		134.05
c) törülközők, törülkőzők		131.76
d) edények		200.—
10. Élelmezési segélyek		10.027.70
11. Horthy-Kollégiumnak gáz, víz, villany fogyasztásért		1.400.—
<hr/>		
Összesen:	63.153.32 P	49.183.17
egyenleg, mint átvitel		16.970.15
<hr/>		
Mérleg 1937. június hó 30-án	63.153.32 P	66.153.32

Végrehajtó Bizottságunk határozata értelmében, a rendelkezésünkre álló összegeket, a m. kir. póstatakarékpénztárnál, a 17.365. számú és „Mensa Academica Publica, Szeged“ című csekkszamlán helyeztük el. Folyószámla nyitásunk f. évi januárius hó 25-én történt.

Végezetül meg kell említenem, hogy a titkári és pénztárnoki teendőket dr. *Bálint Alajos* egyetemi tanársegéd, az étterem felügyelői tisztségét pedig *Dömötör Gyula* szigorló orvos urak látták el azzal a lelkiismeretes pontossággal és hűséggel, amelyet már megszoktunk tőlük.

Tekintetes Egyetemi Tanács! Jelentésem végére érve, méltóztassék megengedni, hogy ama kérésünket ismételten előterjesszük, hogy a diákszociális élet egyik legfontosabb szükségletét, a Diákház megépítését szorgalmazni kegyeskedjék. Hisszük, hogy nemcsak legégetőbb problémánk megoldásához fog ez elvezetni, de megcsonkított országunk felvirágzását is szolgálni fogja.

Szeged, 1937. június 30-án.

Berecz János
egyetemi ny. r. tanár,
ú. v. elnök

TARTALÓMJEGYZÉK

	Lap
I. <i>Tanévnyitó ünnepély</i> — — — — —	3
A) Erdélyi László rektor megnyitó beszéde — —	3
B) Erdélyi László rektor székfoglaló előadása —	4
Erdélyi László rektor beszéde az ifjúsághoz —	16
II. <i>Sub auspiciis gubernatoris doktorráavatások</i> — — —	18
<i>Dr. Pacsi Jenő, Csikós Miklós és Schnitzl Erzsébet</i> <i>„sub auspiciis gubernatoris“ doktorráavatása</i> —	18
A) Erdélyi László rektor megnyitó beszéde — —	18
B) vitéz Surányi-Unger Tivadar jog- és államtudo- mánykari dékán jelentése — — — — —	20
C) Várkonyi Hildebrand bölcsészet-, nyelv és törté- nettudománykari dékán jelentése — — —	23
D) Erdélyi László rektor üdvözlő beszéde a kor- mányzói képviselőhöz — — — — —	25
E) Dr. Tasnádi Nagy, András államtitkár beszéde	25
F) Erdélyi László rektor beszéde — — — — —	29
III. <i>Halálozások</i> — — — — —	31
1. <i>Buday Árpád emlékezete</i> — — — — —	31
A) Erdélyi László rektor beszéde — — —	31
B) Banner János c. ny. rk. tanár beszéde —	32
C) Ditrói Gábor ny. r. tanár beszéde — —	34
2. <i>Kiss Albert emlékezete</i> — — — — —	36
A) Erdélyi László rektor beszéde — — —	36
B) Buza László jog- és államtudománykari dé- kánhelyettes beszéde — — — — —	37
IV. <i>Egyetemi ünnepélyeken és egyéb ünnepélyes alkalmakkor</i> <i>elmondott beszédek</i> — — — — —	39
1. A rektori jogar ünnepélyes tanácsi avatása — —	39

2. Varga Lajos egyetemi magántanár emlékbeszéde dr. Gáyer Gyula szobrának avatásakor Szombathelyen, 1937. június 6-án — — — — —	42
V. <i>A tanévzáró ünnepély</i> — — — — —	49
A) Erdélyi László rektor megnyitó beszéde — —	49
B) Gelei József matematikai és természettudomány- kari prodékánnak emlékbeszéde az egyetem hősi halottairól — — — — —	52
C) Erdélyi László rektor zárószavai — — — —	54
VI. <i>Rektori beszámoló beszéd az 1936—37. tanévről</i> — —	56
VII. <i>Az egyetemi tanárok, magántanárok és a tudományos segédszemélyzet tudományos munkássága</i> — —	65
1. A jog- és államtudományi karon — — — —	65
2. Az orvostudományi karon — — — —	69
3. A bölcsészet-, nyelv és történettudományi karon	85
4. A matematikai és természettudományi karon —	92
VIII. <i>Az egyetemi tanárok, magántanárok és a tudományos segédszemélyzet tudományos előadásai az egyetemi előadásokon kívül</i> — — — — —	102
1. A jog- és államtudományi karon — — — —	102
2. Az orvostudományi karon — — — —	104
3. A bölcsészet-, nyelv és történettudományi karon	114
4. A matematikai és természettudományi karon —	117
IX. <i>Kinevezések, előléptetések, nyugdíjazások, elhalálozások és magántanári képesítések</i> — — — — —	122
1. A jog- és államtudományi karon — — — —	122
2. Az orvostudományi karon — — — —	122
3. A bölcsészet-, nyelv és történettudományi karon	123
4. A matematikai és természettudományi karon —	124
X. <i>Kiüntetések, kiküldetések, megbízások, tanulmányi segélyek</i> — — — — —	125
1. A jog- és államtudományi karon — — — —	125
2. Az orvostudományi karon — — — —	126
3. A bölcsészet-, nyelv és történettudományi karon	127
4. A matematikai és természettudományi karon —	128

	Lap
XI. <i>Tiszteletbeli és sub auspiciis gubernatoris doktorrá- avatások</i> — — — — —	130
XII. <i>Tudományos kutató ösztöndíjak, tanulmányi segélyek</i>	131
1. A jog- és államtudományi karon — — — —	131
2. Az orvostudományi karon — — — —	131
3. A bölcsészet-, nyelv és történettudományi karon	132
4. A matematikai és természettudományi karon —	132
XIII. <i>Pályadíjak, szorgalmi díjak és egyéb jutalmak</i> —	133
1. A jog- és államtudományi karon — — — —	133
2. Az orvostudományi karon — — — —	133
3. A bölcsészet-, nyelv és történettudományi karon	135
4. A matematikai és természettudományi karon —	136
XIV. <i>Statisztikai kimutatások</i> — — — — —	138
1. A tanárok és tanítók létszáma — — — —	138
2. A tudományos segédszemélyzet létszáma — —	139
3. Az egyetemi előadások és heti órák száma — —	140
4. A hallgatók létszáma — — — — —	141
5. A hallgatók száma tanévenként az egyetem alapí- tása óta — — — — —	142
6. A hallgatók szüleinek foglalkozása — — —	146
7. A hallgatók szüleinek foglalkozása és a hallgatók születési helye — — — — —	147
8. A hallgatók vallása és honossága — — —	148
9. A befolyt tandíj — — — — —	149
10. A tandíjmentes hallgatók és az elengedett tandíj	150
11. A kiadott távozási és végbizonyítványok — —	151
12. A jog- és államtudományi karon tett vizsgálatok és szigorlatok — — — — —	152
13. A jog- és államtudományi karon tett vizsgálatok és szigorlatok eredménye — — — — —	153
14. Az orvostudományi karon tett szigorlatok és vizs- gálatok, valamint eredményeik — — — —	156
15. A bölcsészet-, nyelv és történettudományi karon, valamint a matematikai és természettudományi karon tett szigorlatok és eredményeik — —	158
16. A m. kir. Középiskolai Tanárvizsgáló Bizottság előtt tett vizsgálatok — — — — —	160

17. A m. kir. Középiskolai Tanárképző Intézet tag- létszáma — — — — —	161
18. Kiadott oklevelek — — — — —	162
A) A jog- és államtudományi karon — — — —	162
B) Az orvostudományi karon — — — —	169
C) A bölcsészet-, nyelv- és történettudományi karon	171
D) A matematikai és természettudományi karon	172
19. Kitüntetéssel vizsgázott hallgatók — — — —	173
A) A jog- és államtudományi karon — — — —	173
B) Az orvostudományi karon — — — —	175
C) A bölcsészet-, nyelv és történettudományi karon	176
D) A matematikai és természettudományi karon —	176
XV. <i>Alapítványok az egyetemi quaestura kezelésében</i> 1937. évi június hó 30-án — — — — —	178
XVI. <i>Jelentések</i> — — — — —	180
1. Egyetemi Könyvtár — — — — —	180
2. Egyetemi Fűvészkert — — — — —	185
3. Testnevelési Intézet — — — — —	185
4. Diákjóléti és Diákvédő Iroda — — — — —	188
5. Horthy-Kollégium — — — — —	199
6. Diákmenza — — — — —	200

B 13001